

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α Β Ο Υ Λ Η Σ

Θ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ)

Σ Υ Ν Ο Δ Ο Σ Β'

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΡΚΒ'

Τρίτη 5 Μαΐου 1998 (ΠΡΩΊΝΗ)

Αθήνα, σήμερα στις 5 Μαΐου 1998, ημέρα Τρίτη και ώρα 10.07' συνήλθε στην Αίθουσα των συνεδριάσεων του Βουλευτηρίου, η Βουλή σε ολομέλεια για να συνεδριάσει υπό την Προεδρία του Προέδρου αυτής κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης)**: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζει η συνεδρίαση.

Παρακαλείται ο κύριος Γραμματέας να ανακοινώσει τις αναφορές προς το Σώμα.

(Ανακοινώνονται προς το Σώμα από τον κ. Ιωάννη Καρακώστα, Βουλευτή Αιτωλοακαρνανίας, τα ακόλουθα:

"Α' ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

1) Ο Βουλευτής Λακωνίας κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΑΒΑΚΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Γονέων Παιδων και Πασχόντων από Μεσογειακή Αναμία ζητεί οι εκπαιδευτικοί, μέλη του, να διορίζονται άνευ εξετάσεων.

2) Ο Βουλευτής Ηλείας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟ-ΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Σύλλογος Μελετητών του Νομού Ηλείας ζητεί την υλοποίηση των αναγκαίων διαδικασιών για την ίδρυση υδροθεραπευτηρίου στην Κυλλήνη.

3) Οι Βουλευτές κύριοι ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΡΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕ-ΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία το Επιμελητήριο Ηλείας ζητεί τη χορήγηση αποζημίωσης στους πληγέντες παραγωγούς του Νομού Ηλείας, λόγω ζημιών τους από την κακοκαιρία του Μαρτίου 1998.

4) Ο Βουλευτής Ηλείας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΡΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Επιμελητήριο Ηλείας καταγγέλλει τον παραγκωνισμό του Νομού Ηλείας από την κατανομή των εθνικών και κοινοτικών πόρων για τα έργα υποδομής στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

5) Ο Βουλευτής Ηλείας κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟ-ΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Επιμελητήριο Ηλείας καταγγέλλει τον παραγκωνισμό του Νομού Ηλείας από την κατανομή των εθνικών και κοινοτικών πόρων για τα έργα υποδομής στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

6) Ο Βουλευτής Φωκίδας κ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Κοινότητα Γλυφάδας του Νομού Φωκίδας ζητεί την ασφαλτόστρωση του επαρχιακού δρόμου, του διερχομένου από την περιοχή της.

7) Η Βουλευτής Πέλλας κ. ΠΑΡΘΕΝΑ ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΔΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία η RADIO -TV - PRESS Πέλλα ΕΠΕ ζητεί την παράταση της προθεσμίας για την

κατάθεση αιτήσεων για τη λήψη τηλεοπτικής άδειας.

8) Οι Βουλευτές κύριοι ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμος Ελληνικού Αττικής ζητεί τη ρύθμιση της συγκοινωνιακής σύνδεσης της περιοχής του.

9) Οι Βουλευτές κύριοι ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ και ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμος Πετρούπολης Αθήνας ζητεί την ανέγερση κτιρίου του ΙΚΑ στην περιοχή του.

10) Ο Βουλευτής Ροδόπης κ. ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΜΟΥΣΤΑΦΑ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Σωματείο Συνταξιούχων ΙΚΑ Βέροιας, ζητεί την επίλυση αιτημάτων των συνταξιούχων.

11) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων, ζητεί τη ρύθμιση των εκκρεμών δανειακών υποθέσεων των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων.

12) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Νομού Άρτας ζητεί να γίνει άμεσα η εκτίμηση ζημιών των παραγωγών των εσπεριδοειδών και ελαιοπαραγωγών από τους ανοιξιότικους παγετούς και την έγκαιρη καταβολή αποζημιώσεων.

13) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Μισθωτών Τύπου και Βιομηχανίας Χάρτου ζητεί την άμεση ανάκληση των παράνομων απολύσεων των εργαζομένων μελών της Διοίκησης του Σωματείου Τύπου Τρικάλων.

14) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Αγροτικός Σύλλογος Λιποχωρίου Νομού Πέλλας "Η Συνεργασία" ζητεί την άμεση αλλαγή του Νόμου περί ΕΛΓΑ.

15) Η Βουλευτής Πειραιώς κ. ΣΤΕΛΛΑ ΑΛΦΙΕΡΗ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες "ΕΣΑΕΑ" ζητεί να μετατεθεί σε κάποιο Τμήμα της Ολυμπιακής Αεροπορίας ο κ. Ευάγγελος Καρέλης, μέλος του Πανελλαδικού Συνδέσμου Αναπήρων Πολιτών.

16) Η Βουλευτής Πειραιώς κ. ΣΤΕΛΛΑ ΑΛΦΙΕΡΗ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Σωματείο Εκπαιδευτών Υποψηφίων Οδηγών Νομού Ηρακλείου ζητεί να μην εφαρμοσθεί η εγκύκλιος της Δ/σης Οδικής Κυκλοφορίας με αρ. πρωτ. 52930/110/16-3-98 που αλλάζει τον μέχρι σήμερα τρόπο λειτουργίας των σχολών οδηγών.

17) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία Σωματεία της ΕΒΟ, ζητούν την απόρριψη της μελέτης της DELOITTE και την επανεξέτασή της, με τη συμμετοχή διοίκησης και εργαζομένων, με τα πραγματικά στοιχεία και τις αντικειμενικές δυνατότητες.

18) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ένωση Αγροτικών Συν/σμων Άρτας – Φιλιππιάδας, ζητεί να μάθει το συνολικό ποσό ανά κιλό της επιδότησης των προς χυμοποίηση πορτοκαλιών.

19) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Πανελλήνια Ομοσπονδία Κατ/ρχών Κρεοπωλών, ζητεί να λυθεί το πρόβλημα της απαγόρευσης πώλησης κρέατος από κρεοπωλεία σε εστιατόρια κλπ.

20) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Παραγωγών Βοείου Κρέατος – Γάλακτος ζητεί τη ρύθμιση των χρεών των βοοτρόφων προς την ΑΤΕ.

21) Ο Βουλευτής Εύβοιας κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ κατέθεσε αναφορά με την οποία ο Αγροτικός Συν/σμός Παραγωγής Εκλεκτών Καπνών Ολύμπου ΣΠΕΚΟ – ΟΠΑΚ ζητεί τη διερεύνηση από τον Εθνικό Οργανισμό Καπνού των εκκρεμοτήτων των εταιρειών ΑΤΙC ΑΕ και ΟΔΕΤΤΗ ΠΕΤΡΙΔΗ.

22) Οι Βουλευτές κύριοι ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία ο Δήμος Μετσόβου Ιωαννίνων ζητεί την ίδρυση Πυροσβεστικού Σταθμού στο Μέτσοβο.

23) Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΚΟΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Σωματείο Υπαλλήλων και Εργατοτεχνιτών Ελληνικής Βιομηχανίας Όπλων ζητεί την ανάπτυξη της Αμυντικής Βιομηχανίας.

24) Οι Βουλευτές κύριοι ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΤΣΙΟΚΑΣ και ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΕΛΕΣΤΑΘΗΣ κατέθεσαν αναφορά με την οποία η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Λαγκαδά ζητεί τον καθορισμό ποσόστωσης για τη βιομηχανική τομάτα.

25) Ο Βουλευτής Θεσ/νίκης κ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΤΣΙΟΚΑΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία η Ομοσπονδία Μηχανοδηγών και Γεωτρυπανιστών Ελλάδος ζητεί τροποποίηση του Ν. 1358/83 σχετικά με τη συνταξιοδότηση των μελών της.

26) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με την αγορά ακινήτου στο Αμβούργο για στέγαση των Προξενικών αρχών.

27) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με τη γενοκτονία των Ελλήνων από τους Τούρκους.

28) Ο Βουλευτής Αθηνών κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Επιμελητήριο Λασιθίου ζητεί την οικονομική του ενίσχυση.

29) Ο Βουλευτής Αθηνών κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ κατέθεσε αναφορά με την οποία το Αθλητικό Σωματείο "ΣΗΤΕΙΑΚΟΣ ΑΟ" ζητεί τη δημοπράτηση του κλειστού γυμναστηρίου Σητείας.

30) Ο Βουλευτής Δράμας κ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ κατέθεσε δημοσίευμα εφημερίδας σχετικά με προβλήματα διάθεσης καπνών.

Β' ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΕ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ

1. Στην με αριθμό 4103/26.1.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 405/17.3.98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Αναφερόμενοι στην 4103/26.1.98 ερώτηση που κατατέθηκε

στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Δ. Πιπεργιά και κοινοποιήθηκε στο Υπουργείο μας με την 569/17.2.98 κοινοποίηση του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, σχετικά με τις άδειες και πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας των μηχανημάτων έργων καθώς και της ασφάλισή τους, σας γνωρίζουμε στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων μας τα εξής:

Ο ν. 489/76 (ΦΕΚ 331/Α/76) "Περί υποχρεωτικής ασφάλισης των εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης", όπως ισχύει σήμερα, αποτελεί το βασικό νομοθέτημα που ρυθμίζει τα θέματα της υποχρεωτικής ασφάλισης και αφορά και τα αυτοκινούμενα ή μη μηχανήματα έργων.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου αυτού, αυτοκίνητο όχημα είναι το επί του εδάφους και όχι επί τροχιών με μηχανική δύναμη ή με ηλεκτρική ενέργεια κινούμενο όχημα, ανεξάρτητα αριθμού τροχών, καθώς επίσης και κάθε ρυμουλκούμενο όχημα συζευγμένο μετά του κυρίως αυτοκινήτου ή μη. Συνεπώς εντάσσονται και τα μηχανήματα έργου.

Εξ άλλου στο άρθρο 2 του ίδιου νόμου ορίζεται ποιος έχει την υποχρέωση για ασφάλιση της αστικής ευθύνης έναντι τρίτου και είναι ο κύριος ή κάτοχος του οχήματος που κυκλοφορεί μέσα στην Ελλάδα επί οδού. Επίσης ορίζεται ότι εξομειώνεται με την κυκλοφορία επί οδού, η κυκλοφορία επί γηπέδου προσιτού στο κοινό ή σε κάποιο αριθμό προσώπων που δικαιούνται να συχνάζουν σ'αυτό.

Κατά συνέπεια η υποχρεωτική ασφάλιση για όλα τα οχήματα, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 του προαναφερθέντος νόμου 589/76, αφορά τις περιπτώσεις του άρθρου 2 αυτού και φυσικά και τα μηχανήματα έργου.

Όσον αφορά τα θέματα, σχετικά με την άδεια κυκλοφορίας και τις πινακίδες των εν λόγω μηχανημάτων έργου, αυτά εκφεύγουν των αρμοδιοτήτων μας.

Ο Υφυπουργός
Μ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ"

2. Στην με αριθμό 4172/28.1.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 1072/18.3.98 έγγραφο από την Υπουργό Ανάπτυξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 4172/28.1.98 που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Κ. Ευμοιρίδη σχετικά με τα κτιριακά έργα Συνοριακού Σταθμού Εξοχής Ν. Δράμας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Σε εξέλιξη βρίσκεται η διαδικασία μεταφοράς των αρμοδιοτήτων κατασκευής, συντήρησης και λειτουργίας των Συνοριακών Σταθμών, από τον ΕΟΤ, στις κατά τόπους Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις καθώς και η επεξεργασία του ανάλογου νόμου σε αντικατάσταση του Π.Δ. 119/73 και ν.2160/93, και συγκεκρίμενα.

1. Στα έργα των Συνοριακών Σταθμών, που έχει γίνει το μεγαλύτερο ποσοστό των εργασιών και εκκρεμούν συγκριτικοί πίνακες ή παραλαβές ή αποπεράτωση θα γίνει από τον ΕΟΤ στα πλαίσια των συμβατικών υποχρεώσεων και του ορίου χρηματοδότησης του INTERREG II.

2. Τα έργα, που δεν έχει αρχίσει η υλοποίησή τους, σε όποιο στάδιο και αν βρίσκονται (δημοπρατηθέντα, υπό μελέτη, προγραμματιζόμενα), με όλα τα στοιχεία τους (μελέτες, αλληλογραφία κλπ.) και την εγκεκριμένη χρηματοδότηση INTERREG II, μεταφέρονται στις αντίστοιχες Περιφέρειες, ως και η συντήρηση όλων των Συνοριακών Σταθμών εφεξής.

3. Ο Συνοριακός Σταθμός Εξοχής είναι υπό ίδρυση και την αρμοδιότητα ουσιαστικά έχει πλέον η Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας και Θράκης.

Η Υπουργός
ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ"

3. Στις με αριθμό 4191/28.1.98, 4192/28.1.98 ερωτήσεις δόθηκε με το υπ'αριθμ. 10141/17.3.98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στις ερωτήσεις 4191 και 4192/28.1.98 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Θ. Πασσαλίδης που μας διαβίβασε

το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, σχετικά με την πρόσληψη προσωπικού από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κιλκίς, σας γνωρίζουμε ότι έχει ήδη δρομολογηθεί, μετά την έγκριση από την τριμελή εξ Υπουργών Επιτροπή η πλήρωση 922 κενών οργανικών θέσεων για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις σύμφωνα με τα αιτήματα που οι ίδιες υπέβαλαν στο Υπουργείο μας και αναμένεται η προκήρυξή τους από το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ) σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2190/94.

Ειδικότερα γαι τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κιλκίς έχει εγκριθεί η πρόσληψη πέντε (5) ατόμων διαφόρων ειδικοτήτων σύμφωνα με το αίτημα που είχε υποβάλλει.

Μετά την πρόσληψη του προσωπικού αυτού η τοποθέτησή του θα γίνει με απόφαση του οικείου Νομάρχη.

Για το έτος 1998 ζητήθηκε επίσης από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις να υποβάλλουν σχετικά αιτήματα για την πρόσληψη προσωπικού.

Ο Υφυπουργός
Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ΄

4. Στην με αριθμό 4294/30.1.98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 939/17.3.98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση του από 30.1.98 εγγράφου σας, σχετικά με την 4294/30.1.98 ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Π. Ψωμάδης και μας κοινοποίησε με το αριθμ. Β13/376/19.2.98 έγγραφό του το Υπουργείο Ανάπτυξης αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, σας πληροφορούμε τα εξής:

Βασικός στόχος της φορολογικής πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, μέσα στα πλαίσια της ασκούμενης από την Κυβέρνηση δημοσιονομικής πολιτικής είναι η δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών.

Με τις διατάξεις της παρ.6 του άρθρου 5 του ν.2579/1998 που αντικατέστησε τα δύο πρώτα εδάφια της παρ.15 του άρθρου 33 του ν.2238/1994 και ισχύει από 1.1.1998 αυξάνεται ο φόρος για τις επιχειρήσεις αποκλειστικά λιανοπωλητών σε κινητές λαϊκές αγορές της παρ.15, από 150.000 σε 180.000 δραχμές προκειμένου για επαγγελματίες πωλητές και από 120.000 σε 140.000 δραχμές προκειμένου για παραγωγούς. Για πόλεις με πληθυσμό κάτω από 200.000 κατοίκους τα αντίστοιχα ποσά αυξάνονται από 75.000 σε 90.000 δραχμές προκειμένου για επαγγελματίες πωλητές και από 60.000 σε 70.000 δραχμές προκειμένου για παραγωγούς.

Προκειμένου γαι παραγωγούς αν η άδεια εκδίδεται ή ανανεώνεται για χρονικό διάστημα μέχρι έξι (6) μηνών, τα ανωτέρω ποσά φόρου καταβάλλονται στο μισό.

Με τις παραπάνω διατάξεις αυξάνονται τα ποσά του καταβαλλόμενου φόρου των πλανόδιων λιανοπωλητών και των λιανοπωλητών σε κινητές λαϊκές αγορές για να προσαρμοστούν στα σημερινά οικονομικά δεδομένα.

Η πρόταση γαι μείωση του φόρου που καταβάλλουν οι πωλητές Λαϊκών Αγορών δεν αντιμετωπίζεται προς το παρόν γιατί δεν τον επιτρέπουν οι δημοσιονομικές συνθήκες της χώρας.

Ο Υφυπουργός
Γ. ΔΡΥΣ΄

5. Στην με αριθμό 4386/3-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 293/18-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 4386/3-2-98, που κατέθεσε η Βουλευτής κα Στ. Αλφιέρη και μας διαβίβασε το ΥΠΕΧΩΔΕ με το αρ. 610/23-2-98 έγγραφό του, σχετικά με την πρόθεση θέρμανσης των σχολείων με φυσικό αέριο, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με την κείμενη Νομοθεσία (Π.Δ. 420 της 19/20-10-1987, ΦΕΚ 187 Α') τα σχολικά κτίρια που μελετώνται και κατασκευάζονται από τον Ο.Σ.Κ. έχουν έτοιμη την υλικοτεχνική υποδομή για χρήση αερίων καυσίμων.

Ειδικότερα κατά το ως άνω Προεδρικό Διάταγμα, "η

εγκατάσταση δικτύου αερίων καυσίμων είναι υποχρεωτική για κάθε νέα οικοδομή που ανεγείρεται στο Λεκανοπέδιο Αττικής (και στα διοικητικά όρια Δήμων και Κοινοτήτων που προσδιορίζονται στο ως άνω Φ.Ε.Κ.) και προορίζεται για χρήση εκπαίδευσης.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝ. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ΄

6. Στην με αριθμό 4541/10-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 8140/16-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 4541/10.2.98 ερώτησης του Βουλευτή κ. Ηλ. Βεζδρεβάνη σας διαβιβάζουμε το Α30α/1280/4.3.98 έγγραφό του ΝΓΝ-ΚΥ Φιλιατών, που καλύπτει το θέμα και περιέχει τα αιτούμενα στην ερώτηση στοιχεία.

Ο Υπουργός
Κ. ΓΕΙΤΟΝΑΣ΄

Σημ: Τα σχετικά έγγραφα ευρίσκονται στο αρχείο της Δ/σης Κοινοβουλευτικού Ελέγχου (Τμήμα Ερωτήσεων).

7. Στην με αριθμό 4543/10-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1915/13-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση 4543/10-2-98, που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Ηλ. Βεζδρεβάνης, σας γνωρίζουμε ότι το Ν.Γ.Ν. Κ.Υ. ΦΙΛΙΑΤΩΝ (Ν. ΘΕΣΠΡΩ-ΤΙΑΣ) έχει επιχορηγηθεί από το Υπουργείο μας με το ποσό των 440.000.000 δρχ. για την προμήθεια ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού που περιλαμβάνει και εξοπλισμό της καρδιολογικής κλινικής. Η παραπάνω επιχορήγηση δόθηκε στα πλαίσια του Β'. Κοινοτικού πλαισίου Στήριξης έτους 1995.

Ακόμη το Υπουργείο μας, για την περαιτέρω βελτίωση της παροχής άμεσης προνοσοκομειακής βοήθειας στην περιοχή αυτή, έχει εγκρίνει ήδη την προμήθεια ενός νέου ασθενοφόρου για το εν λόγω Νοσ/μείο, ενώ στα πλαίσια του προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων 1997 έχει εγκριθεί πίστωση για 4 ασθενοφόρα αυτοκίνητα που θα διατεθούν στις υγειονομικές μονάδες του νομού Θεσπρωτίας.

Ο Υφυπουργός
ΕΜΜ. ΣΚΟΥΛΑΚΗΣ΄

8. Στην με αριθμό 4591/11-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 205/18-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 4591/11-2-98 που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ηλ. Βεζδρεβάνης, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Όπως μας πληροφόρησε ο Προϊστάμενος της Δ/σης Δ/θμιας Εκπαίδευσης Θεσπρωτίας δεν υπήρξε ούτε υπάρχει κανένα κενό σε εκπαιδευτικό προσωπικό στο Γυμνάσιο Παραμυθιάς.

Πράγματι πέντε (5) Φιλολογοί του Γυμνασίου Παραμυθιάς είναι αποσπασμένοι (τρεις σε άλλα ΠΥΣΔΕ), ένα στο Ιστορικό Αρχείο Παραμυθιάς και ένας σε άλλο σχολείο του Ν. Θεσπρωτίας). Όλες όμως οι θέσεις των αποσπασθέντων έχουν καλυφθεί με αναπληρωτές, που διαθέτουν διδακτική πείρα και προσφέρουν εκπαιδευτικό έργο, όπως και οι μόνιμοι. Άλλωστε από την αρχή του τρέχοντος σχολικού έτους μέχρι σήμερα δεν υπήρξε πρόβλημα πιστώσεων για πρόσληψη αναπληρωτών.

Ο Μαθηματικός κ. Οικονόμου Ιωάννης πράγματι αποσπάστηκε (στις 19-01-98) στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας από το ΥΠΕΠΘ ύστερα από αίτησή του, η θέση του όμως καλύφθηκε αμέσως από αναπληρωτή.

Μόνο γαι αδιαφορία της Πολιτείας προς το Γυμνάσιο Παραμυθιάς δεν μπορεί να γίνεται λόγος. Απόδειξη του ενδιαφέροντος της αποτελεί και το γεγονός ότι το Γυμνάσιο Παραμυθιάς λειτουργεί με δέκα (10) τμήματα (Α' Τάξη: 80

μαθητές σε 3 τμήματα, Β' Τάξη: 91 μαθητές σε 4 τμήματα και Γ' Τάξη 63 μαθητές σε 3 τμήματα), ενώ θα έπρεπε σύμφωνα με τα προβλεπόμενα να λειτουργεί με 8 τμήματα.

Στο Γυμνάσιο Παραμυθιάς φοιτούν 234 μαθητές και διδάσκουν 24 καθηγητές, με αναλογία καθηγητών προς μαθητές: 1:10 περίπου.

Τέλος σας αναφέρουμε ότι το Γυμνάσιο Παραμυθιάς έχει επιλεγεί ως σχολείο που θα εφαρμοσθεί το πρόγραμμα ΣΕΠΠΕ (Σχολείο Εφαρμογής Πειραματικών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης).

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ"

9. Στην με αριθμό 4660/13-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 1920/13-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 4660/13-2-1998 ερώτηση που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Βασ. Κορκολόπουλος, αναφορικά με την ανάπτυξη Μονάδας Εντατικής Θεραπείας στην ιδιωτική κλινική "Ιπποκράτης" στον Πύργο Ηλείας, σας πληροφορούμε τα ακόλουθα:

Από τις διατάξεις του άρθρου 8, του ν. 2345/95, απαγορεύεται οποιαδήποτε επέκταση ή μετατροπή του αντικειμένου των ιδιωτικών κλινικών που λειτουργούσαν κατά τη δημοσίευση των Π.Δ/γμάτων 247/91 και 517/91, μέχρι της εκδόσεως του οριζόμενου με το ίδιο άρθρο Π.Δ/γματος.

Η κλινική στην οποία αναφέρεται ο ερωτών Βουλευτής, εμπίπτει στην προαναφερόμενη διάταξη και επομένως νέες μονάδες της, θα μπορούν να αναπτυχθούν και να λειτουργήσουν ύστερα από την έκδοση του προαναφερόμενου Διατάγματος.

Ο Υφυπουργός
ΕΜΜ. ΣΚΟΥΛΑΚΗΣ"

10. Στην με αριθμό 4775/17-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 8258/16-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην υπ' αριθμ. 4775/17-2-98 ερώτηση του Βουλευτή κ. Α. Καραμάρου, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Από τα στοιχεία της υπηρεσίας μας προκύπτει ότι, στο Κ. Υγείας Έμπωνα υπηρετούν 6 γιατροί του κλάδου Ε.Σ.Υ..

Η μία θέση αγροτικού ιατρού προκηρύσσεται από το Υπουργείο και θα προκηρύσσεται μέχρι να καλυφθεί.

Στο Φ.Ε.Κ. 9/96 και 5/97 δημοσιεύθηκαν οι οριστικοί πίνακες διοριζομένων για το Κ. Υγείας Έμπωνα 5 θέσεις νοσ/κού προσ/κού. Το νοσ/μείο τηρώντας την προβλεπόμενη διαδικασία έχει προχωρήσει στις προσλήψεις των διορισθέντων.

Με το υπ' αριθμ. ΔΥ13β/20810/3-7-97 έγγραφό μας και ύστερα από την αριθμ. 132/27-6-97 απόφαση της επιτροπής του αριθμ. 2 παρ. 2 της αριθμ. 236/94 ΠΥΣ εγκρίθηκε η κατανομή προσ/κού ιδιωτικού Δικαίου αορίστου χρόνου. Για το Κ. Υγείας Έμπωνα μία (1) θέση ΔΕ πληρωμ. ασθενοφόρου και δύο (2) θέσεις ΥΕ μεταφ. ασθενών.

Έχουμε ζητήσει την κατ' εξαίρεση έγκριση 300 θέσεων γιατρών του κλάδου Ε.Σ.Υ. και 3000 θέσεων παραϊατρικού - νοσ/κού - βοηθητικού προσωπικού.

Το Υπουργείο μας έχει προβλέψει στο Π.Δ.Ε. '97 πίστωση ύψους 50 εκατ. δρχ., για την προμήθεια ειδών εξοπλισμού των Κ. Υγείας και των Π. Ιατρείων ευθύνης του Ν.Γ.Ν. Ρόδου, ανάμεσα στα οποία και το Κ.Υ. Έμπωνα. Η υπηρεσία μας θα προχωρήσει άμεσα σε έγκριση σκοπιμότητας προμήθειας ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού για το εν λόγω Κ. Υγείας.

Ο Υπουργός
Κ. ΓΕΙΤΟΝΑΣ"

11. Στην με αριθμό 4813/18-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 255/18-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 4813/18-2-98 που

κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Δημ. Κωστόπουλος και Ορ. Κολοζώφ, και στο θέμα της αποβολής μισθωτών από οικοπεδική έκταση που προορίζεται για ανέγερση γυμναστηρίου στο 12ο Γυμνάσιο Περιστερίου, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Όπως μας πληροφόρησε ο ΟΣΚ η Νομική Υπηρεσία που με την 2779/96 αίτησή της ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών έχει ζητήσει την αποβολή των μισθωτών.

Η ως άνω αίτηση συζητήθηκε στις 4-4-97, επίκειται δε η έκδοση της απόφασης και η θεώρησή της.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ"

12. Στην με αριθμό 4877/19-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 647/17-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 4877/19-2-98 ερώτηση που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Ν. Τσιαρτσιώνης, Θ. Λεονταρίδης και Γ. Καρασμάνης, η οποία αναφέρεται στην καταβολή των πολυτεκνικών επιδομάτων και συντάξεων, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ο Ο.Γ.Α. (εντολοδόχος πληρωμής των αναφερομένων επιδομάτων) σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2459/97, κάθε χρόνο ελέγχει τη νομιμότητα και χορηγεί αναλόγως οικογενειακά επιδόματα τρίτου παιδιού, πολυτεκνικό και ισόβια σύνταξη.

Η πληρωμή των ως άνω επιδομάτων γίνεται από τον ΟΓΑ χωρίς καθυστέρηση, ανάλογα όμως με το ρυθμό υποβολής των σχετικών δικαιολογητικών από τους ενδιαφερομένους.

Έτσι κατά το 1997 σε σύνολο 367.000 δικαιούχων τα ως άνω επιδόματα καταβλήθηκαν ως ακολούθως:

337.000 δικαιούχοι πληρώθηκαν μέχρι το Δεκέμβριο 1997
30.000 δικαιούχοι, που καθυστέρησαν να υποβάλουν τα δικαιολογητικά τους, θα πληρωθούν 6 - 15 Απριλίου 1998 και θα τους καταβληθούν τα επιδόματα με όλα τα αναδρομικά ποσά.

Για τη συνέχιση καταβολής των επιδομάτων στους δικαιούχους κατά το 1998 ο Ο.Γ.Α., για απλούστευση της διαδικασίας, περιορισμό της γραφειοκρατίας και αποφυγή ταλαιπωρίας των ενδιαφερομένων σε συνεργασία με το ΚΗΥΚΥ και το ΚΕΠΥΟ πέτυχε τη διασταύρωση των απαραίτητων στοιχείων σε 200.000 δικαιούχους, οι οποίοι ειδοποιήθηκαν σχετικά.

Έτσι για το Α' δίμηνο του 1998 συνεχίστηκε ομαλά η καταβολή των επιδομάτων σε 320.000 δικαιούχους ενώ 35.000 που υπέβαλαν καθυστερημένα τα δικαιολογητικά τους θα πληρωθούν 6 - 15 Απριλίου 1998.

Οι υπόλοιποι 10.000 δικαιούχοι θα πληρωθούν όταν υποβάλουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Ο Υφυπουργός
Θ. ΚΟΤΣΩΝΗΣ"

13. Στην με αριθμό 4898/20-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ' αριθμ. 932/16-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Οικονομικών η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση του από 20-2-98 εγγράφου σας, σχετικά με την 4898/20-2-98 ερώτηση, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ανασ. Παπαληγούρας σχετικά με την τιμή διάθεσης του πετρελαίου θέρμανσης μετά την 1η Μαρτίου 1998 κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα σε αυτή, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Με τροπολογία στο σχέδιο νόμου "Ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας και άλλες διατάξεις" που κατατέθηκε στη Βουλή την 23-3-98, παρατείνεται μέχρι και την 26-4-98 τελευταία ημέρα της περιόδου διάθεσης πετρελαίου θέρμανσης που προβλέπεται από το Νόμο, η ισχύς της διάταξης του άρθρου 30 του ν. 2545/97 (ΦΕΚ 254Α) που έληγε στις 28-2-98 και με την οποία ορίστηκε μειωμένος συντελεστής Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης 28.000 δραχμές στο χιλιόλιτρο για το πετράλαιο θέρμανσης αντί 42.000 δραχμές στο χιλιόλιτρο.

Η μείωση αυτή που αν και συνεπάγεται σημαντικές απώλειες για το κρατικό προϋπολογισμό, συντελεί στο να τηρείται σε

χαμηλό επίπεδο η λιανική τιμή του πετρελαίου θέρμανσης και υπαγορεύθηκε από λόγους προστασίας του εισοδήματος των καταναλωτών πετρελαίου αυτού του τύπου, οι οποίοι κατά κανόνα είναι χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων.

Ο Υφυπουργός
Γ. ΔΡΥΣ"

14. Στην με αριθμό 4920/20-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 1339/17-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην 4920/20-2-98 ερώτηση του Βουλευτή κ. Π. Κρητικού, που πρωτοκολλήθηκε στο Υπουργείο μας με αρ. Ερ. 566/24-2-98, σχετικά με κρούσματα φυματίωσης στο Πέραμα, σε θέματα αρμοδιότητάς μας, σας γνωρίζουμε ότι:

1) Το Υ.Υ.Π., μόλις ενημερώθηκε για τα κρούσματα φυματίωσης σε μαθητές Λυκείου του Περάματος, αμέσως απέστειλε κλιμάκιο με ειδικούς επιστήμονες, το οποίο συνεργάστηκε με τις υγειονομικές υπηρεσίες της περιοχής (Δ/νση Υγείας Νομ/κής Αυτ/σης Πειραιώς, Π.Ι.Κ.Π.Α.) για την πλήρη διερεύνηση και αντιμετώπιση του προβλήματος και ήδη η κατάσταση έχει τεθεί υπό έλεγχο.

2) Έχοντας υπ' όψιν ότι η επανεμφάνιση της Φυματίωσης αποτελεί πρόβλημα Δημόσιας Υγείας τα τελευταία χρόνια, όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και -σύμφωνα με επιδημιολογικά δεδομένα της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας- σε όλα τα αναπτυγμένα κράτη (Η.Π.Α., Αγγλία, Γαλλία κτλ), το Υ.Υ.Π. ήδη εκπονεί πρόγραμμα συνολικής αντιμετώπισης του προβλήματος σε όλη τη χώρα. Το πρόγραμμα αυτό στηρίζεται σε διεθνή πρότυπα και πρακτικές (Π.Ο.Υ., C.D.C.) και η εφαρμογή του θα αρχίσει άμεσα.

Ο Υφυπουργός
Ε. ΣΚΟΥΛΑΚΗΣ"

15. Στην με αριθμό 4950/23-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 351/18-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Δημόσιας Υγείας η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 4950/23-2-98 που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Σ. Κόρακας και Μ. Αγγουράκης, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η έλλειψη αστυνομικού προσωπικού αποτελεί γενικό πρόβλημα σε πολλές Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και όχι μόνο στην Αστυνομική Διεύθυνση Μεσσηνίας.

Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι η πραγματική δύναμη του Σώματος υπολείπεται της οργανικής. Κατόπιν τούτου οποιαδήποτε ανακατανομή του προσωπικού και ενίσχυση της δύναμης της Αστυνομικής Διεύθυνσης Μεσσηνίας, όπως ζητείται, φυσικό είναι να δημιουργήσει προβλήματα σε άλλες Υπηρεσίες, από τις οποίες θα αποδεδμευθεί το προσωπικό αυτό.

Από την Υπηρεσία καταβάλλονται προσπάθειες για ορθολογική κατανομή του υφισταμένου προσωπικού, σύμφωνα με τις ανάγκες αστυνόμευσης κάθε περιοχής. Στα πλαίσια αυτά έχει κατανομηθεί στην ανωτέρω Αστυνομική Διεύθυνση ικανή αστυνομική δύναμη, που ελάχιστα υπολείπεται της οργανικής της. Κατά τις τακτικές μεταθέσεις θα ληφθεί μέριμνα να ενισχυθεί με 3 Ανθυπαστυνόμους - Αρχιφύλακες και 3 Αστυφύλακες. Επίσης για το χρονικό διάστημα από 1-5-98 έως 30-9-98 θα ενισχυθεί με 15 Αστυφύλακες για την κάλυψη των αναγκών αστυνόμευσης του Αεροδρομίου Καλαμάτας.

Το θιγόμενο με αυτή μέτρο των αποσπάσεων αφορά όλες τις Αστυνομικές Διευθύνσεις και γίνεται για μικρό χρονικό διάστημα, όταν υπάρχει απόλυτη ανάγκη ενίσχυσης άλλων Υπηρεσιών που αντιμετωπίζουν άμεσα και σοβαρά προβλήματα αστυνόμευσης. Στις περιπτώσεις αυτές εξετάζονται πάντοτε τα προβλήματα και οι ανάγκες των Υπηρεσιών, από τις οποίες αποδεδμεύεται δύναμη, προκειμένου να μην επηρεάζεται η εύρυθμη και ομαλή λειτουργία και επιχειρησιακή τους ικανότητα.

Σε ό,τι αφορά τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό της αναφερόμενης Διεύθυνσης, σας πληροφορούμε ότι έχουν διατεθεί σε

αυτή 69 οχήματα διαφόρων τύπων, από τα οποία τα 11 είναι προμήθειας έτους 1997. Επίσης, έχουν χορηγηθεί, για κάλυψη των αναγκών της, 8 πολυκαναλικοί πομποδέκτες σύγχρονης τεχνολογίας. Η αντικατάσταση των παλαιών οχημάτων, η ενίσχυση με νέα και ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός του υλικοτεχνικού εξοπλισμού της θα γίνει με την εξέλιξη των προγραμμάτων προμηθειών.

Τέλος, για την στέγαση κάθε Υπηρεσίας αναζητούνται, πάντοτε, στην περιοχή που εδρεύει αυτή κτίρια που εξασφαλίζουν τις καλύτερες συνθήκες από πλευράς άνεσης, υγιεινής και ασφάλειας.

Ο Υπουργός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ"

16. Στην με αριθμό 4951/23-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 84/18-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 4951/23-2-98 που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Σ. ΚΟΡΑΚΑΣ και Μ. ΑΓΓΟΥΡΑΚΗΣ, σας γνωρίζουμε ότι η καταγγελία για εγκατάλειψη των Υπηρεσιών της Αστυνομικής Διεύθυνσης Λακωνίας δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Η Αστυνομική Διεύθυνση Λακωνίας έχει στελεχωθεί με ικανή αστυνομική δύναμη, έχει ενισχυθεί από τα υπάρχοντα αποθέματα με ανάλογα οχήματα, υλικοτεχνικά μέσα και εφόδια και αστυνομεύει ικανοποιητικά το νομό.

Συγκεκριμένα, έχουν κατανομηθεί σε αυτή 46 οχήματα διαφόρων τύπων (24 επιβατικά, 9 τζιπ, 12 δίκυκλες μοτοσικλέτες και 1 λεωφορείο). Από αυτά τα 2 επιβατικά, το 1 τζιπ και 1 δίκυκλη μοτοσικλέτα είναι προμήθειας του έτους 1997. Η αντικατάσταση των παλαιών οχημάτων, η ενίσχυση με νέα και ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός του υλικοτεχνικού εξοπλισμού της θα γίνει με την εξέλιξη των προγραμμάτων προμηθειών.

Επίσης, έχουν χορηγηθεί για κάλυψη των αναγκών της και 4 πολυκαναλικοί πομποδέκτες.

Για την εξασφάλιση άνετων, ασφαλών και υγιεινών χώρων στέγασης των Υπηρεσιών, καταβάλλονται προσπάθειες, μέσα από τις δυνατότητες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, για την ανέγερση σύγχρονων κτιρίων και μίσθωση ιδιωτικών που πληρούν τους όρους αυτούς. Για τη βελτίωση των όρων σε εκείνα που ήδη στεγάζονται οι Υπηρεσίες διατίθενται κάθε φορά οι ανάλογες πιστώσεις.

Προς επίλυση του προβλήματος των καθαριστριών που αντιμετωπίζουν οι Υπηρεσίες έχει συμπεριληφθεί σχετικό αίτημα στον ετήσιο Προγραμματισμό Προσλήψεων Πολιτικού Προσωπικού που έχει υποβληθεί στη Γενική Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η διενέργεια εράνων μεταξύ του προσωπικού, μετά την καθιέρωση με το ν. 2168/1993 του Ειδικού Λογαριασμού Αρωγής, είναι πλέον προαιρετική. Κατ' εξαίρεση όμως, σε περιπτώσεις βαρύτατου τραυματισμού ή θανάτου αστυνομικών που έχουν συγκλονίσει, λόγω των συνθηκών που τελέστηκαν, την αστυνομική οικογένεια και ολόκληρη την κοινή γνώμη, διενεργούνται για ενίσχυσή τους τέτοιοι έρανοι, μετά από αίτημα των Αστυνομικών Υπηρεσιών, των Συνδικαλιστικών Αστυνομικών Ενώσεων και έγκριση του Αρχηγού του Σώματος.

Σε ό,τι αφορά την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών του πολίτη, σας πληροφορούμε ότι το αστυνομικό προσωπικό είναι σήμερα όσο ποτέ άλλοτε πιστό και αφοσιωμένο στα δημοκρατικά ιδεώδη και ασκεί τα καθήκοντά του με υψηλό αίσθημα ευθύνης.

Για τη βελτίωση των αποδοχών και της οικονομικής και κοινωνικής του θέσης γίνονται συνεχείς προσπάθειες στα πλαίσια των δημοσιονομικών δυνατοτήτων της χώρας.

Ο Υπουργός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ"

17. Στην με αριθμό 4954/23-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 272/18-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Εθνικής

Παιδείας και Θρησκευμάτων η ακόλουθη απάντηση:

"Απάντηση στην ερώτηση με αριθμό 4954/23-2-98 που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Αποστ. Τασούλας, Μπάμπης Αγγουράκης και Στρ. Κόρακας σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Όπως πληροφορηθήκαμε στις αναφερόμενες, στην ερώτηση περιπτώσεις, γονείς μαθητών προσέφυγαν στον Εισαγγελέα λόγω των καταλήψεων των σχολείων στα οποία φοιτούν τα παιδιά τους.

Το Υπουργείο Παιδείας δεν παρεμβαίνει στα θέματα αρμοδιότητας της Εισαγγελικής Αρχής.

Αυτό ως γνωστό απορρέει από ρητή συνταγματική επιταγή και αποτελεί θεμελιώδη εγγύηση για την ανεξαρτησία της Δικαιοσύνης.

Ο Υφυπουργός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ"

18. Στην με αριθμό 4954/23-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 2/18-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της ερώτησης 4954/23-2-98 που κατέθεσαν οι Βουλευτές Α. ΤΑΣΟΥΛΑΣ, Μ. ΑΓΓΟΥΡΑΚΗΣ και Σ. ΚΟΡΑΚΑΣ, σε ό,τι μας αφορά, σας γνωρίζουμε ότι η Αστυνομική Διεύθυνση Κερκύρας ενεργεί προκαταρκτικές εξετάσεις για το αντικείμενο του θέματος, κατόπιν των υπ' αριθμ. 431/4-2-1998 και Γ-98/39-α/9-2-1998 παραγγελιών του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Κερκύρας.

Προκαταρκτική εξέταση για το ίδιο θέμα διενεργήθηκε και από το Αστυνομικό Τμήμα Ερμούπολης Σύρου κατόπιν της Α-98/19-2-1998 παραγγελίας του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Σύρου. Αυτή περατώθηκε και υποβλήθηκε σε αυτόν την 22-2-1998.

Επίσης, το Αστυνομικό τμήμα Πειραιά ενεργεί προανάκριση κατόπιν της υπ'αριθμ. Α-98/462-α από 19-2-1998 παραγγελίας του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Πειραιά.

Ο Υπουργός
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ"

19. Στην με αριθμό 4955/23-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 784/18-3-98 έγγραφο από τον Υπουργό Γεωργίας η ακόλουθη απάντηση:

"Απαντώντας στην ερώτηση με αριθμό 4955/23-2-98 που κατέθεσαν οι Βουλευτές κύριοι Στ. Παναγιώτου και Β. Μπούτας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Ο Νομός Σερρών είναι ενταγμένος στο πρόγραμμα ΠΕΠ (2ο Κοινοτικό πλαίσιο Στήριξης) "96-99" και συμμετέχει με τους δύο Μελισσοκομικούς Συνεταιρισμούς του (Σερρών και Σιδηροκάστρου) στην εφαρμογή του εμβολιασμού των πευκοδασών με τον εργάτη σε περιοχές του Νομού, με πολύ καλά ήδη αποτελέσματα.

Ο όρος "μελισσοκομικός δρυμός" είναι αδόκιμος επιστημονικά και στερείται νομικού περιεχομένου. "Δρυμός" κατά τους αρχαίους και με τη στενή βοτανική έννοια σημαίνει συγκροτημένο δρυοδάσος. Στην εποχή μας χρησιμοποιείται ο όρος "εθνικός δρυμός" για να αποδώσει την έννοια των εθνικών πάρκων που χρησιμοποιούν οι ξένοι. Σήμερα ο όρος εθνικός δρυμός έχει ένα συγκεκριμένο νομικό περιεχόμενο που προσδιορίζεται επακριβώς με τις διατάξεις του Α.Ν. 856/1937 όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του Ν.Δ. 996/1971 και κωδικοποιήθηκαν στο άρθρο 78 του Δασικού Κώδικα καθώς και με τις διατάξεις του ν.1650/86. Εθνικός δρυμός είναι η κύρια κατηγορία φυσικών περιοχών με ειδικό καθεστώς προστασίας και με κύριο χαρακτηριστικό την ποικιλία και τη σπουδαιότητα στη χλωρίδα, την πανίδα, τα οικοσυστήματα και τους γεωμορφολογικούς σχηματισμούς.

Η μελισσοκομία εξυπηρετείται από ένα πλήθος αγρίων ή και καλλιεργουμένων φυτών που παράγουν μελιτογόνα εκρύ-

ματα στα άνθη τους (νέκταρ, γύρη) ή από μελιτογόνα εκρύματα εντόμων που συμβιώνουν με πολλά είδη φυτών (όπως το κοκκοειδές MARCHELINA HELLINICA στα θερμόβια πεύκα μας).

Ορισμένα είδη φυτών διακρίνονται για την ποσότητα και την ποιότητα των μελιτογόνων εκχυμάτων που παράγουν και χαρακτηρίζονται και "μελισσοκομικά φυτά". Τα φυτά αυτά είναι κυρίως δασικά είδη και έχουν λίγο πολύ ίση κατανομή στον ελληνικό χώρο και στα δάση μας και παράγουν μελιτογόνες ουσίες σε διάφορες περιόδους του έτους (κυρίως την Άνοιξη και το καλοκαίρι).

Η Δασική Υπηρεσία ευνοεί τη διατήρηση των ειδών αυτών τόσο στους δασοκομικούς χειρισμούς των δασών όσο και στις αναδασώσεις. Στα δασικά φυτώριά μας ανέκαθεν παράγεται μεγάλος αριθμός αυτών των ειδών τα οποία χρησιμοποιούνται στις αναδασώσεις αλλά και διατίθενται με μικρό τίμημα σε κάθε ενδιαφερόμενο (παλαιότερα διετίθεντο δωρεάν σε μελισσοκομικούς συνεταιρισμούς).

Σχετική είναι η 142785/12-3-84 εγκύκλιος δ/γής της Δ/ν-σεως Αναδασώσεων και Ο.Υ. του Υπουργείου Γεωργίας.

Για γενικότερους οικολογικούς λόγους δεν είναι σκόπιμη η συγκέντρωση αυτών των ειδών σε συγκεκριμένες περιοχές εν είδη μονοκαλλιέργειας. Υπάρχουν άλλωστε φυσικοί περιορισμοί στην εγκατάστασή τους σε επί μέρους περιβάλλοντα, και είναι οικολογικό λάθος η εισαγωγή "ξενικών ειδών" στα δάση μας για τον συγκεκριμένο ή για άλλους σκοπούς. Το μεσογειακό μας κλίμα ευνοεί και η ποικιλία της φυσικής μας βλάστησης εξυπηρετεί άριστα τις ανάγκες της μελισσοκομίας μας αρκεί αυτή να προστατεύεται και να διατηρείται στη φυσική της σύνθεση, και σε καλή ανάπτυξη. Ο τομέας αυτός μπορεί επίσης να εξυπηρετηθεί με την αναδάσωση άγονων γεωργικών εκτάσεων στα πλαίσια του κανονισμού της ΕΟΚ 2080 από ιδιώτες που ενδιαφέρονται και με φυτάρια που παράγει και διαθέτει δωρεάν η αρμόδια υπηρεσία του Υπ. Γεωργίας. Κατά συνέπεια δεν είναι αναγκαία η ίδρυση μελισσοκομικού δρυμού.

Ο Υπουργός
ΣΤ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ"

20. Στην με αριθμό 4957/23-2-98 ερώτηση δόθηκε με το υπ'αριθμ. 641/17-3-98 έγγραφο από τον Υφυπουργό Πολιτισμού η ακόλουθη απάντηση:

"Σε απάντηση της 4957/23-2-98 ερώτησης, που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Π. Ψωμιάδης, σας πληροφορούμε τα εξής:

Σύμφωνα με τους κανονισμούς και τις οδηγίες της ΔΟΕ για τη σύνταξη φακέλλου από τις υποψήφιες πόλεις για τη διοργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων δεν καθιερώνονται ειδικές απαιτήσεις για θέματα που αφορούν τη διοργάνωση της Παραολυμπιάδας.

Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις ο φάκελος τον οποίο υπέβαλλε η Επιτροπή διεκδίκησης δεν περιελάμβανε οργανωτικές λεπτομέρειες για την Παραολυμπιάδα πολύ περισσότερο τον τρόπο τέλεσης των διαφόρων αθλημάτων.

Όπως γνωρίζετε, βρισκόμαστε σήμερα στο σημείο εκκίνησης μιας ιδιαίτερα σημαντικής πορείας επιδιώκοντας την υλοποίηση ενός φιλόδοξου στόχου που ολοκληρώνεται το 2004, με τη οργάνωση των πιο λαμπρών Ολυμπιακών Αγώνων.

Στη πορεία αυτή που είναι μακρά και επίπονη θα εξετάζονται από την Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων και θέματα ειδικότερου ενδιαφέροντος, όπως η τέλεση των διαφόρων αθλημάτων της Παραολυμπιάδας, με την ευαισθησία εκείνη που απαιτείται τόσο απέναντι στους συμμετέχοντες, όσο και στις περιοχές οι οποίες τελικά θα επιλεγούν στα πλαίσια πάντα των κατευθύνσεων της ΔΟΕ – με κριτήρια που θα διασφαλίζουν την επιτυχή διεξαγωγή αυτών των αγώνων.

Ο Υφυπουργός
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘ. ΦΟΥΡΑΣ"

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εισερχόμαστε στην

ΕΙΔΙΚΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΒΟΥΛΗΣ

Συνέχιση της συζήτησης επί των προτάσεων για αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής.

Το λόγο έχει ο κ. Θεόδωρος Γεωργιάδης.

Παρακαλώ μπορείτε να μιλάτε και από τη θέση σας για να συντομεύουμε και σε χρόνο. Ο Κανονισμός λέγει ότι μέχρι δέκα λεπτά μιλάει κανείς από τη θέση του.

Ορίστε, κύριε Γεωργιάδη.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος είναι μία κορυφαία στιγμή για το Κοινοβούλιο, αφ' ενός μεν γιατί αφορά το θεμελιώδη νόμο, το νόμο των νόμων, όπως συνηθίζεται να λέγεται και αφ' ετέρου, γιατί η διαδικασία αυτή της αναθεώρησης δεν είναι μια συνηθής διαδικασία, αλλά λαμβάνει χώρα κατά μεγάλα, αλλά αραιά χρονικά διαστήματα και κάτω από αυστηρά διαγεγραμμένες προϋποθέσεις και όρους.

Υπ'αυτήν την έννοια, εμείς που αποτελούμε την παρούσα Βουλή, είμαστε τυχεροί, γιατί μας δίνεται η ευκαιρία να συμμετάσχουμε σ'αυτήν την κορυφαία διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από τότε που ο άνθρωπος άρχισε να ζει σε οργανωμένη κοινωνία, για να είναι δυνατή η συνύπαρξη και η εξισορρόπηση των διαφορετικών αντιλήψεων, επιθυμιών και συμφερόντων των μελών της κοινωνίας, προέκυψε η ανάγκη να υπάρξει μεταξύ των μελών αυτής της κοινωνίας μια συμφωνία, η οποία θα ρυθμίζει αυτές ακριβώς τις σχέσεις των μελών της κοινωνίας. Άρχισε δηλαδή μεταξύ των μελών της κοινωνίας να διαμορφώνεται στις μεταξύ τους σχέσεις η έννοια της δικαιοσύνης.

Έτσι ο Επίκουρος, ο αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος αναφερόμενος στη δικαιοσύνη δίνει την έννοιά της, ως εξής:

"Ουκ ην τι καθεαυτό Δικαιοσύνη..." –λέγει ο Επίκουρος– "...αλλ'εν ταις μετ' αλλήλων συστροφάις καθ'οπηλικούς αείποτε τόπους συνθήκη τις υπέρ του μη βλάπτειν αλλήλους μηδέ βλάπτεσθαι", που σημαίνει ότι είναι μια συμφωνία ανάμεσα στα μέλη της κοινωνίας σε οποιοδήποτε τόπο και χρόνο και στόχος της συμφωνίας είναι να μην βλάπτει το ένα το άλλο ούτε να βλάπτεται το ένα από το άλλο.

Όταν δε οι κοινωνίες οργανώθηκαν ακόμη περισσότερο και κάποια από τα μέλη της άρχισαν να ξεχωρίζουν και να ασκούν κάποια μορφή εξουσίας στα μέλη της, όταν δηλαδή η κοινωνία πήρε τη μορφή πολιτείας με διαφορετικές τάξεις, τότε προέκυψε η ανάγκη ενός Συντάγματος, που θα περιείχε κανόνες που θα ρύθμιζαν τις σχέσεις, όχι μόνον πλέον των πολιτών μεταξύ τους, αλλά και μεταξύ αυτών που ασκούσαν εξουσία και των εξουσιαζομένων.

Με αυτήν την έννοια, ο Αριστοτέλης στα Πολιτικά του δίνει τον καθιερωμένο πλέον ορισμό, ότι "Πολιτεία γαρ εστί τάξις ταις πόλεσιν η περί τας Αρχάς, τίνα τρόπον νενέμηνται και τι το κύριον της πολιτείας και τι το τέλος εκάστης κοινωνίας εστί", όπου πολιτεία και τον Αριστοτέλη, είναι ταυτόσημη με το πολίτευμα και είναι μια τάξις της πόλης, η οποία ρυθμίζει τον τρόπο κατανομής των εξουσιών, τη μορφή του πολιτεύματος και τον τελικό σκοπό και στόχο κάθε κοινωνίας.

Βεβαίως, τα Συντάγματα με τη σημερινή τους έννοια και περιεχόμενο, είναι αποτέλεσμα μακρών αγώνων που έκαναν στο πέρασμα των αιώνων οι λαοί για να απαλλαγούν από το ζυγό των αυταρχικών αρχόντων είτε ήταν βασιλείς είτε φεουδάρχες κλπ.

Σε αυτά, δηλαδή, τα συντάγματα, αποτυπώνονται όλες οι κατακτήσεις, οικονομικές, κοινωνικές, ατομικές των ασθενεστέρων τάξεων και γενικά του λαού απέναντι στην κατά καιρούς απόλυτη αυταρχική εξουσία. Ακόμη πιο συγκεκριμένα,

μπορούμε να πούμε ότι το Σύνταγμα με τη σημερινή του μορφή και περιεχόμενο συμβαδίζει με τη δημιουργία και την άνοδο της αστικής τάξης.

Έτσι στη σημερινή σύγχρονη εποχή, σύνταγμα είναι ο θεμελιώδης νομικός κανόνας της πολιτείας, που καθορίζει τη μορφή του πολιτεύματος, τις αρχές λειτουργίας των σημαντικότερων οργάνων της και οριοθετεί τις σχέσεις της πολιτικής εξουσίας προς τα άτομα, κατά τον ορισμό που δίνει ο Γ. Ναυπλιώτης στο βιβλίο του "Το ελληνικό κράτος, σύνταγμα, θεσμοί και διοίκηση". Επειδή δε με την πάροδο των χρόνων λαμβάνουν χώρα μεγάλες αλλαγές στα οικονομικά δεδομένα, στις αντιλήψεις των κοινωνιών για το τι είναι και ποιο το περιεχόμενο των ατομικών δικαιωμάτων, στους θεσμούς, κρίνεται αναγκαίο κατά διαστήματα, συνήθως μεγάλα, να λαμβάνει χώρα αναθεώρηση εκείνων από τις διατάξεις του Συντάγματος, που δεν είναι θεμελιώδεις και που αναφέρονται σε αυτά ακριβώς τα θέματα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στην ελληνική συνταγματική ιστορία παρατηρούμε ότι όλα τα προηγούμενα συντάγματα, είναι συντάγματα αυστηρά και η διαδικασία αναθεώρησης που προβλέπουν είναι αρκετά πολύπλοκη και δυσκίνητη. Ελάμβανε δε χώρα αυτή η διαδικασία αναθεώρησης πάντοτε σχεδόν μετά από ανώμαλες καταστάσεις, κρίσεις πολιτικής, οι οποίες διετάρασαν την πολιτική ηρεμία της Ελλάδος και επέφεραν αλλαγές σε μία σειρά θεσμών, αντιλήψεων και ατομικών δικαιωμάτων. Έτσι στην Ελλάδα, η αναθεωρητική διαδικασία είναι σπάνιο φαινόμενο, σε αντίθεση με τα ευρωπαϊκά συντάγματα στα οποία οι διατάξεις είναι ειδικές, αλλά πιο απλές και οι αναθεωρήσεις πιο συχνές. Αυτό, βεβαίως, έχει άμεση συνάρτηση με την ήρεμη πολιτική ζωή στη διάρκεια της ιστορίας των ευρωπαϊκών κρατών, σε αντίθεση με την πολυτάραχη πολιτική ζωή της Ελλάδος που γνώρισε εμφύλιο, δικτατορίες, συχνές αλλαγές κυβερνήσεων και γενικά γνώρισε ένα μεγάλο έλλειμμα δημοκρατίας.

Για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1985–1986 έλαβε χώρα και ολοκληρώθηκε η αναθεωρητική διαδικασία, όπως ακριβώς προβλέπει το Σύνταγμα στο άρθρο 110. Και τώρα με την αναθεώρηση αυτήν που συζητούμε είναι η δεύτερη ήρεμη και σύμφωνη με τις διατάξεις του άρθρου 110 διαδικασία αναθεώρησης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι γνωστό ότι ουσιαστικά η παρούσα αναθεώρηση έχει ξεκινήσει το 1995, στην προηγούμενη βουλευτική περίοδο, με προτάσεις που κατέθεσαν η Νέα Δημοκρατία και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και που σε πολλά σημεία οι προτάσεις αυτές συνέπιπταν. Πράγματι οι προτάσεις αυτές συζητήθηκαν στην τότε Επιτροπή Αναθεώρησης, η οποία έχει συντάξει και τη σχετική έκθεσή της, αλλά όπως είναι γνωστό οι πρόωρες εκλογές ακύρωσαν τη διαδικασία αυτή.

Έτσι, με τη νέα Βουλή το ΠΑ.ΣΟ.Κ. επανέφερε την πρόταση για αναθεώρηση του Συντάγματος και για τους λόγους που αναφέρονταν στην παλιά πρόταση, αλλά και για μια σειρά πρόσθετους λόγους. Είναι γεγονός ότι από τις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 1996 μέχρι σήμερα, έχουν ψηφιστεί από την Κυβέρνηση μία σειρά νόμοι που επιφέρουν σοβαρές αλλαγές στους θεσμούς. Αναφέρω το ν.2190, το νόμο για τη ραδιοτηλεόραση, για την προστασία του πολίτη από την επεξεργασία των προσωπικών πληροφοριών, για το Συνήγορο του Πολίτη, το δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την οργάνωση, στελέχωση στη διοίκηση περιφέρειας, τις συνενώσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το γνωστό νομοσχέδιο "ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ".

Βεβαίως, πολλοί από τους νόμους αυτούς, όπως παραδείγματος χάριν ο ν. 2190 και ο νόμος για την προστασία του πολίτη από την επεξεργασία των προσωπικών πληροφοριών, πιστεύω ότι λογικά δεν θα έπρεπε να περιβληθούν την ισχύ συνταγματικής διάταξης. Όμως, και αυτό είναι μία λυπηρή διαπίστωση, με την έξαρση που γνώρισε και γνωρίζει ακόμη στην Ελλάδα το καθεστώς των πελατειακών σχέσεων, δεν μπορούμε να πείσουμε τον πολίτη για την αγαθότητα των προθέσεών μας να ισχύσει αξιοκρατία στις προσλήψεις και για την εμπιστοσύνη που πρέπει επιτέλους να δείχνει στο

κράτος ότι οι διατάξεις, παραδείγματος χάριν, του νόμου για την προστασία του πολίτη δεν θα στραφούν τελικά εναντίον του. Όλα αυτά, δυστυχώς, καταμαρτυρούν το έλλειμμα αξιοπιστίας που υπάρχει ακόμα απέναντι στο κράτος στις σχέσεις του με τον πολίτη.

Πέραν των ανωτέρω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η πρόοδος της τεχνολογίας, της πληροφορικής, της βιοϊατρικής τεχνολογίας και έρευνας, άλλαξαν τα μέχρι τώρα δεδομένα στους τομείς αυτούς και για τους λόγους αυτούς κατέστη αναγκαία η αναθεώρηση για να προστατευθεί ο πολίτης από τις απειλές, που μπορούν να προέλθουν από αυτές τις αλλαγές.

Η συμμετοχή μας στην ενωμένη Ευρώπη και η οικονομική πολιτική που πρέπει να ακολουθήσει η Ελλάδα για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση της συμμετοχής της αυτής, είναι ένας άλλος σοβαρός λόγος που καθιστά αναγκαία την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Ο λόγος όμως αναθεώρησης που προκάλεσε τις περισσότερες συζητήσεις και διαφωνίες είναι η αποσύνδεση της διάλυσης της Βουλής από τη διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Κάτι παραπλήσιο είχε γίνει και το 1986. Ενθυμείσθε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας και τότε ήταν σχεδόν το μόνο αντικείμενο αναθεώρησης του 1986. Τότε, πολλοί και κυρίως από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας είχαν πιστέψει ότι ο περιορισμός των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας, θα οδηγούσε σε μείωση του κύρους του Προέδρου της Δημοκρατίας και σε δυσλειτουργία του κοινοβουλευτικού μας συστήματος. Όμως, η μετέπειτα και η μέχρι σήμερα εμπειρία απέδειξε ότι το κοινοβουλευτικό μας πολίτευμα λειτούργησε άψογα με τρεις διαφορετικούς Προέδρους Δημοκρατίας, τον κ. Σαρτζετάκη, τον Κωνσταντίνο Καραμανλή και τον κ. Στεφανόπουλο. Πράγματι και οι τρεις Πρόεδροι άσκησαν άψογα τα καθήκοντά τους.

Πιστεύω, λοιπόν και εγώ ότι δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να διαλύεται η Βουλή, προκειμένου να εκλεγεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας από τη νέα Βουλή. Πρέπει και μπορεί να εκλεγεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας από την ίδια Βουλή έστω και με περισσότερες ψηφοφορίες. Αλλά το πως θα εκλεγεί, θα το συζητήσουμε στο σχετικό άρθρο.

Βεβαίως η συζήτηση για το πως θα πρέπει να εκλεγεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στην παρούσα αναθεωρητική διαδικασία, δεν προσφέρει επί της ουσίας πολλά πράγματα, αφού η επόμενη Βουλή είναι αυτή που θα ορίσει και θα ψηφίσει τον τρόπο εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Είναι βεβαίως γεγονός ότι αν αποσυνδεθεί η διάλυση της Βουλής από τη διαδικασία εκλογής του Προέδρου, τότε τα κόμματα μια και δεν θα έχουν το όπλο της απειλής της διάλυσης της Βουλής, θα προχωρούν ευκολότερα σε συμφωνίες για το πρόσωπο που θα πρέπει να προταθεί για να εκλεγεί ως Πρόεδρος Δημοκρατίας.

Κατά τη γνώμη μου, το πρόσωπο που θα επιλεγεί να προταθεί για τη θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας, είναι η σοβαρότερη υπόθεση από τις αρμοδιότητες και του τρόπου εκλογής του Προέδρου.

Αν τα κόμματα πιστεύουν ότι πρέπει να βοηθήσουμε στην καταξίωση της Προεδρευόμενης Δημοκρατίας και στην ομαλή εναλλαγή του Προέδρου της Δημοκρατίας, μπορούμε να συμπέσουμε σε πολλούς ικανούς και άξιους Έλληνες, που θα είναι σε θέση να πολιτευθούν το ίδιο άξια και άψογα όπως ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, ο κ. Σαρτζετάκης και ο νυν Πρόεδρος κ. Στεφανόπουλος.

Τελειώνοντας, κύριοι συνάδελφοι, θέλω να σημειώσω ότι όσο και αν αντιδicoύμε για τον τρόπο επιλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, εκείνο που είναι βέβαιο είναι ότι αυτό είναι έργο της επόμενης Βουλής. Η επόμενη Βουλή θα αποφασίσει για τον τρόπο επιλογής του Προέδρου. Εμείς θα καταθέσουμε απλώς τους προβληματισμούς μας. Ραντεβού, λοιπόν, στην επόμενη Βουλή και εύχομαι όλες και όλοι οι συνάδελφοι να επανεκλεγούμε για να λύσουμε το θέμα αυτό στην επόμενη

Βουλή. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Περιέργο, τουλάχιστον για την αποστροφή, θα έπρεπε να είναι πάνδημη επικρότηση. Δεν σας χειροκρότησαν όλοι.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ: Εγώ έκανα την ευχή προς όλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Ίσως κάποιοι συνάδελφοι να έχουν κουρασθεί.

Ο κ. Κουρουμπλής έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητούμε σήμερα ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας το υψηλότερο από πλευράς σημασίας θεσμικό πλαίσιο που θα καθορίσει το παρόν και το μέλλον της χώρας. Συζητούμε δηλαδή τον άξονα του θεσμικού μας συστήματος, το Σύνταγμα που θα ισχύσει μετά την ψήφισή του από την επόμενη Βουλή και θα καθορίσει τη διάρθρωση του ελληνικού κράτους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βιώνουμε μία εποχή όπου φαινόμενα πρωτόγνωρα διαμορφώνουν το νέο ελληνικό κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον, στο οποίο ζούμε.

Η παγκοσμιότητα της αγοράς, η βιογενετική, η βιοϊατρική, η κοινωνία της πληροφορικής είναι μερικά από τα φαινόμενα που εισβάλλουν στη ζωή μας και ανατρέπουν καθιερωμένους τρόπους στάσης και συμπεριφοράς.

Απέναντι, λοιπόν, σ' αυτά τα φαινόμενα οφείλουμε, ως έκφραση του ελληνικού λαού στην πρόκληση της διαμόρφωσης του νέου καταστατικού χάρτη της χώρας, να απαντήσουμε με εύγλωττο τρόπο, ώστε πραγματικά οι διατάξεις που θα θεσπίσουμε, να μπορούν να απαντούν σ' αυτές τις προκλήσεις, διαμορφώνοντας τους καλύτερους και δυνατούς όρους, μέσα στους οποίους θα πρέπει η ελληνική κοινωνία συντεταγμένα να πορευθεί, μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, μια κοινωνία με κοινωνική συνοχή και κοινωνική ταυτότητα.

Με τις νέες διατάξεις που εισάγονται επιχειρείται πραγματικά μια προσπάθεια που θα πρέπει όμως να τύχει της διεργασίας και της συναίνεσης όλων, ώστε όλες οι πλευρές με συναινετικό τρόπο να μπορέσουμε πραγματικά να ψηφίσουμε τις καλλίτερες εκείνων των διατάξεων που πραγματικά θα απαντούν στα ουσιαστικά προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζει η κοινωνία.

Το Σύνταγμα του 1975, παρά τις σημαντικές του προσπάθειες στον τομέα της καθιέρωσης του κοινωνικού κράτους, ενώ ερμηνευτικά βεβαίως μπορούσε κανείς να συνάγει ότι καθιερώνει το κοινωνικό κράτος, δεν είχε συγκεκριμένες διατάξεις, δεν είχε δηλαδή συγκεκριμένη επιταγή, ώστε με την εξειδίκευση του κοινού νομοθέτη να μπορέσει να διαμορφωθεί ένα κράτος κοινωνικό που πραγματικά θα διαφυλάττει τα κοινωνικά δικαιώματα και θα προστατεύει τους πολίτες που πραγματικά έχουν ανάγκη από το κοινωνικό κράτος.

Στο νέο σχέδιο που εισάγεται γίνεται ένα βήμα περισσότερο. Στο άρθρο 25 προβλέπεται η καθιέρωση του κοινωνικού κράτους-δικαίου. Δεν υπάρχουν, όμως, διατάξεις που να διαμορφώνουν τους μηχανισμούς προστασίας του πολίτη από τα φαινόμενα του αποκλεισμού, των διακρίσεων και όσα φαινόμενα σπρώχνουν και διαμορφώνουν τους θύλακες αποκλεισμού μέσα στην κοινωνία.

Θα πρέπει, λοιπόν, ο κοινός νομοθέτης να εξειδικεύσει τις διατάξεις, ώστε να εξασφαλίζεται ένα ελάχιστο όριο εισοδήματος σε όλους τους πολίτες που απειλούνται να βρεθούν κάτω από το επίπεδο βιωσιμότητας. Θα πρέπει ο κοινός νομοθέτης να προβλέψει τις διατάξεις κατά των κοινωνικών διακρίσεων. Θα πρέπει ο κοινός νομοθέτης να προβλέψει και να διαμορφώσει τους μηχανισμούς αντίστασης στα φαινόμενα του κοινωνικού αποκλεισμού σημαντικών τμημάτων της κοινωνίας. Θα πρέπει, δηλαδή, ο κοινός νομοθέτης να διαμορφώσει εκείνες τις λειτουργίες μέσα από τις οποίες θα διαχέεται μέσα στην κοινωνία ένα σύστημα κοινωνικής ασφάλειας. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε πραγματικά, απέναντι σ' αυτά τα φαινόμενα της φτώχειας, του αποκλεισμού, του ρατσισμού

που απειλούν να ρηγματώσουν την κοινωνία μας, να απαντήσουμε ώστε η κοινωνία να νιώσει ότι έχει ένα μέλλον που πραγματικά έχει προοπτική.

Εισάγονται διατάξεις, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε ό,τι αφορά τα ατομικά δικαιώματα. Η κατοχύρωση του ν. 2190, της διαφάνειας, δηλαδή και της αντικειμενικότητας των προσλήψεων. Ωστόσο, όμως, θα πρέπει ο κοινός νομοθέτης να προχωρήσει, σε συνδυασμό και με τις διατάξεις που αφορούν την παιδεία, ώστε να δημιουργηθεί το αυτό σημείο εκκίνησης για όλους τους πολίτες, ώστε όταν φθάνουν σ' αυτό το σημείο του συναγωνισμού να ξεκινούν όλοι με τις ίδιες προϋποθέσεις, γιατί πρέπει να ομολογήσουμε ότι ακόμα το σύστημα της παιδείας, ιδιαίτερα για τους πολίτες των χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων, αλλά κυρίως για τους πολίτες που βρίσκονται στις απομακρυσμένες περιοχές της χώρας, δεν παρέχει τις ίδιες δυνατότητες και τις ίδιες προϋποθέσεις απόκτησης γνώσης για τους νέους, ώστε όταν φθάσουν να συναγωνιστούν σ' ένα σύστημα διεκδίκησης μιας θέσης στο δημόσιο να έχουν τις ίδιες προϋποθέσεις.

Η κατοχύρωση των δικαιωμάτων του πολίτη και ο περιορισμός των αυθαιρεσιών της διοίκησης μέσα από την καθιέρωση του συνηγόρου του πολίτη.

Οι μηχανισμοί που πρέπει να διαμορφωθούν, ώστε να προστατευθεί ο πολίτης από την κακή χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών.

Είναι προσπάθειες που πραγματικά συμβάλλουν αποφασιστικά στην κατοχύρωση των δικαιωμάτων.

Η κατοχύρωση των δικαιωμάτων των μεταναστών, των προσφύγων, είναι μια συμπληρωματική διάταξη που πραγματικά έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έγινε μεγάλη συζήτηση σε ό,τι αφορά τις διατάξεις που αφορούν την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Προσωπικά εκτιμώ ότι η διάταξη αυτή προσπαθεί να απαλλάξει το σύστημα εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από θρομβώσεις. Γιατί πραγματικά αποσυνδέει τη διάλυση της Βουλής από την εκλογή του Προέδρου.

Υπάρχουν πάρα πολλά επιχειρήματα συναδέλφων, πολλές απόψεις ότι δεν έπρεπε να υπάρξει αυτή η διάταξη. Προσωπικά πιστεύω ότι αυτό είναι κάτι το έσχατο. Νομίζω όμως ότι απαλλάσσει εκτός από τις θρομβώσεις και από μία μορφή, αν μου επιτραπεί η έκφραση, πολιτικού εκβιασμού, ορισμένων μικρών κομμάτων, ώστε να συμπληρωθεί ο απαραίτητος αριθμός.

Νομίζω με την υπάρχουσα ρύθμιση, με την εισαγόμενη ρύθμιση, μπορεί να υπάρξει ένα καλύτερο κλίμα συνεννοήσεων, ώστε η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας να μη φτάσει στο έσχατο αυτό σημείο, αλλά να είναι αποτέλεσμα διεργασιών και συνεννοήσεων, συναινετικών διαδικασιών, που θα του δώσουν μία σημαντικότερη συναίνεση, μία σημαντικότερη αποδοχή, ώστε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πραγματικά να είναι ένα πρόσωπο υπεράνω κομμάτων.

Εισάγονται, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διατάξεις που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος. Σε μια περίοδο που πραγματικά το περιβάλλον απειλείται από την κακή χρήση των πηγών, είναι αναγκαίο να συζητήσουμε όλοι μαζί την προστασία του, γιατί αφορά το παρόν και το μέλλον της κοινωνίας.

Εισάγονται διατάξεις σε ό,τι αφορά τη διαφάνεια στις εκλογές, στη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων, στα έξοδα των Βουλευτών και βεβαίως σε ό,τι αφορά τον εκλογικό νόμο. Νομίζω είναι διατάξεις που πραγματικά συμβάλλουν, ώστε να περιοριστούν εκείνα τα φαινόμενα που πραγματικά μολύνουν επικίνδυνα το πολιτικό μας σύστημα.

Εισάγονται διατάξεις αναβάθμισης του Κοινοβουλίου. Είναι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, διατάξεις απαραίτητες, ώστε να αναβαθμιστεί ο κυρίαρχος αυτός θεσμός της δημοκρατίας που πραγματικά διασύρεται πολλές φορές ενδεχομένως και από συμπεριφορές δικές μας, ενδεχομένως και από σκόπιμες επιλογές κύκλων που πραγματικά θέλουν το Κοινοβούλιο εξαρτώμενο και υποβαθμισμένο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι χρήσιμο να εργαστούμε όλοι μαζί σε αυτήν τη διαδικασία, ώστε να αποκτήσουμε ένα ευέλικτο και δυναμικό Σύνταγμα, ένα Σύνταγμα που θα διασφαλίζει τα κοινωνικά δικαιώματα, θα διαμορφώνει ένα κλίμα κοινωνικής ασφάλειας, ώστε να μπορέσουμε να απαντήσουμε στις προκλήσεις των καιρών, ώστε να συμβάλλουμε σε μια κοινωνία ισχυρή και όχι μια κοινωνία ισχυρών που θα επιβεβαιώνουν την παρουσία τους συνθλίβοντας τους αδυνάτους.

Πρέπει να μπολιάσουμε αυτό το Σύνταγμα που θα ψηφίσουμε με τις καλύτερες των απόψεων, με τις καλύτερες των ιδεών, ώστε πραγματικά να απαντά στις προκλήσεις των καιρών για να μπορέσουμε να νιώσουμε, όσοι βιώσουμε την εποχή αυτήν που θα συμβάλλουμε στην ψήφισή του ότι συμβάλλουμε αποφασιστικά και αποτελεσματικά στην πρόοδο της κοινωνίας. Για να ποτίσουμε την ελπίδα και να μη σκοτώσουμε την προοπτική αυτού του τόπου. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα στην Αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Απόστολος Κακλαμάνης): Κύριοι συνάδελφοι, ήθελα να θέσω υπόψη σας ότι ο αριθμός αυτών που είναι να μιλήσουν ακόμη είναι τριάντα και θα πρέπει τουλάχιστον οι εισηγητές να έχουν τη δυνατότητα να δευτερολογήσουν.

Επειδή η συνεδρίασή μας το απόγευμα θα αρχίσει ακριβώς στις έξι, διότι στις εξήμισι –επτά παρά, θα γίνει η εκδήλωση για την επέτειο της ιδρύσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης και την ανάληψη της προεδρίας του από τη χώρα μας, σε επίπεδο Αρχηγών κομμάτων, η θερμή παράκληση είναι αν μπορούμε να εξοικονομούμε χρόνο, διότι προβλέπω ότι θα φτάσουμε στις τέσσερις, πέντε η ώρα το απόγευμα. Να το έχετε υπόψη σας.

Ο κ. Σφυρίου έχει το λόγο.

ΚΟΣΜΑΣ ΣΦΥΡΙΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, ήθελα να ξεκινήσω τη σύντομη τοποθέτησή μου για την αναθεώρηση του Συντάγματος από το πιο χαρακτηριστικό θετικό στοιχείο της διαδικασίας, που ξεκίνησε η Βουλή από την προηγούμενη εβδομάδα, το οποίο θεωρώ πως είναι το γεγονός ότι δέχονται και αναγνωρίζουν όλα τα πολιτικά κόμματα την ανάγκη της αναθεώρησης του καταστατικού χάρτη της χώρας.

Ένα δεύτερο χαρακτηριστικό στοιχείο της ουσίας αυτήν τη φορά και όχι της διαδικασίας επί των αναθεωρητέων διατάξεων, είναι ότι οι προτάσεις των δύο μεγάλων κομμάτων του Κοινοβουλίου που έχουν τη δεδηλωμένη του 80% του ελληνικού λαού, συγκλίνουν σε πολλά μεγάλα θέματα της συνταγματικής αναθεώρησης, σε αρκετά από τα οποία διαπιστώθηκε ότι συμφωνούν και άλλα κόμματα της Εθνικής Αντιπροσωπείας.

Επομένως, θέλω να υπογραμμίσω ότι δικαίως χαρακτηρίστηκε ως συναινετική αυτή η αναθεώρηση. Αυτό δεν σημαίνει βεβαίως ότι υπάρχει συμφωνία σε όλα τα θέματα. Αυτά, όμως, ακριβώς τα χαρακτηριστικά νομίζω ότι θα πρέπει να προβληθούν ιδιαίτερα στην κοινή γνώμη.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ**)

Βέβαια, το 1986 η αναθεώρηση ασφαλώς δεν είχε αυτά τα χαρακτηριστικά.

Η Νέα Δημοκρατία, ενώ δεν προτείνει την επαναφορά των εξουσιών, που παρά τη φύση του πολιτεύματος της Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας είχε ο Πρόεδρος με το Σύνταγμα του 1975, επικρίνει με ρητορίες την αναθεώρηση του 1986. Διαπίστωσα ότι το ίδιο, περιέργως, κάνει και ο Συνασπισμός.

Η Νέα Δημοκρατία μίλησε για εγκαθίδρυση ενός σχεδόν αμιγώς πρωθυπουργικού συστήματος, μίλησε για μείωση της εμβέλειας σημαντικών θεσμικών αντιβάρων. Και συμπλήρωσε ο κ. Κωνσταντόπουλος εκ μέρους του Συνασπισμού ότι η μεταρρύθμιση 1985–1986, ήταν μία επιζήμια μεταρρύθμιση, η οποία δημιούργησε δυσλειτουργίες και διαμόρφωσε αγκυλώσεις, αλλά και αλλοιώσεις στην πολιτική ζωή του τόπου.

Κατά τον κ. Κωνσταντόπουλο αυτό είναι που αλλοίωσε την πολιτική ζωή του τόπου. Η κατάρνηση δηλαδή, κάποιων

παράλογων, παρά τη φύση και την ουσία του πολιτεύματός μας, εξουσιών του Προέδρου. Αυτό είναι άραγε ή μήπως η εξουσία που είχε ο Πρόεδρος να διαλύει τη Βουλή, έστω εάν η Κυβέρνηση απολάμβανε της εμπιστοσύνης του Κοινοβουλίου, είναι εκείνη που αλλοιώνει το πολίτευμα; Ή μήπως η εξουσία που είχε να παρεμβαίνει ουσιαστικά στο διορισμό πρωθυπουργού, όταν στη Βουλή δεν διαμορφώνεται δεδηλωμένη κοινοβουλευτική πλειοψηφία, ήταν εκείνη που στην πραγματικότητα αλλοιώνει το πολίτευμα;

Εάν, κατά την άποψη του κ. Καραμανλή, εχρειάζοντο, όπως υπογράμμισε, θεσμικά αντίβαρα έναντι του πρωθυπουργοκεντρισμού, άραγε αυτά θα έπρεπε να εξασφαλίζονται με παρά φύσιν εξουσίες του Προέδρου ή με την ουσιαστικότερη ενίσχυση του ρόλου του εθνικού μας Κοινοβουλίου;

Αγαπητοί συνάδελφοι, στην αναθεώρηση την οποία συζητούμε, υπάρχει όμως, και μία ικανή σύγκλιση απόψεων σε πολλά κεφάλαια των αναθεωρητέων διατάξεων.

Θέλω να σημειώσω ότι στο πρώτο κεφάλαιο υπάρχει σημαντική σύγκλιση για τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα με έμφαση στις εγγυήσεις του κοινωνικού κράτους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο υπάρχει ευρύτατη σύγκλιση των απόψεων του Κοινοβουλίου για τη θέση της Ελλάδας στην Ευρώπη και στη Διεθνή Κοινότητα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο για το ρόλο του Κοινοβουλίου και τη θεσμική αποστολή των κομμάτων υπάρχει σύγκλιση εκτεταμένη μέσα στο Κοινοβούλιο.

Εγώ θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι νομίζω πως και από την πλευρά του ΠΑ.ΣΟ.Κ. -και τονίστηκε αυτό και στην εθνική Αντιπροσωπεία- υπάρχει η σύμφωνη γνώμη να οδηγείται σε έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα εκείνος που παραβαίνει τη σχετική νομοθεσία περί εκλογικών δαπανών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο υπάρχει ικανή σύγκλιση για την οργάνωση της δικαιοσύνης και τον έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων.

Στο έκτο κεφάλαιο υπάρχει ικανή σύγκλιση για τη διοικητική οργάνωση του κράτους, την αποκέντρωση και τις ανεξάρτητες διοικητικές αρχές.

Δεν σημαίνει ότι ταυτίζονται οι απόψεις των κομμάτων σε όλα αυτά, αλλά είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι σε πολλά διαμορφώνεται σύγκλιση απόψεων.

Όμως, διατυπώθηκαν διαφωνίες και σε ιδιαίτερα σοβαρά και λεπτά ζητήματα. Μέσα στο λίγο χρόνο, τον οποίο διαθέτω, θα ήθελα να σταθώ σε δύο από αυτά: Πρώτον, στην αποσύνδεση της διαδικασίας εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας με την απειλή διάλυσης της Βουλής και δεύτερον, σε ό,τι αφορά την πρόταση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για την ίδρυση των ιδιωτικών πανεπιστημίων.

Είναι, κύριοι συνάδελφοι, σημαντικό το γεγονός - που αλλοιώνει τελικά τη λειτουργία του πολιτεύματος, που πρέπει να στηρίζεται στη δεδηλωμένη εμπιστοσύνη του λαού και βεβαίως, της πλειοψηφίας του Κοινοβουλίου - ότι, υπό την απειλή της διάλυσης της Βουλής, (έστω και αν το Κοινοβούλιο και ο λαός παρέχει την εμπιστοσύνη του σε μία κυβέρνηση, ακόμη και αν υπάρχει ευρύτερη αποδοχή της), συνδέεται η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας με αυτήν τη διάλυση της Βουλής.

Πρέπει να δεχθούμε και να ερευνήσουμε σε βάθος και τη διεθνή εμπειρία, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τον ευρωπαϊκό χώρο. Σε καμιά ευρωπαϊκή χώρα απ' αυτές που έχουν αντίστοιχο ή παρεμφερές πολίτευμα, (ούτε στην Ιταλία ούτε στη Γερμανία ούτε πουθενά αλλού) δεν διαλύεται η Βουλή και δεν προκηρύσσονται πρόωρες εκλογές, αν ύστερα από ορισμένες ψηφοφορίες δεν εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Εμείς έχουμε αυτήν την περίεργη διάταξη, η οποία νομίζω προβλημάτισε τον πολιτικό κόσμο και μας προβληματίζει και σήμερα.

Και η Αντιπολίτευση, αντί να έλθει εδώ και να μας πει αν δέχεται την ανάγκη κατ' αρχήν της αποσύνδεσης, να ή όχι, ταυτίζει τη θέση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δήθεν με την εκλογή, με την τρίτη ψηφοφορία με 151 ψήφους, Προέδρου της Δημοκρατίας και μας λέγει ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κ. Καρα-

μανλής ότι: "Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. καθιστά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κομματικό ενεργούμενο και θα μπορούσε κανείς να δεχθεί το ενδεχόμενο να υπάρχει κυβερνητική πλειοψηφία που να μη φθάνει ούτε στο 40% και να εκλέγει και να επιβάλλει από μόνη της Πρόεδρο της Δημοκρατίας." Και καταλήγει: "Δεν ευνοεί αυτή η πρόταση τη σύγκλιση ή τη συναίνεση σ' ένα τέτοιο κορυφαίο θέμα."

Πρώτα-πρώτα, κύριοι συνάδελφοι, θέλω να υπενθυμίσω ότι και τις δύο φορές που αναδείχθηκε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, με τις ψήφους και των Βουλευτών του ΠΑ.ΣΟ.Κ., η εκλογή έγινε με υπερψήφηση και από άλλα κόμματα: το 1985 και από το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος, το 1995 και από την Πολιτική Άνοιξη. Ενώ και τις τρεις φορές, που ανέδειξε Πρόεδρο της Δημοκρατίας η Νέα Δημοκρατία, δεν αναζήτησε προσωπικότητες, που να έχουν την υποστήριξη ή να έχουν τη συναίνεση και άλλων πολιτικών κομμάτων. Τόσο το 1975, όσο και το 1980 και το 1990 η εκλογή ήταν μονοκομματική. Μάλιστα το 1980, με κυβερνητική πλειοψηφία που δεν έφθανε καλά καλά ούτε το 42%. Το τονίζω: Ούτε το 42%.

Κύριοι συνάδελφοι, αν παραμείνει ως έχει η διάταξη, τότε θα χρησιμοποιείται η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας ως μέσο πίεσης ή εκβιασμού με απειλή διάλυσης της Βουλής για την προώθηση άλλων πολιτικών συμφερόντων. Και αυτό είναι που εμπλέκει το θεσμό του Προέδρου της Δημοκρατίας και πλήττει την αξιοπιστία του δημόσιου βίου.

Αφού, κύριοι συνάδελφοι, για να τροποποιηθεί και αυτή η διάταξη, απαιτείται η συναίνεση, απαιτείται δηλαδή αριθμός 180 ψήφων, είτε σε αυτήν είτε στην επόμενη Βουλή, θα πρέπει κατ' αρχήν να συμφωνήσουμε, να δεχθούμε όλοι την αναγκαιότητα της αποσύνδεσης. Και εγώ θα προτείνω, παράλληλα, κατά τη διάρκεια αυτής της συζήτησης, να αναζητήσουμε για να θεσμοθετήσουμε, στα πλαίσια βεβαίως της Αναθεωρητικής Βουλής, τη συναινετική εκείνη διαδικασία που να οδηγεί σε Προέδρους της Δημοκρατίας ευρύτερης αποδοχής. Όμως, στο ζήτημα που έχει σχέση με την αποσύνδεση, νομίζω ότι θα πρέπει να συμφωνήσουν όλες οι πτέρυγες.

Τώρα, για τη διαφωνία που διατυπώθηκε σχετικά με την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας για την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, βλέπω ότι δεν θα έχω την ευκαιρία να αναπτύξω τις απόψεις μου. Δυστυχώς, ο χρόνος είναι αμείλικτος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Κατσαρός έχει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ (Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση επί της αρχής της προτεινόμενης αναθεώρησης του Συντάγματος βρίσκεται σχεδόν στο τέλος της.

Θα εκθέσω μερικές σκέψεις επί της αρχής, αναφερόμενος σ'ένα πρόβλημα το οποίο δημιουργήθηκε με την αναθεώρηση του Συντάγματος το 1985, το οποίο γίνεται πολύ σοβαρότερο με την προτεινόμενη διάταξη, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να εκλέγεται από εκατόν πενήντα ένα Βουλευτές.

Κύριοι συνάδελφοι, γνωρίζετε ότι το πολίτευμά μας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Δεν είναι ούτε Προεδρική Δημοκρατία με την εκλογή του Προέδρου άμεσα από το λαό, με το δικαίωμά του να διορίζει και να παύει οποτεδήποτε θέλει την Κυβέρνηση και με πολλές άλλες σοβαρές αρμοδιότητες. Αλλά δεν είναι ούτε Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, χωρίς Πρόεδρο Δημοκρατίας ή με Πρόεδρο Δημοκρατίας ως διακοσμητικό πρόσωπο και με άσκηση σχεδόν όλων των εξουσιών από τον Πρωθυπουργό. Το άρθρο 1 παράγραφος 1 του Συντάγματος ορίζει ότι είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.

Ο συντακτικός νομοθέτης του 1975 στον όρο Προεδρευόμενη Δημοκρατία έδωσε συγκεκριμένο περιεχόμενο. Ήθελε η Κοινοβουλευτική μας Δημοκρατία να έχει ως ασφαλιστική δικλείδα της λειτουργίας της ρυθμιστή του πολιτεύματος τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Δεν τον ήθελε διακοσμητικό πρόσωπο και του παρείχε ορισμένες αρμοδιότητες, για να γίνει και ουσιαστικός ρυθμιστής του πολιτεύματος. Ήθελε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας πολιτειακό παράγοντα, ο οποίος

να δικαιούται να εκφράζει και "ιδίαν βούλησιν" στα πλαίσια του Συντάγματος, η οποία να είναι, όπου το Σύνταγμα το επέτρεπε, διάφορη από τη βούληση των λοιπών λειτουργιών της πολιτείας και ιδίως της εκτελεστικής και της νομοθετικής. Ακριβώς γι' αυτόν το λόγο ο συντακτικός νομοθέτης θεσμοθέτησε και ηξημένη πλειοψηφία για την εκλογή του, τους διακόσιους Βουλευτές στις δύο πρώτες ψηφοφορίες και τους εκατόν ογδόντα στην τρίτη.

Είναι γνωστές οι ρυθμιστικές αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας κατά το Σύνταγμα του 1975. Είναι γνωστές οι επικρίσεις από την τότε αντιπολίτευση, η οποία τις είχε χαρακτηρίσει υπερεξουσίες.

Απαντώντας σ' αυτές τις επικρίσεις ο τότε Πρωθυπουργός και μετέπειτα Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής έλεγε: "Αλλά, κύριοι Βουλευταί, όταν ομιλούμε περί του Αρχηγού του Κράτους, εννοούμε το ρυθμιστή του πολιτεύματος. Εάν ο Αρχηγός του Κράτους δεν διαθέτει στοιχειώδεις εξουσίες, πώς είναι δυνατόν να παίξει το ρυθμιστικό του ρόλο; Εάν μία Βουλή αρνείται επί μήνες να δώσει κυβέρνηση ή εάν μία Βουλή έρχεται σε εμφανή αντίθεση με το δημόσιο αίσθημα, ποιος θα είναι εκείνος ο οποίος θα προστατεύσει τη χώρα από τη σήψη και ενδεχομένως από την αναρχία; Θα είναι ο Αρχηγός του Κράτους, γι' αυτό και του αναγνωρίζονται ορισμένα εξουσία. Επαναλαμβάνω όμως ότι αι εξουσίες αυτές στο κυβερνητικό σχέδιο τελούν υπό περιορισμούς, ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος να γίνει αυθαίρετος χρήσις αυτών".

Είναι γνωστή η κατάργηση όλων αυτών των αρμοδιοτήτων το 1985. Και από τότε ο χαρακτηρισμός του Προέδρου της Δημοκρατίας ως ρυθμιστού του πολιτεύματος παρέμεινε γράμμα κενό. Δεν έχει κανένα ουσιαστικό περιεχόμενο. Καμία διάταξη δεν του παρέχει καμία ρυθμιστική αρμοδιότητα.

Μετά το 1986 ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι διακοσμητικό πρόσωπο. Σε καμία περίπτωση δεν καταλείπεται σε εκείνον πεδίο εκδήλωσης ιδίας βούλησης διάφορης από τη βούληση της κυβέρνησης ή της Βουλής για να δικαιολογείται η θέση του στο πολίτευμα ως ασκούντος μαζί με τη Βουλή τη νομοθετική λειτουργία και μαζί με την κυβέρνηση την εκτελεστική λειτουργία, όπως ορίζει το άρθρο 26 του Συντάγματος, το οποίο βεβαίως δεν τροποποιήθηκε, όπως δεν τροποποιήθηκε και το άρθρο 30 του Συντάγματος που χαρακτηρίζει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ως ρυθμιστή του πολιτεύματος.

Η ιστορία των διερρευνητικών εντολών δεν νομίζω ότι παρέχει καμία εξουσία στον Πρόεδρο. Είναι μία τυπική διαδικασία την οποία θα μπορούσε να ασκήσει ο οποιοσδήποτε ακόμη και ο Πρόεδρος της Βουλής.

Υποστήριξα ως μέλος της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος το 1995 και το επαναλαμβάνω και σήμερα ότι με την τροποποίηση του 1986 αλλοιώθηκε η μορφή του πολιτεύματος. Δεν έχει πλέον το πολίτευμά μας τα χαρακτηριστικά της Προεδρευομένης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας. Δεν είναι το Σύνταγμα το οποίο εμπνεύστηκε και αποτύπωσε ο συνταγματικός νομοθέτης του 1975. Απαλλείφθηκε στη πραγματικότητα ο χαρακτηρισμός του πολιτεύματός μας ως Προεδρευομένης Δημοκρατίας. Απέμεινε ουσία μόνο το Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Και αυτή η αλλοίωση της μορφής του πολιτεύματος είναι ανεπίτρεπτη, σύμφωνα με το άρθρο 110 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει ότι δεν υπόκεινται σε αναθεώρηση οι διατάξεις του Συντάγματος που αναφέρονται στη μορφή του πολιτεύματος.

Κύριοι συνάδελφοι, δεν θα ασχοληθώ με το περιεχόμενο των ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων, οι οποίες άλλωστε έχουν καταργηθεί. Εκείνο που θέλω να παρατηρήσω είναι ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν ασκούσε τις αρμοδιότητές του ιδίω δικαίω. Εξελέγετο από τους αντιπροσώπους του Έθνους, από τους Βουλευτές, οι οποίοι είχαν αυτό το δικαίωμα σύμφωνα με το τότε ισχύον Σύνταγμα. Επομένως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι και εκείνος έστω έμμεσος αντιπρόσωπος του έθνους, αφού εκλέγεται από τους αμέσους αντιπρόσωπους του έθνους και μάλιστα με αυξημένη πλειοψηφία.

Επομένως, τις αρμοδιότητές του τις ασκούσε τότε κατ' εντολή και εξ ονόματος του ελληνικού λαού. Τα πράγματα θα διέφεραν βεβαίως αν είχαμε να κάνουμε με κληρονομικό άρχοντα. Τότε δεν θα υπήρχε καμία σχέση αντιπροσώπευσης.

Νομίζω ότι τα πράγματα δυσχεραίνονται πολύ περισσότερο ακόμη και αλλοιώνεται πολύ περισσότερο η μορφή του πολιτεύματος με την κυβερνητική πρόταση να εκλέγεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας από 151 Βουλευτές. Είναι αναμφισβήτητο ότι σε αυτήν την περίπτωση ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα είναι κυβερνητικό ίσως και κομματικό φερέφωνο. Θα εκλέγεται από μία Βουλή, η οποία μπορεί να διαθέτει και την πλειοψηφία σε Βουλευτές, αλλά να μην διαθέτει την πλειοψηφία του ελληνικού λαού. Μπορεί να εκλέγεται από μία Βουλή με 159 Βουλευτές οι οποίοι εκπροσωπούν το 41,5% του ελληνικού λαού. Δεν θα μπορούμε σε αυτήν τη περίπτωση με καμία λογική να υποστηρίξουμε ότι διατηρούμε τη μορφή του πολιτεύματός μας ως Προεδρευομένης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας. Νομίζω ότι θα ταίριαζε σε αυτή την περίπτωση ο τίτλος του πολιτεύματός μας "Πρωθυπουργική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία" ή οτιδήποτε άλλο, πάντως όχι Προεδρευομένη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Δηλαδή, ουσιαστικά έχουμε οδηγηθεί σε μία αλλοίωση της μορφής του πολιτεύματος όπως την ορίζει το άρθρο 1, αλλά και το άρθρο 30 του Συντάγματος, που χαρακτηρίζει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ως ρυθμιστή του πολιτεύματος.

Η Κυβέρνηση φαίνεται άρχισε να αντιλαμβάνεται το πρόβλημα που δημιουργείται και τα άλλα προβλήματα τα οποία θα συνεπάγεται η αποδοχή της πρότασης για εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας με 151 Βουλευτές.

Διαβάσαμε τελευταία μια συνέντευξη του Υπουργού Πολιτισμού και εισηγητού του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην αναθέωση του Συντάγματος, ο οποίος προτείνει "να μην να μην οδηγούμεθα σε διάλυση της Βουλής, αλλά να έχουμε απεριόριστο αριθμό ψηφοφοριών".

Καλό θα ήταν να σκεφτόταν ο κ. Βενιζέλος ότι μπορούμε ευκολότερα και γρηγορότερα να φτάσουμε εκεί που εκείνος προτείνει, επαναφέροντας και τη μυστική ψηφοφορία στην εκλογή του προσώπου του Προέδρου της Δημοκρατίας. Νομίζω λοιπόν ότι θα μπορούσε να βελτιώσει αυτήν την πρότασή του, χωρίς να σημαίνει αυτό ότι εγώ απ' αυτής εδώ της θέσεως την αποδέχομαι ή την απορρίπτω. Είναι θέμα γενικότερο επί του οποίου πιστεύω θα τοποθετηθούν οι κατ'εξοχήν αρμόδιοι να εκφράσουν την άποψη της Νέας Δημοκρατίας.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Κοντογιαννόπουλος έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, είκοσι μήνες πριν από το 2000, η απόφαση για την αναθεώρηση του Συντάγματος αποκτά κρίσιμη σημασία. Γιατί θα επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό, την πορεία της χώρας τον 21ον αιώνα.

Πραγματοποιείται σε μια στιγμή που η φυσική απουσία των δυο κορυφαίων πολιτικών ηγετών, που σφράγισαν, ο καθένας με το δικό του τρόπο, το δεύτερο ήμισυ του αιώνα που διανύουμε, πολλαπλασιάζει την ευθύνη της σημερινής πολιτικής ηγεσίας, να χαράξει το μέλλον της χώρας.

Συμπίπτει δε με την ιστορική απόφαση της 2ας Μαΐου 1998 των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προχωρήσουν στη δημιουργία του ευρώ, αλλά και με την επέτειο των τριάντα χρόνων από το γαλλικό Μάη του 1968.

Πριν από τριάντα χρόνια ήταν η επανάσταση της νεολαίας, με αίτημα την ουτοπία, με όχημα τη φαντασία και όνειρο την αλληλεγγύη. Σήμερα είναι η επανάσταση του ΕΥΡΩ που δεν αποτελεί απλά την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς και τη νίκη της ελεύθερης οικονομίας, αλλά και το θεμέλιο λίθο για την οικοδόμηση της πολιτικής και κοινωνικής Ευρώπης.

Θα περίμενε συνεπώς, κανείς η συζήτηση για τη συνταγματική αναθεώρηση να βρίσκεται σε αντιστοιχία με την ιστορική συγκυρία και προπαντός να απαντά στα κρίσιμα ερωτήματα:

Ποιο μέλλον προετοιμάζουμε για τη χώρα;

Ποιες είναι οι απαντήσεις μας στα πραγματικά προβλήματα των Ελλήνων;

Γιατί αυτός οφείλει να είναι ο βαθύτερος στόχος της συνταγματικής μεταρρύθμισης. Ωστόσο, η αναθεώρηση του Συντάγματος όπως οριοθετείται από τις προτάσεις της Κυβέρνησης και της Αντιπολίτευσης είναι άτολμη, ανεπαρκής και εμβλαστική. Επιβεβαιώνει τον πολιτικό αυτισμό και την έλλειψη επαφής της πολιτικής ηγεσίας με την κοινωνική πραγματικότητα της σημερινής πολιτικής ηγεσίας. Εξυπηρετεί μόνον κομματικές σκοπιμότητες που περιβάλλονται με θεσμικό μανδύα και περιλαμβάνει ορισμένες δευτερεύουσες και ανώδυνες τροποποιήσεις που αποτελούν το άλλοθι της συνταγματικής αναθεώρησης. Κρίσιμα πολιτικά, θεσμικά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που απαιτούν λύσεις με συνταγματικές ρυθμίσεις, παραμερίζονται.

Αποτελεί πεποίθησή μου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι η χώρα χρειάζεται ένα σαρωτικό μεταρρυθμιστικό κίνημα. Υπάρχει αδήριτη ανάγκη ευρείας και ριζικής μεταρρύθμισης κυρίως προς τέσσερις κατευθύνσεις.

Πρώτον, την αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης της χώρας με στόχο την αποτελεσματικότητα, τη διαφάνεια, τη σταθερότητα, την αληθινή και πλήρη διάκριση εξουσιών.

Δεύτερον, την αναδιοργάνωση της δημοκρατικής συγκρότησης του κράτους μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την αποκέντρωση και την αυτοδιοίκηση.

Τρίτον, την "αποκρατικοποίηση" της ελληνικής κοινωνίας και την αναδιοργάνωση της κρατικής μηχανής.

Τέταρτον, την αναμόρφωση του όλου πλέγματος των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, με στόχο να εναρμονιστούν με τη νέα πραγματικότητα που διαμορφώνουν οι ραγδαίες τεχνολογικές και επιστημονικές εξελίξεις, ώστε η κατοχύρωσή τους και να είναι πλήρης και να μην επιφέρει εμπλοκές στην ευρύτερη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Ειδικότερα πιστεύω ότι οφείλουμε να αντικαταστήσουμε το σημερινό πρωθυπουργικοκεντρικό σύστημα με προεδρικό σύστημα, κατά το πρότυπο της Γαλλίας με παράλληλη διατήρηση της κοινοβουλευτικής μορφής του πολιτεύματος. Αυτό σημαίνει καθιέρωση της άμεσης εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από το λαό και θέσπιση ασυμβίβαστου μεταξύ βουλευτικής και υπουργικής ιδιότητας. Ο αριθμός των Βουλευτών πρέπει να περιοριστεί στους διακόσιους πενήντα, όπως επίσης ο αριθμός των μελών της Κυβέρνησης να μην υπερβαίνει τους είκοσι πέντε. Έτσι μόνο η χώρα θα αποκτήσει εκτελεστική εξουσία ικανή να αποφασίζει και να κυβερνά, απερίσπαστη από εσωκομματικούς ανταγωνισμούς και συγκρούσεις και νομοθετικό Σώμα, που αποκλειστικά θα νομοθετεί και θα ελέγχει την Κυβέρνηση. Έτσι θα αναβαθμιστεί και θα επαναπροσδιοριστεί ο ρόλος του Έλληνα Βουλευτή.

Ο εκσυγχρονισμός της πολιτικής μας ζωής επιβάλλει ταυτόχρονα σταθερούς κανόνες του πολιτικού παιχνιδιού. Γι' αυτό τυχόν αλλαγή του εκλογικού νόμου πρέπει να ισχύει από τις μεθεπόμενες μετά την ψήφισή του εκλογές. Οφείλουμε επίσης να επιβάλουμε τη δημοκρατική λειτουργία των κομμάτων και την πλήρη διαφάνεια στα οικονομικά τους με ταυτόχρονη θέσπιση αυστηρού ελέγχου των εκλογικών δαπανών και θέσπιση κυρώσεων κομμάτων και υποψηφίων σε περίπτωση υπέρβασής τους. Έτσι τα κόμματα θα πάψουν να λειτουργούν ως κέντρα διπλής διαπλοκής με συντεχνιακά, αλλά και οικονομικά συμφέροντα.

Παράλληλα οφείλουμε να προσδιορίσουμε με σαφήνεια το πλαίσιο λειτουργίας των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας με απαγόρευση για τους ιδιοκτήτες τους οποιασδήποτε οικονομικής σχέσης με το δημόσιο. Το ερώτημα "Ποιος κυβερνά σήμερα αυτόν τον τόπο;" παραμένει επίκαιρο όσο ποτέ.

Οφείλουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να θεσπίσουμε τις βασικές αρχές για να αναμορφωθεί σύμφωνα με τα πρότυπα όλων των ευρωπαϊκών μη ομοσπονδιακών κρατών, όπως π.χ. η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία, το όλο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και της οργάνωσης των υπουργείων, των δήμων, των νομαρχιών και των περιφερειών. Η κεντρική διοίκηση πρέπει να περιλαμβάνει αφ' ενός τα υπουργεία και αφ' ετέρου τις

νομαρχίες που θα διοικούνται από μη αιρετούς νομάρχες και θα ασκούν τις επιτελικές αρμοδιότητες σε όλους τους τομείς και τις εκτελεστικές αρμοδιότητες μόνον σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, άμυνας, δημόσιας τάξης, πολιτικής τιμών και εισοδημάτων και πολιτικής κοινωνικών ασφαλίσεων.

Η αυτοδιοίκηση πρέπει να υπηρετείται από αιρετά όργανα και να περιλαμβάνει αφ' ενός τους δήμους και αφ' ετέρου τις περιφέρειες, που δεν πρέπει να είναι περισσότερες από δέκα. Οι δήμοι και οι περιφέρειες θα κατανέμουν σαφώς μεταξύ τους όλες τις εκτελεστικές αρμοδιότητες που δεν θα ασκούνται από την κεντρική διοίκηση και θα έχουν άμεσους ίδιους φορολογικούς πόρους, χωρίς κρατικές επιχορηγήσεις.

Είναι ανάγκη κυρίως να "αποκρατικοποιήσουμε" την κοινωνία μας, δηλαδή να την απαλλάξουμε από την απόλυτη εξάρτηση από το κράτος. Οφείλουμε να φράξουμε τις διόδους προσφυγής στο κράτος για τη λύση κάθε προβλήματος, οι οποίες διογκώνουν τις πελατειακές σχέσεις ανάμεσα στα κόμματα, στην αυτοδιοίκηση και στους πολίτες, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν κρατικά μονοπώλια. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια θα πρέπει να επιτραπεί η ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων, να παύσει η κρατική χρηματοδότηση κομμάτων και συνδικάτων, ώστε να διακοπεί επιτέλους η τάση μετατροπής σε κρατικό-δίατη της ελληνικής κοινωνίας. Η θωράκιση του προϋπολογισμού από ρουσφετολογικές επιδρομές και ο σεβασμός του ιδρώτα των φορολογούμενων οφείλει να αποτελέσει βασικό στόχο της αναθεώρησης.

Παράλληλα οφείλουμε να θέσουμε τις βάσεις για ένα μικρότερο και αποτελεσματικότερο κράτος. Μία σύγχρονη δημόσια διοίκηση για να υπηρετεί αποτελεσματικά τον πολίτη χρειάζεται λιγότερους δημοσίους υπαλλήλους, αλλά περισσότερο εκπαιδευμένους και εξειδικευμένους. Χρειάζεται κρατικούς υπαλλήλους, που δεν θα αδραναποιούνται από τα ξεπερασμένα προνόμια της δημοσιοϋπαλληλικής ιδιότητας.

Δεν θα προσλαμβάνονται με επετηρίδες ή με κομματικά σημειώματα, ούτε θα προάγονται κατ' αρχαιότητα. Χρειάζομαστε κρατικούς λειτουργούς που θα προσλαμβάνονται με αδιάβλητους δημόσιους διαγωνισμούς, θα αξιολογούνται από ανεξάρτητη αρχή και θα αμείβονται ασφαλώς καλύτερα.

Τέλος οφείλουμε να αναμορφώσουμε το όλο πλέγμα των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, ώστε η κατοχύρωσή τους και να είναι πλήρης και να μην επιφέρει εμπλοκές στην ευρύτερη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Η επίτευξη του στόχου αυτού χωρίς μάλιστα να παρέχει την τάση προς διαμόρφωση ενός "κράτους δικαστών" τάση που σήμερα επιβεβαιώνεται ιδίως σε τομείς μισθολογικούς και περιβαλλοντολογικούς, είναι το δυσκολότερο μέρος της αναθεώρησης, γιατί συνεπάγεται αποσύνδεση από δεσμεύσεις που αποδείχθηκαν αντίθετες με τα δεδομένα της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας αλλά και σύνδεση των δικαιωμάτων των πολιτών με τις υποχρεώσεις τους, το κράτος και την κοινωνία, καθώς και της ανάπτυξης με το περιβάλλον, την κοινωνική δικαιοσύνη και άνοιγμα σε κάθε είδους εξελίξεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το Σύνταγμα είναι ο εξοπλισμός της κοινωνίας μας στην πορεία της μέσα στον ιστορικό χρόνο προς την κατεύθυνση της ελευθερίας, της ανάπτυξης και του πολιτισμού. Η ιστορία θα μας κρίνει αρνητικά όλους και θα αποφανθεί ότι στερήσαμε την κοινωνία μας από ένα Σύνταγμα ικανό να την οδηγήσει με επιτυχία στον 21ο αιώνα αν περιοριστούμε σε όσα περιλαμβάνουν οι προτάσεις που έχουν κατατεθεί.

Γι' αυτό, ακόμη και την ύστατη αυτήν ώρα, μπορούμε και πρέπει να προχωρήσουμε στη διεύρυνση του πλαισίου αναθεωρητέων διατάξεων και αποτελεί πεποίθησή μου ότι όλες οι διατάξεις, πλην των θεμελιωδών διατάξεων του άρθρου 110, μπορούν και πρέπει να κηρυχθούν αναθεωρητέες. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο συνάδελφος κ. Νεραντζής έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΝΕΡΑΝΤΖΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, προδικτατορικά, πολλές φορές που γινόταν συζήτηση και ρίχνονταν

προτάσεις για την αναθεώρηση του Συντάγματος, οι προτάσεις αυτές συναντούσαν είτε την κάθετη άρνηση είτε ζωηρές επιφυλάξεις, με τη σχηματοποιημένη επιχειρηματολογία ότι δεν είχε παρέλθει ο εύλογος χρόνος εντός του οποίου θα έπρεπε να διαπιστωθεί η στατική αντοχή των θεσμών ή ότι οι νέες ρυθμιστικές ανάγκες ήταν φαινόμενες και όχι πραγματικές και επομένως θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν από και διά της κατάλληλης ερμηνείας των ισχυουσών διατάξεων.

Σήμερα τα πράγματα είναι απλούστερα. Κανείς δεν αρνείται την ανάγκη της αναθεώρησης, κανείς δεν την αμφισβητεί. Δεν συζητεί κανείς για το αν, διαφωνούμε όμως για το πώς και για το πόσο. Η συζήτηση γίνεται για το εύρος και το βάθος της αναθεώρησης. Άλλωστε, δεν πρόκειται περί αλλαγής περιόδου, πρόκειται για μια άλλη εποχή, και όχι μόνο χρονολογικά αλλά και ουσιαστικά.

Επιθυμώ να εκτυλίξω, στο δεκάλεπτο που μου διατίθεται τη συλλογιστική μου και να τη στηρίξω πάνω σε δυο βασικά στηρίγματα. Ο σκοπός της αναθεώρησης του Συντάγματος, δεν είναι άλλος παρά η αναζήτηση και η διατύπωση μιας κοσμοπολιτικής θεωρίας, η οποία να θεμελιώνει την πράξη αλλά και να δικαιολογείται από την πράξη. Το δεύτερο σημείο είναι ότι το Σύνταγμα είναι ένας νόμος κατ' εξοχήν πολιτικός. Τόσο, λοιπόν, το περιεχόμενό του, όσο και οι συνθήκες συλλήψεως, κυοφορίας αλλά και του τοκετού προσδιορίζονται από πρωταρχικές πολιτικές και ιστορικές διαδικασίες. Έτσι, λοιπόν, το νόημα κάθε αναθεώρησης δεν μπορεί να είναι έξω από το περιεχόμενο των κοινωνικοπολιτικών αυτών συνθηκών που το ίδιο το Σύνταγμα ρυθμίζει.

Φαίνεται ότι τις αρχές αυτές τις αγνοεί το κυβερνητικό σχέδιο για την αναθεώρηση ή αν θέλετε τις προσπερνά με ειδική αδιαφορία. Έτσι εξηγείται το ότι αρνείται με στεία επιμονή την αποδοχή πολλών θα έλεγα προτάσεων της Νέας Δημοκρατίας, που αφορούν π.χ. την αναγνώριση και μη κρατικών πανεπιστημίων, παρά το ότι αυτή η πρόταση συνοδεύεται από το ότι δεν θα είναι κερδοσκοπικά και από το ότι ο νόμος θα καθορίζει τις λεπτομέρειες λειτουργίας τους και από το ότι υπάρχει μια αδήριτη ανάγκη να ανακοπεί αυτό το φοιτητικό μεταναστευτικό κύμα, το οποίο έχει και συναλλαγματικές αλλά και κοινωνικές και εθνικές αιμορραγικές επιπτώσεις.

Έτσι εξηγείται π.χ. το ότι το κυβερνητικό σχέδιο και η κυβερνητική πλειοψηφία απέρριψε μέχρι τώρα την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, όταν ο Πρόεδρος της Βουλής αναπληρώνει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να μη μετέχει στην ψηφοφορία για την εκλογή του τελευταίου.

Έτσι εξηγείται, επίσης, το ότι το ΠΑΣΟΚ δεν δέχεται τη πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, να εμπλουτισθεί επιτέλους και να ενισχυθεί η ομολότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας, ο οποίος σήμερα μόνον τις παρελάσεις παρακολουθεί και μόνο διαπιστευτήρια από τους πρεσβευτές δέχεται. Και να ενισχυθεί με τη δυνατότά του να δημοσιεύει, άνευ ανάγκης προσυπογραφής, διαγγέλματα ή να συγκαλεί το συμβούλιο των πολιτικών Αρχηγών.

Έτσι εξηγείται, τέλος, το ότι το ΠΑΣΟΚ δεν δέχεται την αυτοδίκαια έκπτωση του Βουλευτή, όταν αυτός υπερβαίνει το ανώτατο όριο των προεκλογικών δαπανών.

Όμως, το κυβερνητικό σχέδιο επιπλέον είναι ρηχό, είναι άτολμο, θα έλεγα ότι είναι δειλό. Δεν προβλέπει πώς θα προστατευθεί η ομολότητα της πολιτικής ζωής του τόπου από τα διαπλεκόμενα. Δεν μιλάει για τη διαφάνεια στη λειτουργία των πολιτικών κομμάτων. Δεν συζητά καθόλου για το πανεπιστημιακό άσυλο, του οποίου όχι μόνο επέμβαση δεν μπορεί να γίνει, αλλά ακόμη και η ρυθμιστική συνταγματική παρέμβαση θεωρείται ότι είναι έγκλημα καθοσιώσεως. Δεν προνοεί ακόμα ούτε για την δωρεά παιδείας, παρά το ότι πολλές, πλούσιες και σημαντικές απόψεις από πολλούς συναδέλφους έχουν κατατεθεί, μεταξύ αυτών και από τον Γιάννη τον Βαρβιτσιώτη.

Επιπλέον, το κυβερνητικό σχέδιο είναι αόριστο, γενικόλογο και εξ αυτού του λόγου –θα έλεγα– και παγανιστικό, διότι μας λέγει ποιες είναι οι ενότητες εκείνες που πρέπει να

τροποποιηθούν και αρκείται στη χρησιμοποίηση γενικότερων όρων, όπως "προσδιορίζονται", "εξασφαλίζονται", "επανακαθορίζονται". Δεν λέει, όμως, ποιο είναι το συγκεκριμένο περιεχόμενο αυτών των ρυθμίσεων που εισάγει. Βεβαίως, κομίζεται το επιχείρημα για τη στήριξη αυτής της άποψης ότι αυτή η Βουλή αποφασίζει μόνο για τις ενότητες, οι οποίες θα δεχθούν την τροποποίηση και το περιεχόμενο αυτών των ενοτήτων θα το ρυθμίσει η επόμενη Βουλή. Όμως, η άποψη αυτή είναι μάλλον αφελής. Και λέγω τούτο για τον εξής λόγο, διότι η επόμενη Αναθεωρητική Βουλή θα προέλθει από και διά των βουλευτικών εκλογών.

Στις βουλευτικές εκλογές ο ελληνικός λαός είναι ανάγκη να γνωρίζει την ακριβή θέση των διαφόρων κομμάτων και προφανώς του κόμματος της σημερινής Πλειοψηφίας επί των διαφόρων θεμάτων. Δεν μπορεί να την εικάζει και δεν μπορεί να την αφήνει έτσι αυτή τη γνώμη να πλανάται σε στύλ νεφελώματος, ούτως ώστε να παρασύρεται ευκολότερα.

Απέναντι και δίπλα σ' αυτό το κυβερνητικό σχέδιο υπάρχουν οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας. Δεν μπορεί κανείς να ισχυρισθεί πως οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας περιέχουν ύλη προς ενημέρωση. Δεν μπορεί κανείς να ισχυρισθεί ότι υποχρεώνουν οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας σε συμφωνία. Εκείνο όμως που μπορούμε να πούμε χωρίς πολύ δισταγμό, είναι ότι οι προτάσεις αυτές αποτελούν μία συγκεκριμένη υπόδειξη λύσεως, όχι τη μόνη, εμπεριστατωμένη, η οποία μπορεί να θωρακίσει το πολίτευμα της χώρας μπροστά στα κράσπεδα του 2000.

Δεν αρκεί να καταφάσκει κανείς με τα λόγια τον εκσυγχρονισμό. Εκείνο που απαιτείται είναι να τον εφαρμόζει. Και οπωσδήποτε δεν υπάρχει εκσυγχρονισμός ούτε στη πνοή αυτού του κυβερνητικού σχεδίου. Δεν δίδωσαν την ατολμία του ούτε ο θεωρητικός μανδύας, με τον οποίο τον έδωσε ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας, ούτε το κύρος του κυρίου Υπουργού Δικαιοσύνης.

Εκείνο που εμείς έχουμε να πούμε είναι το εξής: Το ερώτημα επιβιώνει, ποιος κυβερνά αυτόν τον τόπο; Ο λαός; Τα κόμματα; Οι υπερεθνικές εξουσίες; Ο Τύπος; Τα διαπλεκόμενα; Και πώς εν τέλει η κοινωνία των πολιτών, εμείς όλοι και εκείνοι που μας ακούνε και εκείνοι που δεν είναι εδώ, θα μπορούν να ελέγξουν αυτές τις επεμβάσεις και πώς θα μπορούν να τις αποτρέψουν;

Ε, λοιπόν, σε αυτά τα ερωτηματικά το κυβερνητικό σχέδιο δεν δίνει καμία απάντηση. Αυτό θεμελιώνει τις δικές μας αντιρρήσεις και μεγαλώνει τη δική μας ανησυχία. Το μοναδικό που θα μπορούσα εδώ να προσθέσω, κλείνοντας τη σύντομη άλλωστε αυτή προσέγγισή μου στο θέμα, είναι ένα: Επιτέλους, τολμήστε, κύριοι της Πλειοψηφίας. Το Σύνταγμα αυτό θα καταλάβει ρυθμιστικά τη θεσμική και κοινωνικοπολιτική ζωή της χώρας για τον επόμενο αιώνα, ο οποίος αρχίζει σε δύο ακριβώς χρόνια.

Ούτε οι μικροψυχίες ούτε οι ατολμίες ούτε η απλή πεποίθηση ότι ενεργούμε διαχειριστικές ενέργειες μπορεί να παράσχει συγχωροχάρτι γι' αυτές μας τις στάσεις. Δεν είναι απλώς στάση κόμματος ή κομμάτων, είναι στάση ζωής, είναι στάση εθνική!

Με αυτές τις παρατηρήσεις σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

(Χειροκροτήματα από τη Νέα Δημοκρατία)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο κ. Σουφλιάς έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΦΛΙΑΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, συζητάμε την αναθεώρηση του Συντάγματος, τη στιγμή που η κοινωνία μας χειμάζεται από μια βαθιά και πολύπλευρη κρίση. Και γνωρίζουμε όλοι ότι για την κρίση αυτή δεν ευθύνεται η έλλειψη των θεσμών, τους οποίους εξάλλου τους χρησιμοποιούμε, τους ευτελίζουμε αντί να τους υπηρετούμε. Και είμαστε σίγουρα μία κοινωνία πολλαπλών ελλειμμάτων.

Έλλειμμα στην αξιοκρατία. Έλλειμμα στην πολιτική ηθική. Έλλειμμα στη δημοκρατία, την ουσιαστική εννοώ δημοκρατία. Έλλειμμα στην αξιοπιστία των πολιτικών και της πολιτικής και έλλειμμα σεβασμού των θεσμών. Επιγραμματικά και κοντολογίς

μας λείπει ο σεβασμός στις αυτονότητες αλήθειες.

Όπως απέδειξε η έως τώρα εφαρμογή του Συντάγματος δεν μας εμπόδισε να ακολουθήσουμε το δρόμο της προόδου και της ανάπτυξης. Βεβαίως, είχε ελλείψεις, είχε ατέλειες και κάποια κενά. Όμως το ξέρουμε όλοι ότι θα μπορούσε να αποτελέσει το εφελτήριο για άλματα προς τα μπροστά. Δεν έγινε αυτό το άλμα, διότι έλειπε το πολιτικό θάρρος και γιατί περίσσευε η καταλυτική επίδραση του κομματικού κόστους. Τότε ότι αυτήν τη στιγμή είμαστε οι τελευταίοι και είμαστε η μοναδική χώρα που ήθελε, αλλά δεν μπόρεσε να συμμετέχει στην Ο.Ν.Ε., δεν φταίει το Σύνταγμα. Φταίμε εμείς με την πολιτική μας, με τα λάθη μας, με την παραλυτική επίδραση, όπως είπα, του κομματικού κόστους. Το πρόβλημά μας, επομένως, δεν είναι τόσο πολιτειακό, αλλά κυρίως είναι πολιτικό. Και εδώ θέλω από την αρχή να επισημάνω έντονα αυτό που πιστεύω ότι αποτελεί κοινό τόπο. Ότι καμία αλλαγή του Συντάγματος δεν θα αποτελέσει πρόοδο, αν δεν συνοδεύεται από σεβασμό στις αρχές του κατά την εφαρμογή του. Και την ευθύνη και το βάρος γι' αυτό φέρει βεβαίως η πολιτική ηγεσία του τόπου.

Προτού προχωρήσω σε κάποιες προτάσεις συγκεκριμένες –δεν θα αναφερθώ σε όλα τα θέματα, θα τα δούμε αυτά κατά τη συζήτηση των ενότητων– θα ήθελα να κάνω ορισμένες επισημάνσεις.

Κατ' αρχήν έχουμε, μία πολύ μεγάλη ευκαιρία, να δώσουμε ένα σύγχρονο, τολμηρό συνταγματικό πλαίσιο που να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις του νέου αιώνα και είναι μία ευκαιρία την οποία δεν πρέπει να χάσουμε. Αυτό θα γίνει αν κάνουμε τη συζήτηση για την αναθεώρηση με αίσθημα ευθύνης και υπέρβαση των κομματικών σκοπιμοτήτων. Το συνταγματικό κείμενο είναι διαχρονικό και δεν θα πρέπει να συζητάμε με την επίδραση και την επιρροή των συγκυριακών πολιτικών σημερινών κομματικών καταστάσεων.

Δεύτερον, θα πρέπει να βρούμε το θάρρος για πρωτογενείς τομές στο Σύνταγμα, αλλά και το θάρρος να περιβάλουμε με το συνταγματικό μανδύα ορισμένες διατάξεις που θα μπορούσε να υποστηρίξει κανένας ότι μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο νόμων. Αναγνωρίζουμε πολύ καλά πώς λειτουργούμε εμείς εδώ στην Ελλάδα και πώς λειτουργεί το παρακμαϊκό πολιτικό μας σύστημα και γι' αυτό είναι ανάγκη σε ορισμένα θέματα να δίνουμε την ασφάλεια δικαίου που δίνει το Σύνταγμα.

Τρίτον, να μην ξεχνάμε ότι η Βουλή αυτή καθορίζει τις αναθεωρητέες διατάξεις. Η άλλη Βουλή θα αποφασίζει για το περιεχόμενο αυτών των διατάξεων.

Επομένως, χρειάζεται, για να γίνει μια ουσιαστική συζήτηση, να είμαστε όλοι σαφείς, με συγκεκριμένες προτάσεις εδώ, για να γίνεται ουσιαστική συζήτηση. Εξάλλου, αυτό θα χρειαστεί, όταν εμφανιστούμε ενώπιον του ελληνικού λαού και ζητήσουμε την ψήφο του για Αναθεωρητική Βουλή. Πρέπει να ξέρει ο λαός τι ακριβώς ψηφίζει, γιατί ψηφίζει και ποιες είναι οι θέσεις του κάθε κόμματος και του καθενός. Γι' αυτόν το λόγο, λοιπόν, πρέπει να είμαστε σαφείς. Και αυτήν τη σαφήνεια δεν τη βλέπω σε καίρια θέματα που συζητάμε για αναθεώρηση του Συντάγματος από την κυβερνητική πλευρά και θα αναφερθώ σ' αυτά. Έρχομαι πρώτα-πρώτα στο θέμα του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Τόνισε ο Πρωθυπουργός και ο εισηγητής της Πλειοψηφίας ότι, κύριοι πρέπει να αποσυνδεθεί η διαδικασία της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη διάλυση της Βουλής. Κύριοι, από τότε που υπάρχει αυτό το Σύνταγμα, δεν χρειάστηκε ποτέ να διαλυθεί η Βουλή για εκλογή του Προέδρου. Σημαίνει, δηλαδή, ότι δεν χρειάστηκε είκοσι τέσσερα ολόκληρα χρόνια αυτό.

Δεύτερον, έτσι όπως τα είπε ο εισηγητής της Πλειοψηφίας αλλά και ο Πρωθυπουργός είναι ότι, "δεν βαριέσαι, είναι δευτερεύουσα περίπτωση ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας". Έχει, λέει ο Πρωθυπουργός, το πολιτικό και ειδικό κύρος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αλλά, παρ' όλα αυτά, κάνει τη σκέψη ότι θα πρέπει να βρούμε έναν τρόπο να εκλέγεται, ώστε να μη διαλύεται η Βουλή, ίσως με εκατόν πενήντα ένα

Βουλευτές. Αυτό το θεωρώ ότι είναι στρέβλωση του κοινοβουλευτικού μας πολιτεύματος. Δηλαδή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να είναι ο αρεστός στη μικρή κομματική πλειοψηφία της Βουλής.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Σουφλιά, με συγχωρείτε. Να πω κάτι;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΦΛΙΑΣ: Ίσως, είπα, κύριε Βενιζέλο, να είναι αυτό. Και εγώ το θεωρώ εντελώς απαράδεκτο. Ίσως, βέβαια, ένα ευρύτερο εκλεκτορικό Σώμα, όπως συζητήθηκε στην Επιτροπή Αναθεώρησης, που θα συμμετέχουν...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Εσείς σκιαμαχείτε, γιατί εμείς έχουμε διατυπώσει την άποψή μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Κύριε Υπουργέ, σας παρακαλώ μη διακόπτετε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΦΛΙΑΣ: Όχι, κύριε Βενιζέλο, διάβασα πάρα πολύ καλά την εισήγησή σας –λίγο χρόνο έχω, αν μου δώσει το Προεδρείο χρόνο μετά αν θέλετε να κάνουμε και διάλογο– ήσασταν εντελώς ασαφής. Εσείς δηλώσατε με φαντασία ότι θα βρούμε τον καλύτερο τρόπο και επαφίεμεθα στη φαντασία, τίνος; Εδώ πρέπει να είμαστε συγκεκριμένοι. Ή ένα ευρύτερο, λέει, εκλεκτορικό Σώμα, δήμαρχοι και νομάρχες. Λες και ζούμε σε έναν άλλο πλανήτη και δεν ξέρουμε ότι οι δήμαρχοι και οι νομάρχες στη μέγιστη πλειοψηφία τους είναι εκλεκτοί των κομμάτων.

Κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να εκλέγεται με εκατόν ογδόντα Βουλευτές, με αυξημένη πλειοψηφία, για να έχει αυτό το πολιτικό κύρος. Αν εκλέγεται οπωσδήποτε αλλιώς, τότε δεν θα έχει αυτό το πολιτικό κύρος, τη στιγμή που δεν έχει και αρμοδιότητες.

Σε ό,τι αφορά τώρα την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας άμεσα από το λαό, η άποψή μου είναι ότι αυτήν τη στιγμή με τόσα μεγάλα θέματα που έχουμε, δεν μπορούμε να πάμε σε αλλοίωση του πολιτεύματος. Αυτό είναι θέμα που μπορούμε να το εξετάσουμε αργότερα, άλλη φορά, σε μια άλλη αναθεώρηση.

Έρχομαι στο δεύτερο θέμα, στο θέμα της παιδείας.

Θα επισημάνω ορισμένα θέματα που τα θεωρώ καίρια και σημαντικά και θα κάνω ορισμένες προτάσεις.

Κύριοι συνάδελφοι, διάβαζα ότι ο Σαρίπολος το 1922 έλεγε: "Ευτυχώς ότι στη δεύτερη Αναθεωρητική Βουλή το 1911, δεν καθιερώθηκε η απαγόρευση των μη κρατικών πανεπιστημίων, αυτή η αντιεπιστημονική και ανελεύθερη πρόταση". Και μόνο το Σύνταγμα του 1974 απαγορεύει τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Δεν είναι μόνο η μετανάστευση των χιλιάδων φοιτητών, δεν είναι μόνο η εκροή συναλλάγματος, τα οικονομικά και οικογενειακά προβλήματα, δεν είναι μόνο ότι θα δημιουργηθούν θέσεις εργασίας για Έλληνες επιστήμονες, είναι ότι τα σημερινά μας πανεπιστήμια, αν δεν μπει το στοιχείο του ανταγωνισμού, πεθαίνουν, κατολισθαίνουν σε αναξιοπιστία και αυτό αποδεικνύεται από τις θέσεις πολλών κρατών, αλλά και διαφόρων άλλων επιστημονικών οργανώσεων.

Θα ήθελα να σημειώσω ότι για τα μη κρατικά πανεπιστήμια πρέπει να βρούμε το θάρρος να εγκρίνουμε και να προβλέψι το Σύνταγμα, αλλά και να δοθεί η δυνατότητα με νόμο να επιτρέπονται τα διδάκτρα σε εύπορους φοιτητές. Δεν μπορεί το αγαθό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να το παίρνει ο πλούσιος φοιτητής και να το πληρώνει ο φτωχός εργάτης, βιοτέχνης ή αγρότης. Επιτέλους, ας ξεκαθαρίσουμε σ' αυτόν τον τόπο τι σημαίνει κοινωνική δικαιοσύνη.

Έρχομαι στο τρίτο, στην αναβάθμιση του Κοινοβουλίου και την στήριξη της αξιοπιστίας των πολιτικών και της πολιτικής. Είναι πανθολογούμενη η ανάγκη να αποκατασταθεί η τραυματισμένη καίρια αξιοπιστία των πολιτικών και της πολιτικής. Γι' αυτό πρέπει να τολμήσουμε, πρώτον ο εκλογικός νόμος να μην ισχύει για τις πρώτες εκλογές μετά την ψήφισή του. Ο Πρωθυπουργός το αποδέχθηκε, αλλά όταν ρωτήθηκε πώς θα πάμε στις εκλογές δεν μίλησε, σίγησε.

Κύριε Υπουργέ, είσθε υποχρεωμένοι να απαντήσετε εδώ στη Βουλή με ποιο εκλογικό νόμο θα πάμε τώρα, κατά τη συζήτηση του Συντάγματος, διότι τότε μόνο θα δώσετε απτά, χειροπιαστά δείγματα αξιοπιστίας και σοβαρής συζήτησης στο

Σύνταγμα.

Εγώ προσωπικά πιστεύω ότι η διαφάνεια στην οικονομική λειτουργία των κομμάτων, η απεξάρτηση των Βουλευτών από οικονομικά συμφέροντα και από πελατειακές του σταυρού σχέσεις εξαρτώνται κυρίως από το βάρος της πολιτικής ηθικής του καθενός, αλλά και από τη δομή του εκλογικού συστήματος. Πιστεύω δε ότι το γερμανικό σύστημα είναι αυτό που στηρίζει την εξυγίανση και την αξιοπιστία του πολιτικού μας συστήματος.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Δεύτερον, πιστεύω ότι πρέπει να προβλεφθεί στο Σύνταγμα ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο θα είναι αυτό που θα κάνει συνεχή, πραγματικό και ουσιαστικό έλεγχο του πόθεν έσχες των Βουλευτών και των μελών της Κυβέρνησης.

Κύριοι συνάδελφοι, όλοι γνωρίζουμε ότι ο έλεγχος από τον Αντιπρόεδρο της Βουλής δεν πείθει κανέναν και δεν στηρίζει την αξιοπιστία των πολιτικών. Μάλιστα θα έλεγα ότι με νόμο πρέπει να προβλεφθεί τώρα, να εξεταστεί το πόθεν έσχες όλων των Βουλευτών της σημερινής Βουλής και η μη επαρκής αιτιολόγηση να έχει ως αποτέλεσμα την αυτοδίκαιη έκπτωση. Εκεί θα δώσουμε δείγμα γραφής για την αξιοπιστία μας.

Τρίτον, να προβλεφθεί στο Σύνταγμα ότι δεν συμβιβάζεται η ιδιότητα του Βουλευτού με επαγγελματική δραστηριότητα. Πώς είναι δυνατόν ο Βουλευτής να ανταποκριθεί σε αυτήν τη σύνθετη αποστολή με ταυτόχρονη άσκηση άλλου επαγγέλματος και μάλιστα όταν αυτά συνδέονται με οικονομικά συμφέροντα;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το επαναληπτικό κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε ό,τι αφορά τη Δημόσια Διοίκηση, θα κάνω μόνο μία πρόταση και θα τελειώσω, κύριε Πρόεδρε. Πιστεύω ότι πρέπει να εξεταστεί το θέμα της μονιμότητας των δημοσίων υπαλλήλων, όχι των σημερινών δημοσίων υπαλλήλων. Πιστεύω δε ότι πρέπει να περιληφθεί διάταξη στο Σύνταγμα που να προβλέπει ότι ο μέγιστος αριθμός των μονίμων υπαλλήλων στο στενότερο και ευρύτερο δημόσιο τομέα δεν θα υπερβαίνει το 80% των μονίμων υπαλλήλων στο τέλος του 1998. Μόνο αυτή η διάταξη μαζί με την αξιοκρατική πρόσληψη θα δώσει τη δυνατότητα να μη θεωρούν οι κυβερνήσεις κομματικό όργανο τη Δημόσια Διοίκηση και θα αντιληφθούμε πλέον ότι πρέπει να την αντιμετωπίζουμε με υπερκομματική αντίληψη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τελειώνω. Επί τη ευκαιρία της συζήτησης του Συντάγματος, πρέπει να τολμήσουμε, πρέπει να ακολουθήσουμε την πολιτική της αλήθειας, του θάρρους και του συγκεκριμένου. Επίσης πρέπει να αποφασίσουμε επιτέλους εμείς η πολιτική ηγεσία να δώσουμε το παράδειγμα σεβασμού των θεσμών. Έτσι μόνο μπορούμε να πάμε μπροστά. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ" εξήντα έξι μαθητές και πέντε συνοδοί-καθηγητές από το 2ο Γυμνάσιο Παπάγου.

Τους καλωσορίζουμε στο Εθνικό Κοινοβούλιο.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες)

Ο κ. Πεπονής έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, συζητείται η σημασία της προτεινόμενης αναθεώρησης και αναζητούνται βαθύτερες τομές. Στις περισσότερες όμως περιπτώσεις οι αναζητούντες τις βαθύτερες τομές δεν τις υποδεικνύουν. Παρασιωπάται, όμως ότι έχει αποδυναμωθεί η σημασία του ίδιου του Συντάγματος, δηλαδή ο θεσμικός και κοινωνικός ρόλος του. Υπάρχει σήμερα πρόβλημα δημοκρατίας που το γεννούν δύο κυρίως πρόσφατες εξελίξεις:

Από τη μια μεριά είναι η μεταφορά εξουσιών από τη σφαίρα της πολιτικής στο πεδίο της οικονομίας και από την άλλη η

μεταφορά εξουσιών από τα εθνικά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα κέντρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Περιορίζομαι σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σ' αυτήν τη δεύτερη περίπτωση. Το συντακτικό δικαίωμα του λαού και οι αναθεωρητικές ευχέρειες των αντιπροσώπων του, προϋποθέτουν την παραδοσιακή αντίληψη για την εθνική και συνακόλουθα για τη λαϊκή κυριαρχία. Σήμερα, οι δικαιοδοσίες και αρμοδιότητες των οργάνων του εθνικού κράτους, έχουν μεταφερθεί και εξακολουθούν να μεταφέρονται σε κέντρα εξουσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιβάλλεται, λοιπόν, να έχουμε επίγνωση ότι συζητούμε για ένα Σύνταγμα μειωμένης σημασίας και περιορισμένης λειτουργίας σε σύγκριση με τα Συντάγματα προηγούμενων περιόδων της ιστορίας.

Συζητείται το καλούμενο δημοκρατικό έλλειμμα. Αναγνωρίζεται σε ευρωπαϊκή κλίμακα, αλλά εξακολουθεί να παραμένει. Κατά την άποψή μου, η αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος δεν πρέπει να περιορισθεί ή μάλλον θα είναι δευτερεύουσας σημασίας αν περιορισθεί στο επίπεδο της δομής και της λειτουργίας των κεντρικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατά την άποψή μου, είναι πρόβλημα που επιβάλλεται να αντιμετωπισθεί σε εθνικό επίπεδο. Υπογραμμίζω δε και υπενθυμίζω, ότι τα κέντρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχουν μόνο αρμοδιότητες με χαρακτήρα νομοθετικό, αλλά και αρμοδιότητες με χαρακτήρα εκτελεστικό και ελεγκτικό.

Το Σύνταγμα μας, λοιπόν, πρέπει να εκφράζει τις αρχές και τις προϋποθέσεις, υπό τις οποίες μετέχουμε και εμείς στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και να αποκαθιστά τη λειτουργική διασύνδεση της εθνικής Βουλής με αποφάσεις του ευρωπαϊκού κέντρου και μάλιστα με εκείνες τις αποφάσεις, οι οποίες έχουν νομοθετικό χαρακτήρα.

Κατά τη συζήτηση της ενότητας των άρθρων για τις σχέσεις της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή κατά την άποψή μου των άρθρων 28 και 70, ελπίζω ότι θα έχουμε την ευκαιρία μιας αναλυτικότερης ανάπτυξης των απόψεών μας προς την κατεύθυνση, την οποία έχουμε εκθέσει.

Ενώ, λοιπόν, η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνεπάγεται –κατά την άποψή μου– περιορισμούς της εθνικής Βουλής στο επίπεδο της νομοθεσίας, μία εμπεριστατωμένη πρόταση ζητά ένα ακόμα περιορισμό των αρμοδιοτήτων της Ολομέλειας της Βουλής. Πρόκειται για την πρόταση, που αφορά την αναθεώρηση της παραγράφου 2 του άρθρου 36 του Συντάγματος.

Η άποψή μου είναι ότι οι διαπιστώσεις, στις οποίες προβαίνει η εισήγηση, είναι εκείνες ακριβώς, οι οποίες δεν δικαιολογούν αυτήν την αναθεώρηση. Σύμφωνα με την εισήγηση, πλήθος διεθνών συμβάσεων κυρώνεται στη Βουλή, χωρίς αναλυτική συζήτηση, διότι πράγματι ένα πλήθος τέτοιων συμβάσεων χαρακτηρίζεται από μία τυπικότητα. Είμαι σύμφωνος ότι οι περισσότερες από αυτές τις συμβάσεις επιβεβαιώνουν και επαναλαμβάνουν καθιερωμένες στις διεθνείς σχέσεις αμοιβαίες υποχρεώσεις.

Αυτός όμως δεν είναι λόγος για να αφαιρέσουμε από την Ολομέλεια αυτήν την αρμοδιότητα. Γίνεται επίκληση της τυπικότητας ορισμένων συμβάσεων. Έχω ήδη συμφωνήσει. Ποιος είναι εκείνος και με ποιο κριτήριο που θα αποφαίνεται κατά περίπτωση για το ποια σύμβαση χαρακτηρίζεται από αυτήν την τυπικότητα και ποια σύμβαση έχει ιδιαίτερη πολιτική σημασία και πρέπει να συζητηθεί;

Δεδομένου ότι πρακτικά προβλήματα δεν έχουν δημιουργηθεί, δεδομένου ότι ο Κανονισμός της Βουλής έχει προσφέρει τη λύση, προβλέποντας συνοπτικές διαδικασίες, υποστηρίζω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι δεν πρέπει να επιμένουμε στην αναθεώρηση της παραγράφου 2 του άρθρου 36.

Σχετικό με τις δικαιοδοσίες της Βουλής είναι και το άρθρο 32 για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Συμφωνώ με την αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από το ενδεχόμενο πρόωγων εκλογών. Πράγματι, δεν δικαιολογείται πλήρως η μη εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας από τη Βουλή, να οδηγεί το εκλογικό Σώμα στις κάλπες.

Επειδή όμως ο πυρήνας της διάταξης δεν είναι οι πρόωρες

εκλογές, αλλά πως αναδεικνύεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, διαφωνώ ριζικά με την ενδεχόμενη άποψη ότι θα αρκούσαν εκατόν πενήντα μία έδρες. Δηλαδή, ένας αρχηγός κόμματος που διαθέτει εκατόν πενήντα μία έδρες ουσιαστικά να διορίζει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Είχα υποστηρίξει ότι, αν διαπιστώνεται αδυναμία της Βουλής να αναδείξει με εκατόν ογδόντα ψήφους τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η αδυναμία αυτή να τίθεται υπό την κρίση του εκλογικού Σώματος όχι για να εκλέξει Πρόεδρο Δημοκρατίας, όχι για να υποβληθούν υποψηφιότητες Προέδρου Δημοκρατίας, αλλά για να αποφαινεται το εκλογικό Σώμα ποίος μεταξύ των δύο επικρατεστέρων από τη διαδικασία της Βουλής θα είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Υπάρχει και η άλλη πρόταση, την οποία ευχαρίστως υποθέτω ότι έχουν ήδη υιοθετήσει τόσο ο γενικός εισηγητής μας ο κ. Ευάγγελος Βενιζέλος, όσο και ο Υπουργός Δικαιοσύνης ο κ. Ευάγγελος Γιαννόπουλος: Να συνεχίζονται οι ψηφοφορίες στη Βουλή έως ότου επιτευχθεί η αυξημένη πλειοψηφία των εκατόν ογδόντα ψήφων και με τη δυνατότητα να προτείνονται και άλλοι υποψήφιοι κατά την εξέλιξη της διαδικασίας.

Και οι δύο λύσεις έχουν τις αδυναμίες τους. Και αυτή η λύση έχει τις αδυναμίες της, διότι ενδεχόμενη παράταση της διαδικασίας θα φθείρει το κύρος του πολιτικού κόσμου, θα δίνει την εικόνα διαπραγματεύσεων -στην απλοελληνική, παζαριών- αλλά, εν πάση περιπτώσει, είναι μία λύση η οποία ικανοποιεί την ανάγκη αυξημένου κύρους του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Και είμαι έτοιμος να υποστηρίξω και εγώ αυτήν τη λύση, δηλαδή αυτήν την κατεύθυνση στην πρόταση αναθεώρησης. Αποκρούω όμως κατηγορηματικά το ενδεχόμενο να περιοριστούμε σε μία γενική υπόδειξη αναθεώρησης της διάταξης, χωρίς να έχουμε συνεννοηθεί μεταξύ μας για την κατεύθυνση προς την οποία θα τείνει αυτή η αναθεώρηση.

Ο περιορισμένος χρόνος δεν επιτρέπει να επεκταθούμε και σε άλλα σημαντικά θέματα. Οι γενικές σκέψεις, που θα ήθελα να εκθέσω, αφορούν τις σχέσεις Συντάγματος και πραγματικότητας.

Ήδη το Σύνταγμα του 1975, Σύνταγμα που αποδείχθηκε κατ' εξοχήν ανθεκτικό, Σύνταγμα κατά την εύστοχη διατύπωση του κ. Ευάγγελου Βενιζέλου ευρύχωρο, περιέχει διατάξεις, οι οποίες περιήλθαν σε αχρησία και τις οποίες χαρακτηρίζει η καλούμενη αποδυνάμωση του δικαίου. Και η αποδυνάμωση του δικαίου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι αποδυνάμωση του κύρους της πολιτείας, είναι πιο ειδικά αποδυνάμωση του κύρους των πολιτικών.

Αναφέρω τη διάταξη για το δικαίωμα εργασίας. Πώς και από ποιους μπορεί υπό τις παρούσες συνθήκες και με τη λαίλαπα της παγκοσμιοποίησης και του ανταγωνισμού να ασκήσει, και κατά ποίο τρόπο, το δικαίωμα της εργασίας;

Αναφέρομαι στη διάταξη για το πρόγραμμα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, το οποίο θα έπρεπε να έρχεται στη Βουλή και να κυρώνεται από τη Βουλή. Πόσα ήρθαν, πότε κυρώθηκαν και εκείνα, τα οποία πέρασαν από τη Βουλή μπορείτε να μου πείτε ποιος και πότε μέσα σε αυτήν την Αίθουσα έχει ελέγξει την τήρησή τους και την εφαρμογή τους;

Θέλω με αυτό να πω, ότι θα πρέπει στην αναθεώρηση να αποφύγουμε διατάξεις, οι οποίες έχουν υπερβαλλόντως διακηρυκτικό χαρακτήρα, αλλά που όταν τις πληροφορείται ο λαός περιπίπτει σε κατάσταση υποτίμησης, για να μην πω περιφρόνησης και του Συντάγματος και εκείνων, οι οποίοι θεσπίζουμε τις διατάξεις του Συντάγματος.

Η προτεινόμενη αναθεώρηση περιέχει πράγματι σοβαρές και χρήσιμες διατάξεις, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν ως επιταγές δικαίου, δηλαδή που εξασφαλίζουν την εφαρμογή.

Οι διατάξεις για τον εκλογικό νόμο, οι διατάξεις για τις ανεξάρτητες αρχές -αρκεί να καθιερώνονται με φειδώ και να μην υπάρξει καταχρηστική επέκταση αυτού του θεσμού- οι διατάξεις για την ανάδειξη των ηγεσίων της δικαιοσύνης, είναι διατάξεις -επαναλαμβάνω- οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν. Θα εφαρμοστούν. Αλλά διατάξεις διακηρυκτικού χαρα-

κτήρα, διατάξεις οι οποίες ενδεχομένως μεταφέρουν στη Βουλή εύλογες και χρήσιμες επιστημονικά ανησυχίες, που αναπτύσσονται στα νομικά σπουδαστήρια, θα πρέπει να αποφευχθούν.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Λουκάς Αποστολίδης): Ο Υπουργός της Δικαιοσύνης, κ. Ευάγγελος Γιαννόπουλος, έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βεβαίως είναι κορυφαία στιγμή για το Κοινοβούλιο η αναθεώρηση ενός Συντάγματος. Φανταζόμαστε και ως Υπουργός της Δικαιοσύνης ότι πάνω σε αυτό το θέμα ολόκληρη η Βουλή, σύσσωμη η Βουλή θα ήταν παρούσα. Δυστυχώς, αυτό δεν συμβαίνει. Ας εξετάσουμε και τα αίτια, αλλά όχι τώρα.

Θεώρησα χρέος μου, ως Υπουργός της Δικαιοσύνης, να προβώ σε μια ιστορική ανασκόπηση των Συνταγμάτων ή της συνταγματικής ιστορίας της χώρας, αποτιώντας έτσι και φόρο τιμής σε όλους εκείνους τους κατά καιρούς αντιπροσώπους του έθνους, οι οποίοι εργάστηκαν είτε για τους συνταγματικούς είτε για τους αναθεωρητικούς σκοπούς προς την καλύτερη κάθε φορά διοίκηση και λειτουργία του κράτους, για ένα καλύτερο κάθε φορά καταστατικό μας χάρτη, τον καταστατικό χάρτη της πατρίδας μας.

Χρέος βέβαια επιτάσσει και εν όψει και της εν συνεχεία λειτουργίας της έβδομης Αναθεωρητικής Βουλής, που θα επακολουθήσει μετά τις εκλογές, οι οποίες θα διεξαχθούν το Σεπτέμβριο του 2000 κατά το νόμο. Η Βουλή βέβαια έχει τον κυρίαρχο ρόλο πάνω στην αναθεώρηση και τις αναθεωρητές διατάξεις.

Είναι γεγονός, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι οι περισσότερες αναθεωρήσεις των κατά καιρούς Συνταγμάτων, καθώς και οι λίγες εκείνες συντακτικές συνελεύσεις, που συγκρότησαν πρωτογενή Συντάγματα, λειτούργησαν, πραγματοποιήθηκαν είτε ύστερα από μία λαϊκή ή στρατιωτική εξέγερση ή και τα δύο μαζί είτε ύστερα από μια προηγούμενη συνταγματική εκτροπή, με γνώμονα την αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης, η οποία διασαλεύτηκε, όπως η επανάσταση της 3ης του Σεπτεμβρίου του 1843, Καλέρης, Μακρυγιάννης και το Σύνταγμα του 1844. Η επανάσταση του Ναυπλίου με την έξωση του Όθωνα και κατόπιν το Σύνταγμα του 1864. Η επανάσταση στο Γουδί, αναθεώρηση του Συντάγματος το 1911 από τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Αναθεωρητική Βουλή έλεγε ο Βενιζέλος, ενώ ο κόσμος κάτω φώναζε συντακτική συνέλευση και ορθώς ο Βενιζέλος τότε αποφάνθηκε, γιατί μια σύγκρουση τότε με τα ανάκτορα δεν θα επέτρεπε την ετοιμασία του ελληνικού κράτους και του ελληνικού λαού για τον πόλεμο του 1912, που ετοιμαζόταν.

Η επανάσταση του 1922, Πλαστήρας-Γονατάς, Σύνταγμα του 1927. Πρωθυπουργός ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου. Η κατάργηση του Συντάγματος του 1927 με το κίνημα Παπάγου-Ρέππα-Δεμέστιχα τον Οκτώβριο του 1935 και η επαναφορά του Συντάγματος του 1911. Η κατάργηση του Συντάγματος του 1911. Η κατάργηση του Συντάγματος του 1911.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΕΠΟΝΗΣ: Όχι Δεμέστιχα, κύριε Υπουργέ, Οικονόμου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Οικονόμου, ναι. Λάθος.

Τα έχω γράψει, τα έχω πει πολλές φορές, αλλά και η μνήμη δεν είναι πάντοτε ισχυρή.

Είχαμε τότε την κατάργηση της δημοκρατίας και την επαναφορά της βασιλείας. Κατόπιν έχουμε τη δικτατορία Μεταξά, την κατοχή, την απελευθέρωση, εμφύλιο πόλεμο και το Σύνταγμα του 1952 της Βουλής του 1946-1950, που το έθεσε σε ζωή και δράση η κυβέρνηση τότε του Νικολάου Πλαστήρα.

Ύστερα έχουμε τη δικτατορία της χούντας των συνταγματαρχών και την πτώση της και τη σύνταξη του Συντάγματος 1975.

Ακολουθεί η αναθεώρηση του 1986 και το Σύνταγμα πλέον του 1975/1986, όπως λέγεται στη συνταγματική γλώσσα.

Έτσι έχουμε τις ακόλουθες συνταγματικές περιόδους στη ζωή του ελληνικού έθνους και του λαού, περιλαμβανόμενης

και της περιόδου των τοπικών συνταγμάτων της επαναστατημένης Ελλάδας της Επανάστασης του 1821, όπως είναι.

Θεώρησα καθήκον να τα πω αυτά, να γραφτούν στα Πρακτικά, ώστε να τα διαβάσουν οι συνάδελφοι, γιατί δεν είμαστε όλοι νομικοί και συνταγματολόγοι. Άλλωστε είδα πολλές ελλείψεις γνώσεων από απόψεως χαρακτηρισμού για το ποιος έκανε τα Συντάγματα. Ένας, δυο συνάδελφοι είπαν, ο αγράμματος λαός, εγώ διόρθωσα, οι φωτισμένοι άνθρωποι, που μαζί με τον αγράμματο λαό κατήρτισαν αυτά τα Συντάγματα.

Έχουμε, λοιπόν, τα τοπικά πολιτεύματα. Αρχίζω από την αναφορά στα τοπικά πολιτεύματα και πριν από το Σύνταγμα της Επιδαύρου, για να τονίσω την υψηλή στάθμη των ηγητόρων της Επανάστασης, που κοντά στα όπλα για την απελευθέρωση από τους Τούρκους, είχαν μέλημα και την οργάνωση της διοίκησης, μαζί με την ανάγκη της πολιτικής οργάνωσης, που σκεφτόταν ο επαναστατημένος Ελληνισμός, οπότε και ίδρυσαν κατά περιοχές τα πρώτα τοπικά πολιτεύματα, όπως: Η Μεσσηνιακή Γερουσία, ο Οργανισμός της Πελοποννησιακής Γερουσίας, η Βουλή της Θετταλομαγνησίας. Ο Οργανισμός της Δυτικής Ελλάδος, η Νομική Διάταξη της Ανατολικής χέρσου Ελλάδος και το πολίτευμα της Κρήτης.

Τα πολιτεύματα αυτά ψηφίστηκαν από τις τοπικές συνελεύσεις προκρίτων των επαρχιών και είχαν σκοπό την προσωρινή διοικητική και στρατιωτική οργάνωση, προβλέποντας στο μέλλον και στη σύσταση της Βουλής του έθνους, στην οποία θα ανήκε η νομοθετική εξουσία, από την οποία θα εξηρτώντο οι κατά τόπους ιδρυθείσες διοικήσεις.

Τα πολιτεύματα αυτά περιέχουν αρχές τινές πολιτικής αυτοδιάθεσης και ατομικής ελευθερίας για τις οποίες αγωνιζόταν τότε ο λαός. Μαρτυρεί δε τούτο την έφεση προς διοίκηση των τοπικών υποθέσεων δΐαιρετών αρχόντων, όπως διδάσκει ο Αλέξανδρος Σβώλος με το έργο του τα Ελληνικά Συντάγματα 1822–1952.

Ακολουθούν το Σύνταγμα της Επιδαύρου της 1–1–1882. Εδώ, κύριε Πρόεδρε, θα μου επιτρέψετε να το μονογράψετε και να τεθεί στα Πρακτικά, γιατί αφορά εκείνο το προοίμιο που τέθηκε μπροστά στο Σύνταγμα και αρχίζει "Εν ονόματι της αγίας και αδιαίρετου Τριάδος, το Ελληνικόν Έθνος, το υπό την φρικώδη Οθωμανικήν δυναστείαν, μη δυνάμενον να φέρη τον βαρύτατον και απαραδειγμάτιστον ζυγόν της τυραννίας, και αποσείσαν αυτόν με μεγάλας θυσίας, κηρύττει σήμερον δια των νομίμων Παραστατών του, εις Εθνικήν συνηγμένων Συνέλευσιν, ενώπιον Θεού και ανθρώπων, την Πολιτικήν αυτού ύπαρξιν και ανεξαρτησίαν ..." και η διακήρυξις προχωρεί.

Θα μου επιτρέψετε να το καταθέσω για τα Πρακτικά και την ιστορία.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός κ. Ευάγγελος Γιαννόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν κείμενο, το οποίο έχει ως εξής:

"Εν ονόματι της αγίας και αδιαίρετου Τριάδος, το Ελληνικόν Έθνος, το υπό την φρικώδη Οθωμανικήν δυναστείαν, μη δυνάμενον να φέρη τον βαρύτατον και απαραδειγμάτιστον ζυγόν της τυραννίας, και αποσείσαν αυτόν με μεγάλας θυσίας, κηρύττει σήμερον δια των νομίμων Παραστατών του, εις Εθνικήν συνηγμένων Συνέλευσιν, ενώπιον Θεού και ανθρώπων, την Πολιτικήν αυτού ύπαρξιν και ανεξαρτησίαν...", και η διακήρυξις προχωρεί: "Ο κατά των Τούρκων πόλεμος ημών, μακράν του να στηρίζεται εις αρχάς τινας δημογωγικάς και στασιώδεις ή ιδιοφελείς μέρους τινος του σύμπαντος Ελληνικού Έθνους σκοπούς, είναι πόλεμος Εθνικός, πόλεμος Ιερός. Πόλεμος, του οποίου η μόνη αιτία είναι η ανάκτησις των δικαίων της προσωρινής ημών ελευθερίας, της ιδιοκτησίας και της τιμής... Δίκαια, τα οποία η φύσις ενέσπειρε βαθέως εις την καρδίαν των ανθρώπων και τα οποία οι νόμοι, σύμφωνοι με την φύσιν, καθιέρωσαν... Από τοιαύτας αρχάς των φυσικών δικαίων ορμώμενοι εκινήσαμεν τον πόλεμον...". (Α. Μάμουκα II, 45). Η διακήρυξις αυτή αποτελεί ούτως ειπείν την ληξιαρχικήν πράξιν της αναγεννήσεως του Ελληνικού Κράτους").

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Κατόπιν έχουμε την αναθεώρηση του Άστρους, το Σύνταγμα της Τροιζήνας, έχουμε όμως την αναστολή του Συντάγματος της Τροιζήνας από τον Καποδίστρια και στη συνέχεια έχουμε το ηγεμονικό Σύνταγμα του Καποδίστρια που δεν ευδοκίμησε. Ακολουθούν η περίοδος της απολύτου μοναρχίας 1833–1843, η περίοδος της συνταγματικής μοναρχίας 1843–1864, η περίοδος της βασιλευομένης δημοκρατίας 1863–1923. Το Σύνταγμα του 1864, ύστερα από την έκπτωση του Όθωνος, η εφαρμογή του Συντάγματος του 1864 και η αναθεώρηση, όπως είπα, του 1911 του Ελευθερίου Βενιζέλου. Ακολουθεί η περίοδος της επανάστασης του 1922, Πλαστήρας–Γονατάς όπως είπα και το Σύνταγμα του 1927. Η περίοδος κάτω από την κατάρρηση του Συντάγματος του 1927, το έτος 1935, όπως προείπα, της επαναφοράς του Συντάγματος του 1911. Αυτές είναι οι περίοδοι των Συνταγμάτων. Κατόπιν το Σύνταγμα του 1952 που ήταν έργο της Βουλής 1946–1950 και μετά τη χουντική περίοδο και το ψευδοσύνταγμά της, έχουμε το Σύνταγμα του 1975 και στη συνέχεια την αναθεώρηση του 1985–1986 και το Σύνταγμα, πλέον, όπως λέγεται στη συνταγματική γλώσσα, του 1985–1986 και οδεύουμε προς την Ζ' Αναθεωρητική Βουλή.

Συντακτικές συνελεύσεις λέγονται οι συνελεύσεις που παράγουν Σύνταγμα εκ βάθρων. Αναθεωρητικές λέγονται εκείνες οι συνελεύσεις που μπορούν να αναθεωρήσουν άρθρα του Συντάγματος, πλην εκείνων που αφορούν τη μορφή του πολιτεύματος και τις θεμελιώδεις αυτού διατάξεις, όπως είναι εκείνες που αφορούν τις ατομικές ελευθερίες των πολιτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κατά το άρθρο 110 παράγραφος 1 του ισχύοντος Συντάγματος 1975–1976, διατάξεις υπόκεινται σε αναθεώρηση πλην εκείνων που καθορίζουν τη μορφή, βάση του πολιτεύματος της Προεδρευομένης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας –άρθρο 1– καθώς και των παρακάτω άρθρων που χαρακτηρίζονται θεμελιώδεις διατάξεις, όπως είναι:

Άρθρο 2 παράγραφος 1. Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου, αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας.

Άρθρο 4 παράγραφος 1, 4, 7. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, μόνον Έλληνες πολίτες είναι δεκτοί εις πάσας τας δημοσίας λειτουργίας πλην των δΐειδικών νόμων εισαγωγών εξαιρέσεων και ότι τίτλοι ευγενίας και διακρίσεις ούτε απενέμονται, ούτε αναγνωρίζονται σε Έλληνες πολίτες.

Μετά έχουμε το άρθρο 5 παράγραφος 1: Έκαστος δικαιούται να αναπτύσσει ελευθέρως την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα και τα χρηστά ήθη.

Παράγραφος 3: Η προσωπική ελευθερία είναι απαραβίαστη, ουδείς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ή άλλως πως περιορίζεται ει μη όταν και όπως ο νόμος ορίζει. Είναι η αρχή *nullum crimen nulla poena sine lege*.

Το άρθρο 13, παράγραφος 1, αφορά την ελευθερία της θρησκευτικής συνειδήσεως που είναι απαραβίαστη. Η απόλαυση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από των θρησκευτικών, εκάστου, πεποιθήσεων.

Τέλος, το άρθρο 26 αφορά τη διάκριση των λειτουργιών. Η νομοθετική λειτουργία ασκείται υπό της Βουλής και του Προέδρου της Δημοκρατίας, η εκτελεστική λειτουργία ασκείται υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας και της Κυβερνήσεως, η δικαστική λειτουργία ασκείται υπό των δικαστηρίων, οι αποφάσεις δε αυτών, εκτελούνται εν ονόματι του ελληνικού λαού.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με τη συνταγματική διαδικασία, άρθρο 110 παράγραφος 2, κινήθηκε η προσήκουσα διαδικασία της αναθεώρησης του Συντάγματος και καθορίστηκαν οι αναθεωρητέες διατάξεις.

Πάνω σε αυτήν τη φάση, έχω να πω τα παρακάτω:

Ο καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου και εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Ευάγγελος Βενιζέλος, έχει κάνει μια ωραία εργασία σχετικά και με τη συζήτηση ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσω-

πείας, αλλά και με το πόρισμα της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος που περιέχει ακριβώς τι είπαμε είτε κατά πλειοψηφία είτε κατά ευρεία πλειοψηφία για την κάθε διάταξη. Δεν θα παραπέμψω γι'αυτά. Θα παρακαλέσω γι'αυτά και όταν φθάσουμε στην κατ'άρθρο συζήτηση, θα έχουμε ιδιαίτερες οπωσδήποτε συζητήσεις πάνω σε αυτά και προτάσεις.

Θα αρχίσω βέβαια με ορισμένα θέματα, τα οποία είναι εκείνα που προκάλεσαν είτε ευρύτερες είτε ευρείες είτε οξείες συζητήσεις.

Για το άρθρο 32 του Συντάγματος φρονώ ότι η λύση που δόθηκε με την πορεία των διαβουλεύσεων των συζητήσεων και της ανταλλαγής απόψεων, το πρόβλημα πήρε την καλή του θέση. Βεβαίως, η πρόταση αυτή που εισηγήθηκε ο εισηγητής μας, παρουσιάστηκε και από το συνάδελφο κ. Σηφουνάκη, όχι βέβαια, με αντιγραφή του ιταλικού Σύνταγματος, αλλά όσον αφορά την ευχέρεια των αλληπάλληλων διαδικασιών, κάπου στην Τρίτη να διακόπτεται και να προτείνονται άλλα ονόματα, αλλά ακριβώς με τη δύναμη των 2/3 της Βουλής, είτε των 3/5 όπως ορίζεται και στο σημερινό Σύνταγμα. Δηλαδή να αποσυνδέεται η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από ενδεχόμενη διάλυση της Βουλής. Και από εκεί και πέρα να υπάρχει αυτή η πλειοψηφία. Βεβαίως, επιδέχεται ακόμη βελτιώσεως αυτή η πρόταση και στην κατ'άρθρον συζήτηση νομίζω ότι θα βρούμε την καλύτερη λύση.

(Στο σημείο αυτό την προεδρική έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ)

Έρχομαι τώρα σε θέματα που μπήκαν στις συζητήσεις μας, αλλά που δεν είναι στην πρόταση των δύο κομμάτων, στον χωρισμό της Εκκλησίας από το κράτος και στο θέμα του όρκου. Και σήμερα δόθηκε μια εντονότατη διάσταση, θα έλεγε κανείς, όχι στην ενέργεια ή στη διακίνηση ή στην έκρηξη διάθεσης μεταξύ των μεν ή των δε, εν πάση όμως περιπτώσει, ο χωρισμός της Εκκλησίας από το κράτος δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των προτεινόμενων προς αναθεώρηση διατάξεων από τα δύο μεγάλα κόμματα, δηλαδή το 80% ή 85% του Ελληνικού Λαού περίπου που έφεραν ενώπιον της Βουλής τις αναθεωρήσεις διατάξεις.

Το σύστημα που λειτουργεί σήμερα, κύριοι συνάδελφοι, είναι το σύστημα της "νόμου κρατούσης πολιτείας". Δηλαδή με νόμο ορίζονται οι σχέσεις Εκκλησίας και κράτους.

Για τον χωρισμό της εκκλησίας από το κράτος, είχε ασχοληθεί και η διακήρυξη της κυβερνητικής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ ή το συμβόλαιο με το λαό τον Μάιο του 1981. Είμαι μεταξύ των συντακτών και εγώ.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Πού το θυμηθήκατε, κύριε Υπουργέ;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Κοιτάξτε. Τα θυμηθήκαμε, κύριοι συνάδελφοι, γιατί δεν είναι δυνατόν να ανοίγουμε κάθε φορά μέτωπα που δεν πρέπει. Έχουμε τόσα άλματα προβλήματα και τόσο σοβαρά ζητήματα που πρέπει να δουλέψουμε για να τα λύσουμε και δεν είναι ανάγκη να έχουμε και συγκρούσεις για θέμα που μπορεί και ένας κοινός νόμος αν θέλετε –και αν έχω καιρό θα σας εξηγήσω– να λύσει. Αλλά η πολιτεία σήμερα έχει το πάνω χέρι και έχει συμφιλιωθεί η Εκκλησία με την πολιτεία. Εξέλειπαν οι μητροπολίτες οι οποίοι ανέβαιναν στους άμβωνες και εκήρυτταν πολιτικούς λόγους. Μείνανε δυο-τρεις που δεν ομιλούν από άμβωνος. Γράφουν όμως μερικά. Δυο-τρεις έμειναν από τους εβδομήντα επτά.

Ναι μεν η Εκκλησία αντέδρασε σε νόμους της πολιτείας, όπως ήταν στον πολιτικό γάμο, όπως ήταν στο δικαίωμα της ιατρικής επέμβασης αν είναι ανάγκη για τις εκτρώσεις και σε άλλα τινά. Σήμερα, όμως, δεν έχουμε τέτοια προβλήματα. Άλλωστε, Ορθοδοξία, γλώσσα, πίστη, Εκκλησία και λαός, συνδέονται από τα πρώτα χρόνια του Κυρίου Ημών Ιησού Χριστού. Συνδέονται αναποσπαστως. Υπήρχαν τριβές, υπήρχαν εξάρσεις. Μην πάμε στο Βυζάντιο και σε άλλους χώρους που αυτοκράτορες με ιεράρχες είχαν σκληρό πόλεμο οπωσδήποτε να διεξαγάγουν κάποια εποχή. Σήμερα, όμως, τέτοια προβλήματα δεν έχουμε. Κάτι ακούστηκε χθες να μην ακολουθούμε τις Βριξέλες, κάτι από την άλλη μεριά να καταργήσουμε και τον όρκο. Η πρότασή μας, η θέση της

Κυβερνήσεως και ιδιαιτέρως του Υπουργού Δικαιοσύνης, ο οποίος την εκφράζει, είναι να μη θίξουμε τα πράγματα. Καλώς έχουν. Νομίζω ότι ο νέος Αρχιεπίσκοπος θα εκτιμήσει αυτές τις κατάλληλες συνθήκες και ας μην απαντάει σε τυχόν προκλήσεις ακόμα αν τις θεωρεί. Βεβαίως, έχουμε ανεξίτηρη-σκεία, βεβαίως έχουμε την ελευθερία της γνώμης, ελευθερία της κριτικής, ελευθερία της ομιλίας, ελευθερία σε όλα, αλλά πάνω στις ελευθερίες, πάνω στα θεωρητικά και πάνω σ'εκείνα τα επιστημονικά.

Διάβασα σήμερα μια έκθεση ή πρόταση διακεκρμένων επιστημόνων και Βουλευτών επίσης διακεκρμένων φίλων μας που έχουν τη δική τους θεωρητική άποψη. Θεωρητικές απόψεις έχουμε και εμείς. Ας θεωρηθώ εγώ, που λέγω να μη θίγουν τα πράγματα, αντιδραστικός. Και ας κρατήσουν οι συνάδελφοι τον όρο της προοδευτικότητας. Εγώ, θα μείνω αντιδραστικός πάνω σ'αυτό το θέμα και στον χωρισμό και στον όρκο. Σιγά-σιγά θα φθάσουμε και στο χωρισμό της Εκκλησίας από το κράτος, αλλά με διάλογο, με συζήτηση, με συνεννόηση, με καλές σχέσεις. Ας μην τις διαταράξουμε πρώτα και μετά να κουβεντιάσουμε.

Ας μη τις διαταράξουμε πρώτα και μετά να κουβεντιάσουμε. Ας διατηρήσουμε αυτό το κλίμα που έχει επιβληθεί από τον αείμνηστο Αρχιεπίσκοπο Σεραφείμ. Δεν θέλω –δεν έχω και καιρό βεβαίως– να σας πω και τα ιστορικά, πώς επήλθε αυτή η συμφιλίωση και τι ο αείμνηστος ημών Πρόεδρος Ανδρέας Παπανδρέου, προσπάθειες κατέβαλε, κάποια εποχή που το είχαμε στο "συμβόλαιο με το λαό" και είπαμε "αφήστε το, βάλτε το στην πάντα" και δεν κάναμε και άσχημα.

Τώρα, πέρα από αυτό εγώ για τα Πρακτικά ας καταθέσω και αυτήν την άποψη του "συμβολαίου με το λαό" για να είμαστε σε μία ιστορική συνέπεια-συνέχεια και μία ιστορική εξήγηση που έδωσα.

(Στο σημείο αυτό ο κύριος Υπουργός καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν κείμενο το οποίο έχει ως εξής:

"Ζ. ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΥΣ

79. Ο πλήρης διαχωρισμός της Εκκλησίας από το Κράτος θα της δώσει τη δυνατότητα να πορευθεί ελεύθερη και ανεξάρτητη από την κοσμική εξουσία. Εννοούμε φυσικά το χωρισμό της Εκκλησίας ως διοίκησης. Οι δεσμοί της Εκκλησίας με το Έθνος και το Λαό πρέπει να διατηρηθούν. Κανείς δε μπορεί να αγνοήσει το θετικό ρόλο που έπαιξε η Εκκλησία σε δύσκολες για το Έθνος και το Λαό στιγμές όταν είχε δημοκρατική οργάνωση και ενεργό συμμετοχή του λαϊκού στοιχείου. Ο έναγκαλισμός όμως της Εκκλησίας με το σύστημα της "πολιτειοκρατίας" είναι το κύριο αίτιο μιας αρνητικής πορείας με απροκάλυπτες κυβερνητικές επεμβάσεις, αθέμιτες πολιτικο-εκκλησιαστικές σχέσεις και συναλλαγές, συμμετοχή στον εθνικό διχασμό, ανατροπή της εκκλησιαστικής τάξης, υποταγή και συμπόρευση με τη δικτατορία – με τιμητικές φυσικά φωτεινές εξαιρέσεις. Αυτή η πορεία και η αξιόμηπη συμπεριφορά του εκκλησιαστικού κατεστημένου καταπίεσε τον εφημεριακό κλήρο και δημιούργησε αντιδράσεις στους ίδιους τους πιστούς.

80. Ο χωρισμός της Εκκλησίας και του Κράτους στον οποίο θα προχωρήσει η Κυβέρνηση του Π.Α.Σ.Ο.Κ., θα διασφαλίσει το δρόμο για στήριξη της Εκκλησίας στις δικές της δυνάμεις, σε εσωτερική υγεία και δημοκρατική οργάνωση.

Η Εκκλησία θα αφεθεί ελεύθερη να ακολουθήσει το δικό της δρόμο, χωρίς ανάμειξη της Πολιτείας. Το Υπουργείο Παιδείας θα περιοριστεί σε τυπικό ρόλο, μέχρι την πλήρη αποδέσμευση της Εκκλησίας από την Πολιτεία, που προϋποθέτει τροποποίηση του άρθρου 4 του Συντάγματος. Στο μεταξύ θα ρυθμιστεί με νόμους και ισότιμες διαδικασίες, κάθε εκκρεμότητα, που υπάρχει, όπως είναι το πρόβλημα της άμφισβητούμενης Εκκλησιαστικής και μοναστηριακής περιουσίας, ανάμεσα στο Κράτος και την Εκκλησία. Η ρύθμιση αυτού του ζητήματος πρέπει να αποσκοπεί στην αξιοποίηση αυτής της τεράστιας περιουσίας, στην εξασφάλιση του εφημεριακού κλήρου και των άλλων εργαζόμενων στην Εκκλησία και στην αποκατάσταση αγροτών, που είναι ακτήμονες ή έχουν μικρό κλήρο στα πλαίσια της συνεταιριστικής οργάνωσης").

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Ερχόμαστε τώρα, κύριοι συνάδελφοι, σ' ένα θέμα, μιλάω για τις περιπτώσεις εκείνες που μαλώνουμε κατά το κοινώς λεγόμενο, το θέμα της εκλογής των κορυφαίων οργάνων της δικαιοσύνης. Ήμουν εκ των παλαιότερων που έθεσαν αυτό το θέμα από το 1959-1960 με άρθρο μου στην εφημερίδα μου τη "ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΓΝΩΜΗ". Αργότερα, το 1977 και 1979 ως Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου έγραφα δύο μελέτες για τα θέματα της δικαιοσύνης, οι οποίες κυκλοφόρησαν και σε ανάτυπο, σε χιλιάδες αντιτύπων. Οι νομικοί της εποχής εκείνης τις έχουν. Και κάναμε τότε μία πρόταση, να μη διορίζεται ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου και οι αντιπρόεδροι από τις εκάστοτε κυβερνήσεις των τριών δικαστικών σωμάτων, της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης, του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η εκλογή να γίνεται, είπαμε, από κάποιο όργανο εκλεκτορικό που το λέγαμε, εγώ έγραφα τότε να μετέχουν σε κάθε δικαστήριο ως εκλεκτορικό σώμα από το βαθμό του εφέτη και πάνω, να μετέχουν οι καθηγητές των νομικών σχολών των πανεπιστημίων της πρώτης βαθμίδας -τότε μία βαθμίδα υπήρχε, σήμερα θα λέγαμε της πρώτης βαθμίδας- και μία τριμελής αντιπροσωπεία από τους τρεις μεγάλους δικηγορικούς συλλόγους. Να επέλεγαν τρεις και η Κυβέρνηση εξ αυτών των τριών να επέλεγε έναν, ως προκαθήμενο. Τώρα βέβαια μπήκαν και άλλα θέματα στη μέση, αυτή ήταν η πρόταση. Εμείς παίρνουμε θέση πάνω σ' αυτό σαν πλειοψηφία. Η μειοψηφία λέει δεν δεχόμαστε αυτήν την πρόταση. Στην κατ' άρθρον συζήτηση να δούμε μήπως μπορούσαμε και βρούμε μία κοινή θέση.

Επίσης, θα μιλούσα και για το πρόβλημα που ετέθη της απλής αναλογικής. Και τότε στο "συμβόλαιο με το λαό", δεν αποκρύπτουμε την ιστορική αλήθεια, ήμουν μεταξύ των τριών συντακτών που ήταν όλα τα θέματα και καταρτίσαμε εκείνη τη διακήρυξη, την οποία ο αείμνηστος ημών Πρόεδρος Ανδρέας Παπανδρέου την ονομάτισε "ως συμβόλαιο με το λαό" και είπαμε ότι η απλή αναλογική είναι το καλύτερο σύστημα.

Δεν ευοδώθηκαν ορισμένα πράγματα, δεν ανεπτύχθησαν επίσης καλές επιστημονικά θέσεις και ακόμη συνθήκες. Είχαμε και κάτι προηγούμενα εκεί, σχετικά με κάποιες συνεργασίες. Παραδείγματος χάρη, εγώ δεν θα το αποκρύψω, κάποτε από τη Χαλκίδα ο Πρόεδρός μας διακήρυξε μια πρόσκληση προς το Κ.Κ.Ε. τότε, τις συνεργασίες και ορίσθηκε μία επιτροπή, η οποία θα κουβένταζε το θέμα αυτό με μία αντιπροσωπεία του Κ.Κ.Ε. Ο συνάδελφός μας Τσοχατζόπουλος ορίσθηκε τότε επικεφαλής της αντιπροσωπείας, έκανε μία πρόταση προς τον αείμνηστο συνάδελφό μας Νίκο Καλούδη -ένα γενναίο αγωνιστή πάνω στα θέματα και της Εθνικής Αντίστασης και στα θέματα του ναυτικού χώρου- και απάντηση δεν πήραμε επί πολύ καιρό.

Αργότερα είχαμε και άλλα. Και εγώ ειλικρινά σας διαβεβαιώνω, δεν υποστηρίζω αυτήν την πρόταση και ως Υπουργός της Δικαιοσύνης μέχρις ότου οι συνθήκες αποβούν καρποφόρες, υπό την έννοια ότι θα συνεργαστούν και τα κόμματα τα μικρά. Δεν συνεργάζονται. Ο Πρωθυπουργός μας έκανε και μία διακήρυξη για τη συνεργασία της κεντροαριστεράς και το γράμμα που πήρε δημοσίως ήταν ότι καμία τέτοια συνεργασία δεν πρόκειται να γίνει.

Συνεπώς το βάλατε ορισμένοι συνάδελφοι το θέμα, αλλά εγώ σαν Υπουργός Δικαιοσύνης το κρατώ για το μέλλον.

Θα παρακαλέσω, κύριε Πρόεδρε, να μονογράφετε επίσης και αυτό το κείμενο. Είναι ο Συνοπτικός Χρονολογικός Πίνακας της Ελληνικής Συνταγματικής Ιστορίας από το βιβλίο του Αλεξάνδρου Σβώλου και άλλων μετέπειτα συνταγματολόγων, για εξυπηρέτηση των συναδέλφων που θέλουν να ασχοληθούν καλύτερα με τα θέματα.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Ευάγγελος Γιαννόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά τον προαναφερθέντα πίνακα, ο οποίος έχει ως εξής:

**"ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**

Ο χρονολογικός πίνακας παρουσιάζει, συμπληρώνοντας την εισαγωγή, συνοπτικά και παραστατικά την ελληνική συνταγματική ιστορία και έχει κυρίως παιδαγωγικό χαρακτήρα γι' αυτόν το λόγο παρατίθενται, με αυστηρή επιλογή, μόνο οι πιο σημαντικές χρονολογίες και τα πιο σημαντικά ..LAYOUT 4 γεγονότα. 1

I. Η περίοδος της Επανάστασης (1821-1832)

25 Μαρτ. 1821 Κήρυξη της Επανάστασης του 1821.

1 Ιαν. 1822 Η Α' Εθνική Συνέλευση ψηφίζει στην Επίδαυρο το "Προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδος" που είναι το πρώτο Σύνταγμα του δημιουργούμενου ελληνικού κράτους.

13 Απρ. 1823 Η Β' Εθνική Συνέλευση ψηφίζει στο Άστρος το αναθεωρημένο Προσωρινό Πολίτευμα της Ελλάδος ("Νόμος της Επίδαυρου").

1 Μαΐου 1827 Η Γ' Εθνική Συνέλευση ψηφίζει στην Τροιζήνα το "Πολιτικό Σύνταγμα της Ελλάδος".

1. Τα Σύνταγματα που ίσχυαν (1821-1952) έχουν δημοσιευθεί στην ακόλουθη προσιτή και εύχρηστη συλλογή: Τα Ελληνικά Σύνταγματα 1822-1952 Αλεξάνδρου Σβώλου: Η Συνταγματική Ιστορία της Ελλάδος, Εισαγωγή-Επιμέλεια: Λουκάς Αξελός, Αθήνα (εκδ. Στοχαστής) 1972.

18 Ιαν. 1828 Με πρόταση του Κυβερνήτη Ι. Καποδίστρια η Βουλή αναστέλλει πραξικοπηματικά την ισχύ του Πολιτικού Συντάγματος της Ελλάδος και ψηφίζει προσωρινό πολίτευμα. Ο Ιωάννης Καποδίστριας κυβερνά αυταρχικά.

22 Ιουλ. 1829 Η Δ' Εθνική Συνέλευση εγκρίνει το αυταρχικό προσωρινό πολίτευμα της 18ης Ιανουαρίου 1828.

22 Ιαν/3 Φεβρ. 1830 Με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου οι τρεις μεγάλες δυνάμεις -Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία- αναγνωρίζουν την ανεξαρτησία του ελληνικού κράτους.

27 Σεπτ. 1831 Δολοφονείται στο Ναύπλιο ο Κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας.

1/13 Φεβρ. 1832 Οι μεγάλες δυνάμεις της εποχής προσφέρουν το στέμμα της Ελλάδος στον βαυαρό πρίγκηπα Όθωνα.

15 Μαρτ. 1832 Η Ε' Εθνική Συνέλευση ψηφίζει στο Ναύπλιο το "ηγεμονικό" Σύνταγμα που καθιερώνει για πρώτη φορά τον μοναρχικό θεσμό. Το Σύνταγμα αυτό δεν τέθηκε ποτέ σε εφαρμογή.

II. Η περίοδος της απόλυτης μοναρχίας (1833-1843)

25 Ιαν/6 Φεβρ. 1833 Ο Όθων "ελέω θεού Βασιλεύς της Ελλάδος" αποβιβάζεται στο Ναύπλιο την Ελλάδα κυβερνά απολυταρχικά, χωρίς συνταγματικές εγγυήσεις, τριμελής αντιβασιλεία που αποτελείται μόνο από βαυαρούς.

20 Μαΐου/1 Ιουν. 1835 Ο Όθων αναλαμβάνει προσωπικά τη διακυβέρνηση της χώρας και την ασκεί με απολυταρχικό τρόπο.

III. Η περίοδος της συνταγματικής μοναρχίας (1843-1862)

3 Σεπτ. 1843 Επαναστατημένος στρατός και λαός εξαναγκάζουν τον Όθωνα να αποδεχθεί τη θέσπιση Συντάγματος.

18 Μαρτ. 1844 Η Α' Εθνική Συνέλευση ("η της Γ' Σεπτεμβρίου εν Αθήναις Εθνική των Ελλήνων Συνέλευσις") ψηφίζει το Σύνταγμα του 1844 που καθιερώνει το πολίτευμα της συνταγματικής μοναρχίας.

10 Οκτ. 1862 Ύστερα από εξέγερση του Λαού και του στρατού εκθρονίζεται ο Όθων και καταλύεται η βαυαρική δυναστεία.

IV. Η περίοδος της "βασιλευσμένης δημοκρατίας" (1862-1924)

10 Οκτ. 1862 Συνέρχεται η "Β' εν Αθήναις Εθνική Συνέλευσις".

18 Μαρτ. 1863 Η Β' Εθνική Συνέλευση αναγορεύει τον δανό πρίγκηπα Γεώργιο, της δυναστείας των Γλυξβούργων, "συνταγματικών Βασιλέα των Ελλήνων".

17 Νοεμ. 1864 Τίθεται σε ισχύ το Σύνταγμα του 1864 που το επεξεργάσθηκε και το ψήφισε η Β' Εθνική Συνέλευση με το Σύνταγμα αυτό καθιερώνεται η δημοκρατική αρχή και εγκαθιδρύεται το πολίτευμα της "βασιλευσμένης δημοκρατίας".

1875 Με πρωτοβουλία του Χαρ. Τρικούπη καθιερώνεται η "αρχή της δεδηλωμένης" και αρχίζει να λειτουργεί το κοινοβουλευτικό σύστημα κυβερνήσεως.

15 Αυγ. 1990 Εκδηλώνεται το στρατιωτικό κίνημα του Γουδί που εξελίσσεται σε ριζοσπαστικό φιλελεύθερο πολιτικό κίνημα.

1 Σεπτ. 1910 Συνέρχεται η Α' Αναθεωρητική Βουλή.
1 Ιουν. 1911 Τίθεται σε ισχύ το Σύνταγμα του 1911, έργο της Β' Αναθεωρητικής Βουλής το Σύνταγμα του 1911 αποτελεί αναθεώρηση των μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος του 1864.

1912–1913 Βαλκανικοί πόλεμοι. Δολοφονία του Γεωργίου του Α' που τον διαδέχεται ο Κωνσταντίνος ο Α'.

1915 Φεβρ. Διαφωνία του βασιλιά Κωνσταντίνου με τον πρωθυπουργό Ελ. Βενιζέλο για θέματα εξωτερικής πολιτικής. Η κυβέρνηση Βενιζέλου εξαναγκάζεται σε παραίτηση, παρ' όλο που έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής.

1916 Σεπτ. Κατά τον εθνικό διχασμό δημιουργείται το βραχύβιο "κράτος της Θεσσαλονίκης".

23 Δεκ. 1920 Η Βουλή που προήλθε από τις εκλογές της 1ης Νοεμβρίου 1920 αυτοανακηρύσσεται σε "Γ' εν Αθήναις Εθνικήν Συνέλευσιν".

11 Σεπτ. 1922 Τη Μικρασιατική καταστροφή ακολουθεί στρατιωτική εξέγερση που σταδιακά ανοίγει το δρόμο για τη μεταπολίτευση.

V. Η περίοδος της Δημοκρατίας (1924–1935)

25 Μαρτ. 1924 Η Δ' Συντακτική Συνέλευση ("η Δ' εν Αθήναις Συνέλευσις των Ελλήνων") με ψήφισμά της κηρύσσει έκπτωτη τη δυναστεία των Γλυξούργων και εγκαθιδρύει πολίτευμα (προεδρευομένης) Δημοκρατίας με κοινοβουλευτική μορφή.

3 Ιουν. 1927 Τίθεται σε ισχύ το οριστικό Σύνταγμα της Ελληνικής Δημοκρατίας.

VI. Η ανώμαλη περίοδος (1935–1951)

1 Ιουλ. 1935 Συνέρχεται η "Ε' εν Αθήναις Εθνική Συνέλευσις" μετά την καταστολή του στρατιωτικού κινήματος της 1ης Μαρτίου 1935.

10 Οκτ. 1935 Καταλύεται με στρατιωτικό πραξικόπημα το δημοκρατικό πολίτευμα και το Σύνταγμα του 1927, και επαναφέρεται σε ισχύ το Σύνταγμα του 1911.

1935 Νοεμ. Επανέρχεται ο βασιλιάς Γεώργιος Β'.

2 Μαρτ. 1936 Συνέρχεται η Γ' Αναθεωρητική Βουλή.

4 Αυγ. 1936 Με τη συγκατάθεση του Γεωργίου Β' ο Ιωάννης Μεταξάς επιβάλλει δικτατορικό καθεστώς.

28 Οκτ. 1940 Ελληνοϊταλικός πόλεμος. Η επίθεση της φασιστικής Ιταλίας αποκρούεται.

1941 Απρ. Γερμανική επίθεση και κατοχή της χώρας.

από τις δυνάμεις του "Αξονα" (Γερμανία, Ιταλία, Βουλγαρία). Ακολουθεί η Εθνική Αντίσταση κατά των δυνάμεων κατοχής.

18 Οκτ. 1944 Μετά την αποχώρηση των δυνάμεων κατοχής εγκαθίσταται στην Αθήνα κυβέρνηση εθνικής ενότητας υπό τον Γ. Παπανδρέου. Ακολουθεί η δεκεμβριανή εξέγερση.

13 Μαΐου 1946 Συνέρχεται η Δ' Αναθεωρητική Βουλή

1 Σεπτ. 1946 Διεξάγεται υπό ανώμαλες συνθήκες, δημοψήφισμα που αποβαίνει υπέρ της επανόδου του Γεωργίου Β'.

1946 – 1949 Εμφύλιος πόλεμος. Το 1947 πεθαίνει ο Γεώργιος Β' και τον διαδέχεται ο αδελφός του Παύλος.

VII. Η σύγχρονη περίοδος (1952 – 1975)

1 Ιαν. 1952 Τίθεται σε ισχύ το Σύνταγμα του 1952 που αποτελεί, κατά βάση, αναθεώρηση των μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος του 1864–1911.

21 Φεβρ. 1963 26 Βουλευτές του κυβερνώντος κόμματος Ε.Ρ.Ε. καταθέτουν στη Βουλή πρόταση για αναθεώρηση του Συντάγματος.

1964 Μάρτ. Θάνατος του βασιλιά Παύλου και άνοδος του Κωνσταντίνου Β' στο θρόνο.

15 Ιουλ. 1965 Ο πρωθυπουργός Γ. Παπανδρέου εξαναγκάζεται σε παραίτηση από το βασιλιά Κωνσταντίνο, που αντιτάσσεται έτσι στη θέληση της πλειοψηφίας της Βουλής και του Λαού ("βασιλικό πραξικόπημα").

21 Απρ. 1967 Στρατιωτικό πραξικόπημα επιβάλλει δικτατορικό καθεστώς και καταλύει ουσιαστικά το Σύνταγμα του 1952.

15 Νοεμβρ. 1968 Τίθεται σε ισχύ ένα μέρος του καταρτισθέντος από τη δικτατορία "Συντάγματος".

1 Ιουν. 1973 Καταργείται η μοναρχία και κηρύσσεται έκπτωτη η δυναστεία των Γλυξούργων.

4 Οκτ. 1973 Τίθεται τυπικά σε ισχύ το δεύτερο "Σύνταγμα" της δικτατορίας.

17 Νοεμ. 1973 Εξέγερση του Πολυτεχνείου

23/24 Ιουλ. 1974 Κατάρρευση της δικτατορίας σχηματισμός Κυβέρνησεως Κ. Καραμανλή.

1 Αυγ. 1974 Τίθεται πάλι σε ισχύ το Σύνταγμα του 1952 εκτός από τις διατάξεις που αφορούν τη μορφή του πολιτεύματος ως "βασιλευομένης δημοκρατίας".

8 Δεκεμβρ. 1974 Σε δημοψήφισμα ο Λαός αποφαινεται με μεγάλη πλειοψηφία υπέρ της (αβασίλευτης) Δημοκρατίας.

11 Ιουν. 1975 Τίθεται σε ισχύ το νέο Σύνταγμα, έργο της "Ε' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων".

1985–1986 Αναθεώρηση του Συντάγματος 1975 και δημιουργία σύνταξης του Συντάγματος 1975 – 1986".

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Μπαίνει θέμα –βέβαια δεν αναφέρεται αυτό σε καμία πρόταση– της Συνθήκης του Σένγκεν. Ακούσαμε εδώ, ακούμε και έξω ότι αυτή η Συνθήκη καθυποτάσσει την Ελλάδα στα κελεύσματα των Βριξελών και καθυποβάλλει τα ατομικά δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών υπό τον έλεγχο επίσης ενός συστήματος των Βρυξελλών. Και από πλευράς εκκλησιαστικών κύκλων παρεισάγεται και το 666, ότι τάχα οι ταυτότητες θα έχουν αυτόν τον αριθμό. Και όπως ξέρετε, το 666 συνδέεται και με την Αποκάλυψη του Ιωάννη, που άλλοι τη δέχονται, άλλοι δεν τη δέχονται, άλλοι τη δεχόμαστε, άλλοι δεν τη δεχόμαστε και με αυτό το θέμα δημιουργείται μία αναταραχή.

Κύριε Πρόεδρε, έχει εκδοθεί μία εγκύκλιος από το Υπουργείο Δικαιοσύνης που αναλύει το θέμα λεπτομερώς και με το θέμα εκείνο της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων δεν δίνονται αρχεία. Κατοχυρώνεται ακριβώς η περίπτωση του πολίτη από το να μη δίνονται έξω στοιχεία που αφορούν τα πολιτικά, θρησκευτικά, προσωπικά ζητήματά του ή την ιδιωτική του ζωή, παρά μόνο στις περιπτώσεις τρομοκρατίας, ξεπλήματος βρόμικου χρήματος, περιπτώσεις εγκληματιών, ναρκωτικών κλπ., σε τρεις, τέσσερις περιπτώσεις. Δεν δίνονται άλλα στοιχεία σε κανέναν απολύτως. Αντιθέτως, υπάρχουν φορείς που είναι φακελωμένοι, ανεξέλεγκτοι ή ανέλεγκτοι. Αυτοί οι φορείς έχουν τεθεί ακριβώς υπό δεσμόν, είτε να μην παίρνουν άδεια είτε να διαλυθούν.

Θέλω να παρακαλέσω, κύριε Πρόεδρε, να μπει και αυτό στα Πρακτικά και να το διαβάσετε όλοι σας. Είναι μία εγκύκλιος γραμμένη με τα χέρια μου και απευθύνεται και στους ιερωμένους. Και λέω "εάν εμένα με θεωρείτε ή άθρησκο ή μη ορθόδοξο, κάνετε λάθος". Αναφέρομαι στο 666 και στα άλλα.

Διαβάστηκε μία εγκύκλιος απ' άμβωνος τελευταία και άκουσα και τον Αρχιμανδρίτη της Μητροπόλεως Αθηνών, ο οποίος είπε όσα νόμιζε ότι έπρεπε να πει και σου λέει να βάλει μέσα και το 666. Πράγματα απαράδεκτα δηλαδή. Και θέλω οπωσδήποτε να τονίσω και από το Βήμα της Βουλής ότι απλώς υπενθυμίζεται ότι ο υπογράφων την εγκύκλιο Υπουργός είναι ευρέως γνωστός για το σεβασμό και τη λατρεία που τρέφει στην Ορθοδοξία μας και για το σεβασμό του στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και τα άλλα Πατριαρχεία, την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας, τους Πατέρες της Εκκλησίας και του Αγίου Όρους, τους λειτουργούς της Εκκλησίας. Δεν θα έκανα μία εγκύκλιο εάν δεν πίστευα και δεν ήμουν βέβαιος ότι η Συνθήκη Σένγκεν και τα άλλα προσωπικά δεδομένα δεν περιφρουρούνται επαρκώς από τη δική μας νομοθεσία.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Ευάγγελος Γιαννόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά την προαναφερθείσα εγκύκλιο, η οποία έχει ως εξής:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Δ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α
ΤΜΗΜΑ 2ο
Ταχ. Δ/ση: Μεσογείων 96
Ταχ. Κώδικας: 115 27
Πληροφορίες: κ. Π. Γιαννακόπουλο
Τηλέφωνο: 7713 116

Αθήνα, 18 Ιουνίου 1997

Α.Π. 73 951

Προς

1. Όλες τις Δικαστικές Αρχές του Κράτους
 2. Όλες τις Υπηρεσίες και Νομικά Πρόσωπα αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης
- Εισαγωγή

Με την ευκαιρία της συζήτησης του ν.σ. για την επικύρωση της Συνθήκης ΣΕΝΓΚΕΝ στη Βουλή καταδείχτηκε ότι υπάρχει έλλειψη ενημέρωσης σε σχέση με το περιεχόμενό της, με αποτέλεσμα να δημιουργείται σύγχυση και ανησυχία στο ευρύ κοινό.

Υστερα από αυτά το Υπουργείο Δικαιοσύνης αισθάνεται την υποχρέωση για την άρση των παρεξηγήσεων που έχουν δημιουργηθεί αλλά και για την πληρέστερη ενημέρωση του Λαού να θέσει προς πληροφόρηση τα παρακάτω:

1. *Γένεση του Συστήματος*

Λέγοντας σύστημα Σένγκεν (πόλη του Λουξεμβούργου που υπογράφηκε η πρώτη συνθήκη), εννοούμε κατά βάση τις δύο συμφωνίες που το συγκροτούν. Την πρώτη συμφωνία που υπόγραψαν το 1985 πέντε κοινοτικές χώρες Βέλγιο, Ολλανδία και Λουξεμβούργο (γνωστές και ως Μπενελούξ) και Γαλλία και Γερμανία, η οποία πρόβλεψε την σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά τους σύνορα, καθώς επίσης και τη δεύτερη που είναι η σύμβαση εφαρμογής της και την οποία υπόγραψαν το 1990 οι ίδιες επίσης χώρες.

Στις συμφωνίες αυτές έχουν προσχωρήσει η Ισπανία και η Πορτογαλία και εκτός της Ιταλίας, της Ελλάδας και της Αυστρίας που προβλέπεται να γίνουν πλήρη μέλη τον προσεχή Οκτώβριο, την έχουν επίσης υπογράψει και η Δανία, η Σουηδία και η Φινλανδία.

2. *Περιεχόμενο της Συνθήκης*

Το Σύστημα Σένγκεν δημιουργεί ένα Χώρο ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων και αγαθών, μεταφορών και εμπορευμάτων, με κατάργηση όλων των ελέγχων στα κοινά σύνορα, συμπεριλαμβανομένων και των πολιτών τρίτων χωρών, που πραγματοποιούν βραχυπρόθεσμα – μέχρι ένα τρίμηνο – ταξίδια στο χώρο Σένγκεν. Οι προαναφερόμενοι έλεγχοι μεταξύ των Συμβαλλομένων Κρατών – Μελών μετατοπίζονται στα εξωτερικά σύνορα των χωρών Σένγκεν.

Το Σύστημα Σένγκεν αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα διατάξεων, το οποίο στηρίζεται στην αρχή της εμπιστοσύνης των ελέγχων που θα ενεργούν οι αρχές των χωρών και προκαταλαμβάνει τις ρυθμίσεις αστυνομικής, τελωνειακής και δικαστικής συνεργασίας του τίτλου νί της Συνθήκης και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνεργασία στους τομείς δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων).

Επισημαίνεται ότι υπάρχει πρόβλεψη πως για όσα, από τα επιμέρους θέματα, υιοθετηθούν στο μέλλον κατόπιν κοινοτικών διατάξεων, τότε θα υπερισχύσουν αυτές, δηλαδή οι ρυθμίσεις του κοινοτικού δικαίου.

Για να αποφευχθούν οι αρνητικές επιπτώσεις για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια του δημιουργούμενου χώρου, κρίθηκε απαραίτητη η πλήρωση ορισμένων προϋποθέσεων, των καλούμενων "αντισταθμιστικών μέτρων", δεδομένου ότι αυτά αντισταθμίζουν το έλλειμμα ασφαλείας που θα δημιουργείται αν οι υφιστάμενοι έλεγχοι απλώς καταργούντο.

Αυτά τα μέτρα λαμβάνονται στα πλαίσια δικαστικής και αστυνομικής – τελωνειακής συνεργασίας των χωρών Σένγκεν, με καθορισμό ομοιόμορφου τρόπου ελέγχου στα εξωτερικά τους σύνορα και κατά συνέπεια την εναρμόνιση της πολιτικής ασύλου και θεωρήσεων, με διαρρύθμιση των αεροδρομίων και οπωσδήποτε με θέση σε λειτουργία ηλεκτρονικού Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (S.I.S.), για ανταλλαγή πληροφοριών και αλληλοενημέρωση των κρατών για την αποτελεσματική λειτουργία του όλου Συστήματος.

Με δύο λόγια δηλαδή θα μπορούσαμε να πούμε ότι το σύστημα Σένγκεν αποτελεί συνδυασμό διατάξεων, οι οποίες επιτρέπουν αφενός την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και αγαθών μέσα στην "επικράτεια Σένγκεν" ενώ αφετέρου θεσπίζουν αντισταθμιστικά μέτρα, ώστε η ελευθερία κυκλοφο-

ρίας να μη δημιουργεί στους πολίτες των κρατών μελών έλλειμμα ασφαλείας.

Αυτά τα μέτρα έχουν προκαλέσει έντονες συζητήσεις και εκ του λόγου τούτου κρίνεται επιβεβλημένο να αναφερθούν κατατοπιστικά τα εξής:

3. *Αστυνομική συνεργασία*

Καθιερώνεται η αστυνομική συνεργασία, για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, των εγκληματιών και των εγκλημάτων εναντίον της κοινωνίας και των λαών, καθώς και οι όροι και οι θεσμοί των οποίων η αστυνομική συνεργασία διεξάγεται και αναπτύσσεται.

Προβλέπεται συγκεκριμένα ο θεσμός της ανταλλαγής πληροφοριών καθώς επίσης και της διασυνοριακής παρακολούθησής, από όργανα ενός συμβαλλομένου μέρους, προσώπων εις βάρος των οποίων υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις ότι έχουν συμμετάσχει σε αξιόποινη πράξη από αυτές που καθορίζονται αναλυτικά στο άρθρο 40 της Συνθήκης και καθορίζονται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση σχετικής αδείας παρακολούθησής στο έδαφος άλλου συμβαλλομένου μέρους.

Επίσης καθορίζονται αναλυτικά οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες είναι δυνατή η συνέχιση της παρακολούθησής χωρίς την άδεια του συμβαλλομένου μέρους.

Καθιερώνεται επίσης η διασυνοριακή καταδίωξη προσώπων τα οποία καταλήφθηκαν να διαπράττουν επ' αυτοφώρω εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων ως προς την Ελλάδα που περιλήφθηκε στην τελική πράξη κατά την υπογραφή της συμφωνίας προσχωρήσεως.

Επισημαίνεται ότι οι διατάξεις για την διασυνοριακή καταδίωξη ΔΕΝ εφαρμόζονται για τη χώρα μας, λόγω της γεωγραφικής της θέσεως, γιατί λαμβάνει χώρα μόνο μέσω των χερσαίων συνόρων. Πέραν τούτου υπάρχει ρητή εξαίρεση εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων ως προς την Ελλάδα που περιλήφθηκε στην τελική πράξη κατά την υπογραφή της συμφωνίας προσχωρήσεως.

4. *Δικαστική συνεργασία*

Η Σύμβαση αφιερώνει τέσσερα κεφάλαια στη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας, σε τομείς όπου ήδη υπάρχουν διεθνείς συμβάσεις (στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ευρώπης), της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Μπενελούξ και αφορούν στον τομέα της δικαστικής αρωγής, της διαβίβσεως εκτελέσεως ποινικών αποφάσεων για τη μεταφορά καταδικών και της εκδόσεως.

Επίσης και στον τομέα της αρχής NE BIS IN IDEM (ουδείς επί το αυτό – αρχή του δεδομένου) ώστε να αποφεύγεται η παραπομπή εκ νέου ενός ατόμου το οποίο έχει ήδη δικασθεί τελεσίδικα για τα ίδια γεγονότα σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος.

5. *Αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών*

Προβλέπεται η συγκρότηση μόνιμης ομάδας εργασίας, η οποία θα είναι επιφορτισμένη με την εξέταση των κοινών προβλημάτων που αφορούν την καταστολή της εγκληματικότητας στον τομέα των ναρκωτικών, καθώς και την επεξεργασία προτάσεων προκειμένου να βελτιωθούν, εφόσον παρίσταται ανάγκη, οι πρακτικές και τεχνικές πλευρές της συνεργασίας μεταξύ των Συμβαλλομένων Μερών.

Τα μέλη της ομάδας εργασίας ορίζονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Η ομάδα περιλαμβάνει εκπροσώπους των αρχών που ασκούν αστυνομικά και τελωνειακά καθήκοντα (Ελληνική Αστυνομία, Λιμενικό Σώμα, Τελωνειακή Υπηρεσία).

Θεσπίζεται, έτσι, η υποχρέωση των Συμβαλλομένων Μερών, όπως λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και καταστολή της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών οιασδήποτε μορφής συμπεριλαμβανομένης και της ινδικής καννάβεως καθώς και η υποχρέωση τους να ενισχύσουν τα μέτρα ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα του χώρου Σένγκεν με σκοπό την καταπολέμησης της διακίνησης στο εσωτερικό του των προαναφερόμενων ουσιών. Οι έλεγχοι αυτοί αφορούν την κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων, καθώς και των μεταφορικών μέσων και πραγματοποιούνται από τις αστυνομικές, λιμενικές και τελωνειακές Αρχές.

6. Όπλα και πυρομαχικά

Ειδικό κεφάλαιο αναφέρεται στην απόκτηση, κατοχή, εμπορία και διακίνηση γενικά πυροβόλων όπλων και πυρομαχικών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα στο έδαφος των Συμβαλλόμενων Μερών. Εναρμονίζονται οι κατηγορίες των απαγορευμένων όπλων, και των όπλων για τα οποία απαιτείται άδεια ή δήλωση απόκτησης. Ρυθμίζονται και επιβάλλονται υποχρεώσεις στους κατασκευαστές και εμπόρους όπλων.

Οι διατάξεις των ανωτέρω άρθρων δεν έχουν εφαρμογή στην απόκτηση και κατοχή όπλων από τις κεντρικές και περιφερειακές αρχές, καθώς επίσης και τις Ένοπλες Δυνάμεις και την Αστυνομία των Συμβαλλομένων Μερών, στις οποίες περιλαμβάνονται και το Λιμενικό Σώμα, ούτε για την κατασκευή πυροβόλων όπλων και πυρομαχικών από δημόσιες επιχειρήσεις.

7. Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν. (S.I.S.)

Ένα από τα μέτρα που προβλέπει η Σύμβαση εφαρμογής με το άρθρο 92 για να αντισταθμίσει το έλλειμμα ασφαλείας που θα προκύψει από την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και αγαθών, είναι η δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών, που θα στηρίζεται στη σύγχρονη τεχνολογία της πληροφορικής.

Το θέμα πραγματεύονται στα άρθρα 93–119 της Σύμβασης Εφαρμογής, σύμφωνα με τα οποία δημιουργείται ένα Σύστημα Πληροφορικής Σένγκεν (S.I.S.), που λειτουργεί με κοινή βάση δεδομένων, η οποία εμπλουτίζεται από τα εθνικά δεδομένα των Κρατών – Μελών και την οποία χρησιμοποιούν όλα τα Συμβαλλόμενα Μέρη.

Στο σύστημα αυτό περιλαμβάνονται στοιχεία που αφορούν μόνο καταζητούμενα ή εξαφανισθέντα πρόσωπα, ανεπιθύμητους αλλοδαπούς, πρόσωπα που χρήζουν προστασίας, κλεμμένα ή απωλεσθέντα οχήματα, όπλα ή έγγραφα ταυτότητας και τραπεζογραμμάτια.

Στα άρθρα 94 έως 100 απαριθμούνται περιοριστικά οι κατηγορίες πληροφοριών που επιτρέπεται να καταχωρούνται στο σύστημα καθώς και τα επί μέρους στοιχεία για καθεμία από τις κατηγορίες αυτές.

8. Ειδικότερα, όσον αφορά στα πρόσωπα, καταχωρούνται στο σύστημα:

- Τα δεδομένα τα σχετικά με πρόσωπα των οποίων ζητείται η σύλληψη κατόπιν σχετικού εντάλματος και καταδικαστικής αποφάσεως με σκοπό την έκδοση, ύστερα από αίτηση της δικαστικής αρχής του αιτούντος συμβαλλόμενου μέρους. Το άρθρο 95 της συνθήκης καθορίζει τις περαιτέρω λεπτομέρειες.

- Τα δεδομένα τα σχετικά με τους αλλοδαπούς των οποίων απαγορεύεται η είσοδος βάσει αποφάσεως της αρμοδίας διοικητικής ή δικαστικής αρχής σύμφωνα με τους κανόνες της εθνικής νομοθεσίας. Αφορούν αλλοδαπούς οι οποίοι έχουν καταδικαστεί για αξιόποινη πράξη που επισύρει ποινή στέρησης της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους. Η αλλοδαπούς εις βάρος των οποίων υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις ότι διέπραξαν σοβαρές αξιόποινες πράξεις συμπεριλαμβανομένης και της παρανόμου διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών. Η αλλοδαπούς εις βάρος των οποίων υπάρχουν συγκεκριμένες ενδείξεις ότι έχουν προβεί σε προπαρασκευαστικές ενέργειες τέτοιων αξιοποιώνων πράξεων.

- Τα δεδομένα τα οποία σχετίζονται με πρόσωπα τα οποία έχουν εξαφανισθεί ή πρόσωπα τα οποία πρέπει να τεθούν υπό προσωρινή επιτήρηση χάριν της δικής τους προστασίας ή για την αποτροπή απειλών, κατόπιν αιτήσεως της αρμοδίας διοικητικής ή δικαστικής αρχής του καταχωρούντος συμβαλλόμενου μέρους.

- Τα δεδομένα τα οποία σχετίζονται με μάρτυρες ή με πρόσωπα τα οποία κλητεύονται προς εμφάνιση ενώπιον των δικαστικών αρχών στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας για πράξεις για τις οποίες έχει ασκηθεί εις βάρος τους ποινική δίωξη ή με πρόσωπα στα οποία πρέπει να επιδοθεί καταδικαστική απόφαση ή κλήση προς έκτιση ποινής στέρησης της ελευθερίας, ύστερα από αίτηση των αρμοδίων δικαστικών αρχών.

- Τα δεδομένα τα οποία σχετίζονται με πρόσωπα με σκοπό

τη διακριτική παρακολούθηση ή τον ειδικό έλεγχο και σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Η καταχώρηση σ' αυτήν την περίπτωση γίνεται:

- Αν υπάρχουν συγκεκριμένες και αποχρώσεις ενδείξεις ότι το πρόσωπο προβαίνει σε προπαρασκευαστικές ενέργειες για την τέλεση περισσότερων ή ιδιαιτέρως σοβαρών αξιοποιώνων πράξεων ή διαπράττει τέτοιες πράξεις.

- Αν βάσει των αξιοποιώνων πράξεων που το πρόσωπο αυτό έχει διαπράξει ήδη καθίσταται σφόδρα πιθανή η εκ μέρους του τέλεση ιδιαιτέρως σοβαρών αξιοποιώνων πράξεων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα από το άρθρο 99 της συνθήκης.

- Στο σύστημα, τέλος, καταχωρούνται δεδομένα τα οποία σχετίζονται με πράγματα τα οποία αναζητούνται για κατάσχεση ή χρησιμοποίηση τους ως αποδεικτικών μέσων σε ποινική διαδικασία. Η διάταξη αφορά σε κλεμμένα ή απολεσθέντα οχήματα, πυροβόλα όπλα, έγγραφα ή τραπεζογραμμάτια.

9. Προστασία δεδομένων.

- Παράλληλα το σύστημα καθιερώνει προϋποθέσεις προστασίας των δεδομένων τόσο αυτοτελώς όσο και με αναφορά στην σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης "για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα".

(ν. 2068/1992/ΦΕΚ 118 Α).

- Έτσι, π.χ. θεσπίζεται δικαίωμα του προσώπου, στο οποίο αφορούν τα δεδομένα, για πρόσβαση του στο αρχείο και διόρθωση των εγγραφών καθώς και για την επιδίκαση αποζημίωσης του σε περίπτωση που έχει υποστεί ζημία λόγω εσφαλμένης κλπ. καταχώρησης που το αφορά.

- Προβλέπονται επίσης ειδικές διατάξεις οι οποίες εγγυώνται το ζήτημα της ασφαλείας του συστήματος πληροφοριών.

- Τα δεδομένα για την αναζήτηση προσώπων διατηρούνται στο αρχείο μόνο για όσο χρόνο είναι απαραίτητο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Θεσπίζονται ανώτατα χρονικά όρια μετά την καταχώρησή τους, οπότε εξετάζεται η αναγκαιότητα περαιτέρω διατηρήσεώς τους.

- Επίσης το σύστημα προβλέπει την ύπαρξη Κοινής Αρχής ελέγχου της τεχνικής υπηρεσίας υποστήριξης, της υπηρεσίας δηλαδή η οποία διαθέτει το αρχείο δεδομένων. Στην Αρχή μετέχουν όλα τα κράτη μέλη με δύο εκπροσώπους της Εθνικής Αρχής Ελέγχου. Επίσης υπάρχει η Εκτελεστική Επιτροπή για τον έλεγχο εφαρμογής της Συνθήκης. Στην Επιτροπή κάθε συμβαλλόμενο μέρος διαθέτει μια έδρα. Η Επιτροπή αποτελείται από εκπροσώπους Υπουργούς οι οποίοι είναι αρμόδιοι για την εκτέλεση της συμβάσεως, και αποφασίζει με ομοφωνία. Έτσι διασφαλίζεται το πολιτικό υπόβαθρο του συστήματος Σένγκεν.

- Υπενθυμίζεται στο σημείο αυτό ότι η χώρα μας για το θέμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει ψηφίσει ήδη τον ειδικό νόμο, 2472/1997 (ΦΕΚ 50Α), ο οποίος έχει λάβει υπ' όψη του τις διατάξεις της σχετικής πρόσφατης οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες είναι σε σχέση με την Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης σαφείς, πλήρεις, σύγχρονες και αποτελεσματικές.

Με τον νόμο αυτό απαγορεύεται π.χ. η συγκρότηση "αρχείου", ευαίσθητων δεδομένων, δηλαδή όσων έχουν σχέση με πολιτικές, θρησκευτικές πεποιθήσεις, την υγεία, την ερωτική ζωή, (κλπ.) από οιονδήποτε, φορέα, αρχή και πρόσωπο χωρίς άδεια της Αρχής όπως επίσης επιτρέπεται η επεξεργασία ευαίσθητων στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα κάτω από αυστηρές προϋποθέσεις μεταξύ των οποίων προεχόντως και η γραπτή συγκατάθεση του προσώπου. Όπως επίσης λαμβάνονται όλα τα μέτρα περιφρούρησης του ατόμου από μη νόμιμη συλλογή στοιχείων.

10. Η Ελλάδα και το "Σένγκεν". Η ωφέλεια που προκύπτει:

Με την ένταξη της, στο σύστημα Σένγκεν ως πλήρες μέλος, η χώρα μας θα ωφεληθεί σημαντικά. Τα θετικά της Συμφωνίας αναμένεται σύντομα να φανούν και στην Ελληνική Επικράτεια.

α. Κάθε Έλληνας θα διακινείται ελεύθερα στην Ευρώπη χωρίς περιορισμό και ελέγχους για τον ίδιο και τις αποσκευές του. Π.χ. η πτήση Αθήνα – Παρίσι ως εσωτερική πτήση στο χώρο Σένγκεν δεν θα διαφέρει από την πτήση Αθήνα –

Θεσσαλονίκη, ως προς τις διατυπώσεις.

β. Το αίσθημα του "Ευρωπαίου πολίτη" παρ' όλες τις κοινοτικές διατάξεις για την εσωτερική αγορά δεν είναι ικανοποιημένο, όταν η διακίνηση υπόκειται σε περιορισμούς από την ύπαρξη ελέγχων στα κοινά σύνορα. Προβλέπεται ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα με την πλήρη εφαρμογή της Συνθήκης, οι λαοί της Ευρώπης θα "έρθουν πιο κοντά" ο ένας με τον άλλο και θα αναπτυχθεί εντονότερο αίσθημα συνεργασίας και αλληλεγγύης, το οποίο προς το παρόν πολλές φορές αμφισβητείται.

γ. Ταυτόχρονα με τις διατάξεις της συμφωνίας περιορίζεται η παράνομη μετανάστευση και αναβαθμίζεται ποιοτικά ο έλεγχος των ελληνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την φύλαξη των συνόρων μας.

Προβλέπεται η ενίσχυση των κινητών μονάδων ελέγχου κυρίως στα θαλάσσια σύνορα, ώστε να είναι αποτελεσματική η αντιμετώπιση των λαθρομεταναστών ή των οργανωμένων εγκληματιών.

Η Ελλάδα δεν θα αντιμετωπίζει πλέον μόνη της την παράνομη είσοδο μεταναστών, αφού ο έλεγχος των αρμοδίων ελληνικών αρχών θα γίνεται για το συμφέρον όλων των κρατών Σένγκεν. Ήδη από τις συμβαλλόμενες χώρες γίνονται προσπάθειες για την σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής με Τρίτα κράτη (π.χ. Τουρκία, Βουλγαρία), δηλ. συμφωνιών με τις οποίες οι Τρίτες χώρες αναλαμβάνουν την υποχρέωση επαναφοράς στο έδαφός τους των προσώπων τα οποία πέρασαν λαθραία στο χώρο Σένγκεν από τις χώρες αυτές. Τα Ελληνικά σύνορα για τις τρίτες χώρες θεωρούνται πλέον σύνορα Σένγκεν δηλαδή ευρωπαϊκά.

δ. Ενισχύεται εξάλλου σημαντικά η συνεργασία για την αντιμετώπιση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος και στην χώρα μας. Εντείνεται επίσης η προσπάθεια για την κοινή αντεγκληματική πολιτική κατά του παράνομου εμπορίου ναρκωτικών με συνεργασία και ανταλλαγή εμπειριών τόσο των αστυνομικών όσο και των δικαστών μας.

ε. Τέλος, πιστεύεται ότι θα βελτιωθεί και η αποτελεσματικότητα των ελληνικών δικαστικών αρχών σε περιπτώσεις καταδικωμένων προσώπων που έχουν διαπράξει αδικήματα στη χώρα μας και προσπαθούν να διαφύγουν τη σύλληψη.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι τα κατά καιρούς υποστηρίχθεντα για τον περιορισμό της Εθνικής μας κυριαρχίας, την προσβολή των ατομικών δικαιωμάτων των πολιτών και των βάσεων του δημοκρατικού μας πολιτεύματος ως συνέπειες της εφαρμογής της συνθήκης δεν βρίσκουν νόμιμο έρεισμα.

Καθόσον αποτελεί ευθεία διαστρέβλωση της αλήθειας και της πραγματικότητα η εκ μέρους των αντιδρώντων προβολή αντιλεγουσών θέσεων τους ότι τάχα: α) η εφαρμογή της συνθήκης περιορίζει την εθνική μας κυριαρχία, β) ότι πλήσσονται τ' ατομικά δικαιώματα των Ελλήνων, γ) ότι θίγονται οι βάσεις του δημοκρατικού μας πολιτεύματος. Ουδέν τούτων αναληθέστερον.

Ούτε η εθνική μας κυριαρχία θίγεται, ούτε τ' ατομικά δικαιώματα των πολιτών μας παραβιάζονται, ούτε οι δημοκρατικές βάσεις του πολιτεύματος μας προσβάλλονται.

(Άλλωστε με την υπ' αριθ. Α.Π. 4203 Εγκύκλιο μας της 27-5-97 έχει δοθεί πλήρης, αναλυτική και κατηγορηματική απάντηση – απόκρουση στα "περί φακέλωματος", δήθεν, των πολιτών, των οποίων 2472/97 τα ατομικά δικαιώματα αντιθέτως ο εσχάτως ψηφισθείς νόμος – από τη Βουλή προστατεύει απολύτως).

11. Περαιτέρω –επαναλαμβάνεται– ότι δεν είναι ακριβές ότι στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν καταχωρούνται δεδομένα που σχετίζονται με τις θρησκευτικές, πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις των πολιτών, προσωπική ερωτική ζωή, ως προλήχθηκε. Απεναντίας η καταχώρηση ευαίσθητων δεδομένων στο εν λόγω σύστημα απαγορεύεται ρητώς με ειδικές διατάξεις της Συνθήκης (άρθρο 94). Επίσης δεν είναι ακριβές ότι περιορίζονται τα δικαιώματα των αλλοδαπών από τις διατάξεις της συνθήκης. Ενδεικτικώς το άρθρο 19 το οποίο παρέχει το δικαίωμα σε όσους έχουν νόμιμες προϋποθέσεις, όπως αυτές καθορίζονται στο κείμενο, να κυκλοφορούν

ελεύθερα στην Επικράτεια Σένγκεν, πράγμα το οποίο ως σήμερα δεν συνέβαινε. Ούτε είναι ακριβές όσον αφορά στη δήθεν κατάργηση του δικαιώματος του ασύλου. Υπενθυμίζεται ότι οι σχετικές ρυθμίσεις, οι οποίες περιλαμβάνονται στα άρθρα 28-38 της συμβάσεως ταυτίζονται με τις ρυθμίσεις της συμβάσεως του Δουβλίνου για τη χορήγηση ασύλου η οποία έχει επικυρωθεί από την Ελλάδα με το ν. 1996/1991 (ΦΕΚ 196 Α).

12. Δεν είναι δυνατόν, να γίνουν κατανοητά, συνεπώς, δη μοσιεύματα ή δηλώσεις "επωνύμων προσωπικοτήτων" οι οποίες δυστυχώς, επηρεάζουν αρνητικώς την κοινή γνώμη.

Είναι ψευδές –είπαμε– ότι θίγονται οι αλλοδαποί. Το άρθρο 19 παρέχει το δικαίωμα σε όσους έχουν νόμιμες προϋποθέσεις και άδεια παραμονής, να ταξιδεύουν ελεύθερα σε όλες τις άλλες χώρες, πράγμα το οποίο ως σήμερα δεν συνέβαινε.

Και φυσικά δεν είναι σοβαρό ν' αναφέρεται κανείς στα περί "666", "αντιχρίστου", και σ' όσα άλλα φαιδρά λέχθηκαν κατά κόρον τον τελευταίο καιρό, κυρίως από ανενήμερους ή φανατισμένα πρόσωπα προερχόμενα κυρίως από μερικούς εκκλησιαστικούς φορείς και εκκλησιαστικούς κύκλους και ενώσεις κλπ. δυστυχώς, οι οποίοι κύκλοι επιμένουν στο να φοβόμαστε τη Δύση και κάθε σύσφιξη των σχέσεων μας με αυτή.

Αν δεν υπήρχε δε η πεποίθηση για την αγαθή προαίρεση των περισσοτέρων από τους επικριτές της κυρώσεως της συνθήκης Σένγκεν θα λεγόταν, επιχαρίτως ότι το οργανωμένο έγκλημα, το παράνομο εμπόριο ναρκωτικών, το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος και τα λοιπά μεγάλα παράνομα συμφέροντα πέτυχαν, χωρίς προσπάθεια, ν' αποκτήσουν υπερασπιστές (προσωρινούς) με τη δημιουργία προσωρινών εντυπώσεων σε βάρος του περιεχομένου της συνθήκης.

13. Οι πολίτες της Ευρώπης, τέλος, δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα από τη συνθήκη Σένγκεν. Εκείνοι οι οποίοι πρέπει να ανησυχούν είναι όσοι υπηρετούν το έγκλημα και τη βία. Θεωρείται, όθεν, ότι η συνθήκη είναι ένα ακόμη βήμα για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, ένα ακόμη βήμα για την απελευθέρωση του ευρωπαϊού πολίτη, ένα ακόμη βήμα για την αντιμετώπιση του οργανωμένου, ιδίως, εγκλήματος. Και θα καταβληθεί κάθε προσπάθεια ώστε οι στόχοι τους οποίους επιδιώκει η συνθήκη Σένγκεν να επιτευχθούν κατά τον καλύτερο τρόπο.

Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι ναι μεν κατά το απώτερο προ το 1974, ανώμαλο νομοθετικό και πολιτικό καθεστώς χρησιμοποιήθηκε το γνωστό "φακέλωμα", "χαρακτηρισμοί" και "διακρίσεις" λόγω λειτουργίας αυταρχικής από μακρού νομοθεσίας και πρακτικής πράγματα που καταργήθηκαν, πλην σήμερα δεν ήτο δυνατόν καθώς και αφύσικο να εγκαταλειπόταν η πολιτική της υπεράσπισης των ατομικών δικαιωμάτων των πολιτών από το Κράτος.

14. Θεωρείται λίαν σημαντικό το πολιτικό γεγονός, ότι το Κόμμα της Νέας Δημοκρατίας καθώς και πολλά και αξιόλογα στελέχη της στήριξαν το νόμο της επικύρωσης της Συνθήκης, πολιτική πράξη η οποία χαιρετίζεται ευφύμως.

15. Έκκληση ωσαύτως απευθύνεται, προς τους εναντιούμενους εισέτι στη Συνθήκη, να διαβάσουν το κείμενο της. Να εγκύψουν στη μελέτη των διατάξεων της. Και ο χρόνος φρονείται ότι θα δείξει, πως το Δίκιο υπάρχει στην πλευρά της Συνθήκης!

16. Και τέλος απλώς υπενθυμίζεται ότι ο υπογράφων την Εγκύκλιο Υπουργός είναι ευρέως γνωστός για το σεβασμό και τη λατρεία που τρέφει στην Ορθοδοξία μας και για το σεβασμό του στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και τα άλλα Πατριαρχεία, την Ιερά Σύνοδο της Έκκλησίας μας, τους Πατέρες της Εκκλησίας και του Αγίου Όρους, τους Λειτουργούς της Εκκλησίας.

Όπως είναι επίσης γνωστός και για τους προσωπικούς του αγώνες σ' όλη του τη ζωή και σ' όλες τις φάσεις του δημόσιου και εθνικού μας βίου, της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών των πολιτών, των συνταγματικών δικαιωμάτων του λαού μας, ώστε να είναι προσεκτικός στη θετική στάση που επέλεξε να τηρήσει έναντι

της Συνθήκης. Ενδεχομένως δε –δηλώθηκε τούτο και στη Βουλή– να παρουσιαστούν μικροπροβλήματα στην εφαρμογή της, τα οποία όμως το Κράτος είναι σε θέση οπωσδήποτε ν' αντιμετωπίσει.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ*)

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το προειδοποιητικό κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Υπουργού)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, σας παρακαλώ να μου δώσετε ένα, δύο λεπτά ακόμη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Θα τα έχετε, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Για το θέμα της ασυλίας, κύριοι συνάδελφοι, οι θέσεις μας είναι γνωστές. Τις έχω υποστηρίξει και μέσα στη Βουλή. Δεν κάνουμε βήμα πίσω. Και δεν μένει τίποτε άλλο από το να γράψουμε και ένα άρθρο σε κάποιο περιοδικό, είτε νομικό είτε σε κάποια εφημερίδα, γιατί η ασυλία όχι μόνο δεν πρέπει να καταργηθεί, αλλά ούτε καν να περιορίζεται.

Δεν θα επαναλάβω το παράδειγμα που έχω πει, τι τραβήξαμε εμείς που πήραμε μέρος στην Εθνική Αντίσταση, μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας και την παράδοση των όπλων, από τις ψευδομηνύσεις. Ασύστολα πράγματα!

Κυκλοφόρησε τελευταία ένα βιβλίο με την προσωπική επιστημονική εποπτεία του Καθηγητή Πετρίδη, που έχει το τι συνέβη μετά τη συμφωνία της Βάρκιζας. Και θα πρέπει να ντρεπόμαστε σαν Έλληνες. Γιατί έγιναν τέρατα και σημεία σε βάρος της παρατάξεως εκείνης και των ανθρώπων εκείνων που πήραν μέρος στην Εθνική Αντίσταση.

Μην πιστεύετε. Με ψευδομηνύσεις θα σας έχουν στο σκαμνί. Εμείς οι δικηγόροι θα τη γλιτώσουμε. Εσείς οι άλλοι θα πηγαίνετε κατηγορούμενοι. Τέρμα λοιπόν.

Μιλήσατε για το πανεπιστημιακό άσυλο. Έβαλε το θέμα ο κ. Σουφλιάς. Υπάρχει νόμος. Υπάρχει νόμος καθαρότατος. Και μάλιστα νόμος του 1975 ή του 1976. Δυστυχώς, παρερμηνεύεται από την ίδια τη Σύγκλητο.

Και έχουμε ένα παράδειγμα με μια στάση που εκδηλώθηκε στις φυλακές. Κατεστάλη, καίτοι είχαν επιτύχει να καταλάβουν δύο πτέρυγες και όδευσαν προς την τρίτη, οπότε θα έβαζαν φωτιά στη φυλακή, γιατί η Αστυνομία, παίρνοντας διαταγή προσωπική από εμένα, επενέβη και την πρόλαβε. Ήθελε ο διοικητής της αστυνομικής δύναμews να πάρει έγγραφη άδεια από τον εισαγγελέα, ο οποίος ήταν στη Χαλκίδα και μέχρι που να έρθει... Έλειπε και ο διεθυντής με άδεια, γιατί ήταν η τελευταία ημέρα των εορτών. Νόμιζαν ότι δεν θα υπάρχει θέμα, καίτοι είχε εκδοθεί μια αυστηρή, αυστηρότατη εντολή, να έχουν το νου τους. Γιατί αυτές τις ημέρες συνήθως γίνονται τέτοιες εξεγέρσεις. Έδωσε ένα σημείωμα ο αρχιφύλακας των φυλακών. Λέει: "Δεν με καλύπτει." Και του είπα: "Σε καλύπτω εγώ." Και τελείωσε το θέμα.

Υπάρχουν νόμοι. Αν εφαρμοσθούν οι νόμοι, δεν είναι ανάγκη κάθε φορά να κάνουμε και ένα θεσμό.

Κάποιοι συνάδελφος έβαλε το δίλημμα: Κομματική πειθαρχία ή ψήφος κατά συνείδηση;

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Πού; Στο Σύνταγμα; Μπαίνει ποτέ αυτό στις συζητήσεις του Συντάγματος;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Το έβαλε συνάδελφος λέω. Δεν το έχει αυτό το Σύνταγμα.

Η άποψη η δική μου, ως μέλους της Κυβέρνησεως, είναι η κομματική πειθαρχία.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Αυτές είναι παγκόσμιες κατακτήσεις που δεν αλλάζουν με την άποψη του Υπουργού της Δικαιοσύνης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σας παρακαλώ, κύριε Κεδίκογλου. Σας είπα ότι το είπε κάποιος συνάδελφος. Αυτά δεν μπαίνουν στα Σύνταγματα. Είναι μια θεωρητική νομική άποψη. Κάποιος είπε κατά συνείδηση, εγώ λέω κομματική πειθαρχία, αν πρέπει να έχουμε κόμματα.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Προσωπική άποψη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Όχι, εκφράζω το 95% των Βουλευτών.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Ο εισηγητής της Πλειοψηφίας είπε ότι στις συζητήσεις του Συντάγματος δεν υπάρχει θέμα κομματικής πειθαρχίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εσύ είσαι αντιρρησίας της ΠΑΣΟΚικής συνειδήσεως! Τι θα πείς τώρα;

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Είμαι η γνήσια ΠΑΣΟΚική συνείδηση! Αυτή είναι η διαφορά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριε Κεδίκογλου, σας παρακαλώ !

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Τελειώνω, θα μπορέσετε να μιλήσετε μετά.

Ετέθη το θέμα ότι δεν ψηφίσαμε το Σύνταγμα του 1975. Η διάταξη των άρθρων 22 και 23 του Συντάγματος ήταν ένα προσέκιο, μετά έγινε ένα προσχέδιο, μετά έγινε ένα σχέδιο και μετά στη Βουλή –γιατί δέχθηκαν την εποχή εκείνη τα μέλη της Αναθεωρητικής Βουλής και έβαλαν ορισμένα σωστά πράγματα– μπήκαν τα άρθρα 22 και 23, μετά από πρόταση της Ενώσεως Δημοκρατικών Δικηγόρων Ελλάδας, με Γιαννόπουλο, Σημίτη την εποχή εκείνη που εκφράζαμε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. απέξω και μέσα. Και μπήκε πράγματι αυτή η διάταξη με επέμβαση του αείμνηστου Κωνσταντίνου Τσάτσου, ο οποίος είπε ναι, ασμένως δεκτή.

Γιατί δεν ψηφίσαμε; Γιατί αλλάξατε το 114. Αλλάξατε το 114 που είχε μια ιστορία, μια μεγάλη ιστορία, είχε αγώνες. Και για να σβήσετε αυτούς τους αγώνες, καταργήσατε το 114 και το κάνατε 120. Ενώ εμείς κάναμε μια καλή διατύπωση των άρθρων και σταματάγαμε στο 114. Ήταν το 107 του 44 και μετά ήταν των άλλων συνταγμάτων. Και εκείνο το 114 είναι το καινούριο 120. Και το έθεσε ορθώς ο Βαγγέλης ο Βενιζέλος προχθές. Γιατί τα 120, κύριοι συνάδελφοι, είναι κακόχο. Το άλλο ήταν εύχο και εξέφραζε την αγωνιστικότητα του ελληνικού λαού σε δύσκολες περιστάσεις.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κύριο Υπουργό.

Το λόγο ζήτησε ο κ. Μητσοτάκης.

Ορίστε, κύριε Πρόεδρε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα μπορούσα με την ανοχή τη δική σας και τη συμφωνία της Βουλής να πάρω πέντε λεπτά παραπάνω; Να μιλήσω είκοσι λεπτά, αντί για δεκαπέντε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Θα σας δώσω, κύριε Πρόεδρε. Θα παρακαλέσω, όμως, στα είκοσι λεπτά να τελειώσετε.

Ορίστε, κύριε Πρόεδρε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα αρχίσω εκφράζοντας την ικανοποίησή μου, γιατί πιστεύω ότι πράγματι αυτήν τη φορά πηγαίνουμε για να πραγματοποιήσουμε την αναθεώρηση του Συντάγματος. Και χαίρομαι γιατί η Κυβέρνηση απεφάσισε να προχωρήσει με αυτήν τη διαδικασία, ώστε ό,τι και αν συμβεί μετά το καλοκαίρι, η επόμενη Βουλή να είναι αναθεωρητική.

Ανήκω εις αυτούς οι οποίοι πίστεψαν από χρόνια τώρα ότι είναι ανάγκη να αναθεωρηθεί το Σύνταγμα, όχι γιατί το Σύνταγμα του 1975 ήταν ένα κακό Σύνταγμα. Ήταν καλό, αλλά ήταν καλό για την εποχή του.

Από τότε ίσα με σήμερα και ίσα με την ώρα που θα αναθεωρηθεί το Σύνταγμα, θα έχουν περάσει τριάντα χρόνια. Έχει περάσει μια γενιά. Την εποχή μας αυτά τα τριάντα χρόνια ισοδυναμούν με έναν αιώνα. Ο κόσμος άλλαξε δραματικά. Σήμερα ζούμε σε μια τελείως αλλιώςτική εποχή, απ'ό,τι ζούσαμε το 1974–1975, όπου μάλιστα είχαμε και τα κατάλοιπα μιας δικτατορίας η οποία μόλις είχε ανατραπεί. Είναι, κατά συνέπεια, ανάγκη να γίνει αναθεώρηση.

Η δική μου κυβέρνηση το είχε διαπιστώσει στις αρχές του 1993. Και τότε αντιμετωπίσαμε άρνηση από μέρους του ΠΑ.ΣΟ.Κ., σκληρή άρνηση. Στη συνέχεια χαίρω, γιατί η παράταξη της σημερινής Πλειοψηφίας προσεχώρησε προς

αυτήν την άποψη. Και να μη θυμηθώ πως έγινε. Το συνέδεσε ο μακαρίτης ο Ανδρέας Παπανδρέου με κάτι που δεν είχε καμιά σχέση. Εν πάση περιπτώσει, το ευχάριστο είναι ότι από εκεί και πέρα όλοι δέχονται σήμερα την ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος.

Το δεύτερο θέμα είναι, αυτή η αναθεώρηση τι πρέπει να είναι; Πρέπει να είναι επί μέρους αναθεώρηση ορισμένων διατάξεων ή πρέπει να είναι μια βαθιά αναθεώρηση, η οποία να αντιμετωπίζει τα πραγματικά προβλήματα του τόπου;

Ανήκω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σ' αυτούς που πιστεύουν ότι αυτή η αναθεώρηση πρέπει να είναι βαθιά. Και πρέπει η επόμενη Βουλή ει δυνατόν να είναι αναθεωρητική, χωρίς περιορισμούς. Δηλαδή, να μπορεί να αναθεωρήσει όποια, πλην των θεμελειωδών, διάταξη του Συντάγματος κρίνει ότι πρέπει να αναθεωρηθεί.

Η σημερινή αναθεώρηση, όπως προτείνεται, είναι πράγματι άνευρη, δειλή, της λείπει η αποφασιστικότητα, η φαντασία, η προοπτική, το όραμα, αν θέλετε. Αλλά δεν έχει και πολλή σημασία, διότι –και σ' αυτό κυρίως θέλω να επιμείνω και να το ξεκαθαρίσω, καίτοι έγινε πλέον σαφές– αυτό που αποφασίζουμε εμείς δεν είναι το περιεχόμενο της αναθεωρήσεως του Συντάγματος. Ταλαιπωρηθήκαμε πολύ και ταλαιπωρήθηκε πολύ η Βουλή και η περασμένη και η σημερινή Βουλή, από νομικές απόψεις, συνταγματικές απόψεις, οι οποίες επέμεναν στο να προσδιορίσουμε από τώρα με ακρίβεια μάλιστα, το περιεχόμενο της αναθεώρησης. Αυτό είναι τελείως αντίθετο προς το Σύνταγμα, πέραν του ότι δεν είναι πρακτικό, δεν είναι αποτελεσματικό. Γιατί το Σύνταγμα στο άρθρο 110 λέει ότι η Βουλή αποφασίζει με πλειοψηφία μείζονα ή με απλή πλειοψηφία την αναθεώρηση και η επόμενη Βουλή προσδιορίζει το περιεχόμενο.

Άρα εκείνο το οποίο εμείς πρέπει να αποφασίσουμε είναι, εάν θέλουμε κατ' αρχήν να πάμε σε αναθεώρηση –το είπαμε ότι το θέλουμε– σε ποια έκταση τη θέλουμε. Εγώ προτείνω εις τη μεγαλύτερη δυνατή έκταση για να δώσουμε τη δυνατότητα στον ελληνικό λαό σε μια ώρα καμπίς, όταν η Ελλάδα ελπίζω να μπαίνει στην Ενωμένη Ευρώπη, εις τις αρχές της επόμενης χιλιετίας να κάνει τις αναγκαίες τομές τις οποίες ο λαός θα αποφασίσει και θα υλοποιήσει η επόμενη Αναθεωρητική Βουλή, για να μπορέσει η χώρα μας να προχωρήσει επιτυχώς στο σκληρότατο ανταγωνιστικό σημερινό κόσμο.

Δεν έχω χρόνο να προχωρήσω περισσότερο, αλλά θα σας έλεγα πάω σ' αυτήν τη βάση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι το Σύνταγμα του 1975 είναι ένα Σύνταγμα το οποίο δεν έχει μέσα του την έννοια του φιλελευθερισμού της οικονομίας –αναφέρομαι στην οικονομία– της παγκοσμιοποίησης, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της Ενωμένης Ευρώπης, του σημερινού κόσμου.

Αντίθετα, αποτέλεσε τροχοπέδη προς την κατεύθυνση αυτή και αποτελεί ακόμα και σήμερα και σε ορισμένες περιπτώσεις ενίσχυσε την τάση προς επέκταση του κράτους, που είναι το πρόβλημα το οποίο η χώρα μας αντιμετωπίζει σήμερα.

Πάντως, είναι ευχάριστο ότι προχωρούμε στην αναθεώρηση και θα ήθελα με λίγα λόγια, επιγραμματικά, να επισημάνω ορισμένα προβλήματα, που η επόμενη αναθεώρηση πρέπει να αντιμετωπίσει.

Πρώτα απ' όλα, θα πω ότι χαίρομαι, γιατί επιτέλους συμφωνήσαμε για τον εκλογικό νόμο. Ήταν και είναι μια πάγια θέση, την οποία υποστηρίζω επί πολλές δεκαετίες, ότι ο εκλογικός νόμος δεν πρέπει να αλλάζει τις παρಾಮονές των εκλογών. Η κυβερνητική Πλειοψηφία το δέχεται.

Η δική μου κυβέρνηση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το υλοποίησε στην πράξη. Κολακεύομαι να λέω ότι είμαι ίσως ο μόνος πρωθυπουργός ο οποίος υπεσχέθη στην αρχή της τετραετίας ότι θα κάνει εκλογές με τον εκλογικό νόμο που ψήφισε τον πρώτο χρόνο και το ετήρησα, καίτοι θα μπορούσα εκείνη την ώρα να κρατήσω και την κυβέρνηση, να ψηφίσω την απλή αναλογική και ίσως –ίσως– κάποιος να πει ότι ήταν και λάθος ότι δεν το έκανα.

Εν πάση περιπτώσει, είναι κέρδος για την πολιτική μας ζωή

ότι αυτό αποφασίζεται, αλλά ταυτόχρονα είναι ντροπή για την πολιτική μας ζωή ότι η ίδια η Κυβέρνηση, η Πλειοψηφία, η οποία το αποδέχεται, αρνείται να το εφαρμόσει στη συγκεκριμένη περίπτωση και ο κ. Σημίτης αρνείται να δεσμευθεί ότι θα κάνει τις εκλογές με τον εκλογικό νόμο που ισχύει.

Είμαι παλαιός σ' αυτήν την Αίθουσα και θέλω να εκφράσω τη βαθύτατή μου οδύνη για την έλλειψη ευαισθησίας που χαρακτηρίζει τους σημερινούς "εκσυγχρονιστές". Ήταν αδιανόητο σε μένα, έναν παλιό πολιτικό, ότι ο Αρχηγός της Αξωματικής Αντιπολίτευσης και οι Αρχηγοί όλων των Κομμάτων, έχοντας απέναντί τους τον Πρωθυπουργό, τον ρωτούσαν "αυτό που εσύ θέλεις να ισχύσει ως συνταγματική διάταξη, θα το εφαρμόσεις για τον εαυτό σου τώρα αμέσως στις επόμενες εκλογές" και ο Πρωθυπουργός θα παρίστανε το Βούδα. Τέτοια έλλειψη ευαισθησίας δεν την έχω δει ποτέ. Είναι, φαίνεται, προνόμιο των σημερινών εκσυγχρονιστών.

Είναι προς τιμή του κ. Γιαννόπουλου, ο οποίος ανήκει στη δική μου γενιά, γενιά η οποία εξακολουθεί να έχει ρομαντικές ευαισθησίες, ενδεχομένως, ότι θεώρησε χρέος του να παρέμβει και να δώσει την εικαζόμενη ερμηνεία στη θέληση του κυρίου Πρωθυπουργού.

Κύριε Γιαννόπουλε, σας τιμά η ευαισθησία σας, αλλά δεν τιμά η αναισθησία τον κύριο Πρωθυπουργό. Θέλω να ελπίζω ότι ακόμα και σήμερα την υστάτη ώρα, θα θελήσει να δώσει μια απάντηση, διότι το άλλο τον ίδιον εκθέτει και το κόμμα του εκθέτει και την προσπάθειά του εκθέτει.

Το άλλο θέμα που θα ήθελα να θίξω, κύριοι συνάδελφοι, είναι η εκλογή και οι αρμοδιότητες του ανωτάτου άρχοντα. Προσωπικά εγώ, πιστεύω ότι η εκλογή του πρέπει να γίνεται άμεσα από το λαό. Είμαι υπέρ της αποσύνδεσης. Η αποσύνδεση είναι αναγκαία από ενδεχόμενο εκλογών στην εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Συνέβη να πάμε σε εκλογές, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Οι τελευταίες εκλογές του 1990 έγιναν εν ονόματι αυτής της διατάξεως, εφαρμόστηκε δηλαδή αυτή η διάταξη, αλλά δεν πρέπει να εφαρμόζεται, διότι πράγματι είναι αδυναμία της πολιτικής μας ζωής. Και πώς πρέπει να εκλέγεται στην περίπτωση αυτή ο Πρόεδρος; Γιατί δηλαδή δεν πάμε στην τίμια λύση να αποφασίσει ο λαός; Φοβόμαστε επιτέλους να θέσουμε υπό την κρίση του λαού ένα τέτοιο θέμα; Είναι καλύτερα τα σκοτεινά παρασκήνια και τα παζαρέματα, τα οποία τα ζήσαμε και θα τα ξαναζήσουμε και τα οποία θα γίνουν απίστευτα απαράδεκτα, εάν φθάσουμε και σ' αυτήν την πρόταση, να κάνουμε συνεχείς εκλογές δηλαδή, για να εξευτελιστούμε και δημόσια πλέον οι πολιτικοί, εκλογές ατέρμονες, για να φθάσουμε κάποτε στο συμβιβασμό, στο παζάρι; Τι θα βλάψει, εάν μέσα σε λίγες εβδομάδες ο ελληνικός λαός εκλέξει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας;

Και δεν συνδέεται αναγκαστικά με τις αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας. Εγώ προσωπικά πιστεύω ότι πρέπει να αυξηθούν οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας. Όπως είναι σήμερα, είναι ανεπαρκείς. Δεν υπάρχει ισορροπία. Το πρωθυπουργικοκεντρικό σύστημα εγώ το έζησα ως Πρωθυπουργός. Δεν μου αρέσει για την Ελλάδα, για ένα λαό μεσογειακό, όπως είναι ο ελληνικός. Εγώ προτιμώ τις ισορροπίες. Προτιμώ ένα σοβαρό υπεύθυνο Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος θα εκλέγεται από το λαό και προτιμώ και αυτός να έχει ορισμένες εξουσίες. Η εμπειρία του ελληνικού λαού και ημών των πολιτικών απ' όσα θλιβερά συνέβησαν τα τελευταία χρόνια μετά τις εκλογές του 1993, το γεγονός ότι η Ελλάδα κυβερνήθηκε από το θάλαμο της εντατικής και ενίοτε του Λονδίνου επί εβδομάδες και επί μήνες, δεν σας κάνει να σκεφθείτε ότι σε μία τέτοια ώρα, κάποιος πρέπει να υπάρχει που να παίρνει την ευθύνη, να έχει ορισμένες εξουσίες, για να μπορεί να βγάλει τον τόπο από ενδεχόμενα τέτοια αδιέξοδα, τα οποία κανείς δεν ξέρει αν μας τα επιφυλάσσει ή όχι η ζωή, η οποία δεν είναι προβλεπτή;

Γι' αυτό εγώ, κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω ότι αυτή πρέπει να είναι η λύση. Και μπορεί να είναι αυτή η λύση. Μπορεί αυτήν την άποψη, που λέω εγώ να μην τη δέχεται κανένας

Βουλευτής σήμερα, τη δέχεται όμως η πλειοψηφία του ελληνικού λαού. Κύριοι συνάδελφοι, το δείχνουν όλα τα δημοψηφίσματα. Μπορεί εσείς να αποφασίσετε την αναθεώρηση, με σκοπό να κάνετε αυτήν τη διαδικασία των ατερμόνων εκλογών και να σας κάνει τη χάρη ο ελληνικός λαός να ψηφίσει μια Αναθεωρητική Βουλή, η οποία θα προχωρήσει στο να αποδεχθεί τη δική μου πρόταση, κάτι το οποίο θεωρώ το πιο πιθανό.

Από εκεί και πέρα πρέπει, δυστυχώς, εν τάχει να περάσω ορισμένα θέματα, τα οποία νομίζω ότι είναι τα καίρια θέματα του τόπου μας. Εγώ πιστεύω ότι το πρόβλημα της οριοθέτησης των λειτουργιών των εξουσιών είναι μέγα πρόβλημα. Και όταν αναφέρομαι σε αυτό, αναφέρομαι κυρίως στη δικαστική εξουσία, στη δικαστική λειτουργία, κύριοι συνάδελφοι. Είναι βέβαιο ότι έχουμε ένα πρόβλημα, το οποίο δεν τολμούμε να το πούμε ούτε στους εαυτούς μας καμία φορά, ότι η δικαστική εξουσία υπερέβη τις αρμοδιότητές της και όταν απεφάσιζαν οι δικαστές για τις αποδοχές τους. Και το Συμβούλιο της Επικρατείας έχει φθάσει σε ακρότατες υπερβολές, οι οποίες κινδυνεύουν να ματαιώσουν κάθε προσπάθεια ανάπτυξης σε αυτόν τον τόπο με το περίφημο 5ο Τμήμα, το οποίο ερμηνεύει το Σύνταγμα σαν φυσαρμόνικα και το οποίο εφαρμόζει τους νόμους σαν να ήταν ο ίδιος νομοθέτης.

Είναι ανάγκη κατά συνέπεια το θέμα αυτό να αντιμετωπισθεί. Εγώ δεν έχω καμία δυσκολία να το πω δημόσια. Είμαι βέβαιος ότι μέσα σας όλοι σας συμφωνείτε, διότι έχω δικίο. Και αυτό μπορεί να γίνει μόνο με την έρευνα της συνταγματικότητας των νόμων.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Κοντεύει να γίνει αστυνομία, κύριε Πρόεδρε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Και εδώ μπαίνει το εξής ερώτημα: Γιατί αυτή η επιμονή στο διάχυτο έλεγχο της συνταγματικότητας; Είμαστε τόσο ευτυχείς;

Κύριοι συνάδελφοι, αγνοείτε ότι το κύριο πρόβλημα της ελληνικής δικαιοσύνης είναι η αβεβαιότητα και η καθυστέρηση για την απονομή της δικαιοσύνης; Σήμερα δεν έχουμε δικαιοσύνη στην Ελλάδα. Όταν θέλετε δέκα και είκοσι χρόνια για να κριθεί μία αστική υπόθεση, δεν υπάρχει δικαιοσύνη. Όταν στο Συμβούλιο της Επικρατείας δεν εκδίδονται αποφάσεις, δεν υπάρχει δικαιοσύνη. Και σας πήρε ο καημός μήπως δεν μπορεί ο ειρηνοδίκης να κρίνει την αντισυνταγματικότητα του νόμου; Αναντιρρήτως χρειάζεται συνταγματικό δικαστήριο. Βεβαίως αυτό το συνταγματικό δικαστήριο πρέπει να λειτουργήσει υπό αυστηρές προϋποθέσεις. Η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας νομίζω ότι είναι σωστή. Όταν ανακύπτει θέμα αντισυνταγματικότητας σε οποιοδήποτε επίπεδο δικαστικό, να αποφαινεται και να λύει την αντισυνταγματικότητα το συνταγματικό δικαστήριο. Αν αυτό το είχαμε, ξέρετε πόσες εκκρεμότητες σημειρινές, ατέρμονες, θα είχαν έγκαιρα αντιμετωπισθεί προς όφελος του ελληνικού λαού, προς όφελος της χώρας;

Ακόμα, κύριοι συνάδελφοι, σε ό,τι αφορά το θέμα της ηγεσίας της δικαιοσύνης, εγώ θα σας πω ευθέως τη γνώμη μου. Εγώ είμαι παλιός πολιτικός και πιστεύω ότι το ανώτατο όργανο της πολιτείας είναι το Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο επιτέλους έχει και τη συνταγματική νομιμοποίηση σε κοινοβουλευτικές κυβερνήσεις πλειοψηφίας. Γιατί αυτός ο φόβος, ότι το Υπουργικό Συμβούλιο δεν είναι το καλύτερο όργανο και είναι οποιοδήποτε άλλο πολυπληθές όργανο για να εκλέξει; Εγώ επιμένω ότι πρέπει να μείνει η διάταξη όπως έχει, αλλά με μία αλλαγή. Η αλλαγή θα είναι ότι θα υπάρξει χρόνος, θητεία, αν θέλετε, για τον Πρόεδρο και τους Αντιπροέδρους, η οποία κατά ανώτατο όριο θα είναι πενταετής.

Αν υπήρχε αυτή η απλή διάταξη η οποία είναι το αυγό του Κολομβού, να είσθε βέβαιοι ότι θα είχαν αποφευχθεί πάρα πολλά δεινά, για τα οποία δεν θέλω αυτήν τη στιγμή να ομιλήσω. Νομίζω ότι αυτή η διάταξη θα ήταν απόλυτα επαρκής.

Θα ήθελα, προτού τελειώσω, γιατί ο χρόνος είναι δυστυχώς σύντομος, να επιμείνω και σε ένα άλλο κεφάλαιο, το οποίο δεν είδα καθόλου να συζητείται εδώ στην Ολομέλεια: Οι

οικονομικού περιεχομένου διατάξεις του Συντάγματος, κύριοι συνάδελφοι, οι οποίες κατά την αντίληψή μου είναι απαραίτητες.

Είπα πρωτίτερα ότι το Σύνταγμα του 1975, ακριβώς αυτήν την αδυναμία έχει. Και το Σύνταγμα βοήθησε στην υπέρμετρη ανάπτυξη του κράτους και φυσικά είναι αυτονόητο ότι θα πρέπει και τα ιδιωτικά μη κρατικά πανεπιστήμια να γίνουν παραδεκτά. Και αυτό μπαίνει μέσα σ' αυτό το πλαίσιο.

Αλλά, ποιο είναι το πρόβλημα της Ελλάδος σήμερα; Το πρόβλημα της Ελλάδος σήμερα είναι ότι από την αρχή της δεκαετίας του 80, το ΠΑ.ΣΟ.Κ., που ήρθε τότε στην εξουσία, θέλησε να κάνει με δανεικά κοινωνική πολιτική, πολιτική ευχάριστη στον ελληνικό λαό. Χρεώσαμε το κράτος και από εκεί και πέρα παλεύουμε και δεν μπορούμε να μπορούμε στην Ενωμένη Ευρώπη σήμερα. Διότι ακόμη και σήμερα δεν έχουμε το κουράγιο να βγούμε και να πούμε ευθέως στον ελληνικό λαό την αλήθεια και ότι είναι ανάγκη να πάρουμε ορισμένα μέτρα μαζέματος, για να μπορεί η οικονομία μας να γίνει ανταγωνιστική. Διότι και στην Ενωμένη Ευρώπη αλλά και στην παγκόσμιο κλίμακα ισχύει σήμερα ο αδυσώπητος νόμος του ανταγωνισμού.

Εγώ θα σας πω δύο απλά πράγματα. Αν υπήρχε μία διάταξη στο Σύνταγμα, η οποία να έλεγε -την οποία εγώ προτείνω μετά πάθους, την είχα προτείνει και ως νομοθετική διάταξη και φυσικά το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν την δέχθηκε, αλλά το Σύνταγμα θα μπορούσε να τη δεχθεί- ότι δεν μπορεί να δεσμεύσει το κράτος τον ελληνικό λαό με εγγυήσεις, παρά μόνο η Βουλή, δεν θα είχαμε φθάσει σ' αυτά τα χάλια στα οποία φθάσαμε. Και είναι λογικό αυτό να γίνεται. Η απαρχή του κοινοβουλευτισμού -το ξέρουν καλύτερα από εμένα οι καθηγητές του Συνταγματικού Δικαίου- ήταν η magna carta πολλούς αιώνες πίσω, όταν τα τότε υποτυπώδη κοινοβούλια αρνήθηκαν στον ανώτατο άρχοντα την εξουσία να επιβάλλει φόρους και να έχει την οικονομική διαχείριση.

Σήμερα, στις αρχές της τρίτης χιλιετίας, επιτρέπεται ένα κοινοβούλιο να μην έχει λόγο και να μπορεί να δανειζεται μια κυβέρνηση ό,τι της αρέσει με την υπογραφή ενός υπουργού ή ενός υφυπουργού και έτσι να δεσμεύονται οι επόμενες γενιές;

Τι είναι αυτά που λέτε ότι θα κάνετε, μιλώντας για περιοριστική πολιτική, όταν αύριο το πρωί υπογράψει ο Υπουργός Οικονομικών μερικές εκατοντάδες δισεκατομμύρια, για να αγοράσουν αεροπλάνα στη χρεοκοπημένη Ολυμπιακή ή για τους Κολλάδες δεσμεύσουν τον ελληνικό λαό να αγοράσει λεωφορεία, τα οποία σε λίγο χρόνο θα είναι άχρηστα;

Εγώ δεν λέω να μη γίνει αυτή η πολιτική. Να γίνει, αλλά να την εγκρίνει το Κοινοβούλιο. Δεν μπορεί κατ' αυτόν τον τρόπο οι μισές κρατικές δαπάνες να περνούν κατευθείαν στο δημόσιο χρέος χωρίς έγκριση του Κοινοβουλίου.

Να υπάρξει μία άλλη διάταξη πολύ απλή -άλλωστε δεν χρειάζεται, διότι ως αρχή της ευρωπαϊκής ενότητας, της Ενωμένης Ευρώπης, πρέπει να ισχύει και στην Ελλάδα- η οποία να λέει ότι δεν επιτρέπεται διαφορετική μεταχείριση κρατικών επιχειρήσεων, ιδιωτικών, συνεταιριστικών ή επιχειρήσεων που ανήκουν στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αν αυτή η διάταξη υπήρχε στο Σύνταγμα, θα είχαμε αποφύγει την ταλαιπωρία των προβληματικών, την περίφημη κοινωνικοποίηση του κ. Αρσένη. Εμείς τη ζήσαμε, αλλά την έζησε και ο ελληνικός λαός στο πετσί του, την οποία ακόμη και σήμερα πληρώνουμε.

Τα λέω αυτά για να τονίσω πόσο αναγκαία είναι η αναθεώρηση του Συντάγματος σε θέματα οικονομικού περιεχομένου. Και γι' αυτό εγώ προτείνω την ευρεία αναθεώρηση του Συντάγματος.

Τέλος, κύριοι συνάδελφοι, επιγραμματικά σε ό,τι αφορά το status των Βουλευτών. Εγώ διαφωνώ με τον κ. Γιαννόπουλο. Κύριε Γιαννόπουλε, η ασυλία ντροπιάζει τους Βουλευτές και μη γελιέσθε. Αν την επομένη του εμφυλίου πολέμου υπήρχε πρόβλημα, σήμερα είναι αστείο να λέτε ότι υπάρχει πρόβλημα ψευδών μηνύσεων εναντίον των Βουλευτών. Πρέπει να

αποκαταστήσουμε κάποτε τη χαμένη αξιοπιστία του πολιτικού κόσμου. Ασυλία με περιορισμούς. Η Νέα Δημοκρατία έχει απόλυτο δίκιο και είμαι βέβαιος ότι η επόμενη Βουλή αυτό θα κάνει.

Και ακόμη, κύριοι συνάδελφοι, για την ποινική ευθύνη των Υπουργών θα πω μια φράση, που την έχω πει και άλλοτε: Η καλύτερη προστασία του πολιτικού είναι η δικαιοσύνη. Δεν είναι ο πολιτικός του αντίπαλος. Εγώ το έζησα αυτό και από τις δύο πλευρές. Έχω μιλήσει και άλλοτε για το χρονικό της ντροπής, για το οποίο δεν αποφασίζω να γράψω, για να θυμίσω κατά ποίον τρόπο έγινε η δίωξη εναντίον μου το καλοκαίρι του 1994.

Το συμπέρασμα είναι πάρα πολύ απλό. Ο Υπουργός θα υπάγεται και αυτός, όπως γίνεται σε όλες τις δημοκρατίες της Ευρώπης, στον κοινό ποινικό νόμο και στα δικαστήρια. Φυσικά θα υπάρχει ειδική σύνθεση. Συμφωνώ σε αυτό. Από και πέρα η Βουλή απλώς θα αίρει την ασυλία. Θα δώσει την έγκριση για δίωξη, όταν το ζητήσει η δικαιοσύνη και ο Υπουργός θα υπάγεται και αυτός όπως κάθε απλός πολίτης στη δικαιοσύνη. Αυτό θα προστατεύσει τον πολιτικό. Δεν θα τον εκθέσει.

Άκουσα πρωτύτερα τον κύριο Υπουργό να λέει ότι είναι υπέρ της κοιμματικής πειθαρχίας. Είναι υπέρ της κοιμματικής πειθαρχίας και στο θέμα του Συντάγματος; Είναι πολύ πρωτότυπη αυτή η άποψη. Στο θέμα του Συντάγματος δεν υπάρχει η έννοια της κοιμματικής πειθαρχίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Να παραιτηθεί και να φύγει.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Γιατί να φύγει; Είναι θέμα συνειδήσεως το Σύνταγμα. Το Σύνταγμα ψηφίζεται για τις επόμενες γενιές. Δεν νομίζω ότι κανένα κόμμα μπορεί να δεσμεύσει ούτε το επιθυμεί. Ούτε στο δικό μας κόμμα υπάρχει η κοιμματική πειθαρχία με αυτήν την έννοια. Βεβαίως υπάρχουν γενικές γραμμές και κατευθύνσεις της Νέας Δημοκρατίας, που όλοι τις δεχόμαστε και προς τις οποίες όλοι συγκλίνουμε. Αλλά επί της συγκεκριμένης διάταξης να τεθεί θέμα κοιμματικής πειθαρχίας είναι τελείως απαράδεκτο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, βρισκόμαστε σε ένα σταυροδρόμι, σε μία κρίσιμη καμπή. Η δική μου πρόταση είναι να ψηφιστούν προς αναθεώρηση με τη μεγαλύτερη δυνατή πλειοψηφία όσο το δυνατόν περισσότερες διατάξεις.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Με 180;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Με 180. Δηλαδή να ψηφίσουμε και εμείς και εσείς τις διατάξεις που η κάθε πλευρά θέλει, για να μπορεί η επόμενη Βουλή να είναι αναθεωρητική.

Τέλος, εάν υπάρχει η έννοια του συμβιβασμού ή της συνεργασίας που πρέπει να υπάρχει σε μια συνταγματική αναθεώρηση, πού θα τη βρείτε αυτή; Όχι στο να αλλάξει ο καθένας τις απόψεις που έχει. Αυτό δεν γίνεται, διότι σας είπα ότι κατ'εξοχήν ούτε η έννοια της κοιμματικής πειθαρχίας επιβάλλεται. Κάθε ένας από μας έχει τις απόψεις του. Τουλάχιστον θα κάνουμε εμείς παραχώρηση να ψηφίσουμε τις διατάξεις που εσείς θέλετε, έστω και αν δεν είναι αναθεωρητικές κατά την άποψή μας και εσείς τουλάχιστον δεχθείτε, κάνοντας ένα μίνιμουμ υποχώρησης, ώστε να ψηφίσετε ότι είναι αναθεωρητέα και η διάταξη του Συντάγματος η οποία προβλέπει τα της παιδείας, ώστε να αποφασίσει ο ελληνικός λαός και όχι εμείς σε αυτήν τη Βουλή το περιεχόμενο της επόμενης αναθεώρησης, διότι τελικά ο ελληνικός λαός θα αποφασίσει για την αναθεώρηση και όχι εμείς που βρισκόμαστε εδώ μέσα.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουρίδης): Κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", εξήντα μαθητές και δύο συνοδοί καθηγητές από το 1ο Λύκειο Μεγάρων Αττικής. Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες)

Ο κ. Παυλόπουλος έχει το λόγο για έξι λεπτά.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Σκοπός μου αρχικά ήταν να

κάνω ένα μικρό διάλογο με τον κύριο Υπουργό σχετικά μ' αυτά που είπε. Αλλά εν τω μεταξύ μεσολάβησαν και άλλες παρεμβάσεις που με υποχρεώνουν να εκθέσω ορισμένες θέσεις, οι οποίες αφορούν κατά κύριο λόγο την πρόταση της Νέας Δημοκρατίας.

Για μια ακόμη φορά θα ήθελα να ξαναδούμε το ζήτημα –γιατί είναι βασικό– του αν η προκείμενη αναθεώρηση είναι τολμηρή ή όχι και τι είναι εκείνο που της προσάπτουμε, για να πούμε ότι δεν είναι τολμηρή. Να διευκρινίσω, και νομίζω ότι αυτό αποτελεί κοινό τόπο, ότι ούτε το Σύνταγμα είναι υπεύθυνο για κάθε κακοδαιμονία του τόπου, ούτε κάθε κακοδαιμονία του τόπου είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί μέσω του Συντάγματος. Το Σύνταγμα από την ίδια τη φύση του και τη λειτουργία του πρέπει να έχει μια ιδιαίτερη πλαστικότητα, για να μπορεί να ρυθμίζει με τη μεγαλύτερη δυνατή ευρύτητα σε διάρκεια χρόνου τα θέματα που προκύπτουν κάθε φορά. Ποτέ κανένας νομοθέτης, ούτε ο συντακτικός, δεν μπορεί να προβλέψει σε λεπτομέρειες την καθημερινή ζωή.

Άρα, δεν πρέπει να αναζητούμε στο Σύνταγμα ούτε την κακοδαιμονία που υπάρχει, ούτε βεβαίως τις λεπτομέρειες που δεν είναι δυνατόν να περιέχει. Και που αν τις βάλαμε, στην πραγματικότητα υποβαθμίζουμε το Σύνταγμα και ως προς την κανονιστική του εμβέλεια και σε ό,τι αφορά την διάρκεια ισχύος του.

Πρέπει να διευκρινίσω ότι όταν λέμε πως η αναθεώρηση του Συντάγματος δεν είναι τολμηρή, πρέπει να πάρουμε μία συγκεκριμένη θέση: Ή το Σύνταγμα του 1975 είναι ένα πετυχημένο, οπότε είναι ανάγκη να προσαρμοσθεί απλώς στα δεδομένα του καιρού, στις προκλήσεις του 21ου αιώνα, αλλά δεν μπορούμε να μιλήσουμε για εκ βάθρων αναθεώρησή του ή δεν είναι πετυχημένο, οπότε μπορούμε να μιλήσουμε για εκ βάθρων αναθεώρηση. Όμως, δεν μπορούν να συμβαίνουν και τα δύο. Ήτοι δεν μπορεί το Σύνταγμα αυτό και να είναι επιτυχημένο και να ζητάμε την εκ βάθρων αναθεώρησή του και την αλλαγή της ίδιας της φιλοσοφικής του κοσμοθεωρίας.

Ανήκω σε εκείνους που, όπως νομίζω, είναι η συντριπτική πλειοψηφία σ' αυτήν την Αίθουσα και στον ελληνικό λαό, οι οποίοι πιστεύουν ότι το Σύνταγμα έχει δώσει εξετάσεις στην πορεία του χρόνου και έχει πετύχει ως προς όλα του τα τμήματα, ήτοι στα τμήματα που σχετίζονται με τα συνταγματικά δικαιώματα, με τις τρεις εξουσίες, με τη Δημόσια Διοίκηση.

Το Σύνταγμά μας χρειάζεται απλώς προσαρμογή στα νέα δεδομένα, ιδίως σε ό,τι αφορά τα συνταγματικά δικαιώματα. Δεν πιστεύω ότι χρειάζεται εκ βάθρων αναθεώρηση. Επίσης, συμφωνώ ότι θα πρέπει όσο το δυνατόν περισσότερες διατάξεις να αναθεωρηθούν, για να έχει η επόμενη Βουλή τη δυνατότητα να καθορίσει το περιεχόμενό τους. Προσωπικά όμως αμφιβάλλω αν συνταγματικώς, σύμφωνα με το άρθρο 110, θα ήταν επιτρεπτό η Βουλή αυτή να πει, σ' αυτή τη φάση της αναθεώρησης, ότι όλες οι μη θεμελιώδεις διατάξεις είναι αναθεωρητέες. Ένα είδος απόφασης της Βουλής, που θα έλεγε ότι παραπέμπει στην επόμενη Βουλή το ζήτημα της αναθεώρησης με όλες, εκτός από τις μη αναθεωρητέες, τις διατάξεις υπό αναθεώρηση, θα ήταν παραβίαση της ίδιας της λογικής του άρθρου 110. Μπορούμε να χαρακτηρίσουμε πολλές διατάξεις ως αναθεωρητέες. Δεν μπορούμε όμως να θεωρήσουμε ότι όλες οι μη θεμελιώδεις διατάξεις είναι αναθεωρητέες, γιατί κάτι τέτοιο αντιστρατεύεται τη λογική του άρθρου 110.

Έρχομαι τώρα σε δύο ζητήματα πολύ σύντομα, τα οποία νομίζω ήταν και τα κρίσιμότερα από αυτά που συζητήθηκαν. Το πρώτο είναι το ζήτημα της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Πρώτα-πρώτα θέλω να διευκρινίσω ότι η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας δεν συντάσσεται με την άποψη της ευθείας εκλογής από το λαό. Όχι βεβαίως γιατί γιατί πως κάτι τέτοιο θα ήταν αντισυνταγματικό με την έννοια του άρθρου 110, δηλαδή ότι το άρθρο 110 θα απαγόρευε την αναθεώρηση των διατάξεων εκείνων που καθιερώνουν την έμμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Αλλά διότι η απευθείας εκλογή από το λαό δεν συμβιβάζεται και δεν μπορεί να συμβιβάζεται με τις περιορι-

σμένες αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ακόμα και αν τις αυξήσουμε τις αρμοδιότητες και πάλι η απευθείας εκλογή μπορεί να δημιουργήσει περισσότερα ζητήματα απ'όσα φανταζόμαστε.

Θα θυμίσω στην Εθνική Αντιπροσωπεία ένα και μόνο παράδειγμα. Όταν αναθεωρήθηκε το γαλλικό Σύνταγμα το 1958, το Σύνταγμα της 5ης Γαλλικής Δημοκρατίας, και προσδιορίστηκε ότι η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας θα είναι απευθείας από το λαό στην ουσία αλλοιώθηκε και άλλαξε η μορφή του γαλλικού πολιτεύματος, χωρίς να αλλάξουν γραμματικώς οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας. Με το που έλαβε χώρα απευθείας η εκλογή από το λαό, ο στρατηγός Ντε Γκωλ θεώρησε, από την εποχή εκείνη και χωρίς άλλη αλλαγή του Συντάγματος, ότι το κομμάτι που αφορούσε την εξωτερική πολιτική και την εθνική άμυνα ανήκε στο πεδίο το οποίο είχε επιφυλαχθεί υπέρ του Προέδρου της Δημοκρατίας. Φοβούμαι ότι μία άμεση εκλογή θα επέφερε τέτοιου είδους αλλοιώσεις οι οποίες δεν συμβιβάζονται με τη μορφή του πολιτεύματος ως Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας.

Όμως, κύριε Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, θέλω να πω επίσης ότι δεν συμφωνώ με το ζήτημα που ετέθη και από πλευράς του κ. Πεπονί, αλλά και του κυρίου Υπουργού. Ήτοι ότι πρέπει να αποσυνδεθεί το θέμα της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από ενδεχόμενες εκλογές, τουλάχιστον με τη μορφή ότι θα μπορούν να επαναλαμβάνονται ατεμνόμενες οι ψηφοφορίες ως την τελική εκλογή ενός υποψηφίου. Θεωρώ ότι υποβαθμίζουμε το Κοινοβούλιο, εάν δεχθούμε ότι δεν μπορεί να βρει στην τρίτη ψηφοφορία έναν άνθρωπο κοινής αποδοχής από το σύνολο των Ελλήνων. Λες και αυτός ο τόπος δεν μπορεί να έχει ανθρώπους που συγκεντρώνουν αυτήν την αυξημένη πλειοψηφία.

Φοβούμαι ότι θα ευτελίσουμε τον ίδιο θεσμό, εάν μπαίνουν συνεχώς πρόσωπα διαδικασία υποψηφιοτήτων. Θα υπάρχει στο τέλος μία συναλλαγή, η οποία δεν θα τιμά ούτε το Κοινοβούλιο ούτε τον ίδιο το θεσμό.

Τελειώνω αναφέροντας ένα ζήτημα –γι'αυτό και εμμένουμε σαν Νέα Δημοκρατία στην αρχική μας πρόταση, ήτοι το θέμα του χωρισμού Εκκλησίας και Πολιτείας.

Θα ήθελα να πω ότι στην Εθνική Αντιπροσωπεία, και πέρα και έξω από τις όποιες άλλες θέσεις σχετικά με το πόσο κανείς είναι θρησκευόμενος ή όχι, πρέπει να αναλογιστούμε και τον ιστορικό ρόλο της Εκκλησίας. Γιατί άλλος ο ρόλος της Καθολικής, άλλος ο ρόλος της Διαμαρτυρόμενης και άλλος ο ρόλος της Ορθόδοξης Εκκλησίας στον τρόπο διαμόρφωσης του κάθε κράτους. Όπως επίσης να σκεφτούμε το αν πράγματι σήμερα έχουμε μία de facto διάκριση και δεν το έχουμε καταλάβει.

Ένα άλλο θέμα. Ας αναλογισθούν όλοι εκείνοι που μιλούν για διάκριση Πολιτείας και Εκκλησίας ένα και μόνο πράγμα: Η διάκριση της Εκκλησίας και Πολιτείας, στην Ιταλία, παραδείγματος χάρη, εμπόδισε και εμποδίζει σήμερα την Καθολική Εκκλησία και το Βατικανό να ασκούν ουσιαστικά επιρροή πάνω στην ιταλική πολιτική ζωή. Φοβούμαι ότι όλοι εκείνοι, που θεωρούν ότι ένας χωρισμός θα είχε ευνοϊκότερα αποτελέσματα στις σχέσεις, ίσως δεν έχουν αντιληφθεί πώς, ενδεχομένως, ένας τέτοιος ακραίος χωρισμός θα οδηγούσε μοιραία σε αντιπαράθεση Κράτους και Εκκλησίας.

Ευχαριστώ για την ανοχή σας, κύριε Πρόεδρε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Πρόεδρε, σας παρακαλώ το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ως τι ζητάτε το λόγο;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Θα σας εξηγήσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Είστε εισηγητής ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Θα σας εξηγήσω, επικαλούμενος και τον Κανονισμό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Δηλαδή, ζητάτε παραβίαση του Κανονισμού.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Ένα λεπτό. Θα σας εξηγήσω.

Κατ'αρχάς θέλω να πω ...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ: Τι να μας εξηγήσετε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Μισό λεπτό. Επί του Κανονισμού, κύριε Βουλγαράκη!

Αναφερόμενος και στον Κανονισμό, κύριε Πρόεδρε, θέλω κατ'αρχάς να πω ότι η παρέμβαση του κ. Παυλόπουλου απαλλάσσει και εμένα προσωπικά και το ΠΑΣΟΚ συνολικά από την υποχρέωση να απαντήσουμε ευθέως στον κ. Μητσοτάκη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Καλά, αυτό είναι παραβίαση του Κανονισμού;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Μισό λεπτό, θα σας εξηγήσω.

Με εξαίρεση τα όσα είπε για την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας ο κ. Παυλόπουλος, προσυπογράφω απ'αρχής μέχρι τέλους όλα όσα είπε. Αντέκρουσε τις αιτιάσεις για άνευρη και αβαθή αναθεώρηση και εξήγησε με πολύ μεγάλη ευκρίνεια τις θέσεις του ΠΑΣΟΚ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριε Βενιζέλο, δεν είναι παραβίαση του Κανονισμού αυτό!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Το ζήτημα του Κανονισμού, μετά από αυτήν την πολιτική παρατήρηση, έγκειται στο ότι θα παρακαλέσω να εξετάσετε ως Προεδρείο τώρα, που μπαίνουμε και στη συζήτηση κατ'άρθρο, το ρόλο των γενικών εισηγητών, του κ. Βαρβιτσιώτη και το δικό μου. Εγώ δεν επικαλούμαι την υπουργική μου ιδιότητα, για να διεκδικήσω μία σύντομη δίλεπτη παρέμβαση, αλλά πρέπει οι γενικοί εισηγητές, οι οποίοι εκφράζουν επισήμως τις θέσεις των κομμάτων τους, να έχουν μία στοιχειώδη ευχέρεια, ανάλογη με αυτή των Κοινοβουλευτικών Εκπροσώπων.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Καλώς. Θα το μεταφέρω στον κύριο Πρόεδρο της Βουλής και πιστεύω να δοθεί μια απάντηση σε αυτό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, επί του Κανονισμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ορίστε, κύριε Μητσοτάκη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Επειδή και ο κ. Παυλόπουλος και ο κ. Βενιζέλος ασχολήθηκαν με αυτά τα οποία είπα, θα ήθελα να διευκρινίσω, καίτοι νομίζω ότι ήμουν σαφής ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Εγώ ασχολήθηκα με τον κ. Παυλόπουλο!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Τα εγκρίνατε! Το ίδιο κάνει!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Είσαστε έγκυροι κοινοβουλευτικοί όλοι σας ...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Μια στιγμή, κύριε Πρόεδρε.

Η πρόταση που έκανα εγώ, δεν είναι να πάρει μια απόφαση η Βουλή, ότι προτείνει προς αναθεώρηση όλες τις διατάξεις του Συντάγματος πλην των θεμελιωδών. Είπα, αντίθετα, ότι πρέπει να υπάρχει μία συνεννόηση μεταξύ των κομμάτων και να μην είμαστε περιοριστικοί, αλλά και το ένα κόμμα να δεχθεί προτάσεις του άλλου, να τεθούν υπό την κρίση του λαού, ώστε κατά το δυνατό περισσότερες διατάξεις να τεθούν προς αναθεώρηση.

Όσον αφορά τώρα το Σύνταγμα, εγώ είπα ότι το Σύνταγμα ήταν καλό για την εποχή του. Όταν όμως δεχόμαστε ότι η εποχή άλλαξε, πρέπει να αλλάξει το Σύνταγμα, όχι στο σύνολό του, όχι στις διατάξεις που αναφέρονται στα ατομικά δικαιώματα που ήταν πλήρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Κύριε Πρόεδρε, βοηθήστε! Δεν παραβιάζουμε τον Κανονισμό, τον βιάζουμε τον Κανονισμό αυτήν τη στιγμή!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Ούτε τον παραβιάζουμε, ούτε τον βιάζουμε. Τον θωπεύουμε τον Κανονισμό!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ: Δεν θέλω να υπάρχουν

παρεξηγήσεις σε ό,τι είπα. Η δήλωση η οποία έκανα, κύριε Πρόεδρε, ήταν σαφής και παρακαλώ πολύ, να μη γίνονται παρερμηνείες!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Καλώς.

Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ έχει το λόγο. Θα σας δώσω έξι λεπτά.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ίσως δεν θα χρειαζοσύν τόσα.

Άκουσα με προσοχή τον κ. Μητσοτάκη και κατ'αρχήν πρέπει να πω ότι είναι απολύτως σαφές –το τονίσαμε και εμείς– ότι η συζήτηση αυτή δεν είναι νομοτεχνική, διότι τις ακριβείς διατυπώσεις προφανώς εκ του Συντάγματος είναι σαφές ότι θα τις καθορίσει η επόμενη Βουλή. Εμείς απλώς τις κατευθύνσεις δίνουμε και, εν πάση περιπτώσει, η επόμενη Βουλή –αφού μεσολαβήσει και η κρίση του ελληνικού λαού– θα έχει τη δυνατότητα να διαμορφώσει τελικώς τις διατάξεις.

Θέλω επίσης να πω ότι συμφωνώ απολύτως με το άλλο που είπε ο κ. Μητσοτάκης, δηλαδή το πρόβλημα που υπάρχει σε σχέση με την υπέρβαση, που έχουμε διαπιστώσει σε διάφορα επίπεδα εξουσιών, που κάνει η δικαστική εξουσία.

Είναι σαφές ότι τόσο στην περίπτωση που έκριναν οι ίδιοι τις απολαβές τους, αλλά και όχι μόνο σ'αυτήν την περίπτωση, –και σε άλλα μεγάλα θέματα και το πέμπτο τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας, στο οποίο αναφέρθηκε ρητά ο κ. Μητσοτάκης και θα έλεγα και σε άλλες περιπτώσεις– η δικαστική εξουσία δείχνει να έχει μία τάση υπέρβασης των αρμοδιοτήτων της. Και μερικές φορές διαβάζοντας κανείς δικαστικές αποφάσεις έχει την αίσθηση ότι δεν εκδίδουν αποφάσεις με βάση την κείμενη νομοθεσία, ερμηνεύοντάς την όπως είναι αρμόδιοι, αλλά υπερβαίνοντας τα όρια τα ερμηνευτικά ουσιαστικά νομοθετούν. Όμως, ευτυχώς οι σχετικές διατάξεις είναι από τις διατάξεις για τις οποίες όλοι είμαστε σύμφωνοι ότι πρέπει να αναθεωρηθούν και συνεπώς η επόμενη Βουλή θα έχει τη δυνατότητα να διαμορφώσει τις διατάξεις αυτές κατά τέτοιον τρόπο, ώστε να προστατεύσει ουσιαστικά όχι μόνο την ομαλή λειτουργία του πολιτεύματος, αλλά και την ίδια τη δικαστική εξουσία από τους κινδύνους που διατρέχει υπερβαίνοντας τις αρμοδιότητές της, εκτιθέμενη έτσι στα μάτια του ελληνικού λαού. Και όλοι θα πρέπει να έχουμε υπόψη ότι ουσιαστικά η μόνη νομιμοποιημένη εξουσία είναι η πολιτική εξουσία, είναι αυτή η Αίθουσα, οι τριακόσιοι Βουλευτές που εκλέγονται από τον ελληνικό λαό.

Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθώ πάρα πολύ σύντομα και σε ένα άλλο σημαντικό τμήμα των όσων είπε ο κ. Μητσοτάκης και εδώ θα διαφωνήσω μαζί του, σε ό,τι αφορά την αναθεώρηση της διάταξης της σχετικής με την ανώτατη εκπαίδευση.

Κύριε Πρόεδρε, η άποψη που υποστηρίζει η Νέα Δημοκρατία ότι τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου, πρέπει να επιτραπούν αναθεωρουμένης της σχετικής διατάξεως, παραγνωρίζει ότι υπάρχουν μερικά πράγματα, τα οποία πρέπει να είναι έξω από την αγορά. Υπάρχουν τομείς της κοινωνικής ζωής και εκφάνσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας και θεσμοί που αυτοί αποκρυσταλλώνονται όπου το οικονομικό στοιχείο δεν πρέπει να είναι το κυρίαρχο ή και πρέπει να υποχωρεί. Η ανώτατη εκπαίδευση είναι ένας απ'αυτούς τους τομείς, όχι μόνο για λόγους ισότητας επί των οποίων μπορεί να υπάρξει και κάποιος ευπρεπής αντίλογος, αλλά κυρίως η εμπορευματοποίηση της μόρφωσης και της έρευνας σύμφωνα με τους κανόνες της αγοράς οδηγεί σε στρέβλωση έως και ανατροπή των σκοπών που αυτές οφείλουν να εξυπηρετούν.

Ήδη στα δημόσια ΑΕΙ έχει ως ένα βαθμό εισχωρήσει η λογική της αγοράς μέσω της αξιοποίησης των κοινοτικών προγραμμάτων σε συνεργασία με επιχειρήσεις και ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα. Και τούτο, εάν υπάρχει ένα μέτρο, μπορεί να θεωρηθεί υγιές, δεν πρέπει όμως να ανοίξουμε διάπλατα τις πύλες της ανώτατης παιδείας στη λογική της αγοράς, η οποία έχει διαφορετικές προτεραιότητες απ'αυτές που ως κράτος οφείλουμε να προωθήσουμε, π.χ. παραγκωνισμός των κοινωνικών επιστημών ή η ανεξέλεγκτη στην πράξη γενετική

έρρευνα.

Επομένως η ανώτατη παιδεία πρέπει να παραμείνει αποκλειστικό προνόμιο του κράτους, για να αντιμετωπιστούν αυτοί οι κίνδυνοι, οι τόσο ορατοί και τόσο μεγάλοι, θα έλεγα, στις μέρες μας. Θα ήθελα ακόμη, τελειώνοντας, να δείτε πώς λειτουργούν και οι αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, να δείτε πόσες αστικές εταιρείες έχουν ιδρυθεί από καθηγητές των ΑΕΙ, που λειτουργούν ουσιαστικά μόνο για να απολαμβάνουν οι ίδιοι υψηλότερες αμοιβές.

Όπως ανέφερε και ο Υπουργός Δικαιοσύνης, αλλά και ο εισηγητής μας κ. Βενιζέλος, το ΠΑΣΟΚ έχει προτείνει μία σειρά αναθεωρητέων διατάξεων, εμμένουμε σ' αυτές και ασφαλώς με τις διευκρινίσεις και με τις συμπληρώσεις που έκανε ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Γιαννόπουλος, νομίζω ότι και οι όποιες ανησυχίες υπήρχαν, σε ό,τι αφορά τις προθέσεις της Κυβέρνησης για το άρθρο 32 και για άλλα επί μέρους θέματα, που εξεφράστησαν ανησυχίες από την Αντιπολίτευση, πρέπει ήδη να έχουν υποχωρήσει και δεν πρέπει να υπάρχει ανησυχία, γιατί το ΠΑΣΟΚ προχωρεί στη διαδικασία της αναθεώρησης σε ανύποπτο χρόνο, όχι γιατί έχει κάποιες σκοπιμότητες ή κάποιες κρύφτες σκέψεις, αλλά διότι πιστεύει ειλικρινά ότι αυτές οι διατάξεις, που προτείνει να αναθεωρηθούν, θα είναι ωφέλιμες για τον τόπο, για το πολίτευμά μας, για τη δημοκρατία μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κ. Ιωαννίδη.

Τη συνεδριάσή μας παρακολουθούν από το άνω δυτικά θεωρεία, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", τριάντα οκτώ μαθητές και τρεις συνοδοί-καθηγητές από το 1ο Λύκειο Μεγάρων Αττικής.

Η Βουλή τους καλωσορίζει.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής.)

Ο κ. Παπαληγούρας έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ: Ήταν ώριμη και αναγκαία, αγαπητοί συνάδελφοι, η συνταγματική αναθεώρηση περίπου ένα τέταρτο του αιώνα μετά τη θέσπιση του ισχύοντος Συντάγματος και δώδεκα χρόνια μετά τη χωλή και προσχηματική αναθεώρηση του 1985-1986.

Επιτρέψτε μου να καταγράψω εμφαντικά τη συμφωνία μου σε ορισμένες συγκεκριμένες μεταβολές, που προτείνονται, αλλά και την άποψή μου για τολμηρότερες τομές και μεταρρυθμίσεις σε ορισμένες άλλες διατάξεις, που αναθεωρούνται. Για το συστηματικότερο της προσέγγισης, θα παρακολουθήσω στις παρατηρήσεις μου, σε ορισμένα βασικά αναθεωρούμενα άρθρα, τη σειρά των άρθρων που το Σύνταγμα υιοθετεί.

Άρθρο 14, για τη διαφάνεια και την πολυφωνία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης: Είναι απολύτως αναγκαίος ο έλεγχος των μέσων χρηματοδότησης των εντύπων και ηλεκτρονικών Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας.

Όμως έχω την πίστη ότι η συνταγματική αναθεώρηση, αν και οπωσδήποτε δεν είναι εξ αντικειμένου σε θέση να ρυθμίσει λεπτομερειακά τις σχέσεις και να ελέγξει τις επιρροές της λεγόμενης τετάρτης εξουσίας, οφείλει όμως να διατυπώσει την αρχή της ανάγκης παρέμβασης προς περιορισμό των στρεβλώσεων του δημοκρατικού κοινοβουλευτικού πολιτεύματος, της λαϊκής κυριαρχίας και του γνήσιου αντιπροσωπευτικού συστήματος, που επέρχονται από τον τρόπο που λειτουργούν και δρουν τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.

Και πάντως, το Σύνταγμα ενδεικτικά, αλλά και συμβολικά θα μπορούσε να απαγορεύει την προβολή από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης κομμάτων, Βουλευτών, υποψηφίων, εφόσον αυτή γίνεται με παροχή οικονομικών ανταλλαγμάτων. Ενώ θα μπορούσε αντίστοιχα να επιβάλλει την χωρίς αντάλλαγμα προβολή τους από τα μέσα, αντικειμενικά, αντιπροσωπευτικά, αδιάβλητα.

Οι επιπτώσεις θα μπορούσαν να συνεπάγονται επιβολή συντριπτικών προστίμων, αλλά και έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα. Η δύσκολη εφαρμογή –το συνολολογώ– μιας τέτοιας διάταξης θα μπορούσε να επαφίεται σε μια ανεξάρτητη αρχή,

σε μια αδιαφιλονίκητη κύρους αρχή, όπως παραδείγματος χάριν το Ελεγκτικό Συνέδριο, το οποίο άλλωστε και προτείνεται σχετικά από έγκριτα μέλη της επιστημονικής κοινότητας.

Θα επανέλθω και σε άλλα θέματα που άπτονται του σημαντικού, του κομβικού ζητήματος της διαφάνειας στα σχετικά άρθρα.

Άρθρο 16. Είναι πια απαραίτητη η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων ως νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και βέβαια εποπτευόμενων από το κράτος. Μόνο με αυτόν τον ανταγωνισμό μπορεί η παιδεία να αναβαθμιστεί και να ανταποκριθεί στις ανάγκες της ζωής, της κοινωνίας και της ευρωπαϊκής, αν όχι και της παγκόσμιας, αγοράς.

Άρθρο 24, παράγραφος 1. Συντάσσομαι με την για πρώτη φορά σε ελληνικό Σύνταγμα διατύπωση της αρχής, με ό,τι αυτό συνεπάγεται –και είναι πολλά αυτά που συνεπάγεται– ότι η μέριμνα για τη διασφάλιση της ποιότητας του περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του κράτους.

Άρθρο 29, περί των κομμάτων. Αγαπητοί συνάδελφοι, η σταδιακή μετάπτωση από τη συμπτωματική ταυτότητα θέσεων ενός αθροίσματος αντιπροσώπων του λαού στα οργανωμένα κόμματα επιβάλλει τη συστηματικότερη σχετική συνταγματική πρόβλεψη. Γιατί ενώ το Σύνταγμα πράγματι σήμερα προβλέπει τα της λειτουργίας της Βουλής και των Βουλευτών, δεν ρυθμίζει τα της δημοκρατικής οργάνωσης και καταστατικής λειτουργίας των κομμάτων, όπως αρμοδιότητες βασικών οργάνων, διαδικασίες λήψης αποφάσεων, εγγυήσεις αντιπροσωπευτικότητας, δημοσιότητας, διαφάνειας, αλλά και ελευθερίας γνώμης και ψήφου.

Σχετικά με την καθιέρωση ανωτάτου ορίου εκλογικών δαπανών των κομμάτων και των υποψηφίων Βουλευτών και δεδομένων των αθέμιτων συναλλαγών ιδιωτικών συμφερόντων και κομμάτων ή εκπροσώπων τους που αμαυρώνουν οπωσδήποτε την πολιτική ζωή, το Σύνταγμα θα μπορούσε να αναγορεύει κατ'αρχήν την κρατική χρηματοδότηση ως αποκλειστικό πόρο και ένα σχετικά μικρό ποσοστό της, ως εξαιρετική ενίσχυση από επώνυμες εισφορές μελών.

Αντίστοιχος αυστηρός περιορισμός θα μπορούσε να περιλαμβάνεται σε σχέση με τις εκλογικές δαπάνες των υποψηφίων Βουλευτών. Ενώ οι κυρώσεις, σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων αυτών –άρθρο 55– θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη μείωση της κρατικής χρηματοδότησης, προκειμένου περί των κομμάτων και την αυτοδίκαιη έκπτωση από το βουλευτικό αξίωμα, προκειμένου περί Βουλευτών.

Άρθρο 32. Πιστεύω ότι η εξισορρόπηση εξουσιών και ελέγχων μεταξύ Πρωθυπουργού και Προέδρου της Δημοκρατίας καθιστά οπωσδήποτε την εθνική πορεία ασφαλέστερη. Επιθυμώ όμως να κάνω μια σχετική παρατήρηση, η οποία συνδέεται έμμεσα μόνο με το θέμα. Η πολιτική ζωή του τόπου ταλανίστηκε και ταλανίζεται από το αθέμιτο και καταχρηστικό πλεονέκτημα που συχνά το κυβερνών κόμμα ασκεί διακόπτοντας την προβλεπόμενη κυβερνητική θητεία, προ της ολοκλήρωσης της τετραετίας, προκηρύσσοντας εκλογές και κατηφευόμενο το πλεονέκτημα του αιφνιδιασμού.

Αν συμφωνούμε ότι είναι χρήσιμη η σταθερότητα, η αντικειμενικότητα, με άλλα λόγια η με ίσους όρους διεξαγωγή του πολιτικού παιχνιδιού, όπως άλλωστε ισχύει σε όλες τις προηγμένες δημοκρατίες του πλανήτη, ας αξιοποιήσουμε τη συνταγματική αναθεώρηση, για να καταστήσουμε δυσχερέστερη την για λόγους μικροκομματικού συμφέροντος προσφυγή στις κάλπες προ της παρέλευσης της συνταγματικά προβλεπόμενης θητείας της Βουλής.

Άρθρο 54, εκλογικό σύστημα. Θετικότερη είναι οπωσδήποτε η ομόφωνη άλλωστε άποψη για την ανάγκη ψήφισης του εκλογικού νόμου-συστήματος κατά τη διάρκεια της πρώτης συνόδου της βουλευτικής περιόδου. Αδυνατώ, όμως, να αναγνωρίσω συνέπεια στην πρωθυπουργική πρακτική, κατά την οποία ο κ. Σημίτης υπερθεματίζει μεν θεωρητικά, αλλά δεν σπεύδει να τιμήσει τη θέση του στην πράξη, δεσμευόμενος για το σύστημα που θα ισχύσει στις επόμενες εκλογές. Και αυτό πότε; Όχι στην πρώτη, αλλά στην εκπνοή της δεύτερης

συνόδου της βουλευτικής περιόδου.

Άρθρο 79. Είναι χρήσιμη η συνταγματική πρόβλεψη για την εισαγωγή του προϋπολογισμού στη Βουλή σημαντικά νωρίτερα από την έναρξη του οικονομικού έτους. Θα ήταν ακόμη χρησιμότερο, αν η αναθεωρημένη σχετική συνταγματική διάταξη θεσμοθετούσε και την μετά εξάμηνο από τη Βουλή παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Άρθρο 101, α', περί ανεξάρτητων διοικητικών δημόσιων αρχών Συμβούλιο Δημόσιας Διοίκησης, Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο, OMBUDSMAN, Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης. Και βέβαια η αναγκαίότερη θέσπιση, η θεσμοθέτηση Αρχής Ελέγχου των Κρατικών Προμηθειών και Δημοσίων Έργων και του στενού Δημόσιου Τομέα και των ΔΕΚΟ και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Γιατί η διαφθορά είναι σήμερα εκτεταμένη. Όμως προς κατοχύρωση της ανεξαρτησίας τους, οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές θα έπρεπε να ορίζονται από τη Βουλή και μάλιστα με αυξημένη πλειοψηφία.

Τελειώνοντας, κύριε Πρόεδρε, επιτρέψτε μου να παρατηρήσω ότι όπως προκύπτει από την πλειοψηφία άλλωστε των παρατηρήσεων μου, πιστεύω ότι το βασικό έλλειμμα της πολιτικής ζωής της σύγχρονης Ελλάδας είναι η αναγκαία διαφάνεια. Οφείλουμε να αξιοποιήσουμε τη συνταγματική αναθεώρηση ως την κρίσιμη ευκαιρία, για να κατοχυρωθεί η διαφάνεια στο δημόσιο βίο, που μπορεί άλλωστε επιπρόσθετα να συμβάλει στην ανάταξη της πολιτικής και των φορέων της στη συνείδηση του πολίτη.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Σγουριδής): Ευχαριστούμε τον κ. Παπαληγούρα.

Η κα Αλέκα Παπαρήγα ζήτησε το λόγο.

Ορίστε, κυρία Παπαρήγα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΡΗΓΑ (Γενική Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του Κ.Κ.Ε.): Από τη στιγμή που ξεκίνησε η συζήτηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος, πολλές φορές έγινε η διαπίστωση ότι το μεγαλύτερο μέρος του λαού μένει αδιάφορο για μια τέτοια διαδικασία, η οποία αναμφισβήτητα τον αφορά και θα έλεγα ότι και τον 'καίει'.

Είναι υπαρκτό, επομένως, το πρόβλημα. Αλλά δεν φταίει γενικά και αφηρημένα η λαϊκή αδιαφορία. Πιστεύω ότι ένα μεγάλο μέρος του λαού διαισθάνεται ότι το Σύνταγμα δεν λειτουργεί έτσι όπως λέγεται, σαν ένα πραγματικό ευαγγέλιο για τα δικαιώματά του. Μιλώ και για το σημερινό Σύνταγμα, πολύ περισσότερο γι'αυτό που θα γίνει αύριο. Όμως το πιο σπουδαίο είναι ότι η λαϊκή αδιαφορία και απάθεια, δυστυχώς, καλλιεργείται καθημερινά μέσα από επίσημα κέντρα, αλλά ανεπίσημα –αν μπορεί κανείς να μιλήσει για ανεπίσημα κέντρα– τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης στην πλειοψηφία τους –που βεβαίως το τελευταίο διάστημα σιγοντάρουν και πριμοδοτούν την κοινωνική και λαϊκή δυσaréσκεια, αλλά ταυτόχρονα φροντίζουν πάρα πολύ επιμελημένα αλλά και επιστημονικά να καλλιεργήσουν δίπλα στο συναίσθημα της αδικίας και το συναίσθημα της αδυναμίας: Δεν μπορεί να γίνει τίποτα, τα πράγματα πάνε, όπως πάνε. Όλα αυτά βεβαίως έχουν σαν αποτέλεσμα και αυτό το είδος της λαϊκής αδιαφορίας και απάθειας, που βεβαίως δεν είναι –ευτυχώς– καθολικό και οπωσδήποτε δεν θα είναι και μόνιμο.

Είναι γνωστή ποια είναι η θέση μας και για το Σύνταγμα που ισχύει και θα έλεγα γενικά για κάθε Σύνταγμα μέσα σε μία ταξική κοινωνία. Όσες ωραίες διατυπώσεις και αν έχει, τελικά εκεί που εμφανίζεται δυνατό είναι όσον αφορά τα ιερά και τα όσια της μεγάλης ιδιοκτησίας. Αυτό που έχει σημασία είναι ότι το Σύνταγμα που θα ψηφισθεί, όταν έρθει η ώρα, κατά τη δική μας γνώμη θα είναι πιο ταξικό, πιο αυταρχικό, πιο αντιδραστικό και ας προσθέσω και τη φράση και λιγότερο ελληνικό, με την έννοια ότι θα βγάζει από τη μέση και εκείνα τα άρθρα, που τυπικά μιλούσαν και κατοχύρωναν συνταγματικά τη λαϊκή και εθνική κυριαρχία.

Θα μου πείτε βεβαίως: Έχετε απαίτηση να έχουμε ένα σοσιαλιστικό σύνταγμα σε μία καπιταλιστική Ελλάδα; Βεβαίως όχι, ούτε αυταπάτες έχουμε. Άλλωστε, έχουμε και την πείρα της Πορτογαλίας, που από το 1974, 1975 και μετά είχε ένα

σύστημα που παραδεχόταν τον σοσιαλισμό, μόνο σοσιαλισμός βεβαίως δεν κυριάρχησε. Δεν είναι εκεί το ζήτημα.

Αυτό που μας απασχολεί, είναι το εξής: Μπορεί να ψηφισθεί ένα Σύνταγμα, που έστω τυπικά να διαμορφώνει ένα πλαίσιο που να περιορίζει, να μειώνει και να αμβλύνει την κοινωνική αδικία που παράγει το σύστημα και το πολίτευμα;

Εμείς απαντάμε ότι με τα σημερινά δεδομένα δεν μπορούμε να περιμένουμε ένα τέτοιο Σύνταγμα, όχι μόνο γενικά και αφηρημένα γιατί ζούμε σε μια κοινωνία, η οποία είναι καθαρά ταξική όχι μόνο γιατί η χώρα μας ανήκει σε διεθνείς οργανισμούς που κατοχυρώνουν την κυριαρχία και την υποταγή, αλλά και γιατί δεν υπάρχει πρόθεση να έχουμε ένα Σύνταγμα που, έστω ως πλαίσιο, να κατοχυρώνει τη μεγάλη πλειοψηφία του λαού.

Με αυτήν την έννοια θέλουμε να συγκεντρώσουμε την προσοχή μας σε ορισμένα βασικά ζητήματα που, κατά τη γνώμη μου, βεβαίως αναλύθηκαν ολοκληρωμένα και από τους Βουλευτές του Κομμουνιστικού Κόμματος.

Το πρώτο ζήτημα είναι αυτό για το οποίο έγινε λόγος, για την κοινωνική ισότητα. Και εμείς προσθέτουμε για τις επικίνδυνες απόψεις, που αναφέρθηκαν σαν συμπλήρωση της κοινωνικής ισότητας και που έχουν σχέση με τη θεωρία της αναλογικότητας και της διασφάλισης ενός βασικού πυρήνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Κατ'αρχήν πρέπει να πω ότι η Νέα Δημοκρατία, τουλάχιστον όσο μελέτησα τις τοποθετήσεις, μάλλον τούτη τη φορά δεν ήθελε να κρύψει τη γενικότερή της φιλοσοφία και την αντίληψή της. Θεωρεί ότι το άλφα και το ωμέγα ενός σύγχρονου Συντάγματος είναι η κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων ή, να τα πούμε καλύτερα, του δικαιώματος του ατόμου.

Δεν θα σταθώ στην ιστορία αυτής της θεωρίας, η οποία έχει έντονο αντιδραστικό, ιδεολογικό φορτίο. Απλά, θέλω να πω ότι η Νέα Δημοκρατία επιδιώκει και στη συζήτηση ακόμη και στη φιλοσοφία που παράγεται μέσα από το Σύνταγμα, να δώσει το βάρος στην υπεράσπιση των ατομικών δικαιωμάτων, δηλαδή των δικαιωμάτων μιας μειοψηφίας, που οπωσδήποτε είναι μία συγκροτημένη κοινωνική τάξη στη χώρα μας και εδώ που τα λέμε είναι και η μόνη κοινωνική τάξη, η κυρίαρχη κοινωνική τάξη, η πλουτοκρατία, που μπορεί να μιλά κυριολεκτικά και για συλλογικά και για ατομικά δικαιώματα.

Κατά τη δική μας άποψη, η Νέα Δημοκρατία ανοικτά και απροκάλυπτα λέει ότι ατομικά δικαιώματα είναι τα ατομικά δικαιώματα των λίγων, αυτών που μπορούν όχι μόνο να τα διεκδικούν, αλλά και να τα αποσπούν.

Η Κυβέρνηση εμφανίστηκε με μία, θα έλεγα, διαφορετική οπτική στο ζήτημα αυτό. Εμφανίστηκε, δεν σημαίνει ότι στην ουσία υποστηρίζει ριζικά διαφορετική οπτική.

Επίσης, θα έλεγα ότι και οι ομιλητές του Συνασπισμού έγειραν σε αυτήν την οπτική. Δηλαδή, ποια οπτική; Ένα σύνταγμα που πρέπει να διασφαλίζει, όσο γίνεται, τα κοινωνικά δικαιώματα της μειοψηφίας των πολιτών, αυτών που ονομάζουν ευπαθείς, κοινωνικές ομάδες ή κατηγορίες και αυτών που πρέπει να έχουν, έστω ένα βασικό πυρήνα δικαιωμάτων.

Θέλω να σταθώ λίγο σε αυτό το ζήτημα, γιατί στο κάτω κάτω, όταν μιλάει κανείς απροκάλυπτα για τα ατομικά και συλλογικά δικαιώματα των λίγων, αντιμετωπίζεται εύκολα. Όταν όμως μιλάμε για τα δικαιώματα των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, τα πράγματα είναι λίγο πιο μπερδεμένα. Με ποια έννοια; Τι σημαίνει ευπαθείς κοινωνικές ομάδες; Ποια είναι τα κριτήρια; Και εδώ δεν μπορούμε να κάνουμε απόσπαση και αφαίρεση από τη συγκεκριμένη νεοφιλελεύθερη πολιτική που κυριαρχεί στην Ευρώπη, ακολουθείται στην Ελλάδα και μάλιστα θα ακολουθείται τώρα στην Ελλάδα με ακόμη μεγαλύτερη ταχύτητα και αντιδραστικότητα, λόγω της περίφημης Ο.Ν.Ε. και του EURO. Πρέπει να ξεκαθαρίσω ότι εμείς δεν έχουμε μία ισοπεδωτική αντίληψη για τα κοινωνικά προβλήματα του λαού. Αναμφισβήτητα ξέρουμε ότι μεγάλη πλειοψηφία του λαού υποφέρει κοινωνικά και χρειάζεται πιο εξειδικευμένη πολιτική σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και στις πιο αδύνατες. Είναι άλλο πράγμα αυτό, είναι άλλο πράγμα να πάμε σ' ένα σύστημα συλλογικής προστασίας που αναφέρεται στη μεγάλη πλειο-

ψηφία των λαϊκών στρωμάτων και μέσα εκεί να δούμε ειδικεύσεις, εξειδικεύσεις, ακόμα και εξατομικεύσεις και άλλο πράγμα να συρρικνώνεται η κοινωνική πολιτική σε προστασία του πιο εξαθλιωμένου τμήματος του πληθυσμού μέσα στην πλειοψηφία του λαού. Αναμφισβήτητα ξέρουμε ότι αυτή η αντιδραστική και νεοφιλελεύθερη πολιτική, που ακολουθείται, θα οδηγήσει στη σχετική και απόλυτη εξαθλίωση το λαό και έτσι θεωρούμε ότι η Κυβέρνηση προσπαθεί να συρρικνώσει και να υποβιβάσει και συνταγματικά την κοινωνική πολιτική, σε μία κοινωνική πολιτική που αναφέρεται στα πιο ακραία φαινόμενα φτώχειας και αυτά με τη γενική έννοια, γιατί τα όρια θα είναι κινητά. Όσο φτωχαίνει ο λαός, τόσο τα ακραία όρια φτώχειας θα μετατοπίζονται στα πιο ακραία.

Κατά τη γνώμη μας, λοιπόν, η έννοια της ευπάθειας και του βασικού πυρήνα των κοινωνικών δικαιωμάτων μέσα στα συγκεκριμένα πλαίσια που ζούμε και όχι γενικά και αφηρημένα, μπορεί να οδηγήσουν μία κοινωνική πολιτική λάστιχο, σε βάρος της μεγάλης πλειοψηφίας του λαού. Ευπαθής, λόγου χάρη, δεν θα θεωρείται ο μερικά απασχολημένος, γιατί αυτός θα θεωρείται φυσιολογικά εργαζόμενος. Δεν θεωρείται ευπαθής ο μισθοσυντηρητής, από τη στιγμή που οι μισθοί, οι συντάξεις και τα μεροκάματα σίγουρα θα είναι πολύ κατώτερα των στοιχειωδών αναγκών. Ευπαθής δεν θα θεωρείται ο νέος ή η νέα που δεν θα έχει τη δυνατότητα να διεκδικήσει μία θέση στον ήλιο, σε σχέση με το νέο και τη νέα που ανήκει σε μία πλούσια οικογένεια.

Η αναλογικότητα, λοιπόν, και η ευπάθεια στα σημερινά πλαίσια θα λειτουργήσει ως άλλοθι και στο Σύνταγμα, για να γκρεμιστεί και αυτό το ανεπαρκές σύστημα κοινωνικής προστασίας, που ήδη έχει αρχίσει να ξηλώνεται τα τελευταία χρόνια. Στο όνομα δε της αναλογικότητας και της ευπάθειας θα επιφορτιστεί η μεγάλη πλειοψηφία του λαού, που εμείς τους θεωρούμε πάλι ευπαθή λαϊκά στρώματα, να πληρώνει, να καταβάλει δηλαδή φόρους –το δικό της μερίδιο– για να αντιμετωπιστεί η ακραία φτώχεια, ενώ η πλουτοκρατία με βάση τη γενική φιλοσοφία και εκτός Συντάγματος, δεν θα χρειάζεται, παρά να δίνει ακόμα λιγότερα ψίχουλα, σε σχέση με τα αυξημένα κεφάλαια και κέρδη της.

Βάζουμε, επίσης, και το εξής ερώτημα: Τι σημαίνει πυρήνας δικαιωμάτων. Αν θέλετε και αυτή η αντίληψη είναι κινητή και σχετική. Τι σημαίνει πυρήνας βασικών δικαιωμάτων στο τέλος του 20ου αιώνα.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Ε' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ**)

Εμείς πιστεύουμε ότι η φιλοσοφία που θα περιέχεται στο καινούριο Σύνταγμα, συν η πολιτική που ακολουθείται, θα οδηγήσει το βοήθημα για τους φτωχούς, να θεωρείται βασικός πυρήνας δικαιωμάτων. Η ευκαιριακή απασχόληση επίσης, η φιλανθρωπία και η ψευτοφιλανθρωπία να θεωρείται βασικός πυρήνας δικαιωμάτων και να μη θεωρείται βασικός πυρήνας δικαιωμάτων η υποχρέωση του κράτους, της εκάστοτε κυβέρνησης, να επιχορηγεί παραδείγματος χάρη μέσα από τον κρατικό προϋπολογισμό, που διαμορφώνεται πάλι από τις τσέπες του λαού, να επιχορηγεί βασικές κοινωνικές ανάγκες. Αλλωστε το τι θεωρείται πυρήνας δικαιωμάτων το ζούμε και τα τελευταία χρόνια με το σημερινό Σύνταγμα, που ήταν σχετικά καλύτερο από το χειρότερο που θα ρθει, όταν ξέρουμε ότι και η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και ιδιαίτερα καταχρηστικά η Κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., παρακρατά συστηματικά πόρους που έχει εισπράξει για λογαριασμό των ΟΤΑ και τους οποίους βεβαίως δεν τους αποδίδει με το έτσι θέλω. Εχουμε δηλαδή συνταγματικές παραβιάσεις και με τις ισχύουσες αντιλήψεις για το τι είναι νόμιμο και υποχρεωτικό, για το τι σημαίνουν κοινωνικά δικαιώματα, που ως τώρα τυπικά τουλάχιστον εμφανίζονταν διευρυμένα. Και με αυτήν την έννοια εμείς θεωρούμε ότι είναι άκρως επικίνδυνες οι απόψεις να συνοδεύεται η συνταγματική έστω κοινωνική αντίληψη με τις ιδέες της αναλογικότητας και του βασικού πυρήνα των δικαιωμάτων, ξαναλέω γιατί η ιδέα της αναλογικότητας στα πλαίσια της οικονομίας της αγοράς και της συγκεκριμένης

στρατηγικής που ακολουθείται θα είναι πράσινο φως, για να έχουν μια κοινωνική πολιτική φτώχειας οι ελάχιστοι και οι περισσότεροι να θεωρούνται έχοντες και κατέχοντες και προνομιούχοι.

Δεύτερον, η Κυβέρνηση με το πλαίσιο-πρόταση που έφερε, προβάλλει την επιδίωξη της να κατοχυρώσει και να προστατεύσει τον πολίτη από την παραβίαση της προσωπικής του ζωής με την κακή ή σκόπιμα κακή χρήση των νέων τεχνολογιών. Η Κυβέρνηση προβάλλει την ανάγκη και όλα τα κόμματα εδώ, να προστατευθεί ατομικά ο πολίτης από τη χρήση δεδομένων εναντίον του.

Εμείς θεωρούμε ότι κατ' αρχήν και μόνο η επικύρωση της Συνθήκης Σένγκεν τινάζει στον αέρα κάθε νόμο περί ατομικής προστασίας. Άλλωστε από νόμους προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων δεν πάσχουμε.

Θέλω όμως να βάλω μια άλλη πλευρά, αν θέλετε και συμπληρωματικά στα πολύ σημαντικά ζητήματα που έφεραν στη Βουλή οι Βουλευτές του ΚΚΕ, που μίλησαν και που βεβαίως δεν περιορίστηκαν απλώς σε γενικές τοποθετήσεις, αλλά κατέθεσαν και συγκεκριμένα πλαίσια προτάσεις. Όταν συζητούσαμε στη Βουλή τα περί ηλεκτρονικής παρακολούθησης και περί των νέων κινδύνων που συνεπάγονται, όχι νέες τεχνολογίες, αλλά η χρήση τους, πολλοί Υπουργοί και πολλοί Βουλευτές υπογράμμισαν ότι είναι σήμερα αδύνατον να ελεγχθεί η κατάσταση, αφού και ένας απλός ιδιώτης μπορεί να αποκτήσει μέσα ατομικής παρακολούθησης και ότι υπάρχουν πρόσθετες δυσκολίες και δεν τις αμφισβητούμε, να ελεγχθεί αυτή η κατάσταση λόγω της δυνατότητας διάχυσης κτήσης και χρήσης αυτών των μέσων. Βεβαίως δεν ξέρω πόσο έχει ψαχτεί αυτό το ζήτημα και επιστημονικά και τεχνικά και αν υπάρχει ένα συνεχές μέτωπο μείωσης των κινδύνων από την ανεξέλεγκτη χρήση των νέων τεχνολογιών σε βάρος της προσωπικής ζωής και του προσωπικού απορρήτου, εκεί που πρέπει να υπάρχει.

Θέλω να βάλω ένα άλλο πρόβλημα. Ας πούμε ότι υπάρχουν και ανεξέλεγκτες πηγές και υποτίθεται το κράτος –εμείς δεν το πιστεύουμε– και οι διάφοροι κυβερνητικοί μηχανισμοί ή άλλοι άτυποι μηχανισμοί, θέλουν να προστατέψουν τον πολίτη. Δεν πιστεύουμε ότι υπάρχει μια τέτοια ειλικρινής πρόθεση. Ας πούμε ότι θέλουν και δεν μπορούν αντικειμενικά. Θα μπορούσε να προστατευθεί η κοινωνία και ο πολίτης, αν το πληροφοριακό υλικό που συγκεντρώνεται για ένα πρόσωπο δεν έβρισκε έδαφος αξιοποίησης, παραδείγματος χάρη, ποιος εργοδότης δεν θα χρησιμοποιήσει τα δεδομένα που θα τα καταθέσει μια οποιαδήποτε πηγή ακόμη και ιδιωτική για έναν εργαζόμενο, όταν αυτά τα δεδομένα αφορούν την πολιτική του συμπεριφορά, την προηγούμενη ζωή σε άλλες εταιρείες. Θα τα χρησιμοποιήσει ο εργοδότης, θα είναι αδιάφορος; Και μιλάμε για ένα τέτοιο υλικό. Ένα υλικό που έχει να κάνει με την πολιτική, συνδικαλιστική ή ατομική συμπεριφορά του αλφά ή του βήτα ανθρώπου. Θα χρησιμοποιηθεί. Είναι τέτοια η κοινωνία μας, που έχει ανάγκη από πολιτικές και άλλες πληροφορίες.

Επομένως μη λέμε ότι μπορεί η Κυβέρνηση ή το νέο Σύνταγμα να καλλιεργήσει το έδαφος της ατομικής προστασίας του πολίτη. Και ο καλύτερος νόμος να υπάρχει, όταν υπάρχει το καθεστώς που έχουμε σήμερα και –αν θέλετε– ιδιαίτερα στον τόπο δουλειάς, δεν υπάρχει πραγματική προστασία. Θα με ρωτήσετε βέβαια, τι προτείνουμε. Εμείς τουλάχιστον αποκαλύπτουμε την περιορισμένη σημασία των συνταγματικών διατάξεων και τουλάχιστον θέτουμε το ζήτημα των πραγματικών και ουσιαστικών αλλαγών στην κοινωνία, διότι το Σύνταγμα θα είναι ένα χαρτί χωρίς αξία, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τα κοινωνικά και ατομικά δικαιώματα.

Εμείς τουλάχιστον δεν συνηγορούμε να πούμε ότι μπορεί από αυτήν τη Βουλή ή –αν θέλετε– και από άλλη καλύτερη Βουλή, μπορεί να βγει ένα Σύνταγμα φρούριο των ατομικών δικαιωμάτων. Ας μη βαυκαλίζουμε τον ελληνικό λαό με φρούδες ελπίδες. Και αυτό είναι καλό. Να δείξουμε τα όρια που έχει ένα καλό τυπικά Σύνταγμα στα πλαίσια μιας άδικης κοινωνίας.

Ενα τρίτο ζήτημα που ήθελα να θέσω για άλλη μια φορά –έχει αναφερθεί εξαντλητικά και από άλλους ομιλητές του ΚΚΕ– είναι ότι το νέο Σύνταγμα που θα ψηφισθεί, είμαστε βέβαιοι ότι θα είναι λιγότερο ελληνικό. Δεν αμφισβητούμε την ελληνικότητα των συντακτών του, αλλά λέμε ότι θα είναι αντικειμενικά λιγότερο ελληνικό, με την έννοια ότι όποιες χαραμάδες υπήρχαν, που κατοχύρωναν συνταγματικά την εθνική και λαϊκή κυριαρχία, αυτές θα κλείσουν ερμητικά στο όνομα της διεθνοποίησης και παγκοσμιοποίησης.

Βεβαίως, από την πλευρά σας καλά κάνετε, διότι σας ενδιαφέρει να κλείσετε και αυτές τις χαραμάδες. Πού ξέρει κανείς και μάλλον διαισθάνεσθε ότι αύριο –πιο γρήγορα απ' ό,τι περιμένει κανείς– ο λαός μπορεί να αξιοποιήσει αυτές τις χαραμάδες. Διότι μπορεί και με το σημερινό ή το αυριανό Σύνταγμα να έρθει η στιγμή που ο λαός να γίνει πιο δυνατός –όχι από το Σύνταγμα, αλλά από τις δυνάμεις που φτιάχνουν το Σύνταγμα και θέλετε να κλείσετε και τις χαραμάδες.

Εμείς εδώ θέλουμε να τοποθετήσουμε για άλλη μια φορά το ζήτημα, διότι αυτό είναι και το πιο σοβαρό και το πιο τραγικό. Αναμφισβήτητα στις σημερινές συνθήκες οποιοδήποτε ετοιμάσουν ένα σχέδιο Συντάγματος, πρέπει να λάβουν υπόψη και τις διαδικασίες διεθνοποίησης. Η Ελλάδα δεν ζει μόνη της. Βεβαίως δεν ζούσε ούτε πριν πενήντα ή εκατό χρόνια. Δεν είναι κάτι το εντελώς νέο. Αλλά αναμφισβήτητα έπρεπε ένα οποιοδήποτε Σύνταγμα ριζικά ή μερικά αναθεωρημένο να έχει και άρθρα, να έχει και θέσεις γι' αυτό που λέμε όλοι "παγκόσμιο, διεθνές γίγνεσθαι".

Εμείς, παραδείγματος χάρη, θα χειροκροτούσαμε άρθρα που θα έλεγαν ότι η Ελλάδα ή η χώρα ή η κυβέρνηση –δεν ξέρω πώς θα είναι η διατύπωση– θα έπρεπε να στηρίξει διεθνείς πρωτοβουλίες και διαδικασίες που προστατεύουν στα συμφέροντα λαών, χωρών και τα ελληνικά συμφέροντα. Αλλά θα έπρεπε να υπάρχει και συνταγματικό άρθρο στη πολύ γενική του μορφή –πραγματικά εδώ δεν χρειάζονται λεπτομέρειες– που να λέει η Ελλάδα, ο ελληνικός λαός θα αντιδράσει ή θα αντισταθεί –με νομική μορφή πρέπει να μπει αυτό το ζήτημα– όταν διεθνείς αποφάσεις συγκρούονται με τα συμφέροντα των λαών, με το αμοιβαίο συμφέρον της συνεργασίας, όταν συγκρούονται και με τα ελληνικά συμφέροντα.

Κάποτε μιλούσαμε έντονα και συνεχίζουμε να μιλάμε για την προστασία από τους εσωτερικούς εχθρούς, άλλο αν ο εσωτερικός εχθρός πάντα ήταν ο λαός για το επίσημο κράτος. Δεν θα υπάρξει, δηλαδή, ένα άρθρο του Συντάγματος που σαφώς να δίνει τη δυνατότητα στην κυβέρνηση, στο λαό –αν θέλετε– να διαρρήξει τις σχέσεις του και με οργανισμούς γενικά και με συμφωνίες, όταν αυτές είναι εις βάρος εθνικών συμφερόντων;

Ποιος σ' αυτήν την Αίθουσα θεωρεί ότι η έννοια "εθνικό συμφέρον", ο όρος "εθνικό κράτος" ή ο όρος "έθνος", έχει ξεπεραστεί;

Όποιος νομίζει ότι αυτό δεν έχει νόημα, να το πει και μ' αυτήν την έννοια, ούτε σύνορα χρειάζονται ούτε τίποτε. Εγώ λέω ότι δεν θα χρειάζεται ούτε το ελληνικό Κοινοβούλιο. Να πάμε σε ένα παγκόσμιο Κοινοβούλιο. Δεν νομίζω ότι υπάρχει ένας Βουλευτής εδώ που να πει ότι έχει ξεπεραστεί η έννοια του έθνους, του κράτους, η έννοια "χώρα", λαός κλπ. Από εκεί και πέρα ο καθένας μας μπορεί να δίνει και μια διαφορετική διάσταση ή ένα διαφορετικό περιεχόμενο.

Και απ' αυτήν την άποψη λοιπόν, από τη στιγμή που ισχύει η έννοια του εθνικού συμφέροντος, ισχύει και η έννοια της εθνικής κυριαρχίας, ισχύει και η έννοια της εθνικής και λαϊκής κυριαρχίας.

Το Σύνταγμα δίνει τη δυνατότητα σήμερα στην εκάστοτε Κυβέρνηση να εκχωρεί τα πάντα, χωρίς να ρωτήσει κανέναν, χωρίς να ενημερώσει το Κοινοβούλιο –ή στο κάτω-κάτω δεν είναι το μοναδικό ζήτημα το Κοινοβούλιο– χωρίς, εν πάση περιπτώσει, να ρωτήσει το λαό, αφού τον ενημερώσει και όχι αφού του λέει ψέματα και κοροϊδίες. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να είναι θέμα του λαού η εκχώρηση των αλφά ή των βήτα δικαιωμάτων, διότι και η κυβέρνηση πολλές φορές, αλλά μιλώντας και άλλα κόμματα και Βουλευτές και Ευρωβουλευτές,

που ακούω στην τηλεόραση, παραδέχονται ότι και στους διεθνείς οργανισμούς όλα τα δάκτυλα του χεριού δεν είναι ίδια. Και δεν το λένε με την έννοια ότι υπάρχουν χώρες μεγάλες ή μικρές, ανεπτυγμένες ή λιγότερο ανεπτυγμένες, αλλά όλοι παραδέχονται ότι οι σχέσεις που υπάρχουν στους διεθνείς οργανισμούς είναι σχέσεις κυριαρχίας, άνισες, είναι σχέσεις υποταγής. Άλλο ότι κάποιος το θεωρούν φυσιολογικό και κάποιος άλλος δεν μπορούν να το θεωρήσουν φυσιολογικό και προ πάντων αναπόφευκτο.

Αφού λοιπόν τέτοιες σχέσεις κυριαρχούν στους διεθνείς οργανισμούς, γιατί δεν θα έχουμε ένα Σύνταγμα, που όχι μόνο να προστατεύει τη χώρα γενικά, αλλά να νομιμοποιεί συνταγματικά μια κυβέρνηση που θα ήθελε να αντισταθεί; Αντίθετα, απ'αυτές τις αλλαγές που γίνονται τα πράγματα είναι πάρα πολύ σοβαρά, διότι, όχι μόνο η εκάστοτε κυβέρνηση μπορεί να ξεπουλάει, να το πούμε ό,τι θέλει, αλλά, αν θέλετε, εμμέσως ανοίγει το δρόμο να επεμβαίνουν οι ξένοι στο εσωτερικό της χώρας και νομιμοποιείται κάθε μορφή επέμβασης, με την έννοια πια ότι το εθνικό συμφέρον δεν υπάρχει. Το εθνικό είναι διεθνικό, είναι περιφερειακό, είναι ευρωπαϊκό, είναι και παγκόσμιο. Άρα, αν κάτι γίνεται στην Ελλάδα που δεν αρέσει στους έξω, μπορούν ανά πάσα στιγμή να μπαίνουν και να διευθετούν τα πράγματα. Θα μου πείτε: Με το Σύνταγμα θα τα λύσετε αυτά; Όχι, δεν λύνονται με το Σύνταγμα. Υπάρχουν Συντάγματα που απαγόρευαν ξένες επεμβάσεις και αυτές γίνονταν. Υπάρχουν Συντάγματα χειρότερα, τα οποία δεν χρησιμοποιήθηκαν, διότι ο λαός τα ανέτρεψε πριν. Δεν είναι εκεί πέρα το ζήτημα. Το θέμα είναι τι ψηφίζει αυτή η Βουλή και τι λέμε στον ελληνικό λαό. Και απ' αυτήν την άποψη, τα πράγματα είναι σοβαρά κρίσιμα και δεν νομίζω μέσα σ'αυτήν τη Βουλή να έγινε και πάρα πολύς λόγος από πολλές πτέρυγες, μάλλον, γι' αυτό το σοβαρό ζήτημα.

Ποια είναι η ουσία, να το πούμε καθαρά: Η Κυβέρνηση θέλει να παρεμποδίσει και επόμενες κυβερνήσεις –αυτό το θέλουν και άλλα κόμματα– να κρατήσουν μια άλλη στάση απέναντι σε διεθνείς οργανισμούς, είτε με τη μορφή της απειθείας είτε με τη μορφή και της συνολικής ρήξης. Αυτό θέλουν να κάνουν. Πρέπει παραδείγματος χάριν να περιβληθεί με θεϊκή συνταγματική νομιμότητα η υποταγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο ΝΑΤΟ. Σαν κάτι δηλαδή πια που δεν γίνεται. Είναι ευαγγέλιο.

Το θεωρούμε εξαιρετικά επικίνδυνο. Ξέρουμε πολύ καλά ότι όταν ωρμάσουν οι συνθήκες και για απειθαρχίες και για αποχωρήσεις, αυτές θα γίνουν, ανεξάρτητα τι λέει το Σύνταγμα, αλλά οπωσδήποτε στο λαό παρεμβάλλονται σοβαρά εμπόδια και καλλιεργείται και συνταγματικά η φιλοσοφία της υποταγής και του ραγιαδισμού.

Θα τελειώσω με δύο ζητήματα: Το ένα αφορά το εκλογικό σύστημα. "Ίδου η Ρόδος ιδού και το πήδημα". Αναφέρομαι κυρίως στο ΠΑ.ΣΟ.Κ., διότι η Νέα Δημοκρατία έχει πει πάντοτε ότι είναι κατά της απλής αναλογικής. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. μπορούσε να φέρει συνταγματική κατοχύρωση της απλής αναλογικής. Δεν το κάνει, γιατί δεν το θέλει. Γιατί θέλει να κόβει και να ράβει στα μέτρα των κυβερνήσεων, όπως έκανε και η Νέα Δημοκρατία, χάριν του συστήματος. Εγώ βεβαίως δεν αποκλείω σε κάποια περίοδο η Κυβέρνηση να φέρει και την απλή αναλογική συγκυριακά, αν την συμφέρει τότε. Εμείς δεν μιλάμε για τέτοια απλή αναλογική, η οποία χρησιμοποιείται, είτε για εκβιασμούς σε κόμματα, να σε στηρίζουν και να φτιάξουν κυβερνήσεις συνεργασίας μετά είτε για καθαρά συγκυριακούς λόγους. Εμείς μιλάμε πάγια για την απλή αναλογική. Αλλά με την ευκαιρία πρέπει να πω ότι φοβόμαστε κάτι άλλο πιο σοβαρό. Έχει αρχίσει μια συζήτηση και στους κόλπους του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και της Νέας Δημοκρατίας και γενικότερα σε κάτι, εν πάση περιπτώσει, επιστημονικούς κύκλους για πιο ριζική αλλαγή προς τα χειρότερα του εκλογικού συστήματος, περί των δύο γύρων, περί του μεικτού πλειοψηφικού και αναλογικού.

Και όλα αυτά βέβαια συμβαδίζουν και με τη σκέψη για την αλλαγή εντελώς του χαρακτήρα και του ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας. Πάμε για μία προεδρική, ας πούμε, κοινωνία. Και με αυτήν την έννοια ανησυχούμε επίσης, Αυτό που λέτε, η εκλογή του Προέδρου να αποδεδμευτεί από τις εκλογές,

δεν ξέρω πού το πάτε. Αύριο π.χ. μπορεί να πείτε η Βουλή να παραμείνει, τα πάντα να παραμείνουν. Εφόσον υπάρχει αδιέξοδος μέσα από τη Βουλή, προκειμένου να κάνουμε εκλογές, ας εκλέξει ο λαός τον Πρόεδρο. Δηλαδή έχετε πολλά ενδιάμεσα να κάνετε. Δεν ξέρω και τι υπόγειες διαδρομές υπάρχουν με τη Νέα Δημοκρατία ή με στελέχη της Νέας Δημοκρατίας, πάντως εμείς προειδοποιούμε τον ελληνικό λαό ότι μπορεί να πάμε για ένα εξαιρετικά αντιδραστικό εκλογικό σύστημα, το οποίο να αφήνει απέξω κόμματα, όχι με 2% και 3%, αλλά και με 10%.

Το τελευταίο ζήτημα που ήθελα να θέσω, είναι το ζήτημα αυτό, που, εν πάση περιπτώσει, κατά τη γνώμη μας είναι σοβαρό θέμα. Βεβαίως ακούστηκε, μη το συζητάτε τώρα, δεν είναι ώριμο, αφήστε το για μετά από δέκα-είκοσι χρόνια, "ζήσε Μή μου να φας τριφύλλι", το θέμα του χωρισμού της εκκλησίας από το κράτος.

Αν θέλετε, το υποστηρίζαμε πάντα και τώρα τα τελευταία χρόνια με τις εξελίξεις στα Βαλκάνια και τη συζήτηση που άρχισε τις τελευταίες ημέρες, το ώριμο είναι ο πλήρης διαχωρισμός της Εκκλησίας από το κράτος και η κατάργηση του άρθρου 2 του Συντάγματος. Αυτό δεν συγκρούεται καθόλου με το δικαίωμα του εκκλησιάζεσθαι, του θρησκεύεσθαι και ό,τιδήποτε άλλο.

Αυτό που είπε, αν θυμάμαι καλά, ο κ. Παπαληγούρας, βεβαίως μπορεί να υπάρχει διαχωρισμός και να υπάρχουν τα διαπλεκόμενα, αλλά τουλάχιστον να υπάρχει συνταγματικός ουσιαστικός διαχωρισμός. Δεν το κάνετε, όχι γιατί φοβάστε να συγκρουστείτε με το λαϊκό αίσθημα, δεν είναι αυτό. Δεν το κάνετε για καθαρά πολιτικούς λόγους. Θέλει η Κυβέρνηση και άλλα κόμματα εξουσίας να έχουν ομφάλιο λώρο με την Εκκλησία, να χρησιμοποιούν την Εκκλησία για πολιτικούς σκοπούς. Και η Εκκλησία θέλει τον ομφάλιο λώρο με το κράτος για να κάνει και αυτήν την πολιτική της.

Εμείς είμαστε οι τελευταίοι που θα πούμε ότι οι εκκλησιαστικοί παράγοντες, από τους κατώτερους μέχρι τους ανώτερους, δεν έχουν το δικαίωμα να μιλούν πολιτικά ή δεν έχουν δικαίωμα να έχουν πολιτικές απόψεις να τις διαδίδουν. Βεβαίως εμείς το διεκδικούμε αυτό και για τα Σώματα Ασφαλείας και για τη στρατιωτική ηγεσία, να έχουν ελευθερία και συνδικαλιστική. Και αν θέλετε, η ίδια η θρησκεία είναι ιδιαίτερα φορτισμένη με πολιτικές απόψεις και διαμορφώνει και ιδεολογία. Και δεν είναι οι νέες τεχνολογίες που διαμορφώνουν τις ιδεολογίες. Η ιδεολογία είναι που χρησιμοποιεί τις νέες τεχνολογίες και τη θρησκεία για να χειραγωγεί. Βεβαίως να έχουν θέση και άποψη οι εκκλησιαστικοί παράγοντες πάνω στα πολιτικά πράγματα. Άλλο πράγμα, όμως είναι η θεσμοθετημένη ανάμειξη της Εκκλησίας στα ζητήματα του κράτους, σε κοινωνικά ζητήματα και με αυτήν την έννοια να υπεισέρχεται στην παιδεία και σε άλλες κοινωνικές εκδηλώσεις, όπως είναι ανάμεσα στα άλλα και ο όρκος. Κοσμοθεωρητικές αντιλήψεις έχουν. Δεν χρειάζεται όμως να χρησιμοποιούνται σαν μοχλός ή υπομόχλιο στα πολιτικά πράγματα. Και το λέμε αυτό όχι ειδικά για την ελληνική Εκκλησία. Και για την ελληνική Εκκλησία, αλλά και γενικότερα.

Είδαμε τις εξελίξεις στα Βαλκάνια. Χρησιμοποιήθηκε η Εκκλησία, όχι μόνο η θρησκεία –η θρησκεία έτσι και αλλιώς χρησιμοποιείται– αλλά άλλο η θρησκεία. Και αν θέλετε, έχει και κάποιο διαφορετικό η Εκκλησία ως θεσμός. Χρησιμοποιήθηκε και ο θεσμός της Εκκλησίας στις εξελίξεις και στις υποθέσεις στα Βαλκάνια; Χρησιμοποιήθηκε.

Ξαναλέω: Πλήρη διαχωρισμός. Άλλο πράγμα η ανάμειξη της θρησκείας στα πολιτικά πράγματα που υπάρχει, είτε μας αρέσει, είτε όχι –αλλά έτσι μας απελευθερώνει και εμείς να την αντιμετωπίσουμε σαν αντίληψη κοσμοθεωρητική– και άλλο πράγμα ο θεσμός της Εκκλησίας. Εμείς υποστηρίζουμε τον πλήρη διαχωρισμό.

Και με αυτόν τον τρόπο θεωρούμε ότι σεβόμαστε αυτούς που αγαπούν την ενορία, θέλουν να στηρίξουν την ενορία, θέλουν να την εκσυγχρονίσουν. Έχουν κάθε δικαίωμα να κάνουν ό,τι κάνουν. Αλλά εάν η εκκλησία επιδείξει τόσο διακαή πόθο να αναμειχθεί πιο έντονα στα κοινωνικά και πολιτικά

πράγματα, θα πρέπει να δεχθεί και τον αντίλογο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριοι Βουλευτές, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι οι Υπουργοί Δικαιοσύνης και Εξωτερικών κατέθεσαν σχέδιο νόμου: "Εφαρμογή των αποφάσεων 827/25.5.1993 και 955/8.11.1994 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών με τις οποίες ιδρύθηκαν δύο Διεθνή Ποινικά Δικαστήρια για την εκδίκαση παραβάσεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στο έδαφος της πρώην Γιουγκοσλαβίας και της Ρουάντα".

Παραπέμπεται στην αρμόδια Διαρκή Επιτροπή.

Ο κ. Σηφουνάκης έχει το λόγο για δέκα λεπτά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως η ζωή και η πραγματικότητα μεταβάλλονται, έτσι και τα νομοθέτηματα και τα συντάγματα πρέπει να προσαρμόζονται στις ανάγκες κάθε εποχής.

Ο αείμνηστος Ηλίας Ηλιού, παρατηρούσε εύστοχα από το 1975, με αφορμή τις τότε συζητήσεις για το Σύνταγμα, πως πολύ σύντομα θα χρειασθεί να ανοίξει και νέα φάση στην πορεία και στη σύνταξη της πολιτείας. Και προσέθετε, ότι τα διεθνή και εσωτερικά πολιτικά και οικονομικά αίτια μεταβάλλουν γρήγορα, καθημερινά, τα δεδομένα και υπαγορεύουν νέες αντίστοιχες μεταβολές και στο νομικοπολιτικό εικοκοδόμημα.

Το γεγονός ότι ορισμένες διατάξεις του ισχύοντος Συντάγματος έχουν ήδη ολοκληρώσει τον κύκλο τους, είναι κοινά αποδεκτό. Γι' αυτό και για πρώτη φορά, υπάρχει μία συναινετική διαδικασία στην αναθεώρησή του.

Οι ραγδαίες επίσης, εξελίξεις της εποχής μας, επιβάλλουν την επείγουσα αντιμετώπιση και σε συνταγματικό επίπεδο, σειράς μεγάλων προβλημάτων. Δυστυχώς, όμως, πολλά από τα μεγάλα και εκρηκτικά προβλήματα της εποχής, που απαιτούν αντιμετώπιση και μέσα από το Σύνταγμα, φοβούμαι ότι δεν τυγχάνουν της προτεραιότητας της παρούσας διαδικασίας.

Σίγουρα αρκετοί συνάδελφοι, καταθέτουν σκέψεις και απόψεις. Φθάνει όμως, αυτό; Στη χαραυγή του 2000 χρειάζονται μεγάλες τομές, τολμηρά βήματα και αποφάσεις.

Ενδεικτικά μόνο θα επισημάνω ορισμένα από αυτά που θα πρέπει να έχουν θέση μέσα στην αναθεώρηση του Συντάγματος.

- Η καταστροφή του περιβάλλοντος, που λαμβάνει εκρηκτικές διαστάσεις και η βελτίωση της ποιότητας της ζωής.

- Η υπερσυγκέντρωση εξουσίας στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, που δεν είχε προκύψει ως θέμα, ούτε το 1975, ούτε κατά τη διάρκεια της αναθεώρησης του 1986.

- Η ανάγκη ενίσχυσης των αντιπροσωπευτικών θεσμών απέναντι στην όλο και περισσότερο ενισχυόμενη εκτελεστική εξουσία και απέναντι των γραφειοκρατικών μηχανισμών.

- Η καθιέρωση πάγιου εκλογικού συστήματος.

- Η δημιουργία ανεξάρτητης διοικητικής αρχής με αρμοδιότητες τη διαφάνεια ανάθεσης των δημοσίων έργων.

- Στο όνομα της διάκρισης των εξουσιών, να καταργηθεί η δυνατότητα να ορίζονται Πρωθυπουργοί μόνο οι Πρόεδροι των Ανωτάτων Δικαστηρίων κατά τη διενέργεια εκλογών, υποτίθεται, και να μπορεί να ανατίθεται αυτή και σε εξεχουσες προσωπικότητες κοινής αποδοχής.

- Η προστασία της προσωπικότητας από τους βιοϊατρικούς πειραματισμούς.

- Το θέμα της απεμπλοκής της Εκκλησίας από τη διαδικασία της εγκατάστασης των πολιτικών εξουσιών.

- Η ανάγκη για ειδικά μέτρα για τις παραμεθόριες περιοχές που θα συμβάλλουν στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη τους και τη θεσμική πολιτιστική ενίσχυσή τους.

Σίγουρα ένα από τα μεγάλα θέματα που απασχόλησαν και το Σύνταγμα του 1975 και την τελευταία αναθεώρηση ήταν η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η εκλογή όμως, του Προέδρου της Δημοκρατίας είχε δύο δεδομένα τουλάχιστον κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στην Επιτροπή.

Από τη μία πλευρά, να παραμείνει το άρθρο ως έχει, που εν μέρει υποστήριξε η Νέα Δημοκρατία και από την άλλη, η πρόταση να εκλέγεται με εκατόν πενήντα ένα.

Η μεν πρώτη πρόταση, είναι μία πρόταση όπου συνεχίζει

να εμπεριέχει τον εκβιασμό ότι ή εκλέγεται Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή πηγαίνουμε σε εκλογές. Και ξέρουμε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, η μη εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας οφείλεται και στην πολιτική συγκυρία.

Από την άλλη πλευρά, δεν είναι σωστό για έναν Πρόεδρο της Δημοκρατίας που εκ των πραγμάτων δεν διαθέτει πλέον τις εξουσίες που προέβλεπε το Σύνταγμα του 1975, που έχει απλώς ένα συμβολικό χαρακτήρα –εκπροσωπεί την ενότητα του κράτους και μόνο– να διαλύεται η Βουλή.

Απο την άλλη, βεβαίως, η πρόταση οποία έχει ακουσθεί, να εκλεγεί, δηλαδή, ο Πρόεδρος με εκατόν πενήντα ένα ψήφους, επίσης δεν είναι σωστή.

Στη Βουλή, στην Επιτροπή έγινε πολύ μεγάλη συζήτηση με όλους τους συναδέλφους. Κατατέθηκαν προτάσεις και νομίζω ότι είναι σημαντική η πρόταση που έκανε σήμερα ο Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Γιαννόπουλος. Επίσης, θέλω να τον ευχαριστήσω για την αναφορά που έκανε στο πρόσωπό μου. Δεν είμαι συνταγματολόγος, δεν συμμετείχα στην αρχική σύνθεση της Επιτροπής Συντάγματος, διότι κάτω από μία περιέργη λογική, αν δεν είσαι νομικός δεν μπορείς να συμμετέχεις όπως ισχυρίστηκαν. Σε κάθε περίπτωση, όμως, έχω ζηήσει διαδικασίες. Διάβαζα τα Πρακτικά της Βουλής του 1975 και της Αναθεωρητικής Βουλής και κατέληξα σε μία απόφαση που είναι συγκεκριμένη και της μιας άποψης και της άλλης.

Και συγκεκριμένα να μη διαλύεται η Βουλή, επειδή δεν μπορεί να εκλέξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας, (που δεν έχει εξουσίες) και από την άλλη βεβαίως να μην είναι μονοκομματικός.

Υπάρχουν προηγούμενα, όπου η Βουλή έπραξε κάλλιστα. Με το ισχύον Σύνταγμα, εξέλεξε το σημερινό Πρόεδρο της Δημοκρατίας με 180 ψήφους, με μία συναινετική διαδικασία. Και είμαι σίγουρος πως, όταν θα προκύψει πάλι το θέμα με τη λήξη της θητείας του και η Νέα Δημοκρατία δεν θα μπορεί να πει "όχι" σε έναν Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος άσκησε τέλεια τα καθήκοντά του.

Δεν υπάρχουν μεγάλες προσωπικότητες κοινής αποδοχής; Υπάρχουν και μάλιστα αρκετοί. Άρα, το πρόβλημα δεν είναι εκεί. Εκτός και αν θέλουμε να δημιουργούμε μείζον πολιτικό θέμα.

Η Ιταλία έχει αυτό το σύστημα, η Γερμανία περίπου το ίδιο, όλες οι χώρες που δεν έχουν προεδρική δημοκρατία ή Βασιλεία.

Είπε ο κ. Μητσοτάκης –το είχε πει και ο κ. Ροκφύλλος– να πηγαίνουμε σε εκλογές, εφ' όσον δεν εκλεγεί πρόεδρος με την τρίτη ψηφοφορία. Μα τότε, πρέπει να αλλάξουμε όλο το Σύνταγμα, να το κάνουμε προεδρικό και όχι κοινοβουλευτική Προεδρευόμενη δημοκρατία ή όπως ήταν παλιά βασιλευσμένη δημοκρατία, που και ο βασιλιάς απλώς επόπτευε, δεν προηδρευε ποτέ του υπουργικού συμβουλίου και τόσα άλλα.

Μια και αναφερθήκαμε στην πρόταση τη δική μου, που μοιάζει, όπως είπε και ο κ. Γιαννόπουλος, με την πρόταση της Ιταλίας, πρέπει να σας πω ότι η συντακτική συνέλευση της Ιταλίας την περίοδο 1946–1947 είχε μεγάλες προσωπικότητες, όπως ήταν ο Τολιάττι, όπως ήταν ο Νένιν, όπως ήταν ο Ντεγκάσπαρι, όπως ήταν ο Περτίνι. Και αυτοί οι μεγάλοι πολιτικοί νομοθέτησαν το άλλο μείζον θέμα του διαχωρισμού της εκκλησίας από το κράτος. Ο Ντεγκάσπαρι ήταν βέβαια ένας βαθιά θρησκευόμενος άνθρωπος.

Βέβαια, σε κανένα Σύνταγμα της χώρας μας δεν προβλέπετο ο σαφής διαχωρισμός. Είναι καιρός πλέον και θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε, στη χαραυγή της τρίτης χιλιετηρίδας, τον τρόπο απεμπλοκής και ανάμειξης της εκκλησίας στη διαδικασία της εγκατάστασης των διαφόρων πολιτικών εξουσιών Προέδρου, Κυβέρνησης, Βουλής.

Σεβόμαστε την εκκλησία. Με προβληματίσε, αν θέλετε, η επιθετικότητα του καινούριου Αρχιεπισκόπου, όπως αντιμετώπισε την πρόταση της Βουλής. Την εκκλησία τη σεβόμαστε όσοι θέλουμε να την προστατεύουμε. Εκείνοι οι οποίοι στο όνομα της προστασίας ορύνονται, θέλουν να την καπηλεύονται.

Ο πλήρης διαχωρισμός είναι ώριμο μέτρο εκσυγχρονισμού και αναγέννησης της ίδιας της εκκλησίας. Η διαπλοκή της

κοσμικής με τη θρησκευτική εξουσία κάνει κακό, βλάπτει και τους δύο θεσμούς.

Ο χώρος της ιεραρχίας είναι βεβαίως η εκκλησία. Ο χώρος των πολιτικών είναι το Κοινοβούλιο.

Αφορμή, αν θέλετε, στην πρόταση αυτήν την οποία έκαναν πενήντα τρεις συνάδελφοι –και είναι σήμερα στις εφημερίδες άλλη μία πρόταση από μεγάλες προσωπικότητες– έδωσε ένα συμβολικό γεγονός: Παρευρέθη ο Υπουργός Παιδείας στο κοινοβούλιο της ιεραρχίας, που είναι η Ιερά Σύνοδος και επέβλεπε ή έκανε τον επιστάτη της διαδικασίας τους. Από πού μέχρι πού; Βεβαίως, προβλέπεται από τον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος του 1977, όπως τον έφτιαξε ο κ. Ράλλης. Αλλά δεν είναι καιρός να τελειώσει αυτό; Από πού και ως πού και σε ποιον κόσμο και σε ποιο δόγμα παρεμβαίνει ή επιβλέπει ή επιστατεί η πολιτική εξουσία τη θρησκευτική εξουσία;

Και έρχομαι σε ένα άλλο θέμα πολύ σημαντικό. Και είμαι υποχρεωμένος να κάνω ξανά αναφορά στο ιταλικό Κοινοβούλιο. Και όχι επειδή έχω ζήσει πολλά χρόνια της ζωής μου εκεί. Έζησα και στη Γαλλία, έζησα και αλλού. Το Σύνταγμα το σημερινό και του 1975 είναι περίπου όπως το Ιταλικό Σύνταγμα. Απλώς, το Σύνταγμα του 1975 έδινε υπερεξουσίες στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κάτι που το Ιταλικό Σύνταγμα δεν έχει. Προβλέπει όμως κάτι άλλο.

Και έρχομαι στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου. Οι τέσσερις νομοί των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου, από το 1964 μέχρι σήμερα, έχουν απωλέσει το 50% της κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης. Βέβαια, έχουν απωλέσει και τον ανάλογο πληθυσμό. Για παράδειγμα, ο Νομός Λέσβου εξέλεγε το 1964 –και ο κ. Μητσotάκης, ως παλιός κοινοβουλευτικός θα το θυμάται– οκτώ Βουλευτές. Σήμερα, εκλέγει τρεις. Απώλεσε την τέταρτη έδρα το 1996. Από τη μεταπολίτευση λοιπόν και μετά, έχουμε υποστεί μια σημαντική, σημαντικότερη μείωση.

Στο Ιταλικό Σύνταγμα για τις παραμεθόριες περιοχές της Βάλντα Όστα, του Μολίζε, του Άλτο Άντιζε κλπ., επειδή δεν μπορούσαν και δεν θα εξέλεγαν ποτέ Βουλευτές, προβλέπει ότι η περιοχή της Βάλντα Όστα εκπροσωπείται με δύο εκπροσώπους, αν καλά θυμάμαι, η περιοχή του Μολίζε με τον ανάλογο επίσης πληθυσμό εκπροσωπείται με τους ανάλογους εκπροσώπους της κλπ.

Και έχουμε μία Ιταλία που έχει πρώτο και τρίτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης εκπληκτικό, που δεν τον έχουμε εμείς. Η αυτονομία των περιφερειών, όπως αυτή της Σικελίας και τόσων άλλων, είναι πολύ ισχυρή. Έχουν εξουσίες περίπου όπως αυτές του Εθνικού τους Κοινοβουλίου και να νομοθετούν. Παρόλα αυτά στο Εθνικό Κοινοβούλιο αντιπροσωπεύονται εθνικά ευαίσθητες περιοχές τους.

Γνωρίζω τις απόψεις του κυρίου Υπουργού, όπως γνωρίζω και τις απόψεις όλων. Επειδή υπάρχει πολύς λαϊκισμός σε αυτόν τον τόπο, θα πρέπει στην αναθεώρηση αυτές τις περιοχές, τις νησιώτικες περιοχές, κύριε Υπουργέ, να τις προστατεύσει το Σύνταγμα. Να τους δώσει τη δυνατότητα να μην απολέσουν τη φωνή, την όποια ελάχιστη φωνή ή μέσα διαθέτουν.

Δεν είμαι από εκείνους που θα λάβω υπόψη μου ένα λαϊκισμό, που καλλιεργείται, ότι είναι πολλοί οι τριακόσιοι Βουλευτές. Η Ιταλική Βουλή έχει εξακόσιους είκοσι πέντε και τριακόσιοι δεκαπέντε είναι στη Γερουσία. Για το εάν θα αυξηθούν κατά τέσσερις ή κατά πέντε, οι εκπρόσωποι του Έθνους, νομίζω ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Θα ήταν αντισυνταγματικό αυτό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Καταθέτω στα Πρακτικά της Βουλής συνοπτικά δημογραφικά στοιχεία από το 1951 μέχρι σήμερα για όλους τους νομούς του Ανατολικού Αιγαίου, αυτά που σας είπα πριν για να υπάρχουν.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Νικόλαος Σηφουνάκης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα στοιχεία, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Επίσης, θα καταθέσω δύο εναλλακτικές προτάσεις που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο Σύνταγμα γι αυτό και μόνο

το λόγο: Είναι εθνικό και τίποτα περισσότερο το θέμα. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Νικόλαος Σηφουνάκης καταθέτει για τα Πρακτικά τις προαναφερθείσες προτάσεις οι οποίες έχουν ως εξής:

“ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ – ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Στο άρθρο 45, παράγραφος 2.

“Ο αριθμός των Βουλευτών κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται με Προεδρικό Διάταγμα, με βάση τον νόμιμο πληθυσμό της Περιφέρειας, όπως αυτός προκύπτει από την τελευταία απογραφή. Για τους Νομούς Χίου, Σάμου, Λέσβου, Δωδεκανήσου, ο εκάστοτε προκύπτων αριθμός βουλευτικών εδρών επαυξάνεται κατά μία έδρα ανά Νομό.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ

“Ειδικά για τις παραμεθόριες περιοχές των Νησιωτικών Νομών του Ανατολικού Αιγαίου Χίου, Σάμου, Λέσβου, Δωδεκανήσου, ο αριθμός των Βουλευτικών εδρών δεν μπορεί να είναι κατώτερος εκείνων που ίσχυαν σύμφωνα με την απογραφή του 1981”).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Ο κ. Λιάπης έχει το λόγο για δέκα λεπτά.

ΜΙΧΑΗΛ ΛΙΑΠΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι μετά την απόφαση της πολιτείας να προβεί στην αναθεώρηση του Συντάγματος, ως εθνικοί Βουλευτές είμαστε υποχρεωμένοι απροσχημάτιστα να απαντήσουμε σε δύο ερωτήματα:

Πρώτον λειτούργησε αποτελεσματικά το Σύνταγμα του 1975; Εμφάνισε αδυναμίες ώστε σήμερα να απαιτείται η αλλαγή των θεσμών εκείνων που μετά από είκοσι πέντε χρόνια και πλέον εφαρμογής τους, ικανός χρόνος για να δοκιμαστούν, παρουσιάζουν ατέλειες;

Δεύτερον, ποιες ανάγκες προβλέπονται στο προσεχές αλλά και στο απώτερο μέλλον για την αρχή της τρίτης χιλιετηρίδας, που η πολιτεία οφείλει να ικανοποιήσει; Ποιες αλλαγές στη σύγχρονη ζωή του πολίτη θα προσδιορίσουν, όχι μόνο το εύρος της συμμετοχής του στα δημόσια πράγματα, αλλά θα συμβάλλουν τελικά και στην ευημερία του;

Ξεκινώντας από αυτό το δεύτερο ερώτημα θα πρέπει να παρατηρήσω ότι είναι μεν σχετικά θεωρητικό, αφού αναφέρεται σε άγνωστο παράγοντα, στο αβέβαιο μέλλον, ένα μέλλον στο οποίο προβλέπονται καταλυτικές αλλαγές στη σχέση πολίτη – πολιτείας, ένα μέλλον που επιφυλάσσει μια καινούρια επανάσταση στην τεχνολογία, όπου οι επικοινωνίες και ειδικότερα η τηλεόραση θα παίξουν ακόμα πιο καταλυτικό ρόλο, ένα μέλλον που κατατείνει στην αποϊδεολογικοποίηση της πολιτικής. Αλλά η απάντησή μας θα πρέπει να είναι μία: Αφού ως γνωστόν η ιστορία επαναλαμβάνεται, τα λάθη του παρελθόντος μπορεί και πρέπει να μας διδάξουν και να μας οδηγήσουν πιο συναινετικά και πιο συμφιλίωτικά σε κοινές πολιτικές που ο χρόνος έχει αποδείξει πια τη νομοτελειακή τους ορθότητα. Ταυτόχρονα οι αδυναμίες μας να γίνουν πηγή διδασχής για να αντιμετωπίσουμε από κοινού την πρόκληση του άγνωστου, κάτω από μία συλλογική εθνική προσπάθεια, όπου η κομματική αντιπαράθεση θα περιορίζεται στα μικρά και η εθνική συνεννόηση στα μεγάλα και στα σοβαρά.

Για να απαντήσουμε τώρα στο πρώτο ερώτημα, έχοντας την πλούσια εμπειρία όλων αυτών των χρόνων της μεταπολίτευσης, μπορούμε εύκολα να ισχυριστούμε ότι το Σύνταγμα του 1975, σύγχρονο όχι μόνο για την εποχή του αλλά και για σήμερα, είναι κατά κοινή ομολογία το καλύτερο που είχε ποτέ η Ελλάδα, αφού η περίοδος μετά τη μεταπολίτευση είναι η μεγαλύτερη σε διάρκεια περίοδος υπό καθεστώς πλήρους δημοκρατικής ομαλότητας.

Το Σύνταγμα του 1975 σηματοδότησε την αποκατάσταση της λαϊκής κυριαρχίας μετά την κατάρρευση της δικτατορίας και έθεσε τις βάσεις για την εύρυθμη λειτουργία του πολιτεύματος.

Εν τούτοις, απαιτείται να προσαρμόσουμε θεσμούς που έμειναν πίσω από τις εξελίξεις στις νέες απαιτήσεις της εποχής και στις καινούριες προκλήσεις, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματικότερη λειτουργία τους. Αυτές, λοιπόν,

τις αδυναμίες του Συντάγματος του 1975 είμαστε υποχρεωμένοι να εντοπίσουμε και να προχωρήσουμε τελικά στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις.

Λυπάμαι κατ'αρχήν, αλλά η αναθεωρητική παρέμβαση του ΠΑΣΟΚ το 1985 αποδυνάμωσε το Σύνταγμα με μία αμφιλεγόμενη, άσκοπη, μικροκομματική και βεβαίως πρόχειρη μεταρρύθμιση που αφορούσε τις αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο χρόνος κατέδειξε την ανάγκη να ενισχυθούν και πάλι αυτές οι αρμοδιότητές του. Αυτό επιβάλλει να διατηρήσουμε τον τρόπο εκλογής του, όπως το παρόν Σύνταγμα προβλέπει. Γιατί η ύποπτη πρόταση του ΠΑΣΟΚ σήμερα για την εκλογή του μόνο με την ψήφο εκατόν πενήντα ένα Βουλευτών απειλεί όχι μόνο να καταστήσει τον ανώτατο άρχοντα μονοκομματικό Πρόεδρο, άρα κομματικό υπάλληλο, όχι μόνο θα τον αποψιλώσει από το ρυθμιστικό του ρόλο, αλλά θα προκαλέσει τη δυσπιστία και κατά συνέπεια την πόλωση μεταξύ των κομμάτων αντί της συνεργασίας και της συναίνεσης. Ό,τι δηλαδή χειρότερο για την θητεία και το ρόλο του ανωτάτου άρχοντα.

Εάν το ΠΑΣΟΚ δεν έχει συνειδητοποιήσει τη ζημιά που έκανε στο πολίτευμα με την τακτικίστικη αναθεώρηση του 1985, ήρθε η ώρα να το καταλάβει τώρα και να μην υποπέσει και σε άλλο σφάλμα όσον αφορά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Το δις εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού.

Ο τόπος δεν έχει ανάγκη ενός ακόμη πιο ισχυρού πρωθυπουργικοκεντρικού συστήματος. Αντίθετα έχει ανάγκη μιας εξισορρόπησης και δικλείδων ασφαλείας στην κορυφή της εκτελεστικής εξουσίας, ώστε να αποτρέπονται φαινόμενα αυθαιρεσίας και αυταρχισμού. Ας αφήσουμε, λοιπόν, τον ανώτατο άρχοντα πάνω και πέρα από τους ανταγωνισμούς των κομμάτων και ας του δώσουμε το κύρος να δράσει υπερκομματικά και υπερβατικά σε ένα ρόλο όχι μόνο συμβολικό, αλλά ουσιαστικό, να ενώνει τους Έλληνες και όχι να τροφοδοτεί το διχασμό και την κομματική μισαλλοδοξία.

Ο εκλογικός νόμος είναι ένα άλλο σημείο τριβής. Κυρίως με αφορμή το προηγούμενο του 1989, οπότε ο Ανδρέας Παπανδρέου για να εμποδίσει τη Νέα Δημοκρατία να σχηματίσει αυτοδύναμη κυβέρνηση, καιροσκοπικά τον μετέβαλε με τη λογική του αποθανέντ η ψυχή μου μετά των αλλοφύλων.

Ο τόπος ταλαιπωρήθηκε εξαιτίας της πολιτικής αστάθειας, αλλά και λόγω της ισχνής κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Αντίθετα, σήμερα ο κ. Σημίτης δεσμεύτηκε να ισχύει ο εκάστοτε εκλογικός νόμος στις μεθεπόμενες εκλογές. Οφείλω να ομολογήσω ότι είναι μια σωστή και έντιμη θέση, αλλά θα ήταν πράξη αντίφασης, αυτοαναίρεσης και δείγμα αναξιοπιστίας να κατοχυρώνει μεν αυτήν την πολιτική στο Σύνταγμα, αλλά από την άλλη να μην την εφαρμόζει σήμερα. Θα ήταν η αποθέωση της αντιφατικότητας η επιχειρηματολογία του κ. Σημίτη για τον εκλογικό νόμο να αναφέρεται στο απώτερο μέλλον και να μην εφαρμόζεται στο συγκεκριμένο παρόν.

Ήδη προκαλεί απορία η άρνηση του κ. Σημίτη να δεσμευτεί για τον εκλογικό νόμο που θα ισχύει στις επόμενες εκλογές, γιατί τελικά αν παραβιάσει και πάλι τη δέσμευσή του, τότε όχι μόνο θα γίνει θρύψαλο η προσωπική του αξιοπιστία, το κύρος του, η σοβαρότητά του, αλλά να είναι βέβαιος ότι το τίμημα που θα πληρώσει θα είναι η αυστηρή αποδοκιμασία από τον ίδιο το λαό στην κάλπη.

Τα ΜΜΕ αποτελούν το θέμα εκείνο για το οποίο εκφράζονται σήμερα οι περισσότερες ανησυχίες από τον πολιτικό κόσμο, αλλά και τον απλό πολίτη, ως προς το ρόλο που διαδραματίζουν στις σύγχρονες εξελίξεις. Μια μικρή μερίδα πολιτών και συμφερόντων, ενώ δεν έχει τη δημοκρατική και λαϊκή νομιμοποίηση, έχει αυτοανακηρυχθεί σε πολιτική εξουσία. Και αναρωτιέται κανείς πώς είναι δυνατόν να ανησυχούμε για την ανεξάρτητη απονομή της δικαιοσύνης και να μην αντιδρούμε στην εκδίκαση των ποινικών, για παράδειγμα, υποθέσεων στα τηλεοπτικά παράθυρα. Πώς είναι δυνατόν να επιτρέπουμε την προσβολή της τιμής, της αξιοπρέπειας του πολίτη, την καταπάτηση της ιδιωτικής ζωής του από τις εκπομπές που υποβαθμίζουν το πνευματικό επίπεδο ολόκληρου του λαού.

Παρά, λοιπόν, τη διαπιστούμενη ασυδοσία, το κράτος δεν λογοκρίνει τα Μ.Μ.Ε. Αντιθέτως, επεκτείνει τις προστατευτικές του Τύπου διατάξεις στη ραδιοτηλεόραση κατοχυρώνοντας την πολυφωνία και την ελεύθερη έκφρασή τους. Ωστόσο, για να εκπληρώσει η πολιτεία το ρόλο της έχει θέσει όρια στη δράση των Μ.Μ.Ε., τα οποία αποβλέπουν στην προστασία της αξίας του ανθρώπου, στην προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, στην προστασία του δημοκρατικού πολιτεύματος που σήμερα κινδυνεύει να μετατραπεί σε τηλεοπτική δημοκρατία. Ο μόνος, όμως, τρόπος για να τηρούνται αυτά τα όρια και για να μην καταχράται η τηλεόραση της δύναμής της, αλλά και για να εξασφαλίζεται η διαφάνεια, είναι να θωρακίσουμε και να αναβαθμίσουμε το Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο ως μία πράγματι ανεξάρτητη διοικητική αρχή δίδοντάς της τέτοιες εξουσίες που θα της επιτρέψουν αποτελεσματικά να παίξει τον εποπτικό της ρόλο σε ένα πεδίο μεγάλης εθνικής ευθύνης.

Τέλος, ένα άλλο χαρακτηριστικό που κλόνισε την αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος τα τελευταία χρόνια είναι η διαφάνεια και ο διασυρμός του πολιτικού κόσμου με κατηγορίες για οικονομικά σκάνδαλα. Πρέπει να θωρακίσουμε το κύρος της πολιτείας και της πολιτικής και την υπόληψη των πολιτικών. Αυτό θα συμβεί με αυστηρό έλεγχο των οικονομικών των κομμάτων αλλά και των Βουλευτών, όχι μόνο κατά τη διάρκεια της θητείας τους αλλά και κατά την προεκλογική περίοδο. Ο έλεγχος πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να επισύρει και την έκπτωση από το Βουλευτικό αξίωμα σε περίπτωση που παραβιάζει τη νομοθεσία για δαπάνες στην προεκλογική περίοδο. Γιατί τελικά ο Βουλευτής πρέπει να είναι ζωντανό παράδειγμα στην κοινωνία, να εκλέγεται γιατί είναι ικανός και άξιος και όχι γιατί εξαγοράζει τις ψήφους. Ίσως και ο περιορισμός του αριθμού των Βουλευτών από τριακόσιους σε διακόσιους να αναβαθμίζει ακόμη περισσότερο το ρόλο τους κάτω από την αρχή ουκ εν τω πολλώ το ευ.

Για τη Νέα Δημοκρατία η διαδικασία αναθεώρησης δεν περιορίζεται στη μεταρρύθμιση μίας σειράς διατάξεων. Επιλέγοντας να δούμε με μία σύγχρονη ματιά τον καταστατικό χάρτη της χώρας, οραματιζόμαστε την κοινωνία του αύριο, την κοινωνία στην οποία θα ζήσουν τα παιδιά μας, την κοινωνία του επόμενου αιώνα, ο οποίος θα είναι απηλλαγμένος από μικροκομματικές σκοπιμότητες και ιδεολογικές αγκυλώσεις.

Η αναθεώρηση του Συντάγματος, αγαπητοί φίλοι και φίλες, δεν αποτελεί κατά συνέπεια παρά μια προσπάθεια να είμαστε ειλικρινείς ως προς τις κύριες επιλογές μας. Ας καθορίσουμε σήμερα με σαφήνεια τι θέλουμε μ'αυτήν την επιδιωκόμενη αναθεώρηση και τότε θα είναι εύκολο να αναζητήσουμε τα κατάλληλα μέσα για να τα πετύχουμε.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Κύριοι συνάδελφοι, τη συνεδρίαση παρακολουθούν από τα άνω δυτικά θεωρεία αφού προηγούμενα ξεναγήθηκαν στην αίθουσα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ", σαράντα τέσσερις μαθητές και τρεις συνοδοί-καθηγητές από το Λύκειο Ανδραβίδας Ηλείας. Τους καλωσορίζουμε.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ο κ. Παπαδάτος έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η συζήτηση της αναθεώρησης του Συντάγματος είναι μία από τις κορυφαίες στιγμές στη ζωή της Βουλής που πρέπει να υπακούει αποκλειστικά στην ανάγκη προώθησης και κατοχύρωσης των ώριμων κοινωνικών, οικονομικών και συνειδησιακών αλλαγών της ελληνικής κοινωνίας.

Η Ελλάδα είναι μία χώρα που σταδιακά μεταλλάσσεται σε επαρχία της Ευρώπης, χωρίς να υπάρχει συνειδητοποίηση από τις ηγετικές της ομάδες, ότι η μακράν ιστορική διαδρομή του Ελληνικού Έθνους υπάρχει φόβος να καταλήξει σε μία ευμερούσα κατά το μάλλον ή ήττον -αποικία καταναλωτών με εξαφάνιση των πολύτιμων ιδιοτεροτήτων, που συγκροτούν διαχρονικά την ιστορική ταυτότητα του ελληνικού πολιτισμού.

Το ελληνικό Σύνταγμα δεν πρέπει απλά να παρακολουθεί με τεχνοκρατικό τρόπο τις εξελίξεις άλλων συνταγμάτων της

Ευρώπης, αλλά να θέτει κανόνες για τη διατήρηση του ελληνικού πολιτισμού στο νέο αφύλακτο από όλους τους ανέμους περιβάλλον της μεταβιομηχανικής κοινωνίας. Γιατί, αν δεχθούμε τη δημιουργία ιδιωτικών αλλά και ξένων πανεπιστημίων στη χώρα μας όπως υποστηρίζει η Νέα Δημοκρατία, είναι πολύ πιθανόν να επιτευχθεί σταδιακά η συρρίκνωση της ελληνικής γλώσσας αλλά και των αξιών που ως ιστορική παρακαταθήκη μεταφέρονται στη μακράννη ελληνική διαδρομή. Άλλωστε, αντίθετα απ'ό,τι έντεχνα αφήνεται να εννοηθεί, η μεγάλη πλειονότητα των πανεπιστημίων της Ευρώπης δεν είναι ιδιωτικά. Και ακόμη σε πολλές χώρες, όπως η Γερμανία, η Δανία, η Ιρλανδία, η Μεγάλη Βρετανία (με μία μόνο εξαίρεση), δεν υπάρχουν καθόλου ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Η κομψή μετεξέλιξη της άποψης της Νέας Δημοκρατίας για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια σε μη κερδοσκοπικά πρόσωπα, αποτελεί πιθανότατα το απαραίτητο προγεφύρωμα για την κατάληξη σε αμιγώς κερδοσκοπικά ανώτατα ιδρύματα, όπως η φιλοσοφία του νεοφιλελευθερισμού επιτάσσει και ο επίτιμος Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας κ. Μητσοτάκης ανέφερε και σήμερα.

Δεν είναι επίσης, μικρότερης σημασίας για τον πολιτισμό στην Ελλάδα ο έλεγχος της ποιότητας και της ποσότητας των ξένων τηλεοπτικών προϊόντων που κατακλύζουν τις τηλεοπτικές οθόνες και που συχνά μειώνουν παρά αναβαθμίζουν το πολιτιστικό επίπεδο του λαού. Ο πολιτιστικός ιμπεριαλισμός χρησιμοποιεί σήμερα περισσότερο τις κάμερες παρά τα κανόνια.

Η σημερινή κοινωνία των πληροφοριών έχει δημιουργήσει ένα πρωτόγνωρο κοινωνικό τοπίο που επηρεάζει αποφασιστικά τις διεθνείς σχέσεις, αλλά και την προσωπική ζωή των ατόμων. Η αναθεώρηση ενός Συντάγματος της μεταβιομηχανικής κοινωνίας δεν μπορεί να στηρίζεται στην ανακατασκευή και τον εκσυγχρονισμό των εξουσιαστικών δομών και αντιλήψεων που έρχονται από τις προβιομηχανικές και βιομηχανικές κοινωνίες σε σχέση με τη μορφή του πολιτεύματος.

Δεν είναι πλέον σκόπιμο το Σύνταγμα να δίνει πρωτεύουσα σημασία στην αντιμετώπιση κινδύνων του παρελθόντος, όπως η εκτροπή του πολιτεύματος, αγνοώντας μελλοντικούς κινδύνους, όπως είναι η πολιτιστική αλλοίωση και η άνευ όρων οικονομική ενσωμάτωση σε πολυεθνικούς θεσμούς και μηχανισμούς.

Δεν θα έπρεπε, πιστεύω, ένα Σύνταγμα του 21ου αιώνα να διατηρεί μία πανίσχυρη εκτελεστική εξουσία σε βάρος της νομοθετικής και να μην προσδιορίζει νέες μορφές έκφρασης των πολιτών, όπως θα ήταν η δημιουργία μορφών άμεσης δημοκρατίας και η διενέργεια δημοψηφισμάτων. Η ιδιότυπη ολιγαρχική μορφή της έμμεσης κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης οφείλει σταδιακά να προσφεύγει σε μορφές άμεσης δημοκρατίας, που η σημερινή τεχνολογία το επιτρέπει, αρκεί να υπάρχει φαντασία και βούληση.

Ο χωρισμός νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας θα ήταν μία τολμηρή πρόταση, που θα βοηθούσε στην αντικειμενική ανάλυση των δεδομένων και την καλύτερη λήψη των αποφάσεων. Θα ήταν πράγματι ρηξικέλευθο, αν οι Υπουργοί δεν ήταν μέλη της Βουλής ή δεν ήταν εκείνοι, που συνέτασσαν τα νομοσχέδια. Αυτό δε το δικαίωμα να ήταν κύριο αντικείμενο των Επιτροπών της Βουλής. Η ευθύνη και η πρωτοβουλία λήψης των ενδεδειγμένων αποφάσεων δεν μπορεί στην πράξη να είναι αποκλειστικό προνόμιο των λειτουργών της εκτελεστικής εξουσίας, γιατί έτσι η Βουλή συχνά επικυρώνει απλά αποφάσεις και δεν παράγει πρωτογενείς θέσεις και κανόνες.

Επίσης, ο χωρισμός της Εκκλησίας από το κράτος είναι ανάγκη να γίνει, όπως και ο Συνασπισμός υποστηρίζει, γιατί να μην δεν δημιουργούνται πρακτικά προβλήματα, αλλά για λόγους αρχής η θρησκευτική πίστη ως ζήτημα ατομικής επιλογής σε μεταφυσικά ζητήματα, δεν μπορεί να διαπλέκεται με ζητήματα κρατικής υπόστασης.

Ένα ιδιαίτερο σημαντικό κεφάλαιο του Συντάγματος είναι οι προϋποθέσεις, κάτω από τις οποίες πρέπει να εφαρμόζεται η εθνική νομοθεσία με εκείνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ακόμη πώς θα αποφεύγονται ρυθμίσεις, που βλάπτουν την

ιδιαίτερη φυσιογνωμία της χώρας μας.

Στο μεγάλο κεφάλαιο των ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να αντιμετωπιστούν με τόλμη και σύγχρονη αντίληψη πυρηνικά ζητήματα του ατόμου, όπως το ζήτημα των βιοϊατρικών πειραματισμών και της εφαρμογής τους στον άνθρωπο. Οι αρχές της βιοηθικής πρέπει να εκφραστούν και με άρθρα στο Σύνταγμα. Η δυνατότητα κλωνοποίησης σε ανώτερα θηλαστικά, με εντυπωσιακό παράδειγμα το γνωστό πρόβατο Ντόλλυ, δημιουργεί νέα κοσμοϊστορικά προβλήματα, αφού πρακτικά μπορεί να εφαρμοστεί και στον άνθρωπο που χρήζουν κατοχύρωσης και στο Σύνταγμα. Απαιτείται η διατύπωση κανόνων, που δεν θα εμποδίζουν την επιστημονική πρόοδο και παράλληλα θα σέβονται τις ανθρώπινες αξίες. Ακόμη πρέπει να τεθούν κανόνες και στο Σύνταγμα και για τα πειράματα στα ζώα. Όπως επιθυμούμε να υπάρχει προστασία στο φυσικό περιβάλλον, έτσι πρέπει να υπάρχει και στη χρησιμοποίηση των ζώων σε πειράματα.

Νομίζω ότι, ως κοινωνία, είμαστε ώριμοι να δεχθούμε νομοθετικούς κανόνες για την ευθανασία. Η ευθανασία είναι μία πράξη, η οποία σχετίζεται με το πυρηνικότερο δικαίωμα του ανθρώπου πάνω στον εαυτό του και στη ζωή του. Χρειάζεται προφανώς να διατυπωθεί με σαφήνεια κάτω από ποιες προϋποθέσεις μπορεί να εφαρμόζεται η ευθανασία.

Η εργασία αποτελεί ένα από τα βασικότερα δικαιώματα των ατόμων και γι' αυτό η πολιτεία οφείλει να τη διασφαλίσει με πιο ενεργό τρόπο ως αγαθό σε όλους τους πολίτες. Επιπρόσθετα οι όροι και οι συνθήκες εργασίας στο σύγχρονο κόσμο έχουν αλλάξει εντυπωσιακά. Υπάρχει η εργασία στο σπίτι, η εξ' αποστάσεως εργασία κ.α.. Γι' αυτό θα πρέπει να αλλάξουν και οι ρυθμίσεις για την προστασία της εργασίας από άτυπες μορφές εκμετάλλευσης και παραβίασης των δικαιωμάτων των ατόμων. Θα ήταν ίσως σκόπιμο να προσθέσουμε εδώ ότι η υποχρεωτική εκπαίδευση, όπως επιτάσσει το Σύνταγμα, μέχρι την ηλικία των δεκαπέντε χρόνων, πρέπει να συνοδευθεί και από ένα άρθρο που θα απαγορεύει την παιδική εργασία μέχρι την ίδια ηλικία των δεκαπέντε χρόνων.

Η προστασία των απορρήτων στοιχείων της προσωπικής ζωής από τις προόδους της τεχνολογίας και από τη χρησιμοποίηση αυτών των διαδικασιών από κρατικούς ή άλλους φορείς επιβάλλεται να ενισχυθεί.

Από την άλλη πλευρά η προστασία της προσωπικής αλλά και της πολιτικής αξιοπρέπειας από τις συκοφαντικές επιθέσεις, από την πανίσχυρη εξουσία των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, πρέπει να κατοχυρωθεί με αυστηρότητα στο Σύνταγμα γιατί έχει αποδειχθεί στη πράξη ότι οι κώδικες δημοσιογραφικής δεοντολογίας δεν τηρούνται από ποικίλα έντυπα σκανδαλοθηρικού ή όχι χαρακτήρα και στην έντυπη, αλλά και στην ηλεκτρονική δημοσιογραφία.

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος χρειάζεται να κατοχυρωθεί με μεγαλύτερη σαφήνεια. Ξέρουμε ότι ο οικολογικό κίνημα έχει αναπτυχθεί με ιδιαίτερη ένταση στις μητροπόλεις της δύσης όπως στη Γερμανία και αλλού, πράγμα που σημαίνει ότι πλέον η προστασία του περιβάλλοντος απαιτεί μια πρωταρχική στράτευση. Αυτή η πίστη και αυτή η στάση θα πρέπει να εκφραστούν με περισσότερη ένταση και στο Σύνταγμα. Η αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος του πλανήτη μας, όπου και αν γίνεται είτε στον Αμαζόνιο, είτε στην Ασία είτε στην Ευρώπη επηρεάζει το κλίμα όλου του πλανήτη. Και δεν μπορεί να συνεχιστεί, χάριν οικονομικών ή άλλων επιλογών.

Ολοκληρώνοντας την ομιλία μου θα ήθελα να τονίσω, ότι η πρόταση του ΠΑΣΟΚ για αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από την προσφυγή στις κάλπες είναι η ενδεδειγμένη και ενισχύει τον πρωταρχικό ρόλο που πρέπει να διαδραματίζει η Βουλή στα πλαίσια του υπάρχοντος Συντάγματος. Άλλωστε τίποτε δεν εμποδίζει τα κόμματα από του να συμφωνήσουν σε ένα κοινό υποψήφιο, εκτός και αν η εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας είναι το πρόσχημα για διενέργεια εκλογών.

Δεν πρέπει βεβαίως να ξεχνάμε ότι ένα κείμενο γενικών αρχών όπως είναι το Σύνταγμα, λειτουργεί με συμβολικές

εκφράσεις που επιδέχονται πολλαπλές ερμηνείες. Θα έλεγα μακάριο το λαό που το Σύνταγμα του είναι τόσο σαφές που δεν θα έχει την ανάγκη των ειδικών συνταγματολόγων για να το ερμηνεύσουν. Δεδομένου, όμως, ότι είναι ένα κείμενο αρχών με συμβολικό χαρακτήρα αυτές οι εκφράσεις επιδέχονται πολλαπλές ερμηνείες. Δεν υπάρχει η σαφήνεια των φυσικών επιστημών, ούτε καν των διατυπώσεων σε επιμέρους νόμους. Γι' αυτό πρέπει να μη ξεχνάμε ότι η ερμηνεία του Συντάγματος είναι πάντα ένα ανοικτό ζήτημα που θα επηρεάζεται από την εκάστοτε κοινωνική δυναμική όπως το κίνημα του 114 και από τις επιθυμίες της κρατούσας πολιτικής εξουσίας.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Β. Κωστόπουλος): Ο κ. Βουλγαράκης έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, θα περιοριστώ σε ορισμένες βασικές παρατηρήσεις, διότι σε τελική ανάλυση η συζήτηση γύρω από το Σύνταγμα είναι μια συζήτηση βαθύτατα πολιτική. Είναι έργο νομοτεχνικό, των εξειδικευμένων νομικών να προσδιορίσουν με σαφήνεια πώς θα διατυπωθεί η κάθε διάταξη, πώς θα είναι έτσι ώστε να ερμηνεύεται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο χωρίς να δημιουργεί προβλήματα στα όργανα τα οποία θα κληθούν στη συνέχεια να ερμηνεύσουν τις συνταγματικές διατάξεις και πως θα μπορέσει ολοκληρωμένα ο πρώτος νόμος της χώρας να ισχύσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Έργο της Βουλής είναι ασφαλώς η πολιτική τοποθέτηση στα ζητήματα αυτά και σ'αυτά θα καταθέσω τη δική μου προσωπική γνώμη.

Πρέπει κατ'αρχήν να παρατηρήσω ότι θα φάνταζε ενδεχομένως εξωπραγματικό εάν έλεγε κανείς πριν από κάποια χρόνια ότι θα συνέβαινε να συζητάει η Ολομέλεια της Βουλής διατάξεις αναθεώρησης του Συντάγματος ή να έμπαινε σε συζήτηση για αναθεώρηση του Συντάγματος και να άφηνε αυτό το γεγονός τον κόσμο παντελώς αδιάφορο. Πράγματι, όσοι από μας έχουμε βιώσει τις πολιτικές εντάσεις του πρόσφατου παρελθόντος και πολύ περισσότερο όσοι από την Αίθουσα αυτή έχουν ζηήσει τη συνταγματική εκτροπή, αλλά και στη συνέχεια την αποκατάσταση της συνταγματικής νομιμότητας και όλα τα γεγονότα που ακολούθησαν νομίζω ότι θα ήταν αδιανόητο να πιστέψουν ότι θα μπορούσε να γίνει μια κουβέντα τόσο χαμηλών τόνων, τόσο αθόρυβη που να αφήνει το εκλογικό σώμα, τον ελληνικό λαό, τους πολίτες, σχεδόν παγερώς αδιάφορους.

Το ερώτημα, κύριοι συνάδελφοι, είναι γιατί συμβαίνει αυτό; Γιατί τα πράγματα φαίνεται να εξελίσσονται τόσο αθόρυβα; Γιατί κανένας σ'αυτήν τη χώρα δεν φαίνεται να συγκινείται μιλώντας για τον καταστατικό χάρτη της χώρας; Γιατί οι πολίτες κρατούν αποστάσεις από τα τεκταινόμενα στην Αίθουσα αυτή. Έχει άραγε βάση αληθείας ο ισχυρισμός ότι η δημοκρατία μας έχει κουρασθεί και χρειάζεται ενίσχυση, χρειάζεται τόνωση;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια τα τείχη των πολιτικών αντιπαραθέσεων έχουν πέσει. Είναι αλήθεια ότι η πολιτική αντιπαλότητα και οι κομματικοί φανατισμοί έχουν αμβλυνθεί και είναι επίσης αλήθεια, ότι οι ιδεολογικές αντιθέσεις που ασφαλώς εξακολουθούν ισχύουσες, δεν αποτελούν πλέον πεδίο πολιτικής ρήξης και αδιέξοδων και συγκρούσεων για το πολιτικό μας σύστημα. Είναι δηλαδή με άλλα λόγια αλήθεια ότι οι πολίτες έχουν προσδιορίσει οι ίδιοι το νέο σημείο ισορροπίας του πολιτικού μας συστήματος. Και το ερώτημα είναι κατά τη διάρκεια της συζήτησης της αναθεώρησης του Συντάγματος, έχει η Βουλή λάβει σοβαρά υπόψη της ότι οι ίδιοι οι πολίτες έχουν προσδιορίσει το σημείο της νέας πολιτικής ισορροπίας;

Λέγεται και ασφαλώς έτσι είναι, ότι το Σύνταγμα εκφράζει το συσχετισμό των πολιτικοκοινωνικών δυνάμεων που επικρατούν εκείνη την ώρα στη βάση του εκλογικού σώματος. Εάν αυτό είναι αλήθεια, που ασφαλώς είναι, το έχει λάβει υπόψη της η Εθνική Αντιπροσωπεία; Ποιο είναι, λοιπόν, το νέο σημείο της πολιτικής ισορροπίας που το ίδιο το εκλογικό σώμα έχει

θέσει; Από τι καθορίζεται; Καθορίζεται κατά τη γνώμη μου από τις εξής πάρα πολύ σημαντικές παραμέτρους, τις οποίες δεν μπορεί να αγνοήσει κανένας.

Καθορίζεται κατ'αρχήν από το γεγονός ότι η δημοκρατία στις μέρες μας, είναι κάτι το αυτονόητο και δεδομένο. Ειδικά για τις νεότερες γενιές των Ελλήνων, είναι έξω από κάθε λογική η αμφισβήτηση της δημοκρατίας. Άραγε, όσες διατάξεις αφορούν την ουσία του δημοκρατικού πολιτεύματος, για τους νέους Έλληνες θεωρούνται δεδομένες. Δεν είναι αυτές που θα προκαλέσουν την ευρύτατη συζήτηση.

Είναι επίσης δεδομένος ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της χώρας, τουλάχιστον σ'ένα πολύ μεγάλο ποσοστό. Θα θυμίσω ότι παλιότερα για τη συζήτηση αυτή, κόμματα αποχωρούσαν από την Αίθουσα, άλλοι κατηγορούσαν άλλους για προδότες και μειοδότες και εν πάση περιπτώσει, ήταν ένα μόνιμο σημείο πολιτικής αιχμής που δεν οδηγούσε πουθενά, αλλά μάλλον οδηγούσε σε αδιέξοδα. Σήμερα, λοιπόν, αυτό το σημείο είναι ένα δεύτερο σημείο πολιτικής ισορροπίας που καθορίζει με σαφήνεια προς τα πού πρέπει να κινηθούμε.

Τρίτον, η πολιτική αξιολόγηση των εκλογών έχει αρχίσει να συμπεριλαμβάνει δειλά αλλά πάντως αποφασιστικά και έννοιες που μέχρι πρότινος δεν ήταν δυνατόν να συμπεριληφθούν σε μια τέτοιου είδους αξιολόγηση, στο πρόσφατο τουλάχιστον παρελθόν. Και αναφέρομαι σε έννοιες όπως αξιοπιστία, συνέπεια, αποτελεσματικότητα, αξιοκρατία. Αυτές λοιπόν οι συντεταγμένες είναι εκείνες οι οποίες πρέπει να καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό το προς τα πού θα πρέπει να κινηθεί η αναθεώρηση του Συντάγματος. Και μέσα σ'αυτήν την ατμόσφαιρα θα ήταν περίπου παράλογο η συζήτηση να δημιουργήσει οξύτητα και αντιπαραθέσεις που να διαπεράσουν τον ούτως ή άλλως πολιτικά μεταλλασμένο από πλευράς συμπεριφοράς, κοινωνικό ιστό.

Το ζητούμενο για την Ελλάδα στο τέλος του αιώνα, φαίνεται να είναι κατά τη γνώμη μου, ασφαλώς είναι η συναίνεση γύρω από τα μεγάλα, τα βασικά, τα θεμελιώδη θέματα της πολιτικής μας ζωής.

Το παράλογο, συνεπώς, δεν είναι το γιατί η συζήτηση που διεξάγεται αυτές τις ημέρες στην Αίθουσα δεν προκαλεί, όπως είπα, το κοινωνικό ενδιαφέρον. Το παράλογο είναι, γιατί αυτήν τη συναίνεση, που είναι δεδομένη, οι πολιτικές δυνάμεις δεν μπορούν να την αξιοποιήσουν και να προχωρήσουν σε γενναίες αποφάσεις, σε ρυθμίσεις που να απαντούν στα πραγματικά προβλήματα που ούτως ή άλλως η εφαρμογή του Συντάγματος του 1975 έχει αναδείξει. Γιατί, δηλαδή, δεν γίνονται οι απαραίτητες τομές και ρήξεις, που θα δώσουν νέα ώθηση στη δημοκρατία μας; Γιατί, αφού έχουμε συμφωνήσει στη δημοκρατία και στις προοπτικές της, δεν στοχεύουμε στη βελτίωση της ποιότητας του πολιτεύματός μας;

Κυρίες και κύριοι, με άλλες λέξεις η κυβερνητική πλειοψηφία χάνει μία πολύ μεγάλη ευκαιρία αυτές τις ημέρες στην Αίθουσα αυτή. Και επειδή θέλω να είμαι σαφέστερος, θέλω κατ'αρχήν να ξεκαθαρίσουμε τι είναι αυτό που συνήθως εννοούμε με τις λέξεις "ρήξεις" και "τομές". Γιατί και αυτές οι εκφράσεις έχουν αρχίσει λίγο να θυμίζουν το λεγόμενο "διορθωτικά μέτρα για την οικονομία", που όλο λέμε ότι πρέπει να ληφθούν, αλλά κανείς εκ μέρους της Κυβέρνησης δεν τολμά να προσδιορίσει τι ακριβώς σημαίνουν και πολύ περισσότερο δεν τολμά να εφαρμόσει αυτά τα διορθωτικά μέτρα. Τι σημαίνει, λοιπόν, η έννοια ρήξεις και τομές;

Ρήξεις και τομές στην περίπτωση της χώρας μας δεν σημαίνει ούτε πρωτόγνωρα πράγματα, ούτε θεσμούς και ιδέες που να έχουν προκύψει από παρθενογένεση. Στην περίπτωση της Ελλάδας αυτές οι δύο λέξεις, κατά τη γνώμη μου, σημαίνουν επιλογές προτάσεων, που να κατατείνουν στον εξορθολογισμό και τη σταθεροποίηση του πολιτικού μας συστήματος στα σημεία εκείνα που ακόμα φαίνεται πως τα πράγματα δεν είναι για όλες τις πολιτικές δυνάμεις αυτονόητα και δεδομένα.

Η Νέα Δημοκρατία κατέθεσε μια πολύ εμπεριστατωμένη πρόταση, που αυτές τις προϋποθέσεις όχι μόνο τις πληροί, αλλά νομίζω ότι είναι σε θέση να ανοίξει και πέρα από αυτές

νέους δρόμους για το αύριο. Είναι η ενίσχυση των ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας, με στόχο κυρίως τον έλεγχο της συνταγματικότητας των νομοθετικών πρωτοβουλιών της Κυβέρνησης, η θέσπιση διατάξεων για τον εκλογικό νόμο, σύμφωνα με τις οποίες ο νόμος είτε θα ψηφίζεται στην πρώτη σύνοδο της βουλευτικής περιόδου είτε σε διαφορετική περίπτωση θα ισχύει από τις μεθεπόμενες εκλογές, η καθιέρωση της έκπτωσης από το βουλευτικό αξίωμα ως κύρωση για την υπέρβαση των νομίμων ορίων των εκλογικών δαπανών, ο εξορθολογισμός και η διευκόλυνση του νομοθετικού έργου της Βουλής με την ανάθεση συγκεκριμένων νομοθετικών αρμοδιοτήτων στις Διαρκείς Κοινοβουλευτικές Επιτροπές, η εκλογή από τη Βουλή με ειδική πλειοψηφία των μονοπρόσωπων οργάνων των ανεξαρτήτων διοικητικών αρχών, η ριζική αναμόρφωση του καθεστώτος της αστικής και ποινικής ευθύνης των μελών της Κυβέρνησης και των Υφυπουργών, ώστε να διασφαλιστεί η διαφάνεια και η υπεράσπιση της τιμής του πολιτικού κόσμου.

Η πρόταση ακόμη της Νέας Δημοκρατίας επιδιώκει τον εκσυγχρονισμό και την προσαρμογή των διατάξεων για τη Δικαιοσύνη. Επιδιώκει, όσον αφορά τη Δημόσια Διοίκηση της χώρας, την εμπέδωση των αρχών της αποκέντρωσης και της αυτοδιοίκησης προς την κατεύθυνση της σαφέστερης οριοθέτησης της αποφασιστικής αρμοδιότητας των περιφερειακών οργάνων του κράτους και της κατοχύρωσης της αυτοδυναμίας των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης όλων των βαθμίδων, την ενίσχυση της αξιοκρατίας και της διαφάνειας σε ό,τι αφορά την πρόσληψη και την εξέλιξη των δημοσίων υπαλλήλων με τη συνταγματική καθιέρωση ως ανεξάρτητης διοικητικής αρχής του Εθνικού Συμβουλίου Δημόσιας Διοίκησης.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ**)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είπα και στην αρχή της τοποθέτησής μου, ότι είναι αδύνατο να νομοθετήσει κανείς και να ασχοληθεί με τον πρώτο νόμο της χώρας, με το Σύνταγμα της χώρας, εάν οι απόψεις τις οποίες εκφράζει δεν έρχονται σε αρμονία με το εκλογικό Σώμα, εάν δηλαδή αυτά τα οποία εμείς θα προτείνουμε για να αποφασιστούν δεν θα είναι σε αρμονία με αυτά τα οποία το ίδιο το εκλογικό Σώμα, οι πολίτες πιστεύουν.

Φοβούμαι να πω στην Αίθουσα αυτή ότι οι πολίτες είναι πολύ πιο μπροστά από μία συντηρητική Εθνική Αντιπροσωπεία, ειδικά σε ορισμένα θέματα τα οποία δεν αντιμετωπίζει με θάρρος και παρησία. Δεν υπάρχει πιο κορυφαία απόδειξη γι' αυτό που λέω, από το γεγονός ότι η πρόταση του ΠΑΣΟΚ αποφεύγει να ρυθμίσει την ύπαρξη και των μη κρατικών πανεπιστημίων, των μη κρατικών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Γνωρίζετε όλοι πολύ καλά στην Αίθουσα αυτή, ότι αυτή είναι μία πραγματικότητα που ούτως ή άλλως υπάρχει. Και γνωρίζετε πάρα πολύ καλά, ότι προς το παρόν ο Έλληνας νομοθέτης την επιφυλάσσει ως μοναδικό προνόμιο των πλουσίων, αυτών δηλαδή που έχουν τη δυνατότητα να σπουδάσουν σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, χαλώντας εκεί τα λεφτά –γιατί και εκεί τα πανεπιστήμια για μας ούτως ή άλλως ιδιωτικά είναι– και στη συνέχεια, ερχόμενοι στην Ελλάδα με ένα παραπάνω τίτλο να παρακάμπτουν όλους αυτούς που μπήκαν με εισαγωγικές εξετάσεις στα δημόσια ελληνικά πανεπιστήμια, ασφαλώς λέγοντας ότι έχουν και καλύτερες γνώσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι γεγονός ότι αυτή η Βουλή έχει δρομολογήσει αμετάκλητα τις διαδικασίες για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Είναι επίσης γεγονός, ότι η σημερινή Βουλή απλώς θα προσδιορίσει το ποια είναι εκείνα τα άρθρα, τα οποία η επόμενη Βουλή θα κληθεί να αναθεωρήσει και θα κληθεί με σαφήνεια να προσδιορίσει.

Αποτελεί επίσης γεγονός ότι σε τέτοια νομοθετήματα ο ελληνικός λαός έχει μία και μόνη απαίτηση: Οι έλληνες Βουλευτές να αντιληφθούν το γεγονός ότι ο κόσμος απαιτεί στα μεγάλα θέματα συναίνεση και στα αυτονόητα θέματα απαιτεί λύσεις, αποτελεσματικότητα και αξιοπιστία. Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Κηπουρός έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΗΠΟΥΡΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, πολύ φοβούμαι ότι η συζητούμενη πρόταση θα περάσει στην ιστορία ως η πλέον ανούσια και φτωχή, αν ψηφισθεί όπως ήρθε.

Υπεύθυνη φυσικά γι' αυτό δεν είναι μόνο η υπερφόρτωση με άμετρο νομικισμό, ενδεχόμενο τακτικισμό και πληκτικό ρητορισμό ως υποκατάστατα, καθώς και με απεραντολογίες που ενέπλεξαν μέχρι και τη βιοϊατρική, ούτε ευσταθεί ο απλοποιητικός εκείνος ισχυρισμός περί επικάλυψης της συζήτησης από τη συγκυρία. Η συγκυρία είναι πανταχού παρούσα στην παρούσα ζωή. Συγκυρία δεν υπάρχει μόνο στην άλλη ζωή.

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Πως το ξέρετε;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΗΠΟΥΡΟΣ: Θα ήταν μεταφυσικό αν το πίστευα.

Αυτό όμως που απουσιάζει από τη συζητούμενη πολιτική πρόταση είναι η πολιτική. Η πολιτική ως ουσιαστικό, διότι ως επίθετο υπάρχει και παραυπάρχει. Απουσιάζει η πολιτική ως μνήμη. Προς τι η τελευταία ανιστόρητη και απαλλακτική και γι' αυτό ψευδοεκσυγχρονιστική οπτική απέναντι στο εκτός των άλλων και ολιγαρχικού τύπου Σύνταγμα του 1975; Για να μην πάω και σε άλλα. Απουσιάζει και ως θεωρία και ως σχέδιο. Αυτή που σε όλες τις πολιτισμένες χώρες απετέλεσε το μέγιστο εθνικό πόρο, από τη δική μας χώρα λείπει. Είναι εκτοπισμένη, εκτός ορίων, με μία λέξη εξορία. Άντε περιθώριο.

Για την επιστροφή, ολοκλήρωση και αναγέννηση της πολιτικής αυτής εδώ και δύο δεκαετίες άρχισε από το Μιχάλη Χαραλαμπίδη και εμάς ένας μεγάλος διανοητικός πολιτικός και ηθικός αγώνας, από την επιτυχή έκβαση του οποίου είχαν και έχουν ίσως ακόμη να κερδίσουν όλοι με πρώτα τα ίδια τα υπαρκτά, παλιά και νέα, λεγόμενα πολιτικά κόμματα, ακόμη και τις διευθύνουσες ομάδες τους.

Η κατάληξη της σημερινής συζήτησης για την αναθεώρηση του ελληνικού Συντάγματος, μια ισχυρή και υψηλή και σπάνια ιστορική ευκαιρία μπορεί να αποτελέσει το πρώτο βήμα για την έκφραση της αυθεντικής πολιτικής και δημοκρατικής ενότητας του έθνους των Ελλήνων και εξυγίανση και ανανέωση και εμπλουτισμό της πολιτικής.

Με την έννοια αυτή παραμένουν επίκαιρα τα λόγια του στρατηγού Μακρυγιάννη, που φυσικά δεν ήταν συνταγματολόγος, για "Εθνική Συνέλεψη και Σύνταγμα". Έτσι τα έλεγε. Άλλωστε βασίλειο ήταν το μικροσκοπικό κρατίδιο του περασμένου αιώνα, βασίλειο είναι και η υπαρκτή μιντιοκρατία σήμερα.

Είναι γνωστό ότι η περίοδος της λεγομένης δημοκρατίας των κομμάτων –γιατί έγινε και λόγος για κομματική πειθαρχία– έχει ήδη παρέλθει προ πολλού. Η κομματοκρατία έχει εκπνεύσει ως θεσμός και τα πολιτικά κόμματα δεν είναι πλέον αποκλειστικοί πρωταγωνιστές και κυρίαρχοι της πολιτικής ζωής. Μπορεί να είναι υφιστάμενοι, όπως συμβαίνει στη χώρα μας. Αυτό σημαίνει ότι στη νέα περίοδο της δημόσιας πλέον δημοκρατίας, της δημοκρατίας του κοινού δηλαδή, απαιτούνται νέοι κανόνες που να ρυθμίζουν τις σχέσεις ανάμεσα στους θεσμούς και το μεγάλο πλήθος από τους νέους πολιτικούς πρωταγωνιστές και υποκείμενα.

Όποιος δεν φοβάται τη δημοκρατία και το διάλογο, τότε είναι υπέρ της γνωστής πρότασης που αξιοποιήσαμε είκοσι δύο Βουλευτές, καταθέτοντας σχετική πρόταση νόμου για δημόσιες συνεδριάσεις των κεντρικών επιτροπών των πολιτικών κομμάτων μεταδιδόμενες απευθείας από τα κρατικά τηλεοπτικά μέσα. Είναι υπέρ του να κατοχυρωθεί αυτό συνταγματικά, να επαναθεμελιωθεί, δηλαδή, ένα ανώτερο και ολοκληρωμένο πρότυπο δημοκρατίας.

Άλλωστε ο Δήμος, η Εκκλησία, η Αγορά υπήρξαν ελληνικοί θεσμοί. Το κονκλάβιο, ο σταλινισμός, ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός, τα περί κομματικής πειθαρχίας ήρθαν απέξω. Δεν υπήρξαν ούτε ελληνικοί θεσμοί ούτε ορθόδοξοι. Γι' αυτό μερικές φορές που μου λένε, είσαι αιρετικός, τους λέω, εγώ είμαι ορθόδοξος, εσείς είστε αιρετικοί!

Αν τα πράγματα μείνουν όπως είναι, αποτέλεσμα θα είναι η

αποθεσμοποίηση, η αλλοίωση της εσωτερικής διαλεκτικής των κομμάτων, το νέο παλάτι, τα ΜΜΕ θα συνεχίζουν να παραχαράζουν την ιστορία πλασάροντας το παλιό ως νέο, όπως έγινε και γίνεται κατά κόρον, διαιρώντας, αν όχι καταστρέφοντας, την κοινή γνώμη, ανακυκλώνοντας το τέλμα και την παρακμή. Οι νομενκλατούρες θα αυτοσυντηρηθούν. Για πόσο όμως;

Ανάλογο βάρος έχει η συνταγματική κατοχύρωση του ασυμβίβαστου απέναντι στο σταλινικής έμπνευσης πρότυπο του κόμματος-κράτους αντί για το κόμμα-θεσμό, για το κόμμα-ιδέες, για το κόμμα-σχέδιο, που μόνο σε τριτοκοσμικές πραγματικότητες πλέον, μετά την κατάρρευση του σταλινισμού στη μητροπολή του, μπορεί κανείς να συναντήσει, αν και τέτοια υπουργογμία και υπουργολατρεία, όπως η καθ' ημάς, ούτε εκεί συναντάται!

Παρόμοια χαρακτηριστικά είχε αυτή η ταύτιση με την πολιτική, αυτό δηλαδή το πολιτικό μοντέλο που υπάρχει στην Ελλάδα, η πολιτική να κινείται μεταξύ υπουργικής απόφασης και κρατικού γεγονότος. Ούτε το ένα ούτε στο άλλο.

Τι άλλο να έκαναν, λοιπόν, οι πολίτες από αυτό που έκαναν; Τι να περίμεναν; Αν η αποκρατικοποίηση αφορά τα κυβερνητικά κόμματα –διότι δεν θα υπάρξει άλλη ευκαιρία για σωτηρία, για μεταμορφισμό, όπως υπήρξε το 1989, που μερικοί κατεβαίνοντας από το τρένο του κράτους μπήκαν στο γυαλί και διεσώθησαν, δια μέσου δηλαδή του μεταμορφισμού της παραμόρφωσης– όλα τα κόμματα τα αφορά η αποσθηνοποίηση. Μπορεί να κατοχυρωθεί ως πρόσκληση η περιφερειακή δομή τους και διεύθυνση, ώστε να μπει ένα τέλος στον υπαρκτό αυτό διακομματικό αθηναϊσμό και τους ιεραποστόλους του στην περιφέρεια, καθώς και στο συνεχή αθηναϊκό εμπαιγμό με το ευρωψηφοδέλτιο, που είναι και αυτό αθηναϊκό, όπως και με το ψηφοδέλτιο Επικρατείας, που είναι και αυτό αθηνοκρατίας, να ανοίξει επιτέλους μία μεγάλη συζήτηση για το ζήτημα της δημοκρατικής εκπροσώπησης της περιφέρειας.

Όπως έχω πει ήδη εδώ μέσα, πολλοί θέλουν τους Βουλευτές βωβούς. Παρέλειψαν, όμως, να πουν ότι η ψήφος του Βουλευτή οφείλει να υπερασπίζεται την ιστορική του περιφέρεια –κάνουν το "γερμανό" γι' αυτό– όπως έκανα δηλαδή εγώ τόσα χρόνια εδώ μέσα. Έπρεπε να έχει ήδη προηγηθεί ανάλογη συζήτηση για το τι είδους δημοκρατία υπάρχει, όταν όλες οι μεγάλες αποφάσεις δεν λαμβάνονται ούτε εδώ ούτε καν ακόμη μέσα στα κόμματα πακέτο Ντελόρ, Μετρό, Ολυμπιάδα, Εγγατία, είναι μερικά παραδείγματα. Πήρε και ο Συνασπισμός μία απόφαση εναντίον της Ολυμπιάδας, αλλά την πήρε και την κλείδωσε. Ούτε καν εδώ μέσα την έφερε για να διεκδικήσει να γίνει μία συζήτηση.

Ο εθνικός χάρτης για την εργασία, όπως και ο χάρτης των ελευθεριών και των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών, όπως και όλοι οι χάρτες της πολιτικής, αναδεικνύουν την οντότητα, τις προτεραιότητες, τις μεγάλες θεραπευτικές ιδιότητες της πολιτικής, μας βοηθούν με δύο λόγια να μη χαθούμε στη "ζούγκλα" ανάμεσα στην κοινωνία και στην ιστορία. Κοντολογίς το τρίπτυχο, δημοκρατικό περιβάλλον, δημοκρατικά Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, δημοκρατική αντιπροσώπευση, δηλαδή, απλή αναλογική, μπορεί και οφείλει να επαναθελεμώσει ένα ανώτερο μοντέλο δημοκρατίας στη χώρα μας.

Ειδικότερα, για την εργασία στο χώρο των νέων δεν πρέπει να επαναληφθεί αυτό που συνέβη στη δεκαετία του 1970. Χρειάζεται μία νέα προοπτική δημιουργική, παραγωγική και όχι πελατειακή, όπως τότε και όπως τώρα συνεχίζουν να επιθυμούν και να διεκδικούν νοσταλγοί του πελατειακού μοντέλου.

Γι' αυτό ο νόμος Πεπονή απαιτεί επαγρύπνηση μέχρι να δημοσιευθεί στον αναθεωρημένο καταστατικό χάρτη. Υπάρχουν άλλωστε πρόσφατες απόπειρες, τόσο στην Ολυμπιακή, όσο και στους Αθηναϊκούς Ο.Τ.Α., όπου όλα τα κόμματα ποίησαν τη νίσσαν –γιατί αν διαφωνούσαν, θα υπέβαλαν προτάσεις για ονομαστική ψηφοφορία– όταν επρόκειτο να υπάρξουν πελατειακές νομομορφώσεις.

Τέλος, το μυαλό του Συντάγματος οφείλει από πριν να

σκεφθεί και να προτείνει επανασχεδιασμό της χώρας απέναντι στη νέα γεωοικονομία και γεωπολιτική.

Με αυτήν την Αθήνα δεν μπορούμε να πάμε πουθενά. Όχι στην Ευρώπη, ούτε καν στη Βαλκανική και στον Εύξεινο. Κατ' αρχήν, δεν ολοκλήρωσε ούτε την ελληνική ενοποίηση.

Η Αθήνα δεν μπορεί να κυβερνήσει τη χώρα. Έδωσε εξετάσεις και απέτυχε. Η πολυκεντρική Ελλάδα η γνωστή, δηλαδή, πρόταση του Μιχάλη Χαραλαμπίδη, με τις δέκα ιστορικές της περιφέρειες που αυτοκυβερνώνται, αναδεικνύεται σε προϋπόθεση για την επιβίωσή μας και ως έθνος και ως οικονομία.

Η ενσωμάτωση όλων αυτών στο υπό αναθεώρηση Σύνταγμα, μαζί με την ταυτόχρονη κατάργηση των νομαρχιών –τώρα πλέον δεν έχουν κανένα λόγο ύπαρξης– αποτελεί στρατηγικού τύπου σοβαρή, ώριμη, ολοκληρωμένη και αναγκαία προσέγγιση και πολιτική.

Η Ελλάδα για να σταθεί ισότιμη στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ενοποίησης, με υψηλές αντοχές στις πιέσεις – η ιστορία απέδειξε ότι έχει πολύ χαμηλές αντοχές, αυτό συμβαίνει όταν δεν έχεις επαρκή πολιτική παιδεία– το πρώτο κενό που οφείλει να καλύψει, είναι αυτό της πολιτικής,

όπως και για να ανατιμετωπίσει το γειτονικό τουρκικό πρόβλημα, αντί να το υφίσταται στη θρακική, αιγαική και κυπριακή του εκδοχή, λες και είμαστε νεοοθωμανικό Σαντζάκι τύπου τουρκομπαρόκ. Κρίμα μια ιστορική ευκαιρία να χάνεται έτσι, αλλά χάσαμε πολλές.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από το Βουλευτή του ΠΑΣΟΚ κ. Σπυριούδη)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Αχιλλέας Καραμανλής έχει το λόγο.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, είναι γεγονός ότι μετά τη μεταπολίτευση η πορεία του τόπου στηρίζεται και προστατεύεται από τον υφιστάμενο καταστατικό χάρτη, το Σύνταγμα του 1975. Ένα Σύνταγμα πρωτοποριακό το οποίο, όχι μόνο μπορεί να συγκριθεί με τους ισχύοντες καταστατικούς χάρτες της υπόλοιπης Ευρώπης, αλλά έγινε αποδεκτό από όλους ότι περιλαμβάνει πολύ πιο σύγχρονες και προοδευτικές διατάξεις. Πιστεύω, ότι το Σύνταγμα του 1975 και χωρίς αναθεώρηση παραμένει σύγχρονο και ικανό να καθοδηγεί τις τρέχουσες πολιτικές εξελίξεις.

Υπάρχει περισσότερο ανάγκη για σημειακές μεταβολές των ισχυουσών διατάξεων, λόγω της πορείας μας προς την Ευρωπαϊκή ενοποίηση, λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης και των κοσμογονικών αλλαγών στον πλανήτη και λόγω της επιτακτικής ανάγκης της αποκατάστασης του θεσμικού ρόλου του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Η Νέα Δημοκρατία αντιλαμβάνεται το βάρος των ευθυνών της και γι' αυτό εδώ και πέντε χρόνια με μεγάλη προσοχή και μετά από επισταμένη μελέτη καταθέτει ολοκληρωμένη πρόταση εκσυγχρονισμού του Συντάγματος. Λυπάμαι, όμως, που δεν έκαναν το ίδιο όλες οι πλευρές και σε αρκετές περιπτώσεις έχουμε αόριστα διατυπωμένες και ασαφείς προτάσεις.

Μας προκαλεί ιδιαίτερα μεγάλη έκπληξη το γεγονός ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δια του εισηγητού του, καθηγητού του Συνταγματικού Δικαίου, αποφεύγει να πάρει θέση σε καίρια και πολύ σοβαρά ζητήματα που αναδεικνύονται κατά τη συζήτηση της αναθεώρησης, αρκούμενος σε αόριστες και γενικόλογες προτάσεις.

Κύριοι συνάδελφοι, κυρίαρχα σημεία της συζητήσεως επί της αρχής ανεδείχθησαν, με τις μέχρι τώρα τοποθετήσεις των κυρίων συναδέλφων, αυτά της εκλογής των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας, του εκλογικού νόμου, των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, της δημοσιότητας των δαπανών Βουλευτών και κομμάτων, της επιλογής της ηγεσίας της δικαιοσύνης και της ίδρυσης των ιδιωτικών πανεπιστημίων.

Επ' αυτών, θα κάνω ορισμένες σύντομες παρατηρήσεις, ξεκινώντας πρώτα από την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας και την πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ., για αποσύνδεση της διαδικασίας εκλογής του υπό την απειλή της διάλυσης της Βουλής, που σαφέστατα υπονοεί την πρόθεση της

Κυβέρνησης για εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας με απόλυτη πλειοψηφία και όχι με ενισχυμένη, όπως ισχύει σήμερα, με απώτερο σκοπό ο πρόεδρος να εκλέγεται από την εκάστοτε κυβερνητική πλειοψηφία, μεταβάλλοντας τον ανώτατο πολιτειακό άρχοντα σε καθαρά κομματικό όργανο.

Αυτή η πρόταση, όχι μόνο μας βρίσκει αντίθετους, αλλά να είσθε βέβαιοι, ότι θα συγκεντρώσει τα πυρά όλων των θεσμικών παραγόντων της πολιτικής μας ζωής, μια και η επιλογή αυτή -ο ανώτατος άρχων να είναι κομματικός συνοδοιπόρος- δεν μπορεί να βρει ανταποκριτές.

Γνωρίζετε οι παλαιοί συνάδελφοι σ' αυτήν την Αίθουσα, ότι το 1975 η τότε κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, αν και διέθετε τη μεγάλη πλειοψηφία των διακοσίων είκοσι Βουλευτών, δέχθηκε αρκετές από τις προτάσεις της τότε αντιπολίτευσης, με μόνη εξαίρεση αυτή του τρόπου εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Και αυτό, γιατί πρώτον, η άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας από το λαό, θα μετέβαλε το πολίτευμα από Προεδρευόμενη Δημοκρατία σε Προεδρική και δεύτερον, γιατί, η εκλογή του με σχετική πλειοψηφία θα τον καθιστούσε κομματικό υποχείριο της Κυβέρνησης.

Η συνειδητή επιλογή της τότε Βουλής της έμμεσης εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας με αυξημένη πλειοψηφία ήταν και παραμένει η πλέον ορθή πολιτική πράξη, διότι θεμελίωσε την αδήριτη ανάγκη της σύγχρονης Ελλάδος για την εδραίωση του δημοκρατικού πολιτεύματος. Υποχρέωσε τα κόμματα που εκπροσωπούνται στο Κοινοβούλιο υπεύθυνα και με συναίσθηση ευθύνης να συνεργάζονται, αν αυτό απαιτείται, στην εκλογή του εκφραστή του πολιτεύματος.

Ήδη το κόμμα σας με την αναθεώρηση του 1986 περιόρισε τις εξουσίες που είχε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και με το Σύνταγμα του 1975 κατόρθωσε τις διακριτές εξουσίες μεταξύ Προέδρου Δημοκρατίας, Κυβέρνησης και Βουλής, να τις ισοπεδώσει, μεταβάλλοντας το πολίτευμα σε καθαρά πρωθυπουργικοκεντρικό.

Έχουμε κατά πολύ απομακρυνθεί από την αρχική φιλοσοφία του Συντάγματος του 1975 που ήταν η ύπαρξη ισορροπίας και αρμονικής σχέσης, μεταξύ νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας. Δυστυχώς το ΠΑΣΟΚ επαίρεται για την αποσπασματική αναθεώρηση του 1986, ενώ θα έπρεπε να παραδεχτεί ότι ήταν μία πρωτοβουλία ανεπαρκής και επιπόλαιη.

Διακατεχομένη η τότε κυβερνητική πλειοψηφία από το σύνδρομο Καραμανλή, στόχο και επιδίωξη είχε, να μεταβάλει το ρόλο του Προέδρου της Δημοκρατίας απ' αυτόν του ρυθμιστή του πολιτεύματος σε καθαρά διακοσμητικό.

Για μάς η επαναφορά και περαιτέρω θωράκιση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας είναι θέμα αρχής, είναι κυρίαρχο θέμα. Και αυτό, γιατί είναι άμεσα συνδεδεμένες οι εξουσίες του Προέδρου της Δημοκρατίας με αυτό καθ' αυτό το πολίτευμα. Δεχόμενοι την παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, ως διακοσμητική, είναι σαν να αντιπιθέμεθα στις θεμελιώδεις διατάξεις του άρθρου 1, το οποίο καθορίζει το πολίτευμά μας και επιβάλλει το ρόλο του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Το ΠΑΣΟΚ, μη έχοντας ξεκάθαρη θέση και πρόταση επικαλείται προσωπικές και αντιτιθέμενες απόψεις, μέσω των εκπροσώπων του, οι οποίες δεν αντιμετωπίζουν με τη δέουσα σοβαρότητα και υπευθυνότητα το θεσμό.

Θεωρούμε επιβεβλημένη την επαναφορά της διάταξης που δίνει το δικαίωμα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να συγκαλεί το Συμβούλιο Αρχηγών των Κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή. Και αυτό σε συνδυασμό με το άρθρο 39, δεν μπορεί να θεωρηθεί ηξημένη αρμοδιότητα του πολιτειακού άρχοντα, αλλά μία συνθετική και έξω από ενδοκυβερνητικές αντιλήψεις διαδικασία.

Εξάλλου, αν θέλουμε σεβόμενοι το πολίτευμα της χώρας μας και το ρόλο που πρέπει ένας Πρόεδρος της Δημοκρατίας, που έτυχε της εμπιστοσύνης της Βουλής και κατ' επέκταση του λαού, να διαδραματίζει, πρέπει εμείς οι ίδιοι να τον αναγορεύσουμε σε υπέρμετρο συντονιστή των διαδικασιών αντιμετώπισης εκτάκτων περιστάσεων.

Είναι ίσως η σημαντικότερη από τις διατάξεις που αναφέρονται στο ρόλο του Προέδρου της Δημοκρατίας και η οποία κατοχυρώνει την υπερκομματική του θέση. Με την αναθεώρηση του Συντάγματος του 1986 μετετράπη ο πολιτικός, νομικός και συνταγματικός ρόλος του Προέδρου της Δημοκρατίας και αυτό οφείλουμε να το αποκαταστήσουμε.

Κύριοι συνάδελφοι, σε σχέση με όλα όσα ακούστηκαν για τον εκλογικό νόμο, το χρόνο ψήφισής του και το χρόνο εφαρμογής του, πιστεύω ότι φθάσαμε στη χρονική στιγμή, που ο εκλογικός νόμος δεν θα πρέπει να είναι και να χρησιμοποιείται σαν ο μηχανισμός επανεκλογής της κάθε κυβέρνησης, ανάλογα με τους υφιστάμενους συσχετισμούς ή τις υφιστάμενες συγκυρίες κάθε επικείμενης εκλογικής αναμέτρησης.

Το άρθρο 54 μπορεί να ανατρέψει μια τέτοια λογική, αλλά πολύ περισσότερο εφόσον ο εκλογικός νόμος δεν θα ψηφίζεται υπό τη σκιά συγκεκριμένης εκλογικής διαδικασίας. Μπορεί να εξελίσσεται συνεχώς βελτιούμενος.

Μένουμε κατάπληκτοι από το γεγονός ότι ο Πρωθυπουργός προκαλούμενος, δεν αποσαφηνίζει τις προθέσεις του, αν προτίθεται και τότε να προβεί σε αλλαγή του εκλογικού νόμου, καλλιεργώντας έτσι ένα κλίμα αβεβαιότητας και ρευστότητας, τόσο εντός του Κοινοβουλίου, όσο και στον ελληνικό λαό.

Έρχομαι στην πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, την οποία απεδέχθη η πλειοψηφία των κομμάτων του Κοινοβουλίου, που αφορά τη δημοσιότητα και τη διαφάνεια των οικονομικών των κομμάτων και των εκλογικών δαπανών των Βουλευτών.

Οι προταθείσες αλλαγές στα οικεία άρθρα, μας βρίσκουν σχεδόν όλους σύμφωνους. Δεν ήταν δυνατόν εξάλλου να διαφωνούμε σ' ένα τόσο σοβαρό θέμα, που κατ'αρχήν διαφυλάσσει το κύρος και την αξιοπιστία των πολιτικών και προστατεύει την άσκηση της πολιτικής από κάθε κακόβουλη κριτική.

Για τις προτεινόμενες από τη Νέα Δημοκρατία ρυθμίσεις, που αφορούν τη ραδιοτηλεόραση και τα άλλα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και ιδιαίτερα τα ιδιωτικά μέσα, τα οποία σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα αναπτύχθηκαν άναρχα και ανεξέλεγκτα και αναγορεύθηκαν σε ρυθμιστές των πολιτικών εξελίξεων, διεισδύοντας άμεσα ή έμμεσα στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο, η συνταγματική ρύθμιση της καθιέρωσης ως ανεξάρτητης διοικητικής αρχής του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ας ελπίσουμε ότι θα επιβάλει επιτέλους τη θέσπιση και την εφαρμογή κανόνων λειτουργίας και δεοντολογίας στο χώρο αυτό, αλλά και η συνταγματική ρύθμιση για την υποχρέωση των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για επανόρθωση σε περιπτώσεις βλαπτικών δημοσιευμάτων ή εκπομπών και για την κατοχύρωση του δικαιώματος απάντησης, ίσως περιορίσει κατά πολύ τις παρατηρούμενες ακρότητες, που θίγουν την προσωπικότητα του ατόμου.

Ειδικότερα για τη δικαιοσύνη και την επιλογή της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων, νομίζω ότι η πρότασή μας για το διορισμό τους από το Υπουργικό Συμβούλιο, μεταξύ τριών προταθέντων από τις ολομέλειες των αντιστοίχων ανωτάτων δικαστηρίων, διασφαλίζει την αντικειμενικότητα και την αξιοκρατία, στοιχεία από τα οποία πρέπει να διακρίνεται η ηγεσία του δικαστικού Σώματος, εμπνέουσα εμπιστοσύνη και κύρος στον ίδιο το δικαστικό κλάδο, αλλά και τους πολίτες.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κ. Βουλευτή)

Ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

Αυτό, σε συνδυασμό με την παραμονή τους κατά ανώτατο χρονικό όριο πέντε ετών στην ηγεσία των ανωτάτων δικαστηρίων, θα ομαλοποιεί και εξισορροπεί τις προοπτικές εξέλιξης των δικαστικών λειτουργιών.

Τέλος, όσον αφορά την ίδρυση μη κρατικών και μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων, πολύς λόγος έχει γίνει γι' αυτό το θέμα και είναι σε όλους ξεκάθαρο και γνωστή η θέση μας. Όμως, φοβούμαι ότι αρκετοί συνάδελφοι, θέλοντας να συγκαλύψουν την αντίρρησή τους γι' αυτήν τη συνταγματική μεταρρύθμιση, επικεντρώνουν την κριτική τους στα ζητήματα νομικής μορφής, που θα πρέπει να έχουν ή στα ζητήματα διοίκησης των μη κρατικών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

ή τέλος στα ζητήματα του τρόπου εισαγωγής των σπουδαστών. Νομίζω, όμως, ότι αυτά είναι ζητήματα, που έτσι και αλλιώς θα πρέπει να ρυθμιστούν με νόμο, ανεξάρτητα από τη συνταγματική αναφορά στο άρθρο 16. Το μόνο που προτείνουμε, είναι να προβλεφθεί η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών πανεπιστημίων.

Κύριοι συνάδελφοι, με την ολοκλήρωση της σημερινής συνεδρίασης, έχουμε εισέλθει στην πιο σοβαρή κοινοβουλευτική διαδικασία απ' όσες προβλέπονται στο Σύνταγμα. Η εκάστοτε αναθεώρηση του Συντάγματος επιβάλλει στον πολιτικό κόσμο της πατρίδας μας βαθιά προσέγγιση των προβλημάτων της χώρας και της κοινωνίας και με γνώμονα αυτά και μόνο, θα πρέπει να ολοκληρώνεται προς τη σωστή κατεύθυνση για την προστασία των αγαθών, που το ίδιο το Σύνταγμα εξασφαλίζει στο λαό.

Η αναθεώρηση στόχο έχει τη βελτίωση των ισχυουσών διατάξεων του Συντάγματος και την κατοχύρωση των θεσμών. Δεν θα πρέπει να εξυπηρετεί κομματικές σκοπιμότητες, όπως δυστυχώς παρατηρήθηκε κατά την τελευταία αναθεώρηση. Ο ελληνικός λαός περιμένει από μας, οι κατευθύνσεις του υπό αναθεώρηση Συντάγματος να προδηλούν εμπιστοσύνη στους θεσμούς και να κατοχυρώνουν με την πλήρη ειλικρίνεια και ανιδιοτέλεια τις αρμοδιότητές τους.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Κεδίκογλου έχει το λόγο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Αγαπητοί συνάδελφοι, ένα Σύνταγμα έχει δύο διαστάσεις. Από τη μία πλευρά, καθορίζει τις αρμοδιότητες και τη διάκριση των εξουσιών, νομοθετικής, εκτελεστικής και δικαστικής καθώς και τη μεταξύ τους σχέση. Από την άλλη πλευρά, καθορίζει τις σχέσεις του κράτους με τον πολίτη και τις σχέσεις μεταξύ των πολιτών. Τελικώς, διαμορφώνει το σύστημα αξιών της κοινωνίας, αξιών από τις οποίες αυτή η κοινωνία διέπεται και τις οποίες υπηρετεί. Είναι, επομένως, φυσικό κάθε κόμμα με πίστη στις αρχές του, να έχει τις δικές του καταβολές και τις δικές του επιθυμίες για το Σύνταγμα. Εμείς στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. θέλουμε να περάσει το τρίπτυχο της εθνικής ανεξαρτησίας, της λαϊκής κυριαρχίας και της κοινωνικής απελευθέρωσης. Και τα μεν θέματα της εθνικής ανεξαρτησίας και της λαϊκής κυριαρχίας, είναι πλήρως κατοχυρωμένα στο Σύνταγμα, σε ό,τι αφορά όμως την κοινωνική απελευθέρωση, παρά την έμπνευση του ιδρυτού μας να την αποδεσμεύσει πλήρως από οικονομικά συστήματα, δεν είναι πλήρως κατοχυρωμένη, αν και το Σύνταγμα του 1975 με τις παρεμβάσεις του Ανδρέα Παπανδρέου, επιδιώκει ολοένα κοινωνικότερη διάπλαση της οικονομίας μας.

Με άλλα λόγια, το Σύνταγμα ορίζει τη λειτουργία των ελευθεριών κάθε μορφής, κοινωνικών και ατομικών. Καθορίζει την αρχή της ελευθερίας και αυτή πρέπει να είναι η φύση, το όριο της ελευθερίας, που είναι το δικαίωμα του άλλου πολίτη ή ομάδας, τον κανόνα της ελευθερίας με την οποία πρέπει να λειτουργεί: αυτός είναι η δικαιοσύνη και την προστασία της ελευθερίας: για την οποία είναι ο νόμος, ο οποίος ταυτόχρονα δεν παύει να είναι –και έχει δικίο σ' αυτό το Κ.Κ.Ε. – έκφραση της κυριαρχίας τάξης.

Ένα Σύνταγμα μιάς δημοκρατικής χώρας, είναι έκφραση των αξιών, συνεπώς και μιάς εποχής και είναι πλήρως επιτυχές εάν μεταβάλλεται ή αναθεωρείται νομολογιακώς και όχι με πράξεις πολιτικές πάντα, σύμφωνα με μία αρχή, με εκείνη την αρχή της κίνησης της κοινωνίας κατά την οποία η Πράξις προηγείται του Δικαίου. Σημειώστε ότι και η επανάσταση είναι μία πράξη επιβολής δικαίου, που την επιβάλλει ένας λαός, γιατί υφιστάμενο δίκαιο δεν ακολούθησε την κίνηση να δώσει τα δικαιώματα που τελικώς η επανάσταση επιβάλλει.

Το Σύνταγμα όμως να ξέρουμε κάτι: κατοχυρώνει τις μειοψηφίες και όχι τις πλειοψηφίες. Κατοχυρώνει τις μειοψηφίες με την έννοια ότι καμία από τις διατάξεις του, δεν ανατρέπεται με κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Είναι γεγονός ότι η πράξη στην Ελλάδα απαιτεί την αναθεώρηση κάποιων διατάξεων. Είναι, όμως, προφανές ότι η αναθεώρηση των διατάξεων για την εκλογή του Προέδρου

της Δημοκρατίας, δεν προέκυψε από την πράξη και προέκυψε κατά έναν τρόπο, ο οποίος δεν εκδηλώνει σεβασμό στο Κοινοβούλιο. Ένας συνάδελφος τότε, Βουλευτής, ίσως και Υπουργός δεν ενθυμούμαι, έγραψε ένα άρθρο με το οποίο υποδείκνυε την αποδέσμευση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τις εκλογές, ενώ είχε τη δυνατότητα αυτά να τα πει στην Επιτροπή του Συντάγματος, σεβόμενος ως κοινοβουλευτικός άνδρας την αρχή ότι οι κοινοβουλευτικοί άνδρες ομιλούν από το Βήμα της Βουλής και μόνο.

Το Σύνταγμά μας, λοιπόν, κατοχυρώνει τη λαϊκή κυριαρχία και απαιτεί η νομοθετική εξουσία να είναι πρωτογενής, άμεσα εκλεγμένη από το λαό. Εξαίρεση κάνει για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος ασκεί ουσιαστικά νομοθετική εξουσία.

Συμφωνούμε όλοι ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρέπει να έχει κύρος. Κύρος, κατά τα ελληνικά λεξικά και την ελληνική γλώσσα, σημαίνει υψίστη ισχύς ή σημαίνει προσωπική αξία ή ισχύς – επιβολή, ένεκα προσωπικής αξίας. Χρειάζεται, λοιπόν, κύρος.

Συμφωνούμε ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ρυθμιστής του πολιτεύματος, δηλαδή, μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, ρυθμίζει τη λειτουργία του πολιτεύματος.

Με την υπάρχουσα διαδικασία, που διαλαμβάνεται στο Σύνταγμα σήμερα, είναι προφανές ότι χωρίς την κυβερνητική πλειοψηφία, Πρόεδρος δεν εκλέγεται.

Δεύτερον, δεν είναι πολιτικά ορθό, νομίζω, κυβερνητική πλειοψηφία, η οποία δεν τυχάνει της εμπιστοσύνης του λαού, σε μία περίοδο να υποδεικνύει και να εκλέγεται Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ούτε η μεγίστη λαϊκή κατάκτηση, οι εκλογές, να αποτελούν πρόβλημα η ποινή. Αυτό είναι πρωτάκουστο.

Το κύρος του Προέδρου της Δημοκρατίας απαιτεί, αντιλαμβάνομαστε όλοι και προϋποθέτει συναίνεση η οποία να φτάνει μέχρι το λαό. Με βάση λοιπόν αυτά όταν η προτεινόμενη κυβερνητική πλειοψηφία έχει την εμπιστοσύνη του λαού αδιέξοδο δεν υπάρχει. Είναι αυτονόητο. Αν πάει σε εκλογές θα τις πάρει πάλι η Κυβέρνηση. Συνεπώς θα υπάρξει συναίνεση ευρύτερη. Άρα λοιπόν ο αποχωρισμός της εκλογής του Προέδρου από τις εκλογές είναι για όσους υποστηρίζουν ότι πρέπει μία κυβερνητική πλειοψηφία, που δεν έχει εμπιστοσύνη του λαού να επιβάλλει δικό της Πρόεδρο. Ε, αυτό νομίζω κανείς δεν το δέχεται.

Ήρθε προς συζήτηση το θέμα του ιταλικού σχεδίου. Στην Ιταλία έχουμε ένα περιφερειακό σύστημα πολιτεύματος με τρεις πόλους έδρας τριτοταξικό ή τριτοτικό ήτοι Βουλή, Γερουσία, Εκπρόσωποι περιοχών (regione) – σε αντίθεση με μας που έχουμε μονοπολικό ή μονοστατικό σύστημα και με χίλιους εκατό εκπροσώπους στην Ιταλία δηλαδή, ευρύτατη και διαφορετική νομιμοποίηση και επιπλέον εκεί η κυβερνητική πλειοψηφία δεν είναι καθοριστικός παράγων της εκλογής του Προέδρου. Θυμάστε την περίπτωση του σοσιαλιστού Περτίνι. Εκεί η θητεία του Προέδρου είναι επταετής, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, με μεγάλες εξουσίες ο Πρόεδρος. Προεδρεύει του Υπουργικού Συμβουλίου, προεδρεύει του Ανωτάτου Δικαστηρίου, διαλύει αυτοβούλως τη Βουλή. Λόγω του συστήματος και των προνομίων στην Ιταλία ο πρόεδρος αποτελεί τρόπον τινά ανεξάρτητη εξουσία. Εκεί οι αλεπάλληλες ψηφοφορίες ως ένα βαθμό ενισχύουν το κύρος. Ψάχνουμε να βρούμε τον καλύτερο λόγω της διαφορετικής και ευρίας νομιμοποίησης. Εδώ οι αλεπάλληλες ψηφοφορίες θα μεταβάλλουν το Κοινοβούλιο σε οίκο συναλλαγών. Και δεν αντιλαμβάνομαι το κύρος που θα έχει αυτός ο Πρόεδρος που θα εκλέγεται από μια κυβερνητική πλειοψηφία που δεν έχει την εμπιστοσύνη του λαού και προέκυψε ύστερα από συναλλαγές και αλεπάλληλες ψηφοφορίες.

Σε ό,τι αφορά τη δικαστική εξουσία και αυτό σας αφορά και παρακαλώ την προσοχή σας, κύριε Υπουργέ, χρειάζεται ασφαλώς αποκέντρωση, ώστε η νομολογία να αποκτήσει συνεκτικότερη μορφή και μείζονα εκφραστικότητα διάπλαση και συναίνεση.

Η διοικητική οργάνωση συνεπώς της δικαιοσύνης κατά το αποκεντρωτικό σύστημα πρέπει να κατοχυρωθεί συνταγματικά. Είναι απαραίτητο κάθε περιφέρεια, κύριε Υπουργέ, να απο-

κτήσει τουλάχιστον δύο εφετεία, ένα μόνιμο και ένα μεταβατικό και είναι τελείως απαραίτητο κάθε νομός να αποκτήσει τουλάχιστον τρία Πρωτοδικεία, δύο μόνιμα και ένα μεταβατικό. Θεωρώ ότι είναι αναγκαίο στην Αθήνα, στην περιοχή της πρωτεύουσας το ταχύτερο να δημιουργήσετε συνολικά τρία Εφετεία και τουλάχιστον τρία Πρωτοδικεία ακόμη. Επιτρέπεται να γίνεται αυτή η συγκέντρωση, να μιλούμε για κυκλοφοριακό πρόβλημα, κυκλοφοριακό χάος, τα ταξί να είναι κίτρινοι ποταμός στους δρόμους και να συνωστίζεται ο κόσμος στην οδό Σωκράτους και στη Σχολή Ευελπίδων; Εσείς τι λόγο θα δώσετε στο Περιστέρι αύριο; Σε σας απευθύνομαι που είστε από μια λαϊκή συνοικία που είστε λαϊκά αποδεκτός, τι λόγο θα δώσετε αύριο στο Περιστέρι;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θέλουν εφετείο στη Χαλκίδα αλλά εφετείο θέλουν και η Θήβα και η Λειβαδιά. Συνεννοηθείτε πού θα το φτιάξουμε.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Ναι, στη Χαλκίδα ασφαλώς, είναι το πλήθος των υποθέσεων. Όταν τα δύο άκρα του Νομού Ευβοίας απέχουν τετρακόσια χιλιόμετρα και αναφέρομαι και στους κατοίκους της Ευβοίας, χρειάζεστε τετρακόσια χιλιόμετρα να πάτε και να έλθετε στο Πρωτοδικείο της Χαλκίδας. Δεν μπορούν κάποιοι δικαστές να μείνουν στα δύο άκρα; Τα πρωτοδικεία αυτά δεν είναι σοβαρά πράγματα. Δεν έχουν καμία σχέση με οικονομία. Αυτά επιφέρουν τρομακτική μείωση του κόστους λειτουργίας της οικονομίας και της κοινωνίας, έστω και αν απαιτούν περισσότερους δικαστές, τους οποίους δεν απαιτούν. Γιατί σε μερικές πόλεις σας έχουν προσφέρει και οικήματα, όπως στη Χαλκίδα. Σας προσέφεραν νεοκλασικά καταπληκτικά οικήματα να γίνει το Εφετείο και δεν έχετε κανένα λόγο να αρνηθείτε και το εφετείο στη Χαλκίδα να λειτουργήσει και συνιστώ στις περιφέρειες, στην καθεμία να υπάρξουν εφετεία, αλλά να μην έχουν ίδια έδρα με την διοίκηση. Δηλαδή, αν σε μία πόλη είναι η διοίκηση να πάει στην άλλη πόλη το εφετείο. Διαχωρισμός.

Το ζήτημα με τη δικαιοσύνη είναι αλλού, κύριε Υπουργέ. Χρειάζεται συνταγματικά να απαγορευθεί η είσοδος των δικαστικών αποφάσεων στη σκοπιμότητα των νόμων. Το γνωρίζετε πολύ καλά και το πολεμάτε και εύγε σας. Δεν μπορεί –και αυτό είναι το σημαντικότερο από όλα –να δένουν τα χέρια της Κυβέρνησης, να έρχονται εδώ νόμοι "σεντόνια", διότι η επεξεργασία των κανονιστικών διαταγμάτων που γίνεται από τρεις δικαστικούς ένα Πάρεδρο και δύο Συμβούλους του Σ.τ.Ε. προϋποθέτει ότι αυτό είναι έγκριση δεν υπογράφει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αν δεν εγκριθεί από εκεί. θεωρείται έγκριση. Έκαναν προϊστάμενους της εκτελεστικής εξουσίας της Κυβέρνησης τρεις ανθρώπους δικαστικούς και προεξοφλείται ότι αυτοί οι τρεις εκφράζουν τη γνώμη της ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τι πράγματα είναι αυτά. Που αλλού γίνονται αυτά στον κόσμο; Έχει εκτελεστική εξουσία η Κυβέρνηση; Κατ' αυτόν τον τρόπο εμφανίζεται καμία εξουσία να έχει.

Πού φθάσαμε, κύριε Πρόεδρε της Βουλής; Και αυτό είναι κάτι που σας ενδιαφέρει. Κινδυνεύει να γίνει το έργο Ρίο-Αντίρριο, κινδυνεύει να γίνει το έργο του λιμανιού στην Πάτρα, γιατί έχει γίνει οίκος εμπορίου –λέγεται ή τουλάχιστον δεν δικαιολογείται– και οίκος εμπορίου δεν σημαίνει οικονομικές συναλλαγές, αλλά είναι και άλλου είδους συναλλαγές. Διότι ο καθένας απειλεί "θα σας πάω στο Συμβούλιο Επικρατείας και θα σου απαγορεύσω να πάρεις πέτρα από εκεί" κ.ο.κ. Γίνεται ολόκληρο συναξάρι τα δισεκατομμύρια για να τα απολαύσουν δυο-τρεις υπάρχουσες λαομικές επιχειρήσεις. Λες και δεν μπορούμε να πάμε απέναντι στην Άμφισσα, στη Φωκίδα, να φτιάξουμε κόλπους, με σύγχρονους τρόπους να τους διαμορφώσουμε, λες και ο άνθρωπος δεν μπορεί να επέμβει στο περιβάλλον κατά τρόπο καλύτερο και να το κάνει αισθητικότερο.

Αυτά είναι πολύ σοβαρά ζητήματα. Είναι μέγα το ζήτημα, κύριε Υπουργέ, του άρθρου 24 του Συντάγματος για το περιβάλλον και μεγίστη η ανάγκη διαχωρισμού της επέμβασης του Συμβουλίου της Επικρατείας. Έχει καταντήσει σήμερα αστυνόμενος, γίνεται στυγνή συναλλαγή όχι κατ' όνομα σε

οικονομική βάση, αλλά στη βάση των ιδεών. Έχει παρουσιαστεί σήμερα σύμβουλοι της Επικρατείας να είναι καθηγητές χωροτάκτες. Τι πράγματα είναι αυτά; Εισέρχονται πλήρως και στην ουσία και στη σκοπιμότητα.

Όσον αφορά τη θρησκεία, ταυτίζομαι με τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Ήμουν και εγώ υπέρ του διαχωρισμού θρησκείας και κράτους. Και ασφαλώς, το ανθρώπινο, το δημοκρατικό αυτό είναι να διαχωριστεί η εκκλησία από το κράτος, αλλά να μην ξεχνάμε ότι εμείς είμαστε μια χώρα με ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τοπίο φυσικό, γη, θάλασσα και φως και όπως έγραψε ένας αμερικανός συγγραφέας, αν στην Ελλάδα καταστρέψεις όλους τους Έλληνες και αφήσεις έναν μόνο, και έλθουν εκατομμύρια μετά, αυτός ο ένας Έλληνας είναι ικανός να κάνει όλους τους άλλους Έλληνες.

Σ' αυτήν τη χώρα, λοιπόν, που η θρησκεία και η γλώσσα είναι τα κύρια συνεκτικά στοιχεία του λαού μας, σ' αυτήν τη χώρα που έχουμε την ευτυχία να είμαστε ο πλέον ομογενής λαός, με ενιαία γλώσσα τώρα που μπήκαμε και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν είμαι υπέρ του διαχωρισμού. Το ομολογώ καθαρά. Οι ελάχιστες μειονότητες που έχουν ομιλούν όλοι την ελληνική γλώσσα. Ας λειτουργήσει ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μετά βλέπουμε. Διότι θα μείνει κενό και σύμφωνα με τους νόμους της φύσεως, ο νόμος του Πασκάλ, το κενό θα έρθουν να το καλύψουν άλλα δόγματα και άλλες επιθετικές θρησκείες, Ισλαμισμός, Μωαμεθανισμός, Καθολικισμός κλπ.

Έρχομαι στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Δεν έχω αντίρρηση κύριε Πρόεδρε να ιδρυθούν αυτοδιοικούμενα με σεβασμό της αυτοδιοίκησης αυτών. Διότι τώρα μιλάμε για το Σύνταγμα και είναι η ιερότερη στιγμή που έχουμε να κάνουμε, κύριε Υπουργέ, στη θητεία μας ως Βουλευτές.

Αυτοδιοίκηση σημαίνει το πανεπιστήμιο να καθορίζει, αυτό, την ποιότητα και των καθηγητών και των φοιτητών και των πτυχιούχων. Όταν έρχεσθε εσείς που τον αρνείσθε τις εξετάσεις και καθορίζετε ποιοι θα μπουνέ, πάει η αυτοδιοίκηση περίπατο. Οι πανελλήνιες εξετάσεις καταργούν την αυτονομία. Και απορώ και λυπάμαι που το δέχονται οι καθηγητές.

Πρέπει λοιπόν, τα πανεπιστήμια να έχουν τη δική τους αυτοδιοίκηση. Στα χρόνια σας και στα χρόνια μου το κάθε πανεπιστήμιο έκανε τις δικές του εξετάσεις και αυτό έπρεπε να γίνεται και τώρα.

Αν λοιπόν, μπορούμε, να υπάρχουν ιδρύματα απαλλαγμένα από πελατειακές σχέσεις, απαλλαγμένα από συναλλακτικές σχέσεις στη βάση ενός ευρύτερου νομικού πλαισίου, όπως π.χ. να υπάρξει ένα κληροδότημα και έχουμε παράδειγμα το Πάντειο κληροδότημα, γιατί όχι να μη λειτουργήσουν τέτοια πανεπιστήμια, που θα αναλάβουν και την ευθύνη; Το πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ είναι ζάμπλουτο. Το πανεπιστήμιο του Μπερκλีย์ εξίσου πολύ μεγάλο, δεν έχει πολλά χρήματα. Το Μπερκλีย์ βγάζει ακαδημαϊκούς, εγκεφάλους. Το Χάρβαρντ βγάζει επαγγελματίες. Οι επαγγελματίες του Χάρβαρντ οι ίδιοι κάνουν δωρεές προς το Χάρβαρντ και είναι αυτό που είναι. Και ξέρε κανείς, όταν τελειώσει το Χάρβαρντ τι είναι. Το Χάρβαρντ κανονίζει την ποιότητα και των φοιτητών και των σπουδαστών και των πτυχιούχων και το Μπερκλีย์ επίσης. Αυτά να βλέπουμε μόνο εμείς και να μην πρωτοτυπούμε. Είμαστε μια μικρή χώρα.

Τέλος, κύριε Πρόεδρε, έρχομαι στο νόμο περί κομμάτων. Κύριε Υπουργέ, πρέπει να περιλάβετε εκεί μόνο μία διάταξη. Τα κόμματα όπως είναι, αλλά τα καταστατικά των κομμάτων είναι υπέρτερα του Κανονισμού της Βουλής. Δηλαδή, ο Κανονισμός της Βουλής, επειδή το Κοινοβούλιο μπορεί να περιέχει κόμματα που δεν θα έχουν καταστατικά, είναι υποχρεωμένος ο Κ.τ.Β. να έχει διατάξεις συμπεριφοράς, ηγεσίας, ομάδων κλπ. Αλλά να υπάρχει κόμμα με καταστατικό που αναφέρει ότι οι Βουλευτές που εκλέγονται με το κόμμα είναι μέλη κοινοβουλευτικής ομάδας, δεν καθορίζονται από τον πρόεδρο και να έρχεται ο σημερινός Πρωθυπουργός, να καταλαμβάνει τη θέση του Προέδρου του κόμματος στο όνομα της εφαρμογής του καταστατικού και να το καταστρατηγεί κατ' αυτόν τον τρόπο, μου επιβάλλει να σας πω ότι οφείλετε να περιλάβετε διάταξη με την οποία να προβλέπεται ότι το

καταστατικό του κόμματος εντός του κόμματος υπερτερεί του Κανονισμού της Βουλής ή ο Κ.τ.Β. να μην υπεισέρχεται στα εσωτερικά των κομμάτων, διαφορετικά ο καθένας αντιλαμβάνεται ότι δεν νομιμοποιείται να λέγει "κομματική πειθαρχία" αν θέλουμε κόμματα. Τα κόμματα πρωτίστως χρειάζονται σεβασμό και νομιμοποίηση των καταστατικών τους.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, για την ανοχή που μου δείξατε.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Βασίλειος Κεδίκογλου καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Παναγιώτης Σγουριδής έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Κύριε Πρόεδρε, κύριε Υπουργέ, κύριοι συνάδελφοι, θεώρησα υποχρέωσή μου να τοποθετηθώ επί της αρχής αυτής της συνταγματικής αναθεώρησης όχι για να προσθέσω κάτι καινούριο σ' αυτά τα οποία είπαν οι άλλοι συνάδελφοι -ίσως να πω και κοινοτυπίες- ούτε έχω και τις ειδικές γνώσεις. Ούτε συνταγματολόγος είμαι, ούτε νομικός. Είμαι μηχανικός. Και έχω το γνώθι σ' αυτόν γι' αυτό το πράγμα. Τοποθετούμαι, όμως, γιατί πιστεύω ότι πρέπει όσο το δυνατόν περισσότεροι συνάδελφοι Βουλευτές να υπογραμμίσουν για τον ιστορικό του μέλλοντος την ποιοτική διαφορά αυτής της αναθεώρησης του Συντάγματος από όλες τις προηγούμενες διότι, κύριοι συνάδελφοι, πρώτον αυτήν τη φορά η αναθεώρηση φιλτράριστηκε δύο φορές μέσα από δυο διαφορετικές αναθεωρητικές επιτροπές. Συνεπώς, έτυχε μεγαλύτερου χρόνου επεξεργασίας.

Δεύτερον, είναι μεγάλης έκτασης. Επεξεργάστηκε σχεδόν το 84% του αναθεωρημένου Συντάγματος του 1986, δηλαδή, περίπου εκατό άρθρα άσχετα αν προτείνονται προς αναθεώρηση μόνο το 50%, δηλαδή, εξήντα ένα άρθρα προς αναθεώρηση. Συνεπώς, είχαμε προς εξέταση μεγαλύτερη συνταγματική ύλη.

Τρίτον, γιατί έγινε σε μια νηφάλια πολιτική περίοδο που οι πολιτικές εντάσεις έχουν μέτρο και βρίσκονται μέσα στα πλαίσια των κανόνων της πολιτικής δεοντολογίας. Και αυτό δεν μπορούμε να το παραγνώσουμε. Το ζούμε όλοι μας. Και το ζούμε πολύ καλύτερα εμείς που βρισκόμαστε στο Προεδρείο της Βουλής κάθε μέρα. Βλέπουμε πόσο υψηλό είναι το πολιτικό επίπεδο αυτής της Βουλής.

Τέλος, τέταρτον, προλαμβάνει αυτή η αναθεώρηση του Συντάγματος το μέλλον γιατί εκσυγχρονιζόμενο το Σύνταγμα, απ' ενός προστατεύει τον πολίτη από τη χωρίς σύνορα τεχνολογία -ας μην ξεχνάμε ότι η βιοϊατρική έχει φθάσει στον πυρήνα αυτήν την στιγμή της ίδιας της ζωής, κάνει παρέμβαση στο DNA, κάνει παρέμβαση στα χρωμοσώματα, κλωνοποιεί και πρέπει ο πολίτης να προστατευτεί από αυτήν την αχαλίνωτη τεχνολογία, εξάλλου η ηλεκτρονική επιστήμη έχει προχωρήσει πάρα πολύ με τους υπολογιστές στην καταγραφή των προσωπικών δεδομένων, στην επικοινωνία και στην πληροφορία, ζούμε καθημερινώς την αξία της πληροφορίας, και πρέπει να προστατευτεί ο πολίτης από αυτήν την τεχνολογία-αφ'ετέρου αυτή η αναθεώρηση προλαμβάνει ενσωματώνοντας μεγάλες νομοθετικές τομές που εκκινούν στα όρια της συνταγματικής νομιμότητας στην προηγούμενη περίοδο της Βουλής ή και σε αυτήν την περίοδο της Βουλής, με νομοθετικές τομές όπως ο β' βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης -θα θυμάστε ότι τέθηκε θέμα αντισυνταγματικότητας- οι αξιοκρατικές προσλήψεις στο δημόσιο με το ν.2190, επίσης ο συνήγορος του πολίτη -και εδώ τέθηκε τότε θέμα αντισυνταγματικότητας- η κατοχύρωση στον απόδημο ελληνισμό της έκφρασής του -όπου και εδώ υπήρχε συνταγματική αμφιβολία- με τη Συνέλευση του Απόδημου Ελληνισμού που είναι το κοινοβούλιο του απόδημου ελληνισμού και το Συμβούλιο του Απόδημου Ελληνισμού που ήδη λειτουργεί, η πορεία της χώρας μας μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου κι εδώ για μεγάλες συνθήκες που έχουν υπογραφεί στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης τέθηκε θέμα αντισυνταγματικότητας.

Έρχεται, λοιπόν, αυτή η συνταγματική αναθεώρηση και ενσωματώνει όλες αυτές τις μεγάλες τομές.

Όμως, κύριοι συνάδελφοι, εκεί που πραγματικά γίνεται μία μεγάλη προσαρμογή, είναι στο ρόλο του Κοινοβουλίου και τη θεσμική του αποστολή, καθώς και στο ρόλο του Προέδρου της Δημοκρατίας στο κοινοβουλευτικό μας σύστημα. Θα σταθώ λίγο στο σημείο αυτό. Κατ'αρχήν, όμως, θέλω να κάνω δύο επισημάνσεις.

Η πρώτη επισημάνση έχει να κάνει με το ότι το κοινοβουλευτικό μας πολίτευμα, η κοινοβουλευτική μας δημοκρατία λειτούργησε άψογα σε δύσκολες καταστάσεις. Ας μην ξεχνάμε την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας αν θέλετε την περίοδο 1989-1991, που ήταν δύσκολη περίοδος και το αναθεωρημένο Σύνταγμα άντεξε.

Η δεύτερη επισημάνση την οποία έχω να κάνω είναι ότι ο κοινοβουλευτισμός ταιριάζει απόλυτα ...

(Στο σημείο αυτό ο κ. Κεδίκογλου, συνομιλεί με τον κύριο Υπουργό)

Και θα παρακαλούσα τον κ. Κεδίκογλου ο οποίος διαμαρτύρεται μεν όταν απασχολούν τον Πρόεδρο της Βουλής κάποιοι άλλοι ...

Κύριε Κεδίκογλου, "δύο πήρας φέρει ο καθείς από εμάς, την μια έμπροσθεν την άλλη όπισθεν". Εσείς συνήθως βλέπετε μόνο την έμπροσθεν ...

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Να διακόψετε ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Κύριε Κεδίκογλου, παρακαλώ!

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Την όπισθεν πήραν δεν την βλέπετε. Και η συμπεριφορά σας μέσα στην Αίθουσα είναι ανάλογη. Αλλά όμως, πρέπει να ξέρετε ότι "τα του Καίσαρος τω Καίσαρι".

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ: Να διακόψετε και να πάρετε το λόγο ξανά.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΓΟΥΡΙΔΗΣ (Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Επανερχομαι λοιπόν, στη δεύτερη επισημάνση την οποία κάνω, λέγοντας ότι ο κοινοβουλευτισμός ταιριάζει απόλυτα στην ιδιοσυγκρασία του Έλληνα. Και συνεπώς προτάσεις και μοντέλα που προσπαθούν να μεταφυτευθούν από άλλου τύπου δημοκρατίες δεν μπορούν να ευδοκιμήσουν.

Έχουμε δώσει εξετάσεις και πάνω σ' αυτόν τον κοινοβουλευτισμό, σ' αυτόν τον καμβά πρέπει να οικοδομήσουμε τη νέα αναθεώρηση του Συντάγματος.

Συνεπώς η αναθεώρηση αυτή, κάνει κάτι πολύ σημαντικό, κύριοι συνάδελφοι. Επιβεβαιώνει κατηγορηματικά τον κοινοβουλευτικό χαρακτήρα του πολιτεύματός μας. Η Βουλή και οι Διαιρέσεις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές, γίνονται το κέντρο πάνω στο οποίο διεξάγεται ο πολιτικός διάλογος με επισημότητα με διαφάνεια και με σταθερούς κανόνες παιχνιδιού, όχι με σηματοδεδιμημένη τράπουλα.

Τι ωραιότερο, κύριοι συνάδελφοι, από το να γνωρίζει ο πολιτικός κόσμος, ο Έλληνας πολίτης, τον εκλογικό νόμο που θα εφαρμοστεί από τη μεθεπόμενη εκλογική περίοδο;

Τι ωραιότερο από το να συζητά η Ολομέλεια την ουσία της αρχής των νόμων, η Ολομέλεια της Βουλής και όχι να επεξεργάζεται τα άρθρα όπου ξέρετε ότι τα περνάμε αβρόχους ποσά; Και η επεξεργασία των άρθρων να γίνεται ουσιαστικά μέσα στις επιτροπές. Και αυτό το κάνει αυτή η συνταγματική αναθεώρηση και αναβαθμίζει το ρόλο του Βουλευτή.

Τι ωραιότερο να μπει μια συνταγματική τάξη ως προς το θέμα των τροπολογιών;

Τι ωραιότερο από το να γίνεται ουσιαστικός κοινοβουλευτικός έλεγχος στις επιτροπές που αναβαθμίζουν το ρόλο του Βουλευτή;

Τι ωραιότερο να γίνεται ουσιαστική συζήτηση επί του Προϋπολογισμού ο οποίος κατατίθεται τουλάχιστον δυο μήνες πιο μπροστά αλλά παράλληλα μαζί με την έκθεση του Ελεγκτικού Συμβουλίου; Γιατί ποτέ μέχρι τώρα δεν γινόταν αυτό και ο απολογισμός έμενε πάντα στις καλές ενδες των προηγούμενων ετών και συζητούσαμε μόνο τον προϋπολογισμό.

Επίσης εκσυγχρονίζεται, κύριοι συνάδελφοι και το άρθρο

περί ευθύνης Υπουργών.

Τέλος, η Βουλή γίνεται κέντρο που αρχίζει και τελειώνει η διαδικασία εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας. Χωρίς να επηρεάζεται πλέον η Βουλή από τη διαδικασία αυτή. Και δεν θα πω άλλο επιχείρημα παρά μόνο τούτο. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να επιδιωχθούν ευρύτερες συναινέσεις, χωρίς πολιτικούς εκβιασμούς. Διότι δεν πρόκειται σε καμία περίπτωση να διαλυθεί η Βουλή. Αρα μπορούμε να βρούμε ένα πρόσωπο που να συγκεντρώνει τους διακόσιους πενήντα Βουλευτές στην ψηφοφορία και όχι εξ' αιτίας του ότι υπάρχει περίπτωση να πέσει η Κυβέρνηση και να οδηγηθούμε σε εκλογές, να μην ψηφίζονται πρόσωπα τα οποία όλοι μας θεωρούμε ότι είναι ικανά. Αυτό μόνο το επιχείρημα χωρίς να πω τίποτε άλλο απ' όσα έχουν αναπτύξει άλλοι συνάδελφοι.

Επίσης, έχω υπογράψει κύριε Υπουργέ, δυο προτάσεις για αναθεώρηση των διατάξεων 116, για το θέμα της ισότητας των δυο φύλων. Νομίζω ότι αυτή η προσθήκη στην παράγραφο 2 πρέπει να γίνει καθώς επίσης και μια προσθήκη στο άρθρο 21 του Συντάγματος για την άσκηση ολοκληρωμένης δημογραφικής πολιτικής. Θεωρώ ότι αν η πληθυσμιακή παγκόσμια έκρηξη είναι μια βόμβα στα θεμέλια της γης, η δημογραφική ελάττωση στην Ελλάδα είναι μια τορπίλη στα θεμέλια επιβίωσης του έθνους. Αλλά το θέμα μιας ολοκληρωμένης δημογραφικής πολιτικής πρέπει να το δούμε και νομίζω ότι η προσθήκη την οποία υπογράψαμε, Βουλευτές απ' όλες τις παρατάξεις, θα πρέπει να μπει μέσα στο Σύνταγμά μας.

Επίσης, θέλω να παρατηρήσω ότι η δικαιοσύνη δεν μπορεί να καθίσταται ανασταλτικός παράγοντας στην πρόοδο. Το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν μπορεί να γίνεται τροχοπέδη στην επένδυση του μέλλοντος του λαού. Και δεν μπορεί να εκμεταλλεύεται, αν θέλετε, το Συμβούλιο της Επικρατείας ευαισθησίες, όπως οι περιβαλλοντικές ευαισθησίες που έχουμε όλοι μας.

Τέλος, κύριε Υπουργέ, βλέποντας την οικονομική και πνευματική αιμορραγία του έθνους για την αγορά γνώσεων από το εξωτερικό, είμαι σοβαρά προβληματισμένος και δεν βλέπω αρνητική τη διάταξη, που προτείνει η Νέα Δημοκρατία για την ίδρυση μη κρατικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Κύριοι συνάδελφοι, τελιώνω χαιρετίζοντας αυτήν τη συναινετική και νηφάλια αναθεώρηση του Συντάγματος, που προέκυψε από γόνιμο προβληματισμό μιας χώρας, που μετέχει στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Νικόλαος Κατσαρός): Ο κ. Κολοζώφ έχει το λόγο.

Κύριε Κολοζώφ, επειδή είναι η τριτολογία σας, έχετε μόνο πέντε λεπτά.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριε Κολοζώφ, μίλησαν δύο φορές ο κοινοβουλευτικός σας εκπρόσωπος, η αρχηγός σας.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Γιατί, οι δικοί σας δεν μίλησαν; Δεν καταλαβαίνω αυτήν την παρατήρηση, κύριε συνάδελφε.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Απλώς, είπαμε να τελειώσουν πρώτα οι εγγεγραμμένοι συνάδελφοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Θεώρησα καλό να παρέμβω τώρα, γιατί ήθελα να επισημάνω ορισμένα πράγματα σχετικά και με τις τοποθετήσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Πριν, όμως, μπω στο θέμα, θα ήθελα από την αρχή να πω ότι αυτή η διαδικασία θα κρίνει ποια θα είναι τα άρθρα, που θα αναθεωρηθούν, το περιεχόμενο των οποίων, όμως, τελικά θα καθορίσει η επόμενη Βουλή.

Είναι γεγονός ότι σύμφωνα με τη λειτουργία αυτού του Συντάγματος, εάν τα άρθρα αυτά έχουν την πλειοψηφία των εκατόν ογδόντα Βουλευτών, καταλαβαίνετε ότι στην επόμενη Βουλή θα μπορέσουν να μπουν τέτοιες διατυπώσεις, που θα χρειάζονται μόνο την απλή πλειοψηφία της Βουλής.

Νομίζω ότι θα έπρεπε να το σκεφτούμε αυτό, δεδομένου ότι δεν ξέρουμε ποια θα είναι η σύνθεση της επόμενης Βουλής και ποια θα είναι τα γεγονότα, που θα μεσολαβήσουν. Πιστεύω ότι θα ήταν καλό να διασφαλίσει αυτή η Βουλή από τώρα τη

μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση της επόμενης Βουλής για την αναθεώρηση των όποιων άρθρων τελικά εκείνη η Βουλή θα κρίνει ότι πρέπει να αναθεωρηθούν, σχετικά με το περιεχόμενο που θα δώσουν στην αναθεώρηση αυτών των άρθρων.

Είναι φανερό, κύριοι συνάδελφοι, ότι αυτή η αναθεώρηση που γίνεται, βασικά θέλει να εναρμονίσει τη λειτουργία της χώρας μας στο διεθνές πλαίσιο, μέσα στο οποίο όλο και περισσότερο συμμετέχει.

Διαβάζοντας κανείς την εισήγηση του κόμματος της Πλειοψηφίας, του εισηγητή, βλέπει την αγωνία του ακριβώς να διευκολύνει αυτήν τη διαδικασία. Οι όποιες αποφάσεις παίρνονται στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε πρόκειται για διεθνείς συνθήκες είτε πρόκειται για γενικότερα ζητήματα, που αποφασίζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα πρέπει να βρίσκουν όσο το δυνατόν πιο πρόσφορο έδαφος και μία εύκολη διαδικασία, για να επικυρωθούν από την ελληνική Βουλή.

Επισημαίνω την ανησυχία, που εκφράζεται και στην εισήγηση, σχετικά με το τι έγινε με τη Συμφωνία Σένγκεν. Διότι αν εφαρμοζόταν αυτό που προβλέπει το σημερινό Σύνταγμα, η Συμφωνία Σένγκεν δεν έχει επικυρωθεί από την ελληνική Βουλή, γιατί δεν είχε τον απαιτούμενο ειδικό αριθμό, που απαιτείται από το Σύνταγμά μας.

Επομένως, η επιθυμία της Κυβέρνησης, ο προσανατολισμός της Κυβέρνησης –και πιστεύω ότι και η Νέα Δημοκρατία προς αυτήν την κατεύθυνση κινείται– είναι να διευκολυνθούν αυτές οι διαδικασίες. Να μπορούν να επικυρωθούν ακόμα και διεθνείς συμβάσεις, που έχει κλείσει η Ευρωπαϊκή Ένωση με μία όσο το δυνατόν πιο εύκολη διαδικασία εδώ πέρα.

Σ' αυτό το ζήτημα γίνεται προσπάθεια να διευκολυνθούν αυτές οι διαδικασίες και με τις αλλαγές, που προτείνονται για τη λειτουργία της Βουλής.

Εμείς γνωρίζετε πολύ καλά ότι θέλουμε την αναβάθμιση του Κοινοβουλίου και θέλουμε οι Διαρκείς Επιτροπές να αποκτήσουν ουσιαστικό περιεχόμενο και δυνατότητα να ελέγχουν πιο ουσιαστικά την Κυβέρνηση και να δεσμεύουν, αν θέλετε, τις κυβερνητικές επιλογές.

Αντί γι' αυτό, τι προτείνεται; Προτείνεται ακριβώς η αποδυνάμωση του ελληνικού Κοινοβουλίου με το ότι δήθεν δίνονται αρμοδιότητες στις επιτροπές, οι οποίες με τη σύνθεση πενήντα Βουλευτών, θα μπορούν να νομοθετήσουν, παρακάμπτοντας το σύνολο του Κοινοβουλίου.

Θεωρούμε ότι και αυτό πάει προς την κατεύθυνση αναζήτησης τρόπων λειτουργίας στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ουσιαστικά θα δίνει τη δυνατότητα με μεγαλύτερη ευχέρεια να περνούν μια σειρά από επιλογές που θα γίνονται σε κεντρικό επίπεδο.

Και το τελευταίο –και θα κλείσω με αυτό, για να μην ξεπεράσω τα χρονικά όρια που υπάρχουν– είναι σχετικά με το διαχωρισμό της Εκκλησίας από το κράτος. Εγώ, καταλαβαίνω τις ανησυχίες του κυρίου Υπουργού Δικαιοσύνης: "Μη θίγεται τα κακώς κείμενα. Δεν ξέρουμε τι μπορεί να προκύψει. Είναι μεγάλο θέμα." Όντως, είναι ένα πάρα πολύ μεγάλο ζήτημα, κύριε Υπουργέ. Όμως, δεν είναι μόνον η πλευρά που ανέπτυξε η γραμματεία του κόμματός μας, το πώς διαπλέκονται αυτά τα ζητήματα.

Και από την πλευρά της Εκκλησίας να το δει κανένας –φυσικά πιο αρμόδια είναι η Εκκλησία να μιλήσει– είναι δυνατόν να αποδέχεται ένα Σώμα όπως είναι η Εκκλησία στη σύνθεσή της, στην κορυφαία της εκδήλωση, τοποτηρητή της Κυβέρνησης; Αν το δείτε από αυτήν την πλευρά, το πόσο τραυματίζεται η αυτονομία της Εκκλησίας με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούμε σήμερα, θα καταλάβετε το πόσο θα πάρει επάνω της η ίδια η Εκκλησία, αν μπορέσει να κατακτήσει την αυτονομία της, να κατακτήσει την ανεξαρτησία της και να μπορέσει να λειτουργήσει, φυσικά μέσα στα πλαίσια αυτού του κράτους, μέσα στα πλαίσια αυτού του έθνους, με τις παραδόσεις του, με τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις. Όμως, θα έχει μεγαλύτερη δυνατότητα αν θέλετε να μπορεί να πει κάποιον λόγο και για τα πολιτικά πράγματα. Γιατί έχει άποψη η Εκκλησία για τα πολιτικά πράγματα. Και να μην γίνεται όπως τώρα, κάθε φορά που γεννιούνται τέτοια ζητήματα, να έχει

το δικαίωμα το Υπουργείο να παρεμβαίνει. Τώρα, του δίνεται η δυνατότητα ακριβώς με τον τρόπο που διαπλέκονται αυτά τα ζητήματα.

Πέρα από το γεγονός ότι το ζήτημα που αναδείχθηκε με τον όρκο και επικεντρώθηκε εκεί τείνει να μειώσει το πραγματικό γεγονός που είναι η αναγκαιότητα διαχωρισμού της Εκκλησίας από το κράτος.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Α' Αντιπρόεδρος της Βουλής, κ. **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ**.)

Ο όρκος που δίνεται, με τον τρόπο που γίνεται σήμερα, γνωρίζετε πολύ καλά ότι έρχεται σε αντίθεση με παρακάτω άρθρα του Συντάγματος περί ανεξίθρησκείας. Και είμαστε αναγκασμένοι σε ορισμένες περιπτώσεις αλλόθρησκων να ακολουθούμε μια ιδιαίτερη, μια ιδιόμορφη διαδικασία ακόμη και εδώ μέσα.

Όλα αυτά τα ζητήματα θα εκλείψουν και θα υπάρξουν σχέσεις πιο καθαρές με αμοιβαίο σεβασμό και φυσικά στήριξη στις ανάγκες που μπορεί να υπάρξουν με μια μεταβατική περίοδο, εφόσον τελικά θα αποφασίσουμε για το διαχωρισμό Εκκλησίας και κράτους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριοι συνάδελφοι, έχω τη χαρά να ανακοινώσω στο Σώμα ότι από τα δυτικά θεωρεία παρακολουθούν την συνεδρίασή μας πενήντα ένας μαθητές και τρεις συνοδοί-καθηγητές από το Επαγγελματικό Λύκειο Έλους Λακωνίας, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην αίθουσα "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ".

Τους καλωσορίζουμε στο Κοινοβούλιο. Εγώ δε, με ιδιαίτερη χαρά, γιατί είναι και συμπατριώτες μου.

(Χειροκροτήματα απ'όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ : Όχι μόνον εσείς, κύριε Πρόεδρε, υπάρχουν και άλλοι Λάκωνες στην αίθουσα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Και εσείς, κύριε Βαρβιτσιώτη και ο κ.Δαβάκης και όλοι οι εκ Λακωνίας καταγόμενοι.

Ο κ. Σιούφας έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Ο Προεδρεύων Λάκων, αλλά Κρητικός το όνομα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Συνδυασμός δύο κυττάρων ισχυρών!

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, ως Βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας αισθάνομαι υπερήφανος γιατί οι συνάδελφοί μου και το κόμμα μου και στην προηγούμενη και σε αυτήν την Βουλή, είχαν την πρωτοβουλία να ξεκινήσει η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος.

Βεβαίως, ο πολιτικός καιροσκοπισμός του σημερινού Πρωθυπουργού, απέτρεψε από του να είναι ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Να μη βρίζετε και να μην προκαλείτε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριε Υπουργέ, εάν το αντιλαμβάνεσθε ως ύβρη αυτό το οποίο γνωρίζουμε οι πάντες σε αυτήν τη χώρα, δεν έχω να προσθέσω τίποτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Αναθεωρητική διαδικασία έχουμε εδώ με συναινετικό χαρακτήρα. Θα την βοηθήσουμε καλύτερα με ηπιότερες εκφράσεις.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Έλεγα, κύριοι συνάδελφοι, ότι εξαιτίας του καιροσκοπισμού, δεν είναι αναθεωρητική αυτή η Βουλή. Θα είχαμε κερδίσει τουλάχιστον, πέντε χρόνια και η πατρίδα μας θα είχε τα μέγιστα ωφεληθεί και ταυτόχρονα η πορεία προς τον 21ο αιώνα θα ήταν και πιο γρήγορη και πιο αποτελεσματική και ενδεχομένως να μην είχαμε υποστεί αυτήν την υποβάθμιση μετ'επαίνων που είχαμε στις 2 Μαΐου, με το να συμμετέχουν στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση όλοι, πλην των Ελλήνων. Και αυτήν την υποβάθμιση...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε συνάδελφε, είναι θέμα Συντάγματος και είναι η ώρα τώρα να βάσετε τέτοιο θέμα; Ξεχάσατε ότι κυβερνήσατε τρειςήμισι χρόνια και καταστρέψατε την οικονομία; Το ξεχάσατε γιατί δεν μπήκαμε στην ΟΝΕ;

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριε Υπουργέ, νομίζω ότι σας έχουν δοθεί από αυτό το Βήμα πολλές φορές απαντήσεις...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Καμία απάντηση.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: ... ότι τα δέκα επτά από τα δέκα πέντε χρόνια που κυβερνάτε δεν συμψηφίζονται με τα τρία χρόνια της Νέας Δημοκρατίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Τρειςήμισι χρόνια καταστρέψατε τα πάντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ, να είναι χαμηλότεροι οι τόνοι.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Είμαστε περήφανοι για τα τρία χρόνια της Νέας Δημοκρατίας και εάν θα πρέπει...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Περίπου καταστρέψατε τα πάντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ, παρακαλώ να υπάρχει περισσότερη ψυχραιμία.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Αντιλαμβάνομαι τις ενοχές κάτω από τις οποίες λειτουργεί ο αξιότιμος Υπουργός Δικαιοσύνης και για τις ιστορικές ευθύνες τις οποίες έχει το κόμμα και η Κυβέρνησή σας, από το να μην είναι η πατρίδα μας το δωδέκατο μέλος από τώρα, κύριε Υπουργέ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ελάτε στο θέμα τώρα. Μην κάνετε αναδρομές στο παρελθόν, κύριε Σιούφα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θα τα ακούσετε λιανά τώρα, μόλις πάρω το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Θα μιλήσετε μετά, κύριε Υπουργέ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Εάν αυτό αποτελεί απειλή, κύριε Υπουργέ, δεν απευθύνεται σε μένα. Είναι ο χώρος της Δημοκρατίας, του ελεύθερου λόγου...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Όχι να βρίζετε, όχι να προκαλείτε αυτήν την ώρα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ, παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, ψυχραιμία. Θα απαντήσετε μετά.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριε Υπουργέ, επειδή μας παρακολουθεί ο ελληνικός λαός.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Είναι του Συντάγματος αυτά;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ελάτε στο θέμα, παρακαλώ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, είναι αναθεώρηση του Συντάγματος η διαδικασία της ΟΝΕ; Είναι άρθρο του Συντάγματος;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Βεβαίως, δεν είναι, αλλά θα έρθει στο θέμα. Έκανε μια εισαγωγή γενικότερη.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Μην ενοχλείστε, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ενοχλούμαι!

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Θα τα ακούσετε και θα το πιείτε το ποτήρι μέχρι το τέλος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Λυπούμαι!

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Ολόκληρο!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Αναλώσατε το χρόνο σας...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Δικό σας είναι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ. Είναι ιδιαίτερα σοβαρό το αντικείμενο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, εάν ο κύριος Υπουργός με το συνήθη επιθετικό τρόπο νομίζει ότι θα φοβίσει τον ομιλούντα, για να μην πει αυτά τα οποία πιστεύει, πλανάται πλάνη μεγάλη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ, τώρα, κύριε Σιούφα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Εγώ κάνω την επίθεση ή εσύ; Ποιος κάνει την επίθεση; Είστε μέσα στο θέμα; Υπάρχει και Κανονισμός!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ, ήρθε στο θέμα τώρα, αφήστε τον να προχωρήσει.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, δεν θα πρωτοτυπήσω στην ομιλία μου, αλλά θα θέσω ένα θέμα, το οποίο το θεωρώ μείζον και χαίρομαι γιατί και ο γενικός εισηγητής

της Πλειοψηφίας είναι αυτήν την ώρα εδώ.

Θα μιλήσω για ένα θέμα, το οποίο πρέπει να απασχολήσει και τους τριακόσιους μέσα στη Βουλή. Και αναφέρομαι στο θέμα της μυστικής ή φανεράς ψηφοφορίας για την εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας από ορισμένες πλευρές. Συγχρόνως, επειδή ετέθη από ορισμένες πλευρές, φανερή ή μυστική ψηφοφορία στη διαδικασία άρσης ασυλίας των Βουλευτών.

Η μυστικότητα της ψήφου αποτελεί βασική αρχή της ψηφοφορίας στις δημοκρατίες και αυτό γιατί απαλλάσσει τον ψηφοφόρο από κάθε εξάρτηση, πίεση ή φόβο για ενδεχόμενες εναντίον του αντιδράσεις. Διευκολύνει και διασφαλίζει την ελεύθερη και αβίαστη εκδήλωση της βούλησής του. Και αυτό ισχύει πρωτίστως σε κάθε περίπτωση κατά την οποία πέρα από θέσεις και πολιτικές κρίνονται και συγκεκριμένα πρόσωπα.

Την αρχή της μυστικότητας της ψηφοφορίας υιοθέτησε ο συνταγματικός νομοθέτης, ακόμη και για τις ψηφοφορίες της Βουλής στις οποίες κυριαρχεί το προσωπικό στοιχείο, δηλαδή, όταν η Βουλή κρίνει πρόσωπα, όπως συμβαίνει παραδείγματος χάρη, με την εκλογή του Προέδρου του Σώματος της Βουλής. Και η επιλογή αυτή σε αντίθεση προς τον κανόνα που θέλει τους Βουλευτές να τοποθετούνται δημόσια, καταδεικνύει την πρόθεσή του να θέσει στο απυρόβλητο τα αποτελέσματα των ψηφοφοριών αυτών, να απαλλάξει δηλαδή τα μέλη του Κοινοβουλίου από πιέσεις, εξαρτήσεις, ακόμα και κομματικές υποχρεώσεις ή σκοπιμότητες και να δώσει πλήρη ελευθερία στην κρίση και τη βούληση του Βουλευτή.

Στον κανόνα αυτόν επέφερε καίριο πλήγμα η συνταγματική αναθεώρηση του 1986 από το ΠΑ.ΣΟ.Κ., με την οποία καταργήθηκε η μυστικότητα της ψηφοφορίας της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, υπό το κράτος των σκοπιμοτήτων της εποχής. Τα προηγηθέντα ωστόσο, τα λευκά και τα μπλε δηλαδή, τα γνωστά ομοιόμορφα ψηφοδέλτια και η ασφυκτική παρακολούθηση των Βουλευτών, με στόχο τον εκβιασμό του συγκεκριμένου αποτελέσματος, είναι αποκαλυπτικά της σκοπιμότητας που τότε επεκράτησε.

Η κατάργηση της μυστικότητας της ψηφοφορίας απέβλεψε στην αιχμαλωσία των Βουλευτών και την υποταγή τους στη βούληση και τις επιλογές της κομματικής ηγεσίας.

Είναι προφανές ότι τυπικά και ουσιαστικά η τυπικότητα της ψήφου κατά την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας αναβαθμίζει και τη Βουλή και τους Βουλευτές. Το ίδιο σημαίνει όταν εκλέγεται ο Πρόεδρος της Βουλής που είναι και αυτός θεσμικός παράγων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θέτω στην Εθνική Αντιπροσωπεία αυτήν την πρόταση και όλους μας μπροστά στις ευθύνες μας. Η αποκατάσταση της μυστικής ψηφοφορίας είναι καθήκον όλων μας. Σκέψεις για περαιτέρω περιορισμό των μυστικών ψηφοφοριών στη Βουλή ακούστηκαν και πάλι μόλις πρόσφατα, εξαιτίας της κατάχρησης του θεσμού της βουλευτικής ασυλίας και των δυσμενών πράγματι εντυπώσεων που προκαλούνται στην κοινή γνώμη.

Αναντίρρητα, το αποτέλεσμα των ψηφοφοριών αυτών αντιβαίνει στο πνεύμα του Συντάγματος, το οποίο καθιερώνει τη βουλευτική ασυλία για να διευκολύνει την ελεύθερη πολιτική δράση και όχι για να άρει τους Βουλευτές υπεράνω των νόμων. Αυτή η εξέλιξη όμως οδηγεί σε πολύ επικίνδυνα συμπεράσματα. Είναι ωστόσο προφανές ότι η κατάργηση της μυστικότητας στις ψηφοφορίες μπορεί να δημιουργήσει πρόσθετα προβλήματα, χωρίς να επιλύσει κανένα από τα υπάρχοντα. Μπορεί, δηλαδή, να αναγνωρίζεται ασυλία για αδικήματα του κοινού ποινικού νόμου, ακόμα και όταν η ψηφοφορία είναι φανερή. Μπορεί, μάλιστα, κάτω από συνθήκες και όρους κομματικής πειθαρχίας να συντελείται και κατάχρηση του θεσμού υπέρ των μελών της πλειοψηφίας. Και αντιστρόφως μπορεί με φανερή ψηφοφορία και κομματική πειθαρχία να αίρεται η ασυλία της μειοψηφίας ακόμα και για περιπτώσεις που απαγορεύεται από το συνταγματικό νομοθέτη. Ενδέχεται, δηλαδή, η καταστρατήγηση του θεσμού να συνεχιστεί υπέρ της πλειοψηφίας και η πλήρης κατάργησής του να επέλθει εις βάρος της εκάστοτε μειοψηφίας. Και αυτό ακριβώς σημαίνει ότι τα όποια ζητήματα παρατηρούνται δεν οφείλονται στη

μυστικότητα της ψηφοφορίας και δεν αντιμετωπίζονται με την κατάργηση της μυστικότητας. Είναι από το σκεπτικό το οποίο σας ανέφερα ότι η φανερή ψηφοφορία δημιουργεί αντί να λύνει ζητήματα.

Αντίθετα, μάλιστα, αλλού βρίσκεται η λύση για τον καθορισμό των ενδεχομένων αδικημάτων, που σχετίζονται με την κοινοβουλευτική λειτουργία και την πολιτική δραστηριότητα. Εάν, λοιπόν, υπάρχει προβληματισμός όσον αφορά τη μυστικότητα ή μη των ψηφοφοριών στη Βουλή προς την αντίθετη κατεύθυνση πρέπει αυτή να στραφεί, προς την επέκταση δηλαδή της μυστικότητας και η αρχή δεν μπορεί να είναι άλλη από την επαναφορά της προισχύσασας διάταξης περί την εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η κατάργηση της μυστικής ψήφου και οι προτάσεις για επέκτασή της είναι φανερά επιζήμιες για τον πολίτη και για την πολιτική.

Θέλω επίσης να σταθώ σε ένα άλλο θέμα, που για τη Νέα Δημοκρατία είναι μείζον και αναφέρεται στη συνταγματική τροποποίηση για τη δυνατότητα δημιουργίας μη κρατικών πανεπιστημίων. Η πρόταση αυτή της Νέας Δημοκρατίας συμπορεύεται με τις δυνάμεις του αύριο, ενώ το αντίθετο, η εμμονή στη διάταξη αυτή, στην πετρωμένη αντίληψη, είναι συμπίεση με το χθες.

Απευθύνομαι στην Κυβέρνηση και την κυβερνητική πλειοψηφία να αφήσει να πνεύσει ο άνεμος της ελευθερίας και του ανταγωνισμού στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και να μην πάει άλλο πίσω η παιδεία, να μην αλυσοδοθεί άλλο η παιδεία, γιατί αν δεν το κάνουμε τώρα μόνοι μας και με τις προδιαγραφές της συνταγματικής αναθεώρησης, θα μας επιβληθεί αυτό εκ των έξω και μάλιστα, από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τότε αυτό θα είναι ό,τι χειρότερο θα μπορούσε να γίνει.

Το ερώτημα που μπαίνει είναι: Θέλουμε πανεπιστήμια για την προηγούμενο αιώνα, εξαρτήματα της γραφειοκρατίας, θέλουμε πανεπιστήμια με απηρχαιωμένες δομές, να λειτουργούν όπως οι προβληματικές επιχειρήσεις ή θέλουμε πανεπιστήμια τα οποία να έχουν την αυτονομία και κύρια στη χώρα που γεννήθηκε η παιδεία, ο πολιτισμός, τα γράμματα, να αποτελέσουν το σοβαρότερο εργαλείο, τη μεγαλύτερη βιομηχανία για να μπορέσουμε...

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Θα μου κρατήσετε το χρόνο, κύριε Πρόεδρε, των διακοπών από την πλευρά του κυρίου Υπουργού, για δύο λεπτά και τελειώνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ποιο χρόνο. Όχι, τις προκαλέσατε...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Εκείνο που έχει σημασία είναι να συμφωνήσουμε αυτήν την ώρα να αναθεωρηθεί το άρθρο 16 του Συντάγματος και συγχρόνως η επόμενη Βουλή να καθορίσει την έκταση και το περιεχόμενο αυτής της αναθεώρησης.

Σε ό,τι αφορά τώρα τον εκλογικό νόμο, που είναι ένα καίριο θέμα των τελευταίων ημερών, ο Πρωθυπουργός σίωπησε στην πρόκληση του Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας και δεν ξεκαθάρισε με ποιο εκλογικό σύστημα θα πάμε στις εκλογές.

Είναι και αυτό δείγμα του ίδιου πολιτικού καιροσκοπισμού για το οποίο σαςμίλαγα πριν, αλλά και του φόβου για την επερχόμενη εκλογική ήττα. Άρα αυτή η σιωπή προκάλεσε σάλο και σκληρή κριτική προς την Κυβέρνηση.

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης ως άλλος μάντης Κάλχας μας είπε διερμηνεύοντας την εικαζόμενη βούληση του Πρωθυπουργού, ότι προδήλως θα πάμε με τον ίδιο εκλογικό νόμο. Ο Πρωθυπουργός όμως κρύβεται από τις ενοχές. Παιζει παιχνίδια εις βάρος του πολιτεύματος και ως παλιός μαρξιστής πραγματικά κάνει γυμναστική στον ορποτουρισμό.

Θα έρθω στο τελευταίο θέμα –και κλείνω– κύριε Πρόεδρε, σε ό,τι αφορά την Εκκλησία και την Ορθοδοξία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι να έρθετε, να απέλθετε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Η Εκκλησία και η Ορθοδοξία είναι ο διαρκέστερος θεσμός του Ελληνισμού. Και μόνο γι' αυτήν

τη διαπίστωση δεν με βρίσκουν σύμφωνο ούτε οι προτάσεις που γίνονται για κατάργηση του θρησκευτικού όρκου, αλλά ούτε και ο διαχωρισμός της εκκλησίας από το κράτος. Σέβομαι τις απόψεις που εκφράζονται, αλλά δεν συμφωνώ μαζί τους. Γιατί αν υπάρξει αποσύνδεση του κράτους από την Ορθοδοξία, του κράτους από την εκκλησία αυτό θα είναι αρχή πολλών δεινών για το έθνος.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριοι συνάδελφοι, έχω τη χαρά να ανακοινώσω ότι είκοσι πέντε μαθητές και δύο συνοδοί καθηγητές από το 1ο Γυμνάσιο Καισαριανής παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας από τα δυτικά θεωρεία αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ".

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ο κ. Δήμας έχει το λόγο.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, θα μου επιτρέψετε να κάνω μία δευτερολέπτων υπενθύμιση στον κύριο Υπουργό, μια και είπε ότι θα μιλήσει για την ΟΝΕ απαντώντας στον κ. Σιούφα. Η συνθήκη του Μάαστριχτ υπεγράφη το 1992. Άρχισε να ισχύει το 1993. Ορισμένες από τις χώρες οι οποίες είναι τώρα μέλη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης ήταν πιο μακριά από τα κριτήρια του Μάαστριχτ εκείνη την εποχή απ' ό,τι ήταν η Ελλάδα. Εν τούτοις εμείς είμαστε εκτός ΟΝΕ. Αυτό απλώς για υπενθύμιση στον κύριο Υπουργό μια και θα μιλήσει...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Δεν είναι έτσι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ !

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Θα μας τα πείτε μετά. Το 1994 υποβάλατε το πρόγραμμα σύγκλισης του οποίου τους στόχους δεν επιτύχατε, κύριε Υπουργέ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ ! Ελάτε στο αντικείμενό μας.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Τα κριτήρια του Μάαστριχτ δεν υπήρχαν το 1990. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ άρχισε να ισχύει από το 1993.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Τι είχε κάνει ο κ. Παλιαοκρασάς με το πρόγραμμα σύγκλισης; Τα ξεχάσατε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Έχετε καιρό, κύριοι συνάδελφοι, να απαντήσετε σε αυτά τα θέματα. Δεν συνδέεται τώρα το Μάαστριχτ με την αναθεώρηση του Συντάγματος.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Είναι καθαρά δικιά σας υπαιτιότητα ότι είμαστε ουραγοί στην Ευρώπη, δέκατοι πέμπτοι απ' αυτές τις χώρες και κινδυνεύουμε ξέρετε ακόμα χειρότερα. Εγώ ελπίζω ότι θα ενταχθούμε στην ΟΝΕ το 2001 διαφορετικά φοβάμαι μήπως προηγηθεί καμιά Ουγγαρία. Ακόμη και αυτές οι χώρες έχουν ταχύτερους βαθμούς προόδου απ' ό,τι έχει η χώρα μας υπό τη "σοσιαλιστική" κυβέρνηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ ! Ελάτε στο θέμα. Δεν είναι αντικείμενο του θεματός μας αυτά που συζητάμε τώρα.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Επαναλαμβάνω ότι εγώ θέλω και ελπίζω να ενταχθούμε στην ΟΝΕ το ταχύτερο δυνατό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μην εκτίθεσθε.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Αυτά, κύριε Πρόεδρε, τα είπα επειδή ο κύριος Υπουργός μας απείλησε ότι θα μιλήσει περί ΟΝΕ. Περιμένουμε να ακούσουμε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Το 1990 καταθέσατε προτάσεις και απερρίφθησαν.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Δεν υπήρχε Μάαστριχτ το 1990, κύριε Υπουργέ. Σας το υπενθυμίζω. Δεν υπήρχαν τα κριτήρια της σύγκλισης για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε Δήμα, δεν θα σας δώσω περαιτέρω χρόνο από αυτόν τον οποίο δικαιούσθε. Αν θέλετε να μιλήσετε για το Σύνταγμα έχει καλώς.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, απλώς θα μου δώσετε το χρόνο που έδωσαν και οι άλλοι Πρόεδροι σε όσους μίλησαν πριν από εμένα. Δεν θα ζητήσω παραπάνω. Και ο κ. Κεδίκογλου μίλησε προηγουμένως για δεκαπέντε λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Βεβαίως. Δεν προεδρεύατε εσείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Μα με συγχωρείτε, είμαστε και σε μία ώρα προχωρημένη και πρέπει να τελειώσουμε.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Κύριοι συνάδελφοι, επιδίωξη του Συντάγματος του 1975 που διαμορφώθηκε σύμφωνα με τις επικρατούσες τότε κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες, ήταν η κατοχύρωση του ομαλού πολιτικού βίου και η δημιουργία των προϋποθέσεων για τη στήριξη της προαγωγής του γενικού συμφέροντος μέσα στα πλαίσια της ελευθερίας και της δημοκρατίας. Η υπερεικοσαστής πείρα της εφαρμογής του Συντάγματος αυτού, απέδειξε ότι ανταποκρίθηκε πλήρως προς τους σκοπούς που είχαν ταχθεί.

Κατοχυρώθηκαν οι πολιτικές και ατομικές ελευθερίες. Εξασφαλίστηκε η ομαλή λειτουργία της πολιτείας και δημιουργήθηκαν συνθήκες δημοκρατικής πολιτικής ζωής, που έδωσαν την ασφαλή βάση για την αντιμετώπιση των ειδικών περιστάσεων της αναπτυσσόμενης οικονομίας της χώρας μας. Και επιπλέον, οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν εξασφάλισαν πραγματικά την ίση και πλήρη συμμετοχή όλων των πολιτών στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική οργάνωση της Πολιτείας μας.

Την αδιάψευστη επιβεβαίωση αυτών παρέχει αναμφισβήτητα η ευρύτατη δυνατή συναίνεση και αποδοχή του Συντάγματος του 1975 εκ μέρους των μεγάλων πολιτικών δυνάμεων της χώρας, παρά τις επιφυλάξεις που είχαν διατυπωθεί κατά την ψήφιση του Συντάγματος, αλλά και την αναθεώρηση που έγινε το 1986 και η οποία εν πάση περιπτώσει ήταν περιορισμένη και περιστασιακή. Οι ομιλίες όχι μόνο του Προέδρου και του εισηγητή της Ν. Δημοκρατίας, αλλά και του Πρωθυπουργού και του εισηγητή της Πλειοψηφίας καθώς και άλλων ομιλητών από άλλα κόμματα, δικαιώνουν το έργο του Κωνσταντίνου Καραμανλή και όλων εκείνων που συνέβαλαν στη σύνταξη – με πρωτεργάτες τους αείμνηστους Κωνσταντίνο Παπακωνσταντίνου και Κωνσταντίνο Τσάτσο – του Συντάγματος του 1975, του πιο φιλελεύθερου, του πιο δημοκρατικού και λειτουργικού που γνώρισε ποτέ η χώρα μας.

Η αναθεώρηση όμως του Συντάγματος επιβάλλεται, όπως είχε διακηρυχθεί στη Συνταγματική Συνέλευση του 1863 "από τον νόμον της προόδου, διότι ουδεμία εποχή ημπορεί να καυχηθεί ότι κατέχει εν εαυτή την αλήθειαν, όλον τον βίον του Εθνους".

Η εναρμόνιση, λοιπόν, του πολιτικού μας συστήματος με τις ανάγκες της εποχής, επιβάλλουν σήμερα την αναθεώρηση. Το κεντρικό ζήτημα της πολιτικής ζωής στις μέρες μας και πολύ περισσότερο στα χρόνια που έρχονται, σε μια νέα εποχή και έναν νέο αιώνα, δεν είναι πλέον η θεμελίωση και σταθεροποίηση αλλά η ποιότητα της δημοκρατίας, ο τρόπος που αυτή λειτουργεί. Ο βαθμός που εξυπηρετεί τους πολίτες και την κοινωνία, καθώς και τα ευρύτερα συμφέροντα και τις ανάγκες του Ελληνισμού. Το πόσο συμβάλλει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, ενώ ταυτόχρονα δεν εμποδίζει, αλλά προάγει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας.

Η Νέα Δημοκρατία διατύπωσε έγκαιρα και δημόσια τις προτάσεις της για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Κατέθεσε στην προηγούμενη Βουλή πρώτη αυτή απ' όλα τα κόμματα, ολοκληρωμένη πρόταση για την αναθεώρηση, αφού είχε προηγηθεί ευρύτατος δημόσιος διάλογος. Η διαδικασία όμως διακόπηκε, λόγω των πρόωγων εκλογών και έτσι αμέσως μετά την έναρξη αυτής της περιόδου εργασιών της Βουλής, η Νέα Δημοκρατία, καθώς και τα άλλα κόμματα, επανεκατέθεσε ουσιαστικά την πρότασή της.

Ο προσδιορισμός των αναθεωρητέων διατάξεων τώρα και το περιεχόμενό τους από την επόμενη Βουλή – και εδώ πρέπει να σημειώσω τη διαφορά μεταξύ της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑ.ΣΟ.Κ. γιατί εμείς προσδιορίζουμε το περιεχόμενο με

αρκετή λεπτομέρεια και σαφήνεια και ως εκ τούτου ο ελληνικός λαός θα γνωρίζει τι θα ψηφίσει για το θέμα αυτό στις προσεχείς εκλογές–απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή και την ευρύτερη δυνατή συναίνεση και συνεργασία των πολιτικών δυνάμεων. Όσο ευρύτερη συναίνεση, τόσο πιο βιώσιμη θα είναι η αναθεώρηση.

Η Νέα Δημοκρατία προτείνει ένα σχέδιο συγχρόνου και προοδευτικού Συντάγματος που θα διευκολύνει και θα καθιστά ευχερέστερη την καλύτερη και αρμονικότερη εξισορρόπηση και το συντονισμό της λειτουργίας των συντεταγμένων οργάνων της πολιτείας, τον ταχύτερο εκσυγχρονισμό και τον εκτενέστερο εκδημοκρατισμό στη διάρθρωσή τους, την αποκατάσταση μεγαλύτερης διαφάνειας και αποτελεσματικότητας και ευελιξίας στην λειτουργία του πολιτικού μας συστήματος γενικότερα. Ένα Σύνταγμα που να απελευθερώνει το άτομο από τα ασφυκτικά δεσμά της έντονης κρατικής παρουσίας και θα περιορίζει το κράτος σε εκείνες τις λειτουργικές δραστηριότητες που είναι απόλυτα αναγκαίες για την προστασία των ατομικών των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και τη διασφάλιση των κοινωνικών αγαθών και της κοινωνικής ειρήνης. Δηλαδή, η προσεχής μεταρρύθμιση και αναθεώρηση των συνταγματικών διατάξεων πρέπει να ενισχύσει τα στοιχεία και τις προϋποθέσεις για την καλύτερη ποιότητα της δημοκρατίας συνολικά.

Θα ήθελα εδώ να θέσω ορισμένα ερωτήματα για θέματα που θα συζητηθούν βέβαια εν εκτάσει στις προσεχείς συνεδριάσεις.

Σχετικά με το σύστημα εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας: πώς γίνεται να είναι επιθυμητό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να απολαμβάνει της ευρύτερης λαϊκής αποδοχής και ταυτόχρονα να επιδιώκεται ο περιορισμός της πλειοψηφίας των 2/3 που προβλέπει το παρόν Σύνταγμα για την εκλογή του, σε απλή πλειοψηφία; Δηλαδή με το 35% με τον ισχύοντα εκλογικό νόμο, θεωρητικά θα μπορεί να εκλέγεται Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Ποιος το είπε αυτό; Δεν υπάρχει αυτό.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ: Ετέθη. Μακάρι και να μην είναι έτσι. Δηλαδή να μη συσχετίζεται καν –αυτό λέτε– η επιλογή, η ανάδειξη του με βουλευτικές εκλογές και ταυτόχρονα να μη συζητείται καν η απ'ευθείας εκλογή του από το λαό; Δεν είναι αυτό μια αντίφαση, δεν είναι *contradictio in terminis*; Το επιχείρημα ότι εάν εκλεγεί απ'ευθείας από το λαό θα πρέπει να έχει αυξημένες αρμοδιότητες δεν το έχουν άραγε αντιμετωπίσει άλλες χώρες, όπως η Ιρλανδία και η Αυστρία; Η απ'ευθείας εκλογή από το λαό, εκτός του ότι είναι δημοκρατικότερη, εκτός του ότι είναι ευρύτατα αποδεκτή από τον ελληνικό λαό, συμβάλλει στην πολιτική σταθερότητα. Θα επανέλθω σε αυτό το θέμα όταν θα γίνει η συζήτηση επί του σχετικού άρθρου.

Σχετικά με το εκλογικό σύστημα: Είναι σωστό να αλλάζει το εκλογικό σύστημα όποτε το επιθυμεί η κάθε κυβέρνηση για να εξυπηρετήσει τις εκλογικές της επιδιώξεις; Δεν είναι ειλικρινέστερο και τιμιότερο να κατοχυρωθεί η διαδικασία επιλογής εκλογικού νόμου, έτσι ώστε ο εκλογικός νόμος να μη χρησιμοποιείται ως ευκαιριακό όπλο για την επίτευξη συγκεκριμένων πλειοψηφιών; Και δεν είναι φανερά υποκριτικό ο Πρωθυπουργός να ζητά τη συνταγματική ρύθμιση αυτού του θέματος, αλλά να αρνείται να απαντήσει εάν θα διατηρήσει το ισχύον εκλογικό σύστημα στις προσεχείς εκλογές, πράγμα που εξαρτάται ουσιαστικά από τον ίδιο; Και βέβαια οι προσεχείς εκλογές πιθανότατα να μην γίνουν εφέτος. Δεν πιστεύω ότι ο κ. Σημίτης θα αποτολμήσει εκλογές για να απωλέσει πρόωρα την εξουσία. Δεν νομίζω ότι θα διακινδυνεύσει κάτι τέτοιο. Αλλά είναι ορθό να λέει ότι πρέπει να ρυθμισθεί συνταγματικά από τη Βουλή το θέμα του εκλογικού νόμου, αλλά να μην δεσμεύεται για τις προσεχείς εκλογές;

Σχετικά με τα πανεπιστήμια. Ποιοι άραγε λόγοι κοινωνικοί, οικονομικοί ή εκπαιδευτικοί δεν επιτρέπουν τη συνύπαρξη κρατικών και μη πανεπιστημίων και υποχρεώνουν χιλιάδες νέους σε φοιτητική μετανάστευση και τη χώρα σε οικονομική

αιμορραγία; Γιατί να μην επιτραπεί η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών πανεπιστημίων υπό συγκεκριμένους και αυστηρά τηρούμενους όρους, που θα εξασφαλίζουν υψηλό μορφωτικό και επιστημονικό επίπεδο;

Σχετικά με τη Δημόσια Διοίκηση. Η Δημόσια Διοίκηση μετά από αλλεπάλληλες και συχνά άστοχες μεταρρυθμίσεις εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται σε μεγάλο βαθμό από έλλειψη αποτελεσματικότητας και βρίσκεται σε αναντιστοιχία με τις σύγχρονες ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας, την αξιόπιστη προσπάθεια συμμετοχής της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Ένωση και τις απαιτήσεις για διατήρηση και σχετική βελτίωση της θέσης της χώρας σε μια έντονα ανταγωνιστική παγκοσμιοποιούμενη οικονομία. Αρκεί άραγε η επιβολή προστίμων για να καλύψει την τεχνολογική και τεχνοκρατική ανεπάρκεια του διοικητικού μας μηχανισμού και να του επιτρέψει τον επιτυχή ανταγωνισμό με τους αδρά αμειβόμενους, τιμώμενους και εκτιμώμενους μηχανισμούς των ευρωπαϊκών χωρών;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η αναθεώρηση του Συντάγματος, εφόσον πραγματοποιηθεί σωστά, είναι μία ευκαιρία αναπροσαρμογής και αναβάθμισης θεσμών και ταυτόχρονα επίτευξης ενός ευρύτερου *consensus* των πολιτικών δυνάμεων και του λαού στην πολιτική δεοντολογία. Σε μία εποχή που οι κομματικές αντιπαραθέσεις δεν πρέπει να αποδυναμώνουν την εθνική ενότητα, η αναθεώρηση και η πρόκληση της κοινής συμβολής στην επιτυχερότερη πραγμάτωσή της, μπορεί να αποτελέσουν την απαραίτητη θεμελίωση του δημόσιου βίου σε νέες συντεταγμένες. Και παράλληλα μπορούν να συμβάλλουν στον περιορισμό και στην αναστροφή της επικίνδυνης και συνεχώς αυξανόμενης τάσης απάθειας, αδιαφορίας και αποχής του λαού από τα κοινά και στην εντατικοποίηση του λαϊκού ενδιαφέροντος και της λαϊκής παρουσίας και συμμετοχής σε όλους τους τομείς των αποφάσεων και σε όλα τα κέντρα ελέγχου.

Οι Βουλευτές εν γνώσει των όσων θα διατυπωθούν στην τρέχουσα συζήτηση και αφού εκτιμήσουν κατ'άξian όσα θα ακουστούν στο δεύτερο στάδιο της αναθεωρήσεως θα διαμορφώσουν οριστικά τις νέες διατάξεις. Κοινή είναι η ευχή Βουλευτές και κόμματα και ιδιαίτερα οι πλειοψηφίες της σημερινής και της επόμενης Βουλής να αρθούν υπεράνω οποιασδήποτε κομματικής σκοπιμότητας και να αντιμετωπίσουν τις προτάσεις της αναθεωρήσεως σωστά, ώστε όσες γίνουν δεκτές να ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της ελληνικής ζωής. Αυτό προέχει και αυτό είναι το ζητούμενο.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)
ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο κύριος Υπουργός έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Κύριε Πρόεδρε, ακούω από τις επτά η ώρα το πρωί να χαλάει ο κόσμος από διάφορους εκφωνητές ραδιοφωνικών σταθμών. Κλάματα, ολοφυρόμενοι, υβρίζοντες, προπηλακίζοντες και συκοφαντούντες ότι κατεστράφη η χώρα, ότι δεν μπαίνουμε τώρα, αλλά ούτε και το 2000 στην ΟΝΕ και ότι φταίει η Κυβέρνηση. Βέβαια από δημοσιογράφους, οι οποίοι πρόσκεινται στη Νέα Δημοκρατία ή κάνουν τον σπήκερ ή τον πράκτορα της Νέας Δημοκρατίας. Δεν είναι ανάγκη να τους αναφέρω τώρα.

Κοιτάξετε: Ξέχασαν οι κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, ότι επί τριάντα χρόνια κυβέρνησε η Νέα Δημοκρατία και παρέδωσε την εξουσία στις 13 Οκτωβρίου 1993 στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. υπό τον αειμνηστο Πρόεδρό μας, Ανδρέα Παπανδρέου.

Εμείς, παραλάβαμε πληθωρισμό το 1981, της τάξης του 25,4%. Παραδώσαμε τον Ιούλιο του 1986 πληθωρισμό της τάξης του 13,1%. Παραλάβαμε ξανά – Οκτώβριο 1993 – 14,5%. Όταν ρίξαμε από το 25,4% στο 13,1% τον πληθωρισμό, με το γιγαντιαίο έργο που καναμε, βεβαίως ...

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Ο στόχος σας ποιος ήταν;
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θα απαντήσω σε άλλη φάση, ιδιαίτερα. Μη φάμε τώρα την ώρα.

Τώρα, για την ανεργία, παραδώσαμε 7,1% και βρήκαμε 10,2%, ως Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που διορίστηκα, βρήκα 10,2% σε όλους τους μηχανισμούς καταγεγραμμένο.

Τώρα το δημόσιο χρέος. Γεγονός είναι ότι χρεώσαμε τη χώρα. Παραλάβαμε επτακόσια–οκτακόσια δισεκατομμύρια (700.000.000.000–800.000.000.000) δραχμές και όλα τα χρέη του εξωτερικού. Αφήσαμε έξι τρισεκατομμύρια επτακόσια σαράντα δισεκατομμύρια (6.740.000.000.000) δραχμές δημόσιο χρέος, γιατί δανειστήκαμε και κάναμε τα μεγάλα έργα. Βρήκαμε τον Οκτώβριο 1993 είκοσι τεσσάραιμι τρισεκατομμύρια (24.500.000.000.000) δραχμές. Πάρτε τα και αν αυτά δεν είναι ακριβή...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είναι έτσι, κύριε Υπουργέ!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σας παρακαλώ μη διακόπτετε γιατί θα ακούσετε καμία καμπάνα. Όταν παίρνω το λόγο, πετάγεσθε όλοι. Σας κακοφαίνεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, κάντε ησυχία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Οι επενδύσεις έτρεχαν με ρυθμό 11%. Πλην τις βρήκαμε κάτω του μηδενός. Η βιομηχανική παραγωγή έτρεχε με ρυθμό 5%. Το ΑΕΠ με 4,5%. Και βρήκαμε τους ρυθμούς κάτω του 19%. Λοιπόν, οικονομία κατεστραμμένη. Όλα αυτά είναι γραμμένα.

Σ' αυτό το διάστημα, κύριε Δήμα, ήσασταν εκτός Κυβερνήσεως και δεν τα θυμόσαστε. Το 1992, η Κυβέρνησή σας, κατέθεσε ολοκληρωμένο, κατά την άποψή της, πρόγραμμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ακριβώς για να είμαστε δεκτοί στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το απέριψε. Είναι γεγονός.

Εμείς συμμορφώσαμε τα πράγματα. Δεν λέω ότι τα σώσαμε, αλλά δεν θα μας πάρετε και το βόιδι όταν χρωστάτε. Και μεν χρωστάτε και μας ζητάτε και το βόιδι, κατά το κοινώς λεγόμενο. Και κλαίτε από το πρωί και ολοφύρεσθε εδώ. Έρχεται ο κ. Σιούφας να μιλάει και για καιροσκοπισμούς και σταματώ εδώ.

Η κρατούσα άποψη του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και την οποία προσωπικά θα κρατήσω, είναι ότι δεν θα γίνει ξέφραγο αμπέλι η χώρα, με δημιουργία εδώ υποκαταστάτων ξένων πανεπιστημίων. Πάρτε το απόφαση. Δεν πρόκειται να κάνουμε βήμα πίσω. Σχετικά με την ασυλία το προνόμιο που έχει, το αξίωμα, όχι ο Βουλευτής, της ασυλίας δεν θα θιγεί.

Το έχει παρακάνει η κυβέρνηση σας της Δεξιάς. Δεν είναι ανάγκη να το αναφέρω τώρα εδώ.

Επίσης, όσον αφορά τη μυστικότητα της ψηφοφορίας καλά κάναμε και την καταργήσαμε. Η Βουλή θέλει άνδρες! Ο δημόσιος βίος θέλει άνδρες όχι υποκρυπτόμενους! Τι το κακό έχει που καταργήσαμε τη μυστική ψηφοφορία, ελεύθερα ο καθένας να εκφράζεται! Και κακώς παραμένει ακόμα και για το θέμα της λεγόμενης βουλευτικής ασυλίας! Κάκιστα! Η μυστικότητα.

Κύριοι συνάδελφοι, πέρα απ' αυτά, κάναμε οπωσδήποτε μία καλή προσπάθεια όλοι αυτές τις τρεις ημέρες. Πήραν το λόγο πολλοί συνάδελφοι, μιλήσαμε, διασταυρώσαμε ξίφη εν πάση περιπτώσει, δουλέψαμε. Γιατί τα χαλάτε την τελευταία στιγμή;

Τι δουλειά έχει η ΟΝΕ, κύριε Σιούφα, με την αναθεώρηση του Συντάγματος; Αλλά, να περάσετε τη γραμμή! Δεν θα την περάσετε! Να απολογηθείτε. Αυτά τα καταγγέλλω, είναι σωστά. Να απολογηθείτε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Εσείς να απολογηθείτε! Εσείς έχετε την ευθύνη, όχι ο ελληνικός λαός!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ κύριε Σιούφα, μη διακόπτετε. Σας παρακαλώ!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θα απολογηθείτε! Είναι νούμερα αυτά καταγεγραμμένα. Καλείσθε να απολογηθείτε. Όχι που μου βγήκατε από το πρωί και πιάσατε όλοι τους σταθμούς, περιλαμβανομένων και ορισμένων που δεν λείπουν εξ ημών καθημερινώς και λέτε, έτσι για να μιλάτε, για την καταστροφή της χώρας, ότι δεν θα μπορούμε ούτε το 2000. Άκουσα εδώ ότι θα μπει πρώτα η Ουγγαρία

κλπ! Θα μπορούμε, γιατί πάμε καλά και κρατάμε καλά και θα κρατήσουμε καλά. Και κρατάμε καλύτερα όταν μας μπαίνετε και στη μύτη. Και φταίτε και ζητάτε και τα ρέστα! Και μας χρωστάτε και μας ζητάτε και το "βόιδι"!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Ο Πασσαλίδης είχε πει: "Μην ουγγαρίζετε". Το θυμάσθε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ!

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Αυτό ήταν μεσημβρινό αστείο και ήταν πολύ πολιτισμένο!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ! Να πέσουν λίγο οι τόνοι. Δεν πρέπει τώρα να οξύνουμε τη συζήτηση. Είμαστε και κουρασμένοι και τα νεύρα ερεθίζονται ευκολότερα. Παρακαλώ!

Κύριε Υπουργέ, συνεχίστε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης):

Σε πέντε, έξι θέματα παρουσιάζεται η διαφωνία μας. Κατά τα άλλα πάμε καλά. Κρατήστε τις θέσεις σας, κρατήστε τις αντιρρήσεις σας, όπως νομίζετε πολεμήστε μας, όχι όμως με τέτοια μέσα τα οποία επιχειρείτε να περάσετε και εδώ μέσα. Εδώ δεν περνούν. Έξω περνούν. Τα όπλα όταν χρειάζονταν τα παίρναμε εμείς, όταν μερικοί από σας συνεργαζόσαστε με τους Γερμανούς!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ. Μην οξύνετε τη συζήτηση, κύριε Υπουργέ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Καλά πήγαμε μέχρι τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Να πάμε καλά και μέχρι το τέλος. Παρακαλώ!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Γιατί, λοιπόν, μου βάζετε ξένα θέματα εδώ; Είδατε, λοιπόν, πόσο φταίτε; Είδατε πόσο υπόπτως κινείσθε; Είδατε πόσο αισθάνεσθε ένοχοι και μου βγάξετε το θέμα του Συντάγματος για να μου βάλετε το θέμα της ΟΝΕ! Και εδώ θα λογοδοτήσετε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Η Βουλή είναι πολιτικό Σώμα και θα ακούγονται είτε σας αρέσουν είτε δεν σας αρέσουν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Υπάρχει και ένας Κανονισμός, κύριε συνάδελφε, από τον οποίο όταν εξέρχεται ο Βουλευτής ανακαλείται στην τάξη. Δεν είσθε σε καφενείο, είσθε στη Βουλή! Υπάρχει Κανονισμός, τον οποίο δεν σέβεσθε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Τον γνωρίζω εξίσου καλά με σας!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ!

Έληξε η συζήτηση. Κύριοι συνάδελφοι, έχω την τιμή να ανακοινώσω στο Σώμα ότι τη συνεδρίασή μας παρακολουθούν από τα δυτικά θεωρεία εξήντα μαθητές και τέσσερις συνοδοί–καθηγητές από το Γυμνάσιο Καστριτσίου Νομού Αχαΐας, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ".

Τους καλωσορίζουμε στο Κοινοβούλιο.

(Χειροκροτήματα απ' όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ο κ. Βενιζέλος έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, σας παρακαλώ το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν δικαιούσθε το λόγο. Έχετε μιλήσει τρεις φορές.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Δικαιούμαι ως Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Εξαντλήσατε το δικαίωμά σας.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, ακούστηκαν ορισμένα πράγματα και χρειάζονται μια απάντηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ! Κύριε Παυλόπουλε, εξαντλήσατε το δικαίωμά σας. Ο κ. Βαρβιτσιώτης θα μιλήσει μετά και οι άλλοι, όσοι δικαιούνται.

Ο κ. Βενιζέλος έχει το λόγο για δέκα λεπτά.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ζητώ το λόγο από τον Πρόεδρο και όχι από τον Υπουργό Δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι, δεν έχετε το λόγο. Έχει το λόγο ο κ. Βενιζέλος. Έχει το λόγο ο κύριος

Υπουργός.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ένα λεπτό πριν από τον κύριο Υπουργό ζητώ το λόγο κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι έχει το λόγο ο κύριος Υπουργός. Σας παρακαλώ!

Είχαμε μία ομαλή συζήτηση μέχρι τώρα κουραστήκαμε και λίγο ερεθίστηκαν τα πνεύματα και θα τη χαλάσουμε;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Για ένα λεπτό μόνο, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι, σας παρακαλώ να αυτοκυριαρχηθούμε όλοι.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Τι να κάνουμε; Χρειάζεται απάντηση στα Πρακτικά ως προς αυτά που ελέγχθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι, κύριε συνάδελφε!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριοι συνάδελφοι η συζήτηση που διεξήχθη επί της αρχής ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σεβαστείτε τον Κανονισμό.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ: Αρχίζοντας από σας, κύριε Υπουργέ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ σεβαστείτε τον ομιλητή.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Σιούφα, μιλάμε ενώπιον της συνταγματικής ιστορίας της χώρας. Χρειάζεται ηρεμία και ικανότητα αυτουπέρβασης!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριοι συνάδελφοι, για το Σύνταγμα συζητάμε, για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Για το Θεό!

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριοι συνάδελφοι η τριήμερη συζήτηση επί της αρχής των προτάσεων αναθεώρησης του Συντάγματος απέδειξε ότι πράγματι η βασική παραδοχή από την οποία εκκίνησε η συζήτηση αυτή, πως πρόκειται για μια συναινετικού χαρακτήρα συζήτηση, επιβεβαιώθηκε. Το λέω αυτό διότι είχα αποσαφηνίσει στην αρχική μου αγόρευση ποια είναι η έννοια της συναίνεσης γύρω από τον Καταστατικό Χάρτη της χώρας:

Η συναίνεσή μας γύρω από το Σύνταγμα δεν ακυρώνει τις πολιτικές, τις ιδεολογικές, τις αισθητικές, τις ιστορικές διαφορές μας. Δεν υποστέλουμε τις σημαίες των πολιτικών παρατάξεων. Δεν πρόκειται να συμφωνήσουμε εδώ ενδεχομένως γύρω από την προοπτική της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, γύρω από την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, γύρω από το κοινωνικό κράτος, αλλά συμφωνήσαμε γύρω από τις μεγάλες βασικές επιλογές που διαμορφώνουν το πλαίσιο, το θεσμικό και συνταγματικό, μέσα στο οποίο θα κινηθεί η χώρα τον επόμενο αιώνα και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό.

Βέβαια μία συζήτηση για την αναθεώρηση είναι μια συζήτηση κατ' εξοχήν πολιτική και ως πολιτική συζήτηση βεβαίως έχει και τις παρεκκλίσεις της και προκαλεί τις αντιθέσεις της γιατί έτσι τροφοδοτείται ο δημοκρατικός διάλογος. Όμως δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να χάνουμε από τα μάτια μας τις θεμελιώδεις επιλογές γύρω από τις οποίες συμφωνούμε.

Και φοβούμαι ότι δεν αποφύγαμε εδώ το ολισθήμα στο συνταγματικό μαξιμαλισμό και στη δημαγωγία, φαινόμενα τα οποία είχα φροντίσει εγκαίρως να εντοπίσω και να καταδικάσω.

Ακούστηκαν και σήμερα φωνές –και αναφέρομαι πρωτίστως στην πιο χαρακτηριστική περίπτωση που ήταν η αγόρευση του κ. Κωνσταντίνου Μητσotάκη– σύμφωνα με τις οποίες η αναθεώρηση είναι αβάρη και άνευρη ενώ πρέπει να κινήσουμε μία διαδικασία ολικής αναθεώρησης χωρίς κανένα φραγμό έτσι ώστε η επόμενη Βουλή με απλή πλειοψηφία, με πλειοψηφία δηλαδή εκατόν πενήντα ενός Βουλευτών να μπορεί να θέσει εκ ποδών ουσιαστικά τον αυστηρό χαρακτήρα του Συντάγματος κ.ο.κ.

Θέλω να απαντήσω σε όλες αυτές τις ανιστόρητες απόψεις –γιατί πρόκειται για βαθύτατα ανιστόρητες απόψεις– ότι αν κάτι κομίζει το Σύνταγμα τους δύο τελευταίους αιώνες, αν κάτι έχει συνεισφέρει στο θεσμικό πολιτισμό είναι οι εγγυήσεις που συνοδεύουν τον αυστηρό του χαρακτήρα. Γι αυτό πρέπει πάντα με πολύ μεγάλη περίσκεψη μετά φόβου ιστορικού και

πολιτικού, να κινούμε τις διαδικασίες αυτές και να αίρουμε τους φραγμούς της αυξημένης πλειοψηφίας.

Γιατί αυτό που έχει σημασία ως προς τη διαδικασία αναθεώρησης είναι το ίδιο που έχει σημασία και ως προς τον αυστηρό χαρακτήρα του Συντάγματος: Είναι να ξέρουμε με πολύ μεγάλη σαφήνεια πού συμφωνούμε και άρα κινούμε τη διαδικασία της αναθεώρησης με αυξημένη πλειοψηφία και πού διαφωνούμε, οπότε πρέπει να κρατήσουμε την εγγύηση της αυξημένης πλειοψηφίας για τη επόμενη Βουλή προκειμένου να διαμορφώσουμε μία πραγματική πολιτική συναίνεση.

Και χαίρομαι γιατί τα σημεία στα οποία εντοπίζονται διαφωνίες είναι πάρα πολύ λίγα, εξαιρετικά λίγα.

Θέλω επίσης να απαντήσω σε ορισμένες απόψεις που ακούστηκαν από την πλευρά της ελάσσονος Αντιπολίτευσης. Κληθήκαμε να απαντήσουμε σε ερωτήματα, κυρίως τα διατύπωσε ο κ. Κωνσταντόπουλος, γιατί δεν εφαρμόζουμε τώρα ορισμένες θεσμικού χαρακτήρα μεταβολές που τις επαγγελλόμαστε με την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Εξηγήσαμε με πολύ μεγάλη σαφήνεια ότι αυτές οι ριζοσπαστικές θεσμικές τομές έχουν ήδη επέλθει και το Σύνταγμα έρχεται να επιβεβαιώσει και να σταθεροποιήσει, να καστατήσει συνταγματικές διατάξεις αυτές τις θετικές μεταβολές. Δεν πήραμε πρωτοβουλίες στο χώρο της Δημόσιας Διοίκησης με το ν. 2190; Δεν πήραμε πρωτοβουλίες στο χώρο των Μέσων Ενημέρωσης με τη νομοθεσία που ισχύει και που αξιώνει την εφαρμογή της; Δεν πήραμε πρωτοβουλίες σε σχέση με την ανεξάρτητη διοικητική αρχή για την προστασία του προσωπικού βίου και των προσωπικών δεδομένων; Δεν κάναμε πολύ σημαντικές τομές στο χώρο της δικαιοσύνης; Δεν καθιερώσαμε τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση;

Άρα, ας αποφεύγουμε ρητορικού και δημαγωγικού, θα μου επιτρέψετε να πω, χαρακτήρα ερωτήματα. Γιατί με συνέπεια και συστηματικότητα προωθούμε το συνολικό θεσμικό έργο της Κυβέρνησης που τώρα πια υποστηρίζεται και επιστεγάζεται με την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Τούτων δοθέντων, θα μου επιτρέψετε να δώσω, πολύ επιγραμματικά και υπαινικτικά ορισμένες απαντήσεις σε βασικά θέματα που αναδείχθηκαν από τη συζήτηση.

Η πρόταση του ΠΑΣΟΚ για την αναθεώρηση του τρόπου εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας, ενώ είναι με σαφήνεια διατυπωμένη και έχει στο επίκεντρό της την πανθομολογούμενη ανάγκη να αποσυνδεθεί η διαδικασία εκλογής του αρχηγού του κράτους από την απειλή διάλυσης της Βουλής και άρα από την απειλή πρόωγων εκλογών και άρα από την υπονόμηση της κυβερνητικής σταθερότητας, έγινε αντικείμενο παρεξηγήσεων, θέλω να πιστεύω καλόπιστων.

Ουδέποτε η Κυβέρνηση, ουδέποτε η πλειοψηφία δια του εισηγητού της είπε ότι η λύση που προτείνει το ΠΑΣΟΚ έχει σχέση με εκλεκτορικά Σώματα εκτός Βουλής ή με μείωση της αναγκαίας πλειοψηφίας. Πάντα λέγαμε ότι η επόμενη Βουλή θα επεξεργαστεί με φαντασία, με ευρηματικότητα και ευελιξία μία συναινετική λύση. Συναινετική λύση σημαίνει μία λύση που να μπορεί να την ψηφίσει και η Αντιπολίτευση, αλλιώς η αναθεώρηση δεν μπορεί να ολοκληρωθεί, διότι χρειάζονται εκατόν ογδόντα ψήφοι. Άρα, πάντοτε εννοούσαμε μία πειστική για την Αντιπολίτευση πρόταση.

Σας θυμίζω ότι σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη του Συντάγματός μας, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, αν δεν επιτευχθεί η εκλογή του στην πρώτη Βουλή με εκατόν ογδόντα ψήφους, μπορεί να εκλεγεί από τη δεύτερη Βουλή ακόμη με τη σχετική πλειοψηφία, δηλαδή ακόμη και με εκατόν είκοσι ψήφους.

Σας θυμίζω ότι ο Κωνσταντίνος Καραμανλής στη δεύτερη θητεία του εξελέγη με πλειοψηφία εκατόν πενήντα μιας ψήφων μόνο από τη Νέα Δημοκρατία. Σας θυμίζω επίσης ότι η Νέα Δημοκρατία, η οποία κόπτεται υπέρ του συναινετικού Προέδρου, δεν ψήφισε τον Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο, ένα δηλαδή πολιτικό πρόσωπο που προέρχεται ιστορικά από τους κόλπους της, κάνοντας μία επίδειξη μικροψυχίας κομματικής, για να εξυπηρετήσει σκοπούς που δεν συνδέονται με την

εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Για το λόγο αυτό η πρότασή μας λύνει το κομβικό ζήτημα που είναι η αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου από την απειλή διάλυσης της Βουλής χωρίς μείωση της αναγκαιότητας προς εκλογήν πλειοψηφίας και χωρίς να αφαιρείται η αρμοδιότητα αυτή από τη Βουλή, στην οποία και πρέπει αποκλειστικά να ανήκει.

Η πρότασή μας είναι: Από την τρίτη ψηφοφορία και μετά να αρκεί η πλειοψηφία των 3/5 του όλου αριθμού των Βουλευτών. Δηλαδή να απαιτείται και να αρκεί για την εκλογή, πλειοψηφία εκατόν ογδόντα Βουλευτών, η οποία τώρα πια μπορεί πάρα πολύ εύκολα να επιτευχθεί, γιατί όλη η διαδικασία πολιτικά αποφορτίζεται, αποσυνδέεται από διάφορα εκλογικά σενάρια. Δεν υπάρχει κίνητρο για τα κόμματα της Αντιπολίτευσης να μη συμπράττουν στην ανάδειξη ικανού και αξιόπιστου προσώπου. Τα ίδια τα κόμματα της Αντιπολίτευσης μπορούν να συμβάλουν δημιουργικά προτείνοντας τέτοια πρόσωπα. Η πλειοψηφία απέδειξε ότι με χαρά αποδέχεται και ψηφίζει πρόσωπα άλλης πολιτικής καταγωγής που έχουν τη δική τους προσωπική πολιτική αξία, όπως ο σημερινός Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Είμαι βέβαιος ότι η αναγκαία πλειοψηφία θα επιτυγχάνεται αμέσως, γιατί διαφορετικά τα κόμματα της Αντιπολίτευσης επωμίζονται ένα βάρος για τη φθορά και την υποτίμηση των κοινοβουλευτικών διαδικασιών.

Η πρότασή μας έχει το τεράστιο θεσμικό προσόν να διασφαλίζει σε κάθε περίπτωση την εκλογή συναινετικού Προέδρου Δημοκρατίας με αυξημένη πλειοψηφία, γιατί η ισχύουσα ρύθμιση δεν το διασφαλίζει αυτό. Το γεγονός ότι υπάρχει μία νωπή πλειοψηφία στη Βουλή και το γεγονός ότι μεσολάβησαν εκλογές δεν αλλάζει το δεδομένο ως προς τη μονοκομματική ή μη πλειοψηφία που εκλέγει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Μια νωπή μονοκομματική πλειοψηφία δεν παύει να είναι μονοκομματική. Αυτό το τεράστιο μειονέκτημα που ταλαιπωρεί το πολίτευμα, αίρεται τώρα, θεραπεύεται, με την πρότασή μας.

Σας θυμίζω δε ότι σε όλες τις προεδρικές εκλογές είχαμε περιπέτειες. Είχαμε περιπέτεια για το πολίτευμα το 1980, όταν διεμβολίστηκε η τότε Ένωση Κέντρου, προκειμένου να βρεθούν οι εκατόν ογδόντα ψήφοι που ανέδειξαν τον Κωνσταντίνο Καραμανλή Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Είχαμε περιπέτεια και ένταση το 1985, όταν ουσιαστικά επήλθε σύγκρουση μεταξύ του Προέδρου της Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης για το ζήτημα της αναθεώρησης και των αρμοδιοτήτων του και προηγήθηκε η πρόωρη παραίτηση, κατά λίγες ημέρες, του Προέδρου της Δημοκρατίας. Το 1990 είχαμε μονοκομματική εκλογή του Κωνσταντίνου Καραμανλή και το 1995 είχαμε μια μικροκομματική άρνηση της Νέας Δημοκρατίας να υπερψηφίσει τον Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο.

Τώρα, όλα αυτά θεραπεύονται και ειλικρινά απορώ με ποια επιχειρήματα, οι κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, δεν θα δεχθούν αυτήν την πρότασή μας.

Έρχομαι τώρα στο δεύτερο μεγάλο θέμα που προέκυψε εκ των πραγμάτων, που είναι η σχέση κράτους και Εκκλησίας. Το ζήτημα αυτό, κύριοι συνάδελφοι, δεν τίθεται στην παρούσα διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος. Δεν περιλαμβάνεται στις προτάσεις και δεν περιλαμβάνεται κατά τρόπο ενσυνείδητο.

Γίνεται μια θεμελιώδης παρεξήγηση –και αυτή είναι η πρώτη μου παρατήρηση– ανάμεσα σε δυο συγγενικά αλλά διαφορετικά τελικώς θέματα. Είναι άλλο θέμα η συνταγματική ρύθμιση των σχέσεων κράτους και Ορθόδοξης Εκκλησίας και άλλο ζήτημα η ολοκλήρωση των εγγυήσεων της θρησκευτικής ελευθερίας.

Το άρθρο 13 του Συντάγματος, θεωρήθηκε το 1975 μια μεγάλη καινοτομία, διότι περάσαμε από το επίπεδο της απλής ανεκτικότητας, της *tolerance*, της ανεξιθρησκείας, στο ολοκληρωμένο πλαίσιο της θρησκευτικής ελευθερίας, της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της ελευθερίας της λατρείας. Η δε απαγόρευση του προσηλιτισμού που αφορούσε πριν όλες τις άλλες θρησκείες πλην της επικρατούσας, τώρα καταλαμβάνει όλες τις θρησκείες και την επικρατούσα.

Σε αυτά τα δυο επίπεδα δίνουμε δυο σαφείς αλλά χωριστές

απαντήσεις. Είμαστε αναφανδόν υπέρ της ολοκλήρωσης της θρησκευτικής ελευθερίας. Τα θέματα για τα οποία κατηγορείται η χώρα στους διεθνείς οργανισμούς είναι θέματα όπως ο διορισμός εκπαιδευτικών άλλου θρησκειώματος ή δόγματος, θέματα σχετικά με τη μεταχείριση των μαρτύρων του Ιεχωβά, τη στρατιωτική τους θητεία κ.ο.κ. Όλα αυτά έχουν σχέση με τη θρησκευτική ελευθερία και όχι με το καθεστώς των σχέσεων κράτους και Εκκλησίας. Όλα αυτά τα αντιμετωπίζει ήδη σε μεγάλο βαθμό –όχι πλήρως, αλλά σε μεγάλο βαθμό– η κοινή νομοθεσία και τώρα διαμορφώνουμε τις προϋποθέσεις για την πλήρη ολοκλήρωση της θρησκευτικής ελευθερίας. Μην ξεχνάμε ότι το επίπεδο προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων στην Ελλάδα είναι υψηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Στα ευρωπαϊκά Συντάγματα δεν υπάρχουν διατάξεις όπως αυτές του άρθρου 6 για τις προϋποθέσεις σύλληψης και προφυλάκισης ή για τα ανώτατα όρια της προφυλάκισης. Αυτά που για εμάς είναι αυτονόητα αλλού δεν ισχύουν.

Εδώ εντάσσεται και το ζήτημα του όρκου. Ο όρκος αφορά την ατομική συνείδηση του καθενός. Είναι ζήτημα ατομικής θρησκευτικής ελευθερίας. Εάν κάποιος δεν θέλει να ορκιστεί –ο όρκος είναι θρησκευτική έννοια εξ ορισμού– δεν θα δώσει ένα είδος οιονεί λαϊκού όρκου, αλλά μπορεί να διαβεβαιώσει με την τιμή του. Κανείς δεν μπορεί να εξαναγκαστεί να πάρει μέρος σε μια θρησκευτικού χαρακτήρα τελετή, χωρίς να το θέλει, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι θα καταργήσουμε την ιστορική αναφορά στην Αγία, Ομοούσιο και Αδιάρητο Τριάδα, η οποία προέρχεται από τα Συντάγματα της Επανάστασης –όπως κατέδειξε ο κύριος Υπουργός Δικαιοσύνης– και είναι μια συμβολική αναφορά στην συνταγματική συνέχεια, άρα στην ιστορική συνέχεια αυτής της πολιτείας και αυτού του τόπου.

Η άλλη μεγάλη παρεξήγηση και αυτή είναι η δεύτερη παρατήρησή μου είναι ότι είναι δυνατόν να μην έχουμε συνταγματική και γενικότερα νομική ρύθμιση των σχέσεων κράτους και Εκκλησίας.

Η ρύθμιση αυτή πιστεύουν ορισμένοι ότι αφορά μόνο τη σχέση νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας με την Εκκλησία. Αφορά όμως πρωτίστως τη σχέση της δικαστικής εξουσίας με την Εκκλησία και αν η Εκκλησία δεν είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Και δεν ελέγχεται στα μη πνευματικά ζητήματα από το Συμβούλιο της Επικρατείας, θα ελέγχεται ως σωματείο ή ως ίδρυμα από τα πολιτικά δικαστήρια, όπως γίνεται τώρα με τους λεγόμενους παλαίημερολογίτες.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Στα πολιτικά δικαστήρια...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αυτό δεν μπορεί να γίνει, γιατί δεν το επιτρέπει ούτε η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κύριε Παυλόπουλε.

Το κυριότερο είναι η θεμελιώδης παρεξήγηση –και αυτή είναι η τρίτη παρατήρησή– όπως πιστεύουν ορισμένοι, ότι η ορθόδοξη Εκκλησία είναι στην Ελλάδα επίσημη ή κρατική θρησκεία. Δεν είναι έτσι. Δεν είναι ούτε επίσημη, ούτε κρατική θρησκεία. Είναι επικρατούσα θρησκεία, δηλαδή θρησκεία της μεγάλης πλειοψηφίας του ελληνικού λαού. Είναι μία διαπιστωτικός χαρακτήρα διάταξη.

Και θέλω να τονίσω, γιατί μπορεί αυτό να μην είναι γνωστό, ότι υπάρχουν σύγχρονα, προηγμένα –υποτίθεται– ευρωπαϊκά κράτη, στα οποία υπάρχει επίσημη κρατική θρησκεία, με αρχηγό της θρησκείας αυτής τον αρχηγό του κράτους, όπως είναι η αγγλικανική εκκλησία, που έχει επικεφαλής της τη βασίλισσα ή όπως ήταν μέχρι πριν από λίγους μήνες η σουηδική εκκλησία, η οποία είχε επικεφαλής της επίσης τον βασιλέα και ουσιαστικά τον αρμόδιο Υπουργό.

Η τελευταία μου, όμως, σχετική παρατήρηση είναι πολιτική. Σε κανένα άλλο κράτος της Ευρώπης, ο πολιτικός ρόλος της Εκκλησίας δεν είναι τόσο περιορισμένος. Ιδίως κατά τη μεταπολιτευτική περίοδο, η Εκκλησία επέδειξε αυτοσυγκράτηση, πολιτική ουδετερότητα, κράτησε ίσες αποστάσεις, δεν ενεπλάκη στον κομματικό ανταγωνισμό και δεν επιχείρησε να ασκήσει πολιτικού χαρακτήρα ιδεολογική επιρροή.

Υπάρχουν πολλές ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ιταλία, η Γαλλία, το Βέλγιο, όπου η Εκκλησία, είτε η Καθολική Εκκλησία

είτε προτεσταντικά δόγματα, παίζει ενεργό ρόλο μέσα στο κομματικό σύστημα. Συνδέει με συγκεκριμένα κόμματα ...

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Δεν είναι αλήθεια αυτό. Είναι συνταγματικά κατοχυρωμένα;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού):... και επίσης ασκεί τεράστια ιδεολογική επιρροή στις κοινωνίες αυτές. Υπάρχει φαινόμενο αντίστοιχο με την ιταλική χριστιανοδημοκρατία στη χώρα μας; Δεν υπάρχει.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Η ιταλική χριστιανοδημοκρατία διαλύθηκε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Πουθενά οι επίσκοποι της ορθόδοξης Εκκλησίας δεν παρεμβαίνουν σε κομματικές διαμάχες. Υπάρχουν όμως καθολικοί επίσκοποι ή προτεσταντικά δόγματα, που παρεμβαίνουν στην κομματική διαμάχη.

Η πρόταση για την τροποποίηση του άρθρου 3 του Συντάγματος, από προοδευτικής σκοπιάς κρινόμενη, στερείται παντελώς ιστορικότητας και διορατικότητας, γιατί εξωθεί την Εκκλησία σ' έναν ενεργό και επιθετικό ιδεολογικό και πολιτικό ρόλο, σ' ένα ρόλο παρεμβατικό, ο οποίος και την ουδετερότητά της θίγει και εκκλησιολογικά την αμφισβητεί και πολιτικά βλάπτει.

Καλώ όλους εκείνους, που με προχειρότητα και ερασιτεχνισμό κάνουν παρόμοιες προτάσεις, να ξανασκεφθούν τι προτείνουν, γιατί τα πάντα αξιολογούνται θεωρητικά, συγκριτικά και ιστορικά.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Χρόνια παλεύει η Αριστερά γι' αυτό. Αν εσείς ξεφύγατε, είναι άλλο ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ, κύριε Κολοζώφ, κάντε μου τη χάρη. Θα απαντήσει ο ειδικός εισηγητής.

Σας παρακαλώ, κύριε Υπουργέ, προχωρήσαμε αρκετά. Πρέπει να κάνουμε και μια μεσημεριανή διακοπή, για να αρχίσουμε την απογευματινή συνεδρίαση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Κολοζώφ, σας παρακαλώ να μιλήσετε εκ μέρους της κομμουνιστικής Αριστεράς, εκ μέρους του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος. Αφήστε αλώβητη την ευρύτερη έννοια της Αριστεράς.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Για κοιτάξετε ακόμα και τα δικά σας ντοκουμέντα του 1974. Τι μας λέτε τώρα;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Δείτε το ρόλο της Εκκλησίας στη Ρωσία τώρα, για να δείτε το αποτέλεσμα της πολιτικής του υπαρκτού σοσιαλισμού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε Υπουργέ, σας παρακαλώ, κάντε μου τη χάρη.

ΟΡΕΣΤΗΣ ΚΟΛΟΖΩΦ: Δείτε τι λέει ο Υπουργός Δικαιοσύνης στο συμβόλαιο με το λαό, ζητούσατε τον διαχωρισμό εκκλησίας και Κράτους.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Κολοζώφ, ήρεμα σας παρακαλώ. Σας λέω το εξής: Δείτε πώς έχει διογκωθεί το θρησκευτικό αίσθημα και ποιος είναι ο ρόλος της Εκκλησίας στη Ρωσία σήμερα, για να καταλάβετε πόσο ολέθρια υπήρξε ιστορικά η θρησκευτική πολιτική του υπαρκτού σοσιαλισμού επί δεκαετίες...

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Ούτε εκεί δεν είσθε ενημερωμένος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): ...για να είσθε προσεκτικότεροι και διορατικότεροι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε Υπουργέ, κάντε μου τη χάρη, τελειώνετε. Φτάνετε το χρόνο της πρωτολογίας πλέον.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Οι Βουλευτές δεν πρότειναν αλλαγή του άρθρου 3.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ, κύριε Σηφουνάκη.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Δεν αναφέρομαι στους πενήντα δύο Βουλευτές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ τον κ. Βαρβιτσιώτη να πάρει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Μισό λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Μισό λεπτό ναι, αλλά όχι βενιζέλειο μισό λεπτό! Της ελληνικής ώρας μισό λεπτό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Και τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, κάνοντας μία αναφορά και μόνο στο ζήτημα των μη κρατικών πανεπιστημίων, για το οποίο θα μιλήσω εκτενώς στην οικεία ενότητα.

Έχω ρωτήσει κατ' επανάληψη τη Νέα Δημοκρατία και η ερώτησή μου αυτή δεν είναι ρητορική.

Όταν λέτε ότι προτείνετε τη δυνατότητα σύστασης μη κρατικών, αλλά και μη κερδοσκοπικών πανεπιστημίων, εννοείτε πράγματι, κύριοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας, ότι σ' αυτό το μοντέλο πανεπιστημίου που φαντάζεσθε, οι φοιτητές θα εισάγονται αξιοκρατικά και οι καθηγητές θα εκλέγονται αξιοκρατικά ή τα κριτήρια θα είναι εισοδηματικά και εργοδοτικά; Εάν πράγματι τα πιστεύετε αυτά που λέτε, τότε σας πληροφορώ ότι η πρότασή σας...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Θα τα πείτε στο στάδιο της συζήτησης αυτής.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Τελειώνω, μισό λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Μα, ήδη έχετε τελειώσει.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): ...δεν έχει καμία σχέση με την τραγική πραγματικότητα της παραπαιδείας, στην οποία κυριαρχούν επιχειρηματίες...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Σήμερα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): ...που διευθύνουν εργαστήρια ελευθέρων σπουδών σε συνεργασία με διάφορα ξένα πανεπιστήμια, που αναπτύσσουν δραστηριότητες εκτός της χώρας τους, για να αντλήσουν πρόσθετους πόρους.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Που ανεχόμαστε σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αυτή είναι μία τραγική κατάσταση, που δεν λύνεται με τέτοιες προτάσεις, αλλά με ένα συνολικό, μεταρρυθμιστικό σχέδιο για το λύκειο και την εισαγωγή στα ΑΕΙ και για νέες ευκαιρίες εκπαίδευσης...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε Υπουργέ, παρακαλώ πάρα πολύ, τελειώσατε την αγόρευσή σας. Θα μπορούμε κατευθείαν στην άλλη συνεδρίαση. Δεν είναι δυνατόν να γίνει αυτό.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Όμως αυτό το συνολικό μεταρρυθμιστικό σχέδιο το έχουμε επεξεργαστεί και το εφαρμόζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν είναι δυνατόν να γίνει αυτό.

Ο κ. Βαρβιτσιώτης, γενικός εισηγητής της Νέας Δημοκρατίας, έχει το λόγο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Θα ήθελα πράγματι μία μετά λόγου γνώσεως ανταπάντηση στα θέματα αυτά...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Θα τα πείτε σε αυτήν τη φάση και σε αυτό το στάδιο συζητήσεως.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Πιστεύω, λοιπόν -να πω μία φράση, για να κλείσω...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν είναι φράση, που κλείνει, είναι φράση που ανοίγει συζήτηση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Πανηγυρικού χαρακτήρα.

Θέλω, λοιπόν, να πιστεύω, κύριοι συνάδελφοι, ότι με βάση τη ζύμωση, η οποία καλοπίστως έχει προκληθεί από τις αγορεύσεις και τις συζητήσεις επί της αρχής, θα μπορέσουμε συζητώντας επί των άρθρων να διατυπώσουμε τέτοιες αποφάσεις της Βουλής, που να ανοίγουν το δρόμο για μια πραγματικά συναινετική και μακροπρόθεσμη αναθεώρηση.

Ευχαριστώ για την ανοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Θα έρθετε το βράδυ να μιλήσετε για το δασικό, από την ώρα που θα αρχίσουμε μέχρι τα μεσάνυχτα.

Ο κ. Βαρβιτσιώτης έχει το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, το λόγο για ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι, σας παρακαλώ πάρα πολύ. Πέρασε αυτό το στάδιο της συζήτησεως.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Γιατί, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ πάρα πολύ, δεν έχετε το λόγο

Ορίστε, κύριε Βαρβιτσιώτη.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν δικαιούμαι να δώσω απάντηση ενός λεπτού;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Να μιλήσει, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Μα, με συγχωρείτε πάρα πολύ. Δεν είναι μόνο η απάντηση ενός λεπτού. Μπορεί να οδηγήσει η παρέμβασή σας και σε εκτροπή και όξυνση της συζήτησης. Κάτι ξέρει και ο επί είκοσι χρόνια θητεύων εδώ μέσα από την εμπειρία του...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Για ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ πάρα πολύ. Στο τέλος της συζήτησης.

Ορίστε, κύριε Βαρβιτσιώτη.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Εντάξει, για τα Πρακτικά τουλάχιστον.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, ολοκληρώθηκε σήμερα η τριήμερη συζήτηση επί της αρχής των προτάσεων για την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Πριν μπω στα θέματα, τα οποία κυριάρχησαν κατά τη συζήτηση αυτή, θα ήθελα να απαντήσω με δύο λέξεις στο επιχείρημα του Υπουργού Πολιτισμού και γενικού εισηγητού της πλειοψηφίας κ. Βενιζέλου, ο οποίος αναφέρθηκε στην αρχή της τοποθετήσεώς του απαντώντας στον κ. Κωνσταντόπουλο, όπως είπε, στις τομές, που δόθηκαν πραγματοποιήσε η παρούσα Κυβέρνηση.

Εμείς προσωπικά αρνούμαστε την αποτελεσματικότητα αυτών των τομών και κραυγαλέο παράδειγμα είναι η αναποτελεσματικότητα του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, το οποίο δεν έχει τα μέσα, δεν έχει τη νομοθεσία, δεν έχει τον προϋπολογισμό για να ασκήσει τις αρμοδιότητες εκείνες, τις οποίες ο νόμος του αναθέτει.

Αλλά εκείνο, το οποίο θέλουμε να επισημάνουμε είναι ότι, ανεξάρτητα από αυτά τα φραστικά πυροτεχνήματα στα οποία επιδόθηκε ο εισηγητής της Πλειοψηφίας, το μεγάλο έλλειμμα, το οποίο υπάρχει στον τόπο μας είναι η διαφάνεια και σ' αυτό δεν είδαμε, κύριε εισηγητά της Πλειοψηφίας, κανένα "ριζοσπαστικό" μέτρο. Αντιθέτως είδαμε οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας, για το θέμα αυτό προτάσεις ουσιαστικές, προτάσεις ριζοσπαστικές, να μη γίνονται δεκτές από σας.

Κύριοι συνάδελφοι –και λυπάμαι που απευθύνομαι μόνο σε άνδρες συναδέλφους, γιατί καμία από τις γυναίκες συναδέλφους, δεν μας τιμά με την παρουσία της αυτήν την προχωρημένη ώρα– χρήσιμη και εποικοδομητική ήταν η σημερινή συζήτηση. Γιατί επιτέλους η Κυβέρνηση αποσαφήνισε τις απόψεις της σε δύο βασικά θέματα. Το πρώτο είναι πως εννοεί την αποσύνδεση της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από τη ροή της πολιτικής μας ζωής, από τη συνέχεια του κυβερνητικού έργου.

Πέρασε πολλές φάσεις, οφείλω να ομολογήσω, αυτή η πρόταση του ΠΑΣΟΚ. Η πρώτη φάση ήταν μια ασάφεια και μια αοριστία. Υπενθυμίζω, ότι ο κύριος εισηγητής της Πλειοψηφίας –το επανέλαβε και σήμερα– είπε στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, "ας αφήσουμε την επομένη Βουλή με φαντασία και εφευρετικότητα, να βρει τη λύση. Αν είναι δυνατόν να δεχθεί η όποια Βουλή να αναθεωρήσει μια διάταξη, χωρίς η πλειοψηφία να έχει καθορίσει ποιός είναι ο στόχος στον οποίο κινείται.

Η δεύτερη φάση ήταν η συζήτηση που έγινε στην Επιτροπή Αναθεώρησης όπου κυριαρχούσα άποψη, ήταν ο περιορισμός του αριθμού των ψήφων που χρειάζονται για την εκλογή του Προέδρου Δημοκρατίας σε εκατόν πενήντα ένα. Αυτή ήταν η κυριαρχούσα άποψη.

Μη διαφωνείτε, κύριε Βενιζέλο, δεν την είπατε εσείς, αλλά η κυριαρχούσα άποψη μεταξύ των Βουλευτών του ΠΑΣΟΚ μελών της Επιτροπής Αναθεώρησης του Συντάγματος ήταν αυτή. Οι περισσότεροι υποστήριξαν, νομίζοντας ότι αυτή ενδεχομένως είναι η κυβερνητική γραμμή, ότι θα πρέπει να περιοριστεί ο αριθμός των αναγκών ψήφων από εκατόν ογδόντα, σε εκατόν πενήντα ένα.

Η άποψη αυτή εγκατελείφθη, ως νόθο τέκνο. Και εγκατελείφθη για έναν και μοναδικό λόγο. Διότι ο κύριος Πρωθυπουργός διεπίστωσε ότι μέσα στο ίδιο του το κόμμα υπήρχαν τόσες αντίθετες φωνές, ώστε κινδύνευε να υποστεί μια ήττα από την εσωκομματική του αντιπολίτευση. Και τώρα, φθάσατε να μας πείτε ότι θα έχουμε αυξημένο αριθμό ψηφοφοριών στη Βουλή, ώστε παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των ψήφων θα διατηρηθεί αυξημένος, τελικά θα εκλεγεί Πρόεδρος Δημοκρατίας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Κατατεθειμένη ήταν η πρόταση από μέλος της επιτροπής.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Την είπατε εσείς, κύριε Σηφουνάκη, και ο μόνος που την υποστηρίζατε στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος ήσαστε εσείς. Όλοι οι άλλοι στη μεγάλη τους πλειοψηφία υποστήριξαν τις εκατόν πενήντα ένα ψήφους, με μοναδικές εξαιρέσεις τη φωνή του κ. Πεπονή ή δεν θυμάμαι και ποια άλλη.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Διευρυμένο Σώμα κλπ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Είπαμε ότι θα το συζητήσουμε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αφήστε, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης. Εγώ αποτυπώνω τις συζητήσεις, όπως έγιναν στην Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος και δεν επιδιώχεται οποιαδήποτε ερμηνεία αυτή η αποτύπωση.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Να σας βεβαιώσει ο κ. Σηφουνάκης ότι είπαμε ότι θα το συζητήσουμε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Κατατέθηκαν πολλές προτάσεις, αλλά εγώ λέω τις δικές μου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Τώρα, λοιπόν υποστηρίζετε, ότι θα καθιερωθεί απερίοριστος αριθμός ψηφοφοριών με τις ίδιες πλειοψηφίες που ζητούνται από το σημερινό Σύνταγμα, ώστε στο τέλος η Βουλή θα αναγκαστεί να εκλέξει Πρόεδρο Δημοκρατίας.

Θα ήθελα να υπενθυμίσω στους κυρίους συναδέλφους το περιστατικό που συνέβη στην ιταλική Βουλή. Προ της εκλογής του κ. Περτίνι νομίζω εξελέγη Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο κ. Λεόνε. Ξέρετε πόσες ψηφοφορίες χρειάστηκαν για να εκλεγεί ο Λεόνε Πρόεδρος Δημοκρατίας; Αν θυμάμαι καλά πενήντα τέσσερις. Πενήντα τέσσερις ψηφοφορίες για να εκλεγεί ένας Πρόεδρος Δημοκρατίας, ο οποίος τελικά καθαιρέθηκε και από το αξίωμά του.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Να προσθέσω κάτι σε αυτό, ένα λεπτό, κύριε Βαρβιτσιώτη;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κανένα λεπτό, κύριε Σηφουνάκη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν επιτρέπει ο ομιλητής και δεν μπορείτε να μιλήσετε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Είναι ο μοναδικός πρόεδρος που καθαιρέθηκε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Το είπα, δεν έχει σημασία. Αυτό ενισχύει ...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ: Κύριε συνάδελφε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ, κύριε συνάδελφε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Διότι ύστερα από διαπραγματεύσεις, ύστερα από διάφορους συμβιβασμούς, εξελέγη αυτός τον οποίο μετέπειτα εξέπεσαν από το προεδρικό αξίωμα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αυτό δεν αφορά το Σύνταγμα, αλλά δεν αφορά το κύρος του κοινοτικού κινήματος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ, κύριοι συνάδελφοι, πρέπει κάποια ώρα να πάρει τέλος αυτή η συνεδρίαση. Εσείς θα φύγετε όλοι γιατί το βράδυ –λυπάμαι

που το λέω– δεν έχετε ενδιαφέρον για το νομοσχέδιο, αλλά οι υπηρεσίες εδώ και άλλοι παράγοντες θα παραμείνουν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αφορά τις αλληπάλληλες ψηφοφορίες και δεν αντιλαμβάνεσθε ότι οι αλληπάλληλες αυτές ψηφοφορίες οδηγούν ουσιαστικά στον ευτελισμό του αξιώματος;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αν δεν υπήρχε το δέλεαρ των εκλογών...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Να μην καταχωρείται καμία διακοπή εκ των μελών της Αιθούσης. Καμία διακοπή. Επιτέλους!

Κρίμα μια ωραία συζήτηση που ξεκίνησε στις δυο προηγούμενες συνεδριάσεις, να εξελίσσεται έτσι, δεν θέλω να τη χαρακτηρίσω σε τι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δεν θα είχα αντίρρηση για τις διακοπές, αν ο χρόνος μου δεν ήταν περιορισμένος. Άλλωστε η Βουλή είναι τόπος που χρειάζεται ανάπτυξη του διαλόγου. Δεν πρέπει να έχει θέση ο μονόλογος;

Ελεγα, λοιπόν, ότι πιστεύουμε ότι αυτές οι αυξημένες ψηφοφορίες τις οποίες προτείνει το ΠΑ.ΣΟ.Κ., είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσουν στον ευτελισμό του αξιώματος του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Θα ήθελα να σας υπενθυμίσω και ένα άλλο ιστορικό, το οποίο βέβαια, δεν έχει καμία σχέση με την Ελλάδα, αλλά πάντως δείχνει τη νοστορπία την οποία δημιουργεί αυτό το κλίμα. Ένα από τα στρατιωτικά πραξικοπήματα της Τουρκίας έγινε ακριβώς, διότι η τουρκική Βουλή δεν μπορούσε να εκλέξει Πρόεδρο Δημοκρατίας, με αυτές τις διαδικασίες.

Αναπτύχθηκε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και από τον κ. Δήμα και από τον κ. Κοντογιαννόπουλο και από τον κ. Μητσοτάκη, δεν ξέρω εάν παραλείπω κάποιον, ότι θα πρέπει να προχωρήσουμε στην άμεση εκλογή του Προέδρου της Δημοκρατίας. Επιφυλάσσομαι να απαντήσω στη συζήτηση επί της σχετικής ενότητας, διότι προσωπικά είμαι τελείως αντίθετος σ'αυτόν τον τρόπο εκλογής. Χαίρομαι διότι τόσο ο Υπουργός Δικαιοσύνης, όσο και ο Εισηγητής της Πλειοψηφίας ξεκαθάρισαν το θέμα, το οποίο δημιουργήθηκε τις τελευταίες μέρες, σχετικά με το χωρισμό πολιτείας και Εκκλησίας και σχετικά με το θέμα του όρκου. Το ξεκαθάρισαν και είναι προς τιμήν σας, ότι κάνατε αυτήν την πλήρη αποσαφήνιση των θέσεων.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Δεν το βάλαμε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δεν το βάλατε εσείς, αλλά πενήντα Βουλευτές σας, κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, οι οποίοι έθεσαν το θέμα του όρκου. Θα ήθελα όμως να ρωτήσω τον κύριο Υπουργό Πολιτισμού, ο οποίος έκανε μια πολύ εμπειριστατωμένη ανάλυση για τις σχέσεις εκκλησίας και κράτους και για την ανεξίτηλη σκευιά, εάν θυμάται ότι στην προηγούμενη πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος, το ΠΑΣΟΚ είχε προτείνει την αναθεώρηση του άρθρου 13; Το ξεχάσατε;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Εδώ θα μου επιτρέψετε μια διακοπή.

Στην προηγούμενη Βουλή είχαμε προτείνει, όπως θυμάται και ο Πρόεδρος που είναι στην Έδρα και προήδρευε στην επιτροπή, την αναθεώρηση του άρθρου 3 προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της αυτοδιοίκησης της Εκκλησίας και η πρόταση συνδεόταν με την τότε δραματική κατάσταση που υπήρχε στη Λάρισα και την Αττική, λόγω των τριών λεγομένων Ιερωνυμικών Μητροπολιτών. Γι'αυτό και με πολύ μεγάλη ευκολία συμφωνήσαμε κατά την επίσκεψή μας στην Ιερά Σύνοδο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Ακόμη χειρότερο, το ότι δεν προτείνετε το 13 και προτείνετε το 3.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Το 13 το προτείνουμε και τώρα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Το προτείνετε με τελείως διαφορετική μορφή. Θυμόσαστε, κύριε Υπουργέ του Πολιτισμού, ότι μεταβήκαμε ο Πρόεδρος της Επιτροπής και Αντιπρόεδρος του Σώματος που προεδρεύει αυτήν την στιγμή ο κ. Π. Κρητικός εσείς και εγώ, στη Διαρκή Σύνοδο της

Εκκλησίας της Ελλάδος και εκεί –η θέση της Νέας Δημοκρατίας ήταν δεδομένη, άρα δεν υπήρχε κανένα θέμα για μας– εσείς και οι δύο δεχθήκατε ότι δεν πρόκειται να υπάρξει καμία μεταβολή στις σχέσεις αυτές και αποσύρατε το άρθρο 3. Και το αποσύρατε ύστερα από την πίεση που είχατε μέσα από τους κόλπους του δικού σας κόμματος.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Κύριε Βαρβιτσιώτη...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Αφήστε, δεν βγήκε ο κ. Παπαθεμελής και άλλοι συνάδελφοι και δημόσια ετάχθησαν εναντίον; Πώς δεν είχατε πίεση;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Υπό την έννοια αυτή και τώρα....

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Η θέση την οποία σήμερα πήρατε έγινε ύστερα από την αυστηρή δήλωση του νέου Αρχιεπισκόπου που έθεσε το θέμα κατά τρόπο κρυστάλινο. Συμφωνώ πάντως με τον κύριο Υπουργό της Δικαιοσύνης. Έχουμε τόσα πολλά προβλήματα να αντιμετωπίσουμε, ας μη δημιουργούμε άλλα προβλήματα. Αν χρειαστούν τομές στο θέμα αυτό πρέπει η οποιαδήποτε πρωτοβουλία να προέρχεται από την Εκκλησία της Ελλάδος. Μόνο τότε θα είναι η πρωτοβουλία αυτή βιώσιμη, μόνο τότε θα γίνει αποδεκτή από τα μεγάλα και λαϊκά στρώματα, μόνο τότε θα μπορούμε να πούμε ότι κάναμε το καθήκον μας.

Ο κύριος Υπουργός Πολιτισμού, ο γενικός εισηγητής της Πλειοψηφίας έθεσε για τα μη κρατικά πανεπιστήμια τρία ερωτήματα. Τα έθεσε και στο παρελθόν και τα θέτει και σήμερα με πιο σαφή και συγκεκριμένο τρόπο.

Το πρώτο ερώτημα: Επιμένει στη θέση της για μη κρατικά, αλλά και μη κερδοσκοπικά πανεπιστήμια η Νέα Δημοκρατία; Ναι επιμένει. Και επιμένει γιατί πιστεύει ότι θα είναι ένα βήμα προόδου, πιστεύει ότι θα υπάρξει ανύψωση του πνευματικού επιπέδου και των κρατικών πανεπιστημίων, επιμένει γιατί πιστεύει ότι έτσι θα σταματήσει αυτή η φοιτητική μετανάστευση με όλες τις δυσμενείς συνέπειες, επιμένει γιατί έτσι πιστεύει ότι θα υπάρξει επαναπατρισμός αυτού του μεγάλου κεφαλαίου, του επιστημονικού, των Ελλήνων που διδάσκουν σε ξένα πανεπιστήμια.

Δεύτερον ερώτημα: Δέχεται στα πανεπιστήμια αυτά οι φοιτητές να εισάγονται και οι καθηγητές να επιλέγονται αξιοκρατικά και όχι με κριτήρια εισοδηματικά ή εργοδοτικά; Η απάντησή μας είναι σαφής. Ναι, στα πανεπιστήμια αυτά δεν πρέπει σε καμία περίπτωση η εισαγωγή των φοιτητών ή η εκλογή των καθηγητών να γίνεται με άλλα κριτήρια εκτός από τα αξιοκρατικά.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΟΡΑΚΑΣ: Ποιος θα τους ελέγξει; Αυτοί θα έχουν και το μαχαίρι και το πεπόνι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Ο νόμος, κύριε Κόρακα. Προβλέπουμε ότι νόμος θα ρυθμίσει όλες αυτές τις λεπτομέρειες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ μη διακόπτετε και εσείς, κύριε Βαρβιτσιώτη, μην απαντάτε. Θα κηρύξω περαιωμένη τη συζήτηση μετά την αγορά του κ. Βαρβιτσιώτη, γιατί πρέπει να μεσολαβήσει και ένα διάστημα μισής ώρας μέχρι την βραδινή συνεδρίαση. Δεν είναι δυνατόν να φθάσει μέχρι τις 18.00' η πρωινή συνεδρίαση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Το τρίτο ερώτημα: Πιστεύει η Νέα Δημοκρατία ότι αυτή η λύση θα δίνει απάντηση στην αναρχία και στην πραγματικότητα που σήμερα επικρατεί σε αυτήν την πιάντα; Ναι, πιστεύουμε ότι θα είναι ένα πολύ σοβαρό και γενναίο βήμα. Αντιθέτως, εσείς έχετε ιδεολογική αγκύλωση. Ενώ μέσα σας παραδέχεστε ότι η εισαγωγή του θεσμού των μη κρατικών πανεπιστημίων θα αποτελέσει βήμα, οι ιδεολογικές σας προκαταλήψεις δεν σας επιτρέπουν να το αναγνωρίσετε δημόσια. Και δεν αντιλαμβάνεστε ότι αργά ή γρήγορα θα οδηγηθούμε σε λύση αναγνωρίσεως των πτυχιών των ξένων ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, ύστερα από την απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας, ύστερα και από την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

Ο δρόμος έχει ανοίξει. Το ποτάμι κυλά και δεν μπορείτε να το σταματήσετε με ιδεολογικές αγκυλώσεις.

Έρχομαι τώρα στο τελευταίο θέμα που το θεωρώ κορυφαίο,

θέμα ηθικής τάξεως.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το προειδοποιητικό κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Βουλευτή)

Παρακαλώ, κύριε Πρόεδρε, να έχω τον ίδιο χρόνο που απήλαυσε και ο εισηγητής της Πλειοψηφίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Είναι θέμα δυνάμεως πλέον.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Σε δύο λεπτά τελειώνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κύριε Βαρβιτσιώτη, με την ευαισθησία που έχω απέναντι στο τεράστιο αυτό ζήτημα...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Δεν είχατε την ίδια ευαισθησία για το γενικό εισηγητή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Άλλο θέλω να πω. Μη σπεύδετε. Διευκόλυνα όλους τους συναδέλφους να μιλήσουν με άνεση. "Στερήθηκα" και το δικό μου λόγο, έδωσα τη μπουκιά μου από το στόμα, για να μιλήσετε γι' αυτό το τεράστιο θέμα. Δεν πήρα το λόγο στην αρχή της συζήτησης. Θα παρακαλέσω, λοιπόν, να τελειώσουμε κάποια στιγμή.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Το τελευταίο θέμα που θα ήθελα να θίξω σήμερα είναι θέμα κυρίως ηθικής τάξεως και έχει σχέση με τον εκλογικό νόμο. Τα δύο μεγάλα κόμματα ή νομίζω όλα τα κόμματα δέχονται ότι ο εκλογικός νόμος πρέπει να ψηφίζεται σε ανύποπτο χρόνο ώστε να μην αποτελεί όργανο της εκάστοτε πλειοψηφίας με σκοπό την αλλοίωση του εκλογικού αποτελέσματος και τον αιφνιδιασμό της Αντιπολιτεύσεως.

Ο κύριος Υπουργός της Δικαιοσύνης βρέθηκε σε πολύ δύσκολη θέση. Αντιλαμβάνομαι την ευαισθησία του και τη δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεται, γιατί παρακολουθήσαμε στην Αίθουσα αυτή κατά την πρώτη ημέρα συζήτησεως της αναθεωρήσεως του Συντάγματος τη σκηνή όπου ο κύριος Πρωθυπουργός, παρά τα καταγιστικά πυρά όλων των Αρχηγών της Αντιπολιτεύσεως, με προεξάρχοντα τον Αρχηγό της Νέας Δημοκρατίας δεν απήντησε. Όσοι από εσάς είσατε παλαιοί σ' αυτήν την Αίθουσα είδατε ποτέ οποιοδήποτε Πρωθυπουργό να δέχεται αυτά τα καταγιστικά πυρά και να μην απαντά καθόλου; Λέτε ότι δεν τον αφορούσε η συζήτηση. Λέτε ότι δεν γινόταν συζήτηση γι' αυτόν. Ότι γινόταν για τη Βασίλισσα της Αγγλίας ή τη Βασίλισσα της Ολλανδίας! Δεν απάντησε.

Ο κύριος Υπουργός της Δικαιοσύνης στην προσπάθειά του να καλύψει αυτήν την αδιαφορία του Πρωθυπουργού είπε δύο τινά. Πρώτον ότι "κατά την εικαζόμενη βούληση του Πρωθυπουργού" θεωρεί ότι οι επόμενες εκλογές θα γίνουν με τον ισχύοντα εκλογικό νόμο.

Κύριε Υπουργέ της Δικαιοσύνης, τιμώ και το αξίωμα και το πρόσωπο. Δεν μου αρκεί η δήλωσή σας. Δεν μου λέει τίποτα η δήλωσή σας και μάλιστα κατά τέτοιο αόριστο τρόπο διατυπωμένη. Κατά την "εικαζόμενη βούληση του Πρωθυπουργού"!

Δεύτερον υπάρχει και κάτι άλλο που περιέχει μία αντίφαση. Είπατε: "Γιατί βιάζεστε; Τον τελευταίο χρόνο προ των εκλογών θα ανακοινώσουμε με ποιο σύστημα θα πάμε στις εκλογές". Μα, αυτό ακριβώς δεν θέλει να καθορίσει η διάταξη που θέλουμε να αναθεωρήσουμε ότι ο εκλογικός νόμος θα ψηφίζεται σε χρόνο πολύ πρωύτερο, χρόνο αδιάβλητο, χρόνο ο οποίος δεν θα έχει σχέση με την εκλογική αναμέτρηση;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Αυτό το λέτε εσείς.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Όχι το λέει και το ΠΑΣΟΚ. Αν δεν έχετε διαβάσει την πρόταση του ΠΑΣΟΚ δεν φταίω εγώ. Το λέει και το ΠΑΣΟΚ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Σήμερα το λέτε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Πάντοτε το λέγαμε, από την αρχή ότι ο εκλογικός νόμος πρέπει να ψηφιστεί σε χρόνο ανύποπτο, σε χρόνο που να μην έχει σχέση με την εκλογική διαδικασία. Και εσείς με το επιχείρημά σας ενισχύετε ακριβώς τους φόβους μας ότι το εκλογικό σύστημα δεν θα είναι τόσο αδιάβλητο, όσο πρέπει να είναι, για να έχουμε πλήρη

αποτύπωση του φρονήματος του εκλογικού Σώματος.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ευχαριστώ για την ανοχή με την οποία με παρακολουθήσατε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Προσοχή. Όχι ανοχή.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Ανοχή είπα. Η ώρα είναι τέσσερις και μισή, πέντε παρά...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Η ώρα είναι πέντε παρά τέταρτο. Σας παρακαλώ. Ξέφυγε η συζήτηση από τα όριά της. Έπρεπε να μπει ένα όριο μέχρι τις τρεις η ώρα όπως συνήθως συμβαίνει και να κηρυχθεί περαιωμένη η συζήτηση.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, την τελευταία μου φράση. Ευχαριστώ, κύριοι συνάδελφοι, για την προσοχή και ανοχή σας...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Θα περαιωθεί η συζήτηση σ' αυτό το στάδιο.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Θα μιλήσουμε και εμείς, κύριε Πρόεδρε, και μάλιστα θα έχουμε τον ίδιο χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Θα μιλήσετε ο καθένας σας από πέντε λεπτά.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Όχι κύριε Πρόεδρε. Θα μιλήσουμε τον ίδιο χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ! Ολοκληρώστε, κύριε Βαρβιτσιώτη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, πιστεύω και θέλω να ελπίζω ότι κατά τη συζήτηση των ενοτήτων θα υπάρξει μια εποικοδομητική συζήτηση που ενδεχομένως να μας οδηγήσει στην κατάσταση ενός άσφουγου συνταγματικού πλαισίου. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ο κ. Κανταρτζής έχει το λόγο για δέκα λεπτά.

Θα παρακαλέσω, κύριοι συνάδελφοι, να είμαστε μέσα στα πλαίσια του χρόνου που δικαιούμαστε, ώστε να μπορέσουμε να αναπαυθούμε και πέντε λεπτά.

Ορίστε, κύριε Κανταρτζή έχετε το λόγο.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗΣ: Κύριοι συνάδελφοι, θα ήθελα να σταθώ σε ορισμένα ζητήματα που συζητήθηκαν αυτές τις μέρες επί της αρχής για την αναθεώρηση του Συντάγματος. Και θα ήθελα να ξεκινήσω με το ζήτημα που αναφέρεται στις σχέσεις εκκλησίας-κράτους.

Προηγουμένως ακούσαμε τον Υπουργό Δικαιοσύνης να λέει ότι παρόλο που αυτή η θέση ήταν και διακηρυγμένη θέση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για τον πλήρη διαχωρισμό εκκλησίας και κράτους, τα πράγματα δεν είναι ώριμα, δεν χρειάζεται να ανοίξουμε νέα μέτωπα, δεν είναι ώριμα για να προχωρήσουμε σ' αυτήν την αλλαγή. Στη συνέχεια ακούσαμε από το Βήμα το γενικό εισηγητή της κυβερνητικής πλειοψηφίας, τον Υπουργό Πολιτισμού να μας λέει ούτε λίγο ούτε πολύ, ότι δεν χρειάζεται καμία συνταγματική μεταρρύθμιση για να επιλυθεί το ζήτημα των σχέσεων εκκλησίας-κράτους. Και βεβαίως, γεννιέται το ερώτημα ποια από τα δυο ισχύουν;

Για μας πάντως, για το Κ.Κ.Ε., επιμένουμε στην παλιά μας διακηρυγμένη θέση που δεν ήταν μόνο θέση δική μας, αλλά κάποτε την είχαν ασπαστεί και άλλα κόμματα και το κυβερνητικό σήμερα κόμμα, ότι θα πρέπει για το συμφέρον και των δύο να υπάρχει πλήρης διαχωρισμός εκκλησίας και κράτους. Και σταματώ εδώ για να μην επαναλάβω θέματα τα οποία έχουν ακουστεί και από τους προηγούμενους ομιλητές του κόμματός μας.

Δεύτερο ζήτημα: Έγινε προσπάθεια να εμφανιστεί σαν τομή, οι αλλαγές οι οποίες προβλέπονται στο νέο τρόπο της εκλογής της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας. Για ποια όμως τομή μιλάμε, αφού και η πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας μιλάνε για επιλογή της ηγεσίας σε τελευταία ανάλυση από την εκάστοτε κυβέρνηση;

Εάν πραγματικά θέλουμε να κόψουμε έναν από τους ομφάλιους λώρους που βάζουν τη δικαιοσύνη κάτω από την υπεροχή της εκτελεστικής εξουσίας, κάτω από την άμεση εξάρτησή της εκάστοτε εκτελεστικής εξουσίας, θα πρέπει τουλάχιστον να αποδεχθείτε ένα απλό θέμα: Την εκλογή της

ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας από ένα ευρύτερο εκλεκτορικό Σώμα. Τώρα, ποιοι και πως θα συμμετέχουν σ' αυτό το Σώμα, είναι θέμα το οποίο μπορούμε να συζητήσουμε. Αλλά, δεν μπορούμε να συζητάμε για ριζικές αλλαγές στην κατεύθυνση του εκδημοκρατισμού της δημόσιας ζωής, με το να παραμένει το δικαίωμα επιλογής της ηγεσίας των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας στην εκάστοτε κυβέρνηση. Και επιπλέον, το κόμμα μας προχωρώντας ακόμα παραπέρα, διατύπωσε πιο ολοκληρωμένες προτάσεις:

Κατάργηση της στρατιωτικής δικαιοσύνης με μεταβατική βέβαια διάταξη για το προσωπικό που υπηρετεί ήδη σ' αυτή.

Συμμετοχή των κατωτέρων δικαστών στα δικαστικά συμβούλια όταν συζητούνται υποθέσεις, εάν θέλουμε πράγματι να μιλάμε για βήματα στην κατεύθυνση του περιορισμού της ασφυκτικής εξάρτησης των κατωτέρων δικαστών, σε τελευταία ανάλυση από την εκάστοτε κυβέρνηση. Και το πού οδηγούν αυτά τα βήματα της εξάρτησης, φάνηκε σε κρίσιμες πολιτικές στιγμές, τότε που πολιτικά ζητήματα παραπέμφθηκαν στα ποινικά δικαστήρια, όπως συμβαίνει και με τις αγροτικές κινητοποιήσεις. Μόνο τότε θα μπορούμε να μιλάμε για ουσιαστικά βήματα στην κατεύθυνση αυτή.

Τρίτο ζήτημα: Έγινε πολλή συζήτηση για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, τα μη κρατικά πανεπιστήμια όπως θέλει να τα αποκαλεί η Νέα Δημοκρατία και μη κερδοσκοπικά, θέσεις τις οποίες ασπάζτηκαν στη διάρκεια της συζήτησης –φαίνεται να ασπάζονται– και Βουλευτές της κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Κύριοι συνάδελφοι, πρέπει επιτέλους να σταματήσει αυτή η κοροϊδία. Τι σημαίνει μη κερδοσκοπικά ιδρύματα; Είναι καθαρό και δεν χρειάζεται να πούμε περισσότερα πάνω σ' αυτό το θέμα, ότι κανένας ιδιώτης δεν πρόκειται να ρίξει τα χρήματά του μέσα εκεί, εάν δεν προσδοκά κέρδος. Και όλοι γνωρίζουν ότι και τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα μπορούν να λειτουργούν και να βγάζουν κέρδη. Και ταυτόχρονα να παρουσιάζουν τους ισολογισμούς τους ισοσκελισμένους, ώστε να δικαιολογείται το καθεστώς των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων.

Ειπώθηκαν πολλά επιχειρήματα. Έγινε προσπάθεια να εμφανιστεί η ιδιωτικοποίηση των πανεπιστημίων σαν ένα βήμα που θα συμβάλει στην άνοδο της ποιότητας των δημοσίων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Και εδώ πέρα θα πρέπει να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους, που οδηγεί αυτή η κατάσταση. Έχουμε πλέον την εμπειρία του τι έγινε στο χώρο της υγείας. Οι κλινικάρχες θησαυρίζουν, αλλά τα δημόσια νοσηλευτικά ιδρύματα καθημερινά υποβαθμίζονται εξ αιτίας της πολιτικής του περιορισμού των κοινωνικών δαπανών. Εάν πραγματικά θέλουμε αναβάθμιση της δημόσιας παιδείας θα πρέπει, πριν απ' όλα, να εξασφαλιστούν τα απαραίτητα κονδύλια. Και βέβαια δεν είναι μόνο αυτό, αλλά θα πρέπει να υπάρξει συνολικά μια ριζικά διαφορετική πολιτική, μια πολιτική που θα θέλει την παιδεία στην υπηρεσία του λαού και της χώρας και όχι βεβαίως των μονοπωλίων και των πολυεθνικών.

Θα πούμε επίσης, καθαρά ότι πίσω από αυτές τις ρυθμίσεις κρύβεται η επιδίωξη για την προώθηση των ιδιωτικοποιήσεων και της εμπορευματοποίησης στο χώρο της παιδείας.

Ο Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων επικροτώντας τα κυβερνητικά μέτρα, τα οποία ανακοινώθηκαν μετά την κυβερνητική δέσμευση αμέσως μετά την υποτίμηση της δραχμής, ωμά και καθαρά πρόβαλε την απαίτηση να προχωρήσει επιτέλους η ιδιωτικοποίηση στο χώρο της παιδείας.

Το τι σημαίνουν όλα αυτά τα πράγματα φαίνεται και από τις τοποθετήσεις, οι οποίες ακούστηκαν και από Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας για την επιβολή διδάκτρων, γεγονός που ισοδυναμεί με κατάργηση της δημόσιας δωρεάν παιδείας.

Είναι ζήτημα ευθύνης του καθ' ενός, είναι ζήτημα ευθύνης του κάθε πολιτικού κόμματος να σταθεί απέναντι σε αυτό το ζήτημα. Από ποια σκοπιά; Από το εάν θα υπερασπιστούμε τη δημόσια δωρεάν παιδεία ή εάν θα ανοίξουμε το δρόμο στην ιδιωτικοποίηση και την εμπορευματοποίηση της παιδείας σε νέους ταξικούς φραγμούς στη μόρφωση για τα παιδιά των εργαζομένων προχωρώντας στην αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος.

Έγιναν πολλές αναφορές στη διάρκεια της τριήμερης

συζήτησης από πλευράς και του ΠΑ.ΣΟ.Κ., αλλά και από πλευράς του Συνασπισμού για το Σύνταγμα του 1975. Χαρακτηρίστηκε ένα καλό Σύνταγμα. Εμείς βεβαίως, δεν ξεχνάμε ότι η τότε Αντιπολίτευση μαζί με το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος είχε καταγγείλει το Σύνταγμα εκείνο σαν ένα Σύνταγμα αυταρχικό, αντιδημοκρατικό, ένα Σύνταγμα που άνοιγε δρόμους για νέα δεσμά υποτέλειες. Και γι' αυτόν το λόγο η τότε Αντιπολίτευση αποχώρησε από την ψήφιση εκείνου του Συντάγματος που κατέληξε να ψηφιστεί μόνο από τους Βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας.

Ένα αντιδημοκρατικό Σύνταγμα, που προέβλεπε την απειλή της ποινής της εκτόπισης, που προέβλεπε την απαγόρευση συγκεντρώσεων με αστυνομική διάταξη. Ένα Σύνταγμα που προέβλεπε την κήρυξη της χώρας σε κατάσταση πολιορκίας για να αντιμετωπισθεί και ο εσωτερικός εχθρός –και ο καθένας καταλαβαίνει ποιος ακριβώς είναι αυτός– ένα Σύνταγμα που προέβλεπε περιορισμό σε στοιχειώδη συνδικαλιστικά και πολιτικά δικαιώματα των δημοσίων υπαλλήλων. Ένα Σύνταγμα το οποίο προέβλεπε την παραχώρηση κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας.

Βεβαίως το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και η Νέα Δημοκρατία έχουν τους δικούς τους λόγους για να πλέκουν το εγκώμιο εκείνου του Συντάγματος. Η Νέα Δημοκρατία ήταν εκείνη άλλωστε που το είχε ψηφίσει. Και από μεριάς, όμως, του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν είδαν και δεν άκουσαν τίποτα για εκείνο το Σύνταγμα. Όχι για τίποτα άλλο, αλλά για να διατηρήσουν αυτούσιες ή σχεδόν αυτούσιες εκείνες ακριβώς τις αντιδημοκρατικές και αυταρχικές διατάξεις, οι οποίες απέβλεπαν στην ενίσχυση της εξουσίας και της κυριαρχίας της άρχουσας τάξης στη χώρα μας, κάνοντας, βεβαίως, τους απαραίτητους εκσυγχρονισμούς.

Μπορεί βεβαίως, να επιφέρουν κάποιες αλλαγές στο θέμα της εκτόπισης, παραμένει, όμως, σαν παρεπόμενο μέτρο που θα απαγγέλεται από τα δικαστήρια. Ακόμα, εκεί που επιχειρούνται κάποιες παραχωρήσεις, αυτές είναι πίσω όχι μόνο σε σχέση με αυτά που έχει ανάγκη η χώρα μας και ο τόπος μας για να πάνε μπροστά, αλλά και σε σχέση με όσα έχουν ήδη πετύχει οι εργαζόμενοι στην πράξη.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα με τα συνδικαλιστικά και πολιτικά δικαιώματα των δημοσίων υπαλλήλων ή τους περιορισμούς των πολιτικών και στοιχειωδών συνδικαλιστικών δικαιωμάτων για μεγάλες κατηγορίες εργαζομένων. Το προσωπικό των Σωμάτων Ασφαλείας, των Ενόπλων Δυνάμεων, τους δικαστικούς, για τους οποίους εξακολουθούν να παραμένουν.

Ταυτόχρονα με το νέο Σύνταγμα χαλκεύονται νέα δεσμά που υπονομεύουν την κυριαρχία της χώρας μας. Με την αναθεώρηση του άρθρου 28 θα έχουμε την υπεροχή του Κοινοτικού Δικαίου απέναντι ακόμα και στο Σύνταγμα της χώρας μας. Θα έχουμε τη συνταγματική κατοχύρωση για την παραμονή της χώρας μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όλες αυτές τις μέρες παρακολουθούμε να γίνεται μία συζήτηση από πλευράς του κυβερνητικού κόμματος και της Αξωματικής Αντιπολίτευσης, αλλά και εκείνων των δυνάμεων που είναι προσανατολισμένες στο μονόδρομο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να μιλάνε για τα αποτελέσματα της Συνόδου Κορυφής. "Πετύχαμε" λέει η Κυβέρνηση, "αποτύχατε" λένε αυτοί, "θα σας βάλουμε στην ΟΝΕ" λέει η Κυβέρνηση, "δεν θα μπορούμε" λέει η άλλη πλευρά. Για πολλά μιλάνε, αλλά για ένα δεν λένε κουβέντα: Για το τι θα κερδίσει ο λαός μας εάν η χώρα μας ενταχθεί στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση.

Το είπαμε και το επαναλαμβάνουμε: Σήμερα καλούν το λαό μας σε θυσίες για να μη χάσουμε το τρένο της Ενωμένης Ευρώπης.

Αύριο–μεθαύριο, θα τον καλούν και πάλι σε θυσίες, για να μη μας πετάξουν έξω από την Ενωμένη Ευρώπη. Γι' αυτό, ακριβώς, οι βιομήχανοι, η ολιγαρχία έχουν κάθε λόγο να πανηγυρίζουν, αλλά οι εργαζόμενοι έχουν κάθε λόγο να ανησυχούν.

Πολλά θα μπορούσα να πω, κύριοι συνάδελφοι, και για τις άλλες διατάξεις, που προτείνονται και από το ΠΑ.ΣΟ.Κ. από τη Νέα Δημοκρατία για αναθεώρηση, όπως για τους περιορι-

σμούς στην άσκηση των κοινωνικών δικαιωμάτων.

Εκείνο που θα πω, κλείνοντας, είναι ότι αυτές οι διατάξεις δεν μας πάνε απλά προς τα πίσω. Θα έχουμε, την επόμενη ημέρα, εάν προωθηθούν και εάν ψηφισθούν, ένα Σύνταγμα πιο αυταρχικό, πιο αντιδημοκρατικό, θα έχουμε ακόμη μεγαλύτερα δεσμά υποτέλειας για τη χώρα μας. Και η κατεύθυνση –οφείλουμε να το υπογραμμίσουμε αυτό– αναθεώρησης του Συντάγματος δεν είναι κοινωνικά άτολμη και κοινωνικά ουδέτερη, όπως θέλει να την εμφανίσει ο Συνασπισμός, παραβλέποντας την ουσιαστική κατεύθυνση, η οποία θα είναι ακόμη πιο αντιδημοκρατικό Σύνταγμα, ακόμη πιο αυταρχικό, ακόμη μεγαλύτερα δεσμά υποτέλειας, για τα οποία ο λαός μας πρέπει να παλέψει, και θα παλέψει, να τα παρεμποδίσει και να τα ακυρώσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Στο στάδιο της συζήτησης των ενοτήτων, θα έχετε τη δυνατότητα να πείτε και αυτές τις απόψεις σας.

Κύριοι συνάδελφοι, σας ανακοινώνω ότι από τα δυτικά θεωρεία παρακολουθούν τη συνεδρίασή μας πενήντα εννέα μαθητές και τρεις συνοδοί – καθηγητές, προερχόμενοι από το Επαγγελματικό Λύκειο Μολάων Λακωνίας, αφού προηγουμένως ξεναγήθηκαν στην έκθεση της αίθουσας "ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ". Το ανακοινώνω με ιδιαίτερη χαρά, γιατί είναι και το Γυμνάσιο στο οποίο περάτωσα τις σπουδές μου.

Τους καλωσορίζουμε στην Αίθουσα.

(Χειροκροτήματα από όλες τις πτέρυγες της Βουλής)

Ο κ. Ιντζές ειδικός αγορητής του ΔΗ.Κ.ΚΙ. έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να κάνω δύο παρατηρήσεις. Η αγόρευσή μου θα είναι συμπληρωματική της πρώτης. Δεν θα επανέλθω σε θέματα που έθιξα στην πρώτη αγόρευσή μου.

Η πρώτη παρατήρηση αναφέρεται στην εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. Εάν τυχόν δεχθούμε το σύστημα των ατερμόνων ψηφοφοριών, κινδυνεύουμε θεωρητικά –και εμείς οι νομικοί ειδικά πρέπει να προσέχουμε– να φθάσουμε σε ένα αδιέξοδο. Γιατί είναι δυνατόν θεωρητικά να μην καταλήξουμε ποτέ στο ποθούμενο αποτέλεσμα, στην εκλογή δηλαδή. Γι' αυτό, πρέπει να υπάρχει κάποια λύση. Και οι νομικοί, σε οποιαδήποτε ρύθμιση και αν προβαίνουν, υπάρχει ένα σημείο που δίνει την τελική λύση.

Επομένως, είναι πολύ επικίνδυνο το θέμα αυτό και θα καταλήξει και σε ευτελισμό της Βουλής, αλλά και σε αδιέξοδο.

Η άλλη παρατήρησή μου αναφέρεται στον εκλογικό νόμο. Είπε ο κ. Βενιζέλος και σωστά ότι σε πολλές διατάξεις που προτείνονται για αναθεώρηση, θα είναι απλώς επικυρωτική, επιβεβαιωτική για κάτι το οποίο έχει ήδη συμβεί. Και ανέφερε παραδείγματα, όπως τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση που όντως έτσι είναι, το ν. 2190/1994, το Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο κλπ.

Εφόσον, λοιπόν, έτσι έχουν τα πράγματα, γιατί να μην είναι και για τον εκλογικό νόμο η σχετική διάταξη του Συντάγματος μια επιβεβαιωτική ή επικυρωτική διαδικασία και επομένως, απο τώρα να εξαγγείλει ο Πρωθυπουργός τον εκλογικό νόμο με τον οποίο θα πάμε στις εκλογές; Και ας έρθει το Σύνταγμα αργότερα και ας επικυρώσει αυτήν τη διαδικασία.

Τώρα, σκέψεις που θα αναφέρω για πρώτη φορά, για θέματα που δεν έθιξα στην πρώτη μου αγόρευση.

Η πρώτη αναφέρεται στο θέμα της δικαιοσύνης. Η δικαιοσύνη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι η μόνη λειτουργία που δεν έχει δημοκρατική νομιμότητα. Είναι μια ανεξάρτητη εξουσία. Οι λειτουργοί της, όμως, προέρχονται από διορισμό. Άρα, χρειάζεται και εδώ ένα στοιχείο λαϊκής δημοκρατικής νομιμότητας. Και αυτή θα προέλθει, όταν η κορυφή της, οι Πρόεδροι των Ανωτάτων Δικαστηρίων εκλέγονται από ένα Σώμα, που δεν θα αποτελείται μόνο από τα μέλη που τους αφορά. Και αυτό είναι εκλεκτορικό Σώμα.

Εδώ σταματώ, τη σύνθεσή του θα τη βρούμε.

Δεύτερον, για τη Βουλή. Κύριε Πρόεδρε, η Βουλή, τα νομοθετικά Σώματα από τη δεκαετία του '20 άρχισαν να αποδυναμώνονται. Και πράγματι ανεπαισθήτως αλλά σταθερά, οι αποφάσεις λαμβάνονται από την εκτελεστική εξουσία η

οποία υποστηρίζεται από τεχνοκράτες και η Βουλή απλώς έχει καταντήσει επικυρωτικό Σώμα. Και αντί σήμερα που η τεχνολογία έχει φθάσει στα ουράνια να βρούμε τρόπους ενδυνάμωσης της Βουλής, δηλαδή της λαϊκής κυριαρχίας, οι προτεινόμενες διατάξεις αποβλέπουν στην περαιτέρω αποδυνάμωση της Βουλής. Τι άλλο αποτελεί η δυνατότητα νομοθέτησης από επιτροπές της Βουλής όπως προτείνεται; Δηλαδή οι συμβάσεις να μπορούν να επικυρώνονται, να καθίστανται νόμοι του κράτους από μία κοινοβουλευτική επιτροπή.

Τόσο πολύ πράγματι έχει αποδυναμωθεί που απλώς να τηρηθεί ο τύπος ότι έλαβε τον τύπο του νόμου, επικυρώθηκε από ένα μέρος του νομοθετικού Σώματος. Και αυτό είναι λυπηρό.

Δεν θα προχωρήσω περισσότερο, απλώς επισημαίνω αυτό το μεγάλο ολίσθημα που αποδυναμώνει και τη λαϊκή κυριαρχία.

Εάν στην Ολομέλεια των 300 παριστάμεθα –βέβαια είναι προκεχωρημένη η ώρα– ούτε δέκα Βουλευτές, φανταστείτε να καθίστανται νόμοι του κράτους με την παρουσία ενός Βουλευτού. Είναι λυπηρό. Εμείς οι ίδιοι αποδυναμώνουμε ημάς αυτούς.

Για τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα πράγματι εγώ το προβλέπω και το προείπα ότι θα λειτουργήσουν τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Εδώ θα κάνω μία παρένθεση. Βλέπετε πόσο εφευρηματικά, πόσο εύστοφα, εύληπτα αλλά και χωρίς να προκαλεί υποψίες η Νέα Δημοκρατία φέρνει μερικά πράγματα; Ενώ είναι λάτρης των ιδιωτικοποιήσεων, εδώ αποφεύγει τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Λέει μη κρατικά. Ψάχνει γύρευε πώς θα τα πει, διότι πράγματι προκαλούν. Όταν η επιστήμη γίνεται εμπόρευμα, δεν τολμούν άμεσα να πουν ιδιωτικά πανεπιστήμια και λένε μη κρατικά.

Έτσι θα γίνει, κύριε Πρόεδρε. Πράγματι θα επιτραπούν. Γιατί; Και εδώ καλείται η Βουλή να λάβει αποφάσεις γιατί είπα και στην πρωτολογία μου ότι με το άρθρο 28 θα επιτρέπεται με απλή πλειοψηφία να γίνονται οι διεθνείς συμβάσεις νόμος του κράτους. Και ειδικότερα, επειδή δεν προβλέπεται ή πάει να καταργηθεί στην πράξη, εμείς προτείνουμε να γίνει διευκρίνιση εάν οι διεθνείς συμβάσεις που επικυρώνονται από την ελληνική Βουλή έχουν υπερνομοθετική ισχύ και υποσυntagματική. Εάν, δηλαδή, δεν θα τροποποιείται το Σύνταγμα από απλές διεθνείς συμβάσεις ή αποφάσεις της ΕΟΚ.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Αυτό είναι προφανές που λέτε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Όχι δεν είναι προφανές.

Κύριε Βενιζέλο, δεν σας έκανε εντύπωση...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Το εξήγησα κατά κόρον στην επιτροπή.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Κύριε Βενιζέλο και ο κ. Βαρβιτσιώτης και άλλοι συνάδελφοι της Νέας Δημοκρατίας προανήγγειλαν ότι θα λειτουργήσουν –και εγώ το πιστεύω– ξένα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Πώς θα το αποτρέψετε; Ή πού βασίζεται η πρόβλεψη ότι το Συμβούλιο Επικρατείας θα επιτρέψει τη λειτουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων;

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είπα κανείς τέτοιο πράγμα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Το είπατε όλοι και έτσι είναι.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Οχι.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Ήδη υπάρχει απόφαση τμήματος που λέει ναι, τα εν Ελλάδι λειτουργούντα παραρτήματα Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων καλώς χορηγούν πτυχία και πρέπει να αναγνωρίζονται.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Πάντως επαναλαμβάνω ότι είναι προφανές ότι οι συμβάσεις υποτάσσονται στο Σύνταγμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ, κύριε Βενιζέλο, κάντε μου τη χάρη να τελειώσουμε κάποια στιγμή. Έχει δικίο ο κύριος Υπουργός ο οποίος είναι καθηλωμένος από τις δέκα. Εμείς κάναμε και κάποιες εξόδους.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Γιατί δεν δέχεται να γίνει ρητή μνεία αυτής της διάταξης εφόσον άρχισε και διεθνώς να υπάρχει τέτοια νομική φιλολογία;

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Θα τα πούμε στα άρθρα όπως τα είπαμε και στην επιτροπή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Στα άρθρα αφού έχουμε το στάδιο των επιμέρους συζητήσεων μπροστά.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Κύριε Πρόεδρε, μία τελευταία φράση. Μου έκανε εντύπωση ότι ο κ. Μητσotάκης με την ειλικρίνεια και την ψυχραιμία που τον διακρίνει είπε ότι πρέπει να θέσουμε μία διάταξη ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Μιλάτε μη ακουόμενος.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΙΝΤΖΕΣ: Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε.

... που να δείχνει ότι το Σύνταγμα εκφράζει τις σήμερα κυριαρχούσες ιδεολογικοπολιτικές τάσεις, δηλαδή, την παγκοσμιοποίηση και την ανταγωνιστικότητα της αγοράς. Και έχει δικιο, είναι συνεπής, διότι η κρατούσα σήμερα άποψη είναι αυτή, αλλά η μεν Νέα Δημοκρατία επειδή θέλει να υποστηρίξει το πνευματικό της τέκνο που είναι το Σύνταγμα του 1975 για λόγους ιστορικούς και εγωιστικούς το δε ΠΑΣΟΚ από υποκρισία, ενώ δέχεται αυτήν την αντίληψη και προχωρεί ακαθέκτως σε αποκρατικοποιήσεις ή ιδιωτικοποιήσεις δεν τολμά να αναφέρει αυτήν την τάση μέσα στο Σύνταγμα.

Έχουμε το εξής φαινόμενο το 1974 ενώ επικρατούσε ο φιλελευθερισμός στην παράταξη που συνέταξε και ψήφισε το Σύνταγμα μετά από την πίεση δέχθηκε να υπάρχει το άρθρο 106 για να διευκολυνθούν οι κρατικοποιήσεις. Σήμερα έχουμε το αντίστροφο. Ενώ βαίνουμε ακαθέκτως προς ιδιωτικοποιήσεις παραμένει το άρθρο 106 για να είναι "στάχτη στα μάτια" του ελληνικού λαού.

Εμείς, κύριε Πρόεδρε, στερρώς θα παλέψουμε για να έχει το Σύνταγμα κατεύθυνση σοσιαλιστική διότι αυτή η μόδα των τυποποιήσεων, του ανταγωνισμού και της παγκοσμιοποιημένης αγοράς είναι μόδα και θα περάσει. Οι μόδες όμως δεν δημιουργούν συνθήκες διακυβέρνησης των λαών. Είναι αέρας που περνά και δεν αφήνει ούτε ίχνη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κηρύσσεται περαιωμένη η συζήτηση...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα το λόγο για ένα λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παραμένετε εδώ για να απαντήσετε στον κύριο Υπουργό.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Αν υπερβώ το ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε, να με σταματήσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Ορίστε, έχετε το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Μία διευκρίνιση θα ήθελα να κάνω προς τον κύριο Υπουργό, γιατί είναι πολύ αργά και μόνο για τα Πρακτικά.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Θα δώσω απάντηση, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Αν χρειαστεί.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Στο ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε: 'Ηθελα να πω πως σε ό,τι αφορά τη διαδρομή για τα κριτήρια του Μάαστριχτ είναι πολύ διαφορετικό το ζήτημα των προτάσεων που υποβλήθηκαν το 1990 εν όψει της διαμόρφωσης της Συνθήκης του Μάαστριχτ, όπως τώρα έγιναν οι προτάσεις για τη διαμόρφωση της Συνθήκης του Άμστερνταμ, που δεν έχει καμία σχέση με τους στόχους του Μάαστριχτ και που υποβλήθηκαν από την Ελλάδα, για να γίνει η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Και εντελώς διαφορετικό το ζήτημα του προγράμματος σύγκλισης που κατετέθη και είναι σε εφαρμογή της Συνθήκης του Μάαστριχτ και με το οποίο βαδίζουμε τώρα πρόγραμμα, το οποίο υποβλήθηκε το 1993 και για το οποίο φέρει έξι μήνες ευθύνης η Νέα Δημοκρατία και πέντε συναπτά έτη μέχρι, τον Σεπτέμβριο, το ΠΑΣΟΚ.

Επομένως, ας αναλογιστούμε τις ευθύνες μας. Για το ότι είμαστε αυτήν τη στιγμή στη δεύτερη ταχύτητα, ποιος φέρει την ευθύνη, αν έξι μήνες κυβέρνησε ο ένας και εφήρμοσε ένα πρόγραμμα και πέντε χρόνια ο άλλος;

Δεύτερον, σε ό,τι αφορά ορισμένους αριθμούς...

ΦΟΙΒΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Το 1993 απερρίφθη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Εάν απερρίφθη, κύριε Ιωαννίδη, τότε εφαρμόζουμε συνεχώς πρόγραμμα ΠΑΣΟΚ, το οποίο ίσχυσε και ισχύει ακόμα και σήμερα. Άρα εξ ολοκλήρου η ευθύνη ανήκει στο ΠΑΣΟΚ. Αν το θέλετε έτσι, ας το πούμε και έτσι. Εγώ όμως αναγνωρίζω τους έξι μήνες ευθύνης που διακυβέρνησε η Νέα Δημοκρατία υπό εκείνες τις συνθήκες.

Μία τελευταία παρατήρηση. Θα θυμηθούμε δύο νοούμερα και απευθύνομαι στον κύριο Υπουργό. Η Νέα Δημοκρατία παρέλαβε έναν πληθωρισμό 23% το 1990. Τον πληθωρισμό αυτό στα τρία χρόνια διακυβέρνησης τον κατέβαλε στο 13%. Το ΠΑΣΟΚ τον έχει φέρει σήμερα από το 1993, μετά βίας επτά ποσοστιαίες μονάδες κάτω. Ως προς το δημόσιο χρέος δεν περιμένα να γίνει αυτή η συζήτηση.

Κύριοι συνάδελφοι θα σας θυμίσω την εξής διαδρομή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Πέρασε το ένα λεπτό και στο διπλάσιο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Τελείωσα, κύριε Πρόεδρε.

Ο μακαρίτης Ανδρέας Παπανδρέου στο μπαλκόνι της πλατείας Συντάγματος –είναι καταγεγραμμένο– την εποχή εκείνη ότι τετρακόσια πενήντα δισεκατομμύρια (450.000.000.000) ήταν το τεράστιο έλλειμμα που του άφηνε η "δεξιά". Το έλλειμμα αυτό μέχρι το 1989–1990 έφτασε τα δεκαπέντε τρισεκατομμύρια (15.000.000.000.000). Και αν εξαιρέσετε το λογιστικό τρύνκ του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν δεκαοκτώ τρισεκατομμύρια (18.000.000.000.000).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Υπουργός Πολιτισμού): Μπλέκετε το έλλειμμα με το χρέος.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Συγγνώμη, το δημόσιο χρέος εννοώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Σας παρακαλώ μου είπατε για ένα λεπτό και πήγατε στα δύο λεπτά, και αντιδρώ γι' αυτήν την ανακολουθία των λόγων σας με τις πράξεις.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ήταν, λοιπόν, δεκαοκτώ τρισεκατομμύρια. Έφτασε μέσα στα τρία χρόνια της Νέας Δημοκρατίας τα είκοσι δύο τρισεκατομμύρια (22.000.000.000.000).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Όχι, κύριε Παυλόπουλε, σας παρακαλώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Σήμερα στα πέντε χρόνια διακυβέρνησης του ΠΑ.ΣΟ.Κ., είναι σαράντα τρισεκατομμύρια. Αυτή είναι η πραγματικότητα και αυτό πρέπει να ήταν γνωστό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ δεν έχετε το λόγο. Είναι ένα θέμα που ξεκίνησε κακώς από μια φράση του κ. Σιούφα και ταλαιπώρησε το Σώμα στην τελευταία του συνεδρίαση.

Ορίστε, κύριε Υπουργέ, έχετε το λόγο.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ το έθεσα, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ! Είναι ένα θέμα εκτός αντικειμένου, που ξεκίνησε από μία φράση του κ. Σιούφα.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ο κ. Σιούφας το έθεσε, απήντησα και απαντώ και σε σας. Πράγματι, ήταν ο δρόμος προς το Μάαστριχτ και ζητήθηκαν τότε από την Ευρωπαϊκή Ένωση τα χαρτιά της Ελλάδας, τα πιστοποιητικά. Κατέθεσαν ένα πρόγραμμα το 1990 και απερρίφθη μετά πατάγου –όχι μετ'επαίνων που λένε, αλλά μετά πατάγου– και τους είπαν και αγράμματους και οικονομικά αστοιχειώτους. Αν δεν το ξέρει αυτό ο κ. Παυλόπουλος, δεν φταίω εγώ.

Το άλλο θέμα. Εμείς όταν γίναμε Κυβέρνηση τον Οκτώβριο του 1993, κύριε Παυλόπουλε, παραλάβαμε μία οικονομία κατεστραμμένη.

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Το 1981...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Άστο το 1981. Το 1981 τον βρήκαμε 25,4% τον πληθωρισμό και τον κατεβάσαμε στο 13,1%. Και μετά τεσσεράμισι χρόνια που ξαναγυρίσαμε τον βρήκαμε 14,5%. Και από 14,5%...

ΠΡΟΚΟΠΗΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ: Είναι καταγεγραμμένα αυτά. Να τα βάλουμε κάτω να τα δούμε.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μα, σε παρακαλώ τώρα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Παρακαλώ, μη διακόπτετε. Δεν σας διέκοψε ο κύριος Υπουργός.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Μη διακόπτετε για να τελειώσω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν μου επιτρέπεται να παρέμβω...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Ψάξτε τα χαρτιά. Ήταν 14,5% και το κατεβάσαμε στο 7%, στο 5%, στο 4% μέσα σε τρία χρόνια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Δεν μου επιτρέπεται να παρέμβω αλλά αυτά είναι τα στοιχεία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Αυτά είναι τα στοιχεία, αυτά είναι γραπτά και να μην επαιρέσθε

ότι έχετε κάνει κάτι το καλό για τη χώρα. Την καταστρέψατε την οικονομία και αρχίσαμε "φτου και από την αρχή". Είναι μεγάλη επιτυχία το ότι καταφέραμε ακριβώς με αυτήν τη σύγκλιση και με τις θυσίες του ελληνικού λαού να είμαστε στην καλή θέση να παίρνουμε και πιστοποιητικά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Παναγιώτης Ν. Κρητικός): Κηρύσσεται περαιωμένη κατ' αρχήν επί των προτάσεων για την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος.

Δέχεστε στο σημείο αυτό να λύσουμε τη συνεδρίαση;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Μάλιστα, μαλιστα.

Με τη συναίνεση του Σώματος και ώρα 17.09' λύεται η συνεδρίαση για σήμερα ημέρα Τρίτη 5 Μαΐου 1998 και ώρα 18.00' με αντικείμενο εργασιών του Σώματος: α) κοινοβουλευτικό έλεγχο συζήτηση αναφορών και ερωτήσεων και β) νομοθετική εργασία, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ